A MAGYAR OLIMPIAI AKADÉMIA ÉVKÖNYVE

A Magyar Olimpia Akadémia Évkönyve 2020

Magyar Olimpiai Bizottság – Magyar Olimpiai Akadémia
1124 Budapest, Csörsz u. 49-51.
Telefon: +36 1/386 8000

Szerkesztette és lektorálta:
Győr Béla
A szerkesztő munkatársa:
Vasvári Ferenc

Fotók:
Magyar Olimpiai Bizottság, Magyar Olimpiai Akadémia, valamint a szerzők

ISSN:

Kiadó: **Magyar Olimpiai Bizottság**
A kiadásért felel: **Kulcsár Krisztián, a MOB elnöke**

Nyomdai előkészítés: **Csordás Bettina**
Nyomda: **Millennium Csoport, Budapest**

TARTALOMJEGYZÉK

AJÁNLÁS 7

KÖSZÖNTŐ 9

MAGYAR OLIMPIAI AKADÉMIA 11

Ez történt 2020-ban 12

Személyes emlékfoszlányok a Magyar Olimpiai Akadémiáról 18

35 éves a Magyar Olimpiai Akadémia 21

Részt vettem a lánggyújtáson 26

A MOB elnöke levélben köszöntötte a 70 éves Budapesti Honvédot, elismerést kapott a MOA főtitkára 29

Akadémiai emlékülés, szobor- és sportcsarnokavatás Hajdúnánáson 32

MOB-különdíj a Farkas János-díj első kitüntetettjének 34

Olimpiai akadémiai elismerésben részesült a 100 éves Salgótarjáni BTC 36

Olimpiai tábor Diósjenőn /2019/ 39

OLIMPIAI ISKOLÁK, ÓVODÁK 43

Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium olimpiai neveléssel és olimpiai eszme ápolásával kapcsolatos programjai 2020-ban 44

Hesz Mihály Általános Iskola beszámolója a 2020-as évről 49

Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola beszámolója 2020 52

2020 az Activity Óvodában 56

A 2019-2020-as tanév a Csanádiban 58

Szakmai bemutató a Benében 61

OLIMPIAI BARÁTI KÖRÖK, EGYESÜLETEK 65

A Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör 2020-as éve 66

DHSE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály tevékenysége a koronavírus-járvány idején 71

Alpokalja-Bakonyalja találkozó 74

Beszámoló a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Körének 2020. évi tevékenységéről 76
TalálgatáSOKK az olimpia körül 81
Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület 2020 83
Egri Sportmúzeum beszámoló 2020 97
„Megkoronázott mindennapok" - a keleti végek aktív olimpiai baráti körében 98
Nem hagytuk az olimpiai lángot kialudni 106
Ekler Luca, a vasi parasport nagykövete 114
Veszteségeink éve 117
Húsz éve jött létre Sikátoron Olimpiai Kör 121
Más, másság, fogyatékosság – a sport az akarat diadala 127
Folytatódó konferenciasorozat a nehézségek ellenére is 130
A MOB elnök hozta a lángot a kerületbe 134

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK 139

Az olimpizmus és az oktatás viszonyát tárgyaltuk az olimpiai akadémiák online tanácsülésén 140
Fókuszban az olimpizmus és a humanizmus a fiatalok nemzetközi online szemináriumán 142

VETÉLKEDŐK 145

A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia vetélkedői a 2019/2020-as tanévben 146
Kollégiumi vetélkedő a Káldorban 151

KIÁLLÍTÁSOK, GYŰJTEMÉNYEK 153

A Nemzet Sportolói emlékíveken 154
Szerényebb létszámban, de 2020-ban is találkoztak a „láng őrzői" 156
Sportfilatelista emlékei 2020-ból 159
Olimpikon a Sportmúzeum 200. adományozója 162
Sportkönyvtár MOB és MOA segítséggel Kiskunfélegyházán 164

TARTALOMJEGYZÉK

TANULMÁNYOK, CIKKEK 167

Berlin játékai 168

A bohém báró: Wardener Iván 183

Tokió 1964 - A Mackó Őrs Őrsvezető-helyettesének szemével 191

Ezt történt Olümpiában 229

Az elmaradt olimpiák története 242

Gyeplabda az olimpiákon 249

III. Téli Ifjúsági Olimpiai Játékok, Lausanne 257

Amikor a női versenysport még nem volt tényező Magyarországon – ki lehetett volna az első olimpiai érmes nő? 264

Regionális játékok és az olimpiai mozgalom 284

EMLÉK- ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS 305

Hatszoros bajnokokra emlékeztünk 306

Dr. Gombos Sándorra és Weisz Richárdra emlékeztünk 313

Emléktábla a sikerkapitánynak 315

Felavatták Kocsis Sándor emléktábláját 318

Megszépült az olimpiai bronzérmes atléta, Kellner Gyula sírja 320

Hrisztosz csapata 322

Búcsúzunk Hencsei Páltól 326

In memoriam Hencsei Pál 329

In memoriam 2020 333

FÜGGELÉK 365

A Magyar Olimpiai Akadémia Tanácsának tagjai 2017 – 2020

Olimpiai iskolák címjegyzéke 2020

Olimpiai óvodák címjegyzéke 2020

Olimpiai körök címjegyzéke 2020

Szerzők

Kedves Olimpiabarát, tisztelt Olvasó!

2020-ban az olimpiai család két jelentős születésnapot is ünnepelt volna: a Magyar Olimpiai Bizottság alapításának 125. és a Magyar Olimpiai Akadémia fennállásának 35. évfordulóját. Az esztendő azonban a pandémia miatt egészen másként alakult, komoly kihívások elé állítva a sport világát, így az olimpiai mozgalmat is.

A Magyar Olimpiai Akadémia 1985. november 23-a óta íródó történetében először fordult elő, hogy egy teljes évben elmaradjon vándorgyűlés, olimpiai nyári tábor. Későbbre halasztottak akadémiai eseményeket, elmaradtak az olimpiai iskolák rendezvényei, szűkebb körben történtek a megemlékezések, a körök is kevesebb rendezvényt bonyolítottak le, több nemzetközi program az online térben valósult meg, a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpián nem hirdettek győztest. A MOA a megemlékezéseken azonban – noha kisebb létszámban – rendíthetetlenül élen járt.

Amit viszont magam is örömmel megéltem: szívesen vettem részt az olimpiai és sporttémájú gyűjtőtalálkozón – ami ezúttal nem lehetett nemzetközi volumenű – és a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör Erzsébetligeti Színházban szervezett pódiumbeszélgetésén.

Ezúton is köszöntöm a 35 éves Magyar Olimpiai Akadémiát. Köszönöm a vezetésében, programjai szervezésében résztvevők munkáját; üdvözlöm mindazokat, akik az események rendszeres látogatói, az ötkarikás hagyományok életben tartói. Kalapot emelek az olimpiai iskolák és olimpiai körök előtt.

Bízom benne, hogy 2021-ben méltó módon lehet majd ünnepelni a Magyar Olimpiai Bizottság számára oly' fontos akadémiai közösséget, mint az olimpiai eszme és értéktár hűséges őrzőit.

2020 nyarán tisztújítást tartott a Magyar Olimpiai Bizottság. Ezzel együtt lejárt a MOA vezetésének és tanácsának mandátuma. Az új testület megalakulása a következő év elején várható. Megköszönöm dr. Ajánn Tamásnak három évtizedes elkötelezett munkáját, a tanácstagoknak az elmúlt ciklusban végzett önzetlen tevékenységét. A zökkenőmentes átmenet érdekében Győr Bélát már felkértük a főtitkári munka folytatására.

Nagy veszteség ért mindannyiunkat, amikor ősszel dr. Hencsei Pali barátunk visszavonulót fújt, és novemberben itt hagyott bennünket.

Tagja volt a MOA tanácsának, motorként vezette a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kört, és mint olimpiatörténész számos szakkönyv szerzőjeként, társszerzőjeként egy hallatlan szellemi örökséget hagyott a sportszerető olvasóközönségre. Az olimpizmus egyik kimagaslóan felkészült hírnöke volt. Pali bátyám, nyugodj békében…

De tekintsünk előre! 2021-re egy, az előzőnél sikeresebb, szerencsésebb, eseményekben gazdagabb esztendőt kívánok az olimpiabarátoknak, és szurkoljunk együtt az egy évvel elhalasztott tokiói olimpia magyar csapatának!

Az eddigiekhez képest terjedelmében vékonyabb, de tartalmában „vastag” évkönyvet tart a kezében az olvasó. Kellemes időtöltést kívánok!

Kulcsár Krisztián
a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke

Kedves Olimpiai Barátok!

2020 – A csönd éve volt. Nagyon találó volt, a tavaly ugyancsak a vírusjárvány áldozatává vált Balázs Fecó gyönyörű dalának címe. Ez az év sok mindent átírt a mindennapjainkban, az életünk minden területén. Ebben a merőben új helyzetben próbáltuk az ötkarikát a megszokott színvonalon szolgálni.

Ez többé-kevésbé sikerült. Az év eleje jól indult, a tervezett programjainkat végre tudtuk hajtani. Március elején kezdődtek a problémák, amikor a világjárvány begyűrűzött az országunkba is. Március 12-én még sikerült ott lennem Olümpiában, az olimpiai láng meggyújtásán. Előtte nap rendelték el Magyarországon első alkalommal a vírus miatt a veszélyhelyzetet. Innen kezdődtek a problémák. Görögországból még sikerült rendben visszaérkezni, de a következő időszakban már a tervezett programok nagy részét nem sikerült megvalósítani.

Az iskolai programok nagy része elmaradt, egy részük online formában került megrendezésre. A köreink programjainak egy részét sikerült megtartani, odafigyelve az előírások maximális betartására. Sajnos, a nyári olimpiai táborunkat és a vándorgyűléseket nem sikerült megtartanunk, ahogy a MOA 35. és a MOB 125. évfordulójának tervezett, méltó megemlékezéseit sem. A lángot azonban nem hagytuk kialudni egy percre sem. A megemlékezéseket, a honlapon írásban, és az emlékhelyeken koszorú és virág elhelyezésével megoldottuk. A nemzetközi gyűjtőtalálkozót, ha kisebb körben, külföldi vendégek nélkül, de nagy sikerrel megrendeztük. A tervezett üléseink, konferenciáink nagyrészét kisebb létszámban, burokban, illetve online formában megtartottuk. Több iskola és kör részére könyveket és emléktárgyakat tudtunk adni. Igaz, hogy csak online formában, de ott voltunk a vezetői és az ifjúsági találkozón Olümpiában.

A MOA 35. évfordulójáról igyekszünk ebben az évkönyvben megemlékezni. Természetesen, a korlátozások feloldása után rendezendő első vándorgyűlésünkön az évfordulóhoz kapcsolódó megemlékezést pótoljuk.

2020 nyarán MOB tisztújítás volt, amivel egyidőben a MOA tanácsának mandátuma is lejárt. A MOB vezetése felkért a további

folytatásra, ami nagy megtiszteltetés számomra. A tanács összetételében haláleset, felmentés kérése miatt változások lesznek. A felkérések folyamatban vannak, a tagok és az elnök személyének jóváhagyása az év elején történik, a MOB elnökség részéről.

Nagyon köszönöm a Magyar Olimpiai Bizottság vezetőinek, hogy végig partnerek voltak abban az elképzelésemben, hogy ez előírások maximális betartása mellett, ami rendezvényünket lehet, tartsunk meg a tervezett időpontban. Jól működött a ne féljünk a helyzettől, hanem próbáljuk meg kezelni elgondolásunk.

Köszönöm mindenkinek, aki hozzájárult az elmúlt évi, nem könnyű helyzetben az eredményes munkánkhoz! Nehéz örökség volt dr. Hencsei Pál barátom halála után az évkönyv ugyanolyan magasszintű szerkesztése, mint nála megszoktuk. Bízom benne, hogy sikerült a feladatnak megfelelni. Olvassák olyan szeretettel évkönyvünket, amilyen szeretettel összeállítottuk azt!

Boldog, olimpiai sikerekben gazdag új évet, de főként nagyon jó egészséget kívánok mindenkinek!

Győr Béla
a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára

MAGYAR OLIMPIAI AKADÉMIA

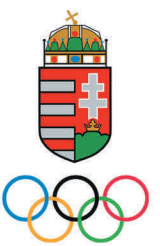

Ez történt 2020-ban

JANUÁR

Január 2. Varga Zoltán olimpiai bajnok labdarúgó születésének 75. évfordulója alkalmából virág elhelyezése urnája előtt, a Szent István Bazilika altemplomában.

Január 11. Díjátadás Tamburelló versenyen, Baktalórántházán.

Január 15. Budapesti Honvéd SE Díszközgyűlése az egyesület 70. évfordulója alkalmából a Stefánia Palotában. Győr Béla kitüntetése.

Január 16. Év Sportolója Gála a Nemzeti Színházban.

Január 23. Konferencia a magyar világversenyekről a Testnevelési Egyetemen.

Január 24. Hódos Imre konferencia Hajdúnánáson.

Január 30. Csanádi Árpád OBK vendége Kiss Gergely háromszoros olimpiai bajnok volt.

Január 31. Gödöllő, Hajós nap. Vetélkedő, beszélgetés Kiss Gergely háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázóval.

FEBRUÁR

Február 5. Varjú Vilmos OBK vendége Illés Fanni paralimpikon volt. / Olimpiatörténeti vetélkedő a Káldor Kollégiumban.

Február 7. Olimpiatörténeti vetélkedő Dombóváron.

Február 13. Koszorú elhelyezése a Budapest ostrománál elhunytak emlékművénél, a Farkasréti temetőben.

Február 17. Manno Miltiades megemlékezés és koszorúzás a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben.

Február 22. A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia középiskolás elődöntője a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnáziumban.

Február 23. A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia általános iskolás elődöntői Nógrádon és Székesfehérváron.

Február 24. Bonn Ottó temetése a Farkasréti temetőben.

Február 25. MOA Tanácsülés.

Február 27. Csanádi Árpád OBK közgyűlése.

Február 29. Zsivótzky Gyula OBK közgyűlése és könyvbemutató Veszprémvarsányban.

MÁRCIUS

Március 1. Radványi Benedek 45 darab 1984-es olimpiáról és 20 darab 177. olimpiai bajnoki címünkről írt Aranypengék című könyvet adott ajándékba az iskoláknak, a köröknek és a vetélkedőkre.

Március 3. Wichmann Tamás olimpiai ezüstérmes, világbajnok kenus temetése a Farkasréti temetőben.

Március 7. Budapesti Szabadidősport Szövetség sport és olimpiatörténeti vetélkedője a Curia utcában.

Március 9. König Pál /Pavol König/, legendás jelvénygyártó és gyűjtő temetése Pozsonyban.

Március 10. Nők a sportban konferencia a Testnevelési Egyetemen.

Március 11. Székely Éva olimpiai bajnok, a Nemzet Sportolójának temetése a Farkasréti temetőben.

Március 12. Olimpiai láng meggyújtása Olympiában. Győr Béla részvétele a MOB/MOA képviseletében. / Varjú Vilmos OBK rendezvénye. Szőnyi Ferenc ultra maratoni futó. Erzsébetligeti Színház.

Március 13. Göröcs János olimpiai bronzérmes labdarúgó temetése a Megyeri temetőben.

ÁPRILIS

Április 23. Megemlékezés Boskovics Jenő halálának 10. évfordulója alkalmából a terézvárosi Avilai Nagy Szent Teréz Plébániatemplomban.

MÁJUS

Május 6. Megemlékezés a Magyar Sport Napja alkalmából az Erzsébetligeti uszodánál, a Varjú Vilmos OBK szervezésében.

Május 25. Hajós Alfréd szobor pontosítás a Hajós Alfréd uszodában

JÚNIUS

Június 3. MOA Tanácsülés a MOB tanácsteremben.

Június 17. Megbeszélés Tiszavasváriban a polgármesterrel a helyi olimpiai kör évfordulójára tervezett ünnepségről.

Június 18. Gyertyás emlékezés az elhunyt háromszoros olimpiai bajnok Benedek Tiborra a Hajós Alfréd uszodánál.

Június 19. Földessy Ödön olimpiai bronzérmes atléta temetése a Farkasréti temetőben.

Június 20. MOB Közgyűlés a Budapest Kongresszusi Központban.

Június 26. Gém Zoltán, MOB bizottsági tag búcsúztatása a BVSC székháznál.

Június 27. Dr. Kausz István olimpiai bajnok vívó búcsúztatása a Farkasréti temetőben.

Június 30. Novotny Zoltán könyvbemutató, Deák téri Evangélikus templom.

JÚLIUS

Július 2. Dr. Kárpáti György, háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó, a Nemzet Sportolója temetése a Farkasréti temetőben. / Benedek Ferenc temetése a Farkasréti temetőben.

Július 6. Lochmayer György, a MOB volt titkárának temetése a Farkasréti temetőben.

Július 7. Marót Péter olimpiai ezüstérmes vívótemetése a Farkasréti temetőben.

Július 9. Ujvári Ferencné búcsúztatása a XVII. kerületi Szent Pál Plébánián.

Július 13. Megemlékezés Kovács Pál elhunytának 25. és Kárpáti Rudolf születésének 100. évfordulója alkalmából a Farkasréti temetőben.

Július 16. Ezüstgerely díjátadás az Agórában.

Július 20. Gyuricza József olimpiai bronzérmes vívó temetése a Szent Gellért Plébánia urnatemetőjében.

Július 28. Tass Olga olimpiai bajnok tornász temetése a Farkasréti temetőben.

AUGUSZTUS

Augusztus 4. Kellner Gyula olimpiai bronzérmes atléta sírjának tisztítása Szolnokon.

Augusztus 5. Szűcs Lajos olimpiai bajnok labdarúgó búcsúztatása a Groupama Aréna dísztermében.

Augusztus 13. Csatári József olimpiai bronzérmes birkózó meglátogatása a Honvéd Kórház Rehabilitációs Intézetében, Budakeszin.

Augusztus 28. Petrovácz Ferenc, sportlövő olimpikon, honvéd alezredes búcsúztatása és temetése a Bács-Kiskun megyei Ordas községben.

SZEPTEMBER

Szeptember 4-10. Ifjúsági online szeminárium Olümpiában. Résztvevő: Vasvári Lili, Testnevelési Egyetem.

Szeptember 4. Megemlékezések és az MLSZ elsők sírhelyeinek koszorúzása a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben. Manno Miltiades, Gillemot Ferenc, Jász Zoltán.

Szeptember 7. Kulcsár Gergely olimpiai ezüstérmes atléta temetése a Farkasréti temetőben.

Szeptember 10. Kamuthy László, négyszeres olimpikon vívó temetése a Farkasréti temetőben.

Szeptember 10-16. Nemzeti Olimpiai Akadémiák vezetőinek 16. szemináriuma, online, Olümpia, résztvevő: Szijj Lilla.

Szeptember 15. Könyvek átadása a Kiskunfélegyházi Sportcsarnok Sportkönyvtára részére.

Szeptember 17. Kockás Erika mestertanári védése a Móra Ferenc Általános Iskolában, Zuglóban.

Szeptember 21. Kocsis Sándor emléktábla avatás és koszorúzás a Szent István Kollégiumban.

Szeptember 22. XXII. Nemzetközi Gyűjtőtalálkozó a Legenda Sörházban.

Szeptember 28. Könyvek átadása a Móra Ferenc Általános Iskolának a MOB irodában.

Szeptember 29. Varjú Vilmos OBK Közgyűlés. Utána vendégük Faragó Tamás olimpiai bajnok vízilabdázó, a Nemzet Sportolója.

OKTÓBER

Október 2. Könyvek átadása a kolozsvári magyar konzul részére, aki továbbította Dr. Killyéni Andrásnak és a helyi magyar közösségnek.

Október 3. SBTC 100. évfordulója alkalmából kiállítás megnyitó és díszközgyűlés. A MOA tiszteleti jelvényének átadása a Salgótarjáni BTC részére. Koszorú elhelyezése dr. Kollár Mihály sírján Salgótarjánban.

Október 16. MOA Tanácsülés.

Október 18. A Kiskunfélegyházi Sportcsarnok Sportkönyvtárának avatása, ünnepség.

Október 21. Kárpáti György emlékkiállítás megnyitója a Fradi Múzeumban, a Groupama Arénában.

Október 23. A MOB különdíjának átadása Putnokon, a Farkas János díj idei nyertesének.

Október 28. Halottak napi központi megemlékezés a Farkasréti temetőben. / Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör vendége Kulcsár Krisztián MOB elnök volt.

NOVEMBER

November 17. Dr. Hencsei Pál sporttörténész, MOA tanácstag búcsúztatása és temetése Gödön.

November 26. Dr. Lakat Károly emléktábla avatás és koszorúzás Győrben, az Olimpiai Parkban.

DECEMBER

December 8. A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia internetes fordulóinak kezdete.

Személyes emlékfoszlányok a Magyar Olimpiai Akadémiáról

Talán kissé furcsa, ha egy történész a fenti címet adja rövidke írásának, amikor egy olyan szervezet/intézmény/stb. elmúlt harmincöt esztendejével kapcsolatban próbálja meg felidézni személyes emlékeit, amely a magyar olimpiai mozgalom történetében meghatározó szereppel bírt és rendelkezik napjainkban is.

Hogy is kezdődött, pontosabban, hogy is kezdődött mindez a számomra. 1975-ben lettem az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának történelem-könyvtár szakos hallgatója és egyben Eötvös kollégista. A Ménesi út 11-13. szám alatti épületben az ELTE Egyetemi Könyvtárának egyik osztálya is helyet kapott, amelyet akkor dr. Kereszténvi József vezetett. Az ő sport és az olimpiai mozgalom iránti elkötelezettsége már régóta közismert és elismert volt. Igaz, előttem akkor még nem, de azzá vált azt követően, amikor dr. Csanádi Árpáddal a Magyar Olimpiai Bizottság főtitkárával, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagjával, illetve dr. Tóth Gáborral a kollégium igazgatójával közösen „kiötölték", hogy miért is ne lehetne olimpiatörténetet oktatni az egyetemen. Azonnal jelentkeztem a meghirdetett szemináriumára. Öt félévet ígértek a hallgatóknak és annyit is vártak el tőlük. Az ELTE vezetése pártolta az ügyet és így megkezdődhetett a képzés. Mintegy másféltucatnyian vettünk részt az órákon minden hétfőn, 18 órai kezdettel.

A szemináriumnak hamarosan híre ment és számos érdeklődő jelentkezett az Eötvös kollégium igazgatójánál és tudakolta, hogy miként, mikortól és hogyan…

Az Olimpiatörténeti Szeminárium még hosszú éveket élt meg, de vele párhuzamosan az egykori „szeminarista" – Printz János – jóvoltából és vezetésével Sopronban a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat égisze alatt 1981-ben megindult egy hasonló sorozat. Jelentős sikerrel és eredménnyel.

A két sorozat – nevezzük most a budapesti és a soproni „képzést” így – (is) adta az ötletet a Testnevelési Főiskola akkori tanárának, dr. Kutassi Lászlónak – aki mind a két képzési helyszínen többször volt előadó, hogy a Magyar Olimpiai Akadémia megalakítását „ajánlja” a magyar sport- és olimpiai mozgalom vezetőnek a figyelmébe.

Ha nem tévedek néhány hónapos előkészítő munka – amelyben komoly szerepet vállalt dr. Kereszténvi József is – után jött létre a Magyar Olimpiai Akadémia 1985. október 23-án – vajon gondolt-e akkor arra valaki, hogy október 23=1956?! – az Országos Testnevelési és Sporthivatal, akkor még Rosenberg házaspár – ma Hold – utcai épületében. A Titkárság kezdte meg először a működését melyet a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkáraként dr. Kutassi László „jegyzett” és a titkárság tagjai Krasovecz Ferenc, Printz János és Szikora Katalin (titkár) lettek.

Egy hónappal később – 1985. november 23-án – immáron ünnepélyes keretek között a Testnevelési Főiskolán alakult meg hivatalosan a Magyar Olimpiai Akadémia. (Zárójeles megjegyzés – 30. születésnapomon, de nem azért…) Ott volt az ünnepélyes alakuló ülésen többek között a Magyar Olimpiai Akadémia létrehozását pártoló és a korábbi szemináriumokat is támogató dr. Ottó Szymiczek, a TF egykori hallgatója, a Nemzetközi Olimpiai Akadémia dékánja. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság a legmagasabb szinten képviseltette magát, hiszen jelen volt annak az elnöke, Juan Antonio Samaranch és megtisztelte jelenlétével az eseményt Nikos Nissiotis professzor a Nemzetközi Olimpiai Akadémia elnöke is.

Dr. Kereszténvi József ajánlásával az ELTE Olimpiatörténeti Szemináriumának két egykori hallgatója – Dobor Dezső és dr. Szakály Sándor – a Magyar Olimpiai Akadémia Tanácsának tagjai lettek.

Az alapítók arra is figyeltek, hogy a magyar tudományos élet sport és olimpia iránt elkötelezett tagjait is megnyerjék az ügynek. Sikerrel jártak. Így lettek a megalakult Magyar Olimpiai Akadémia alelnökei dr. Pölöskei Ferenc, az ELTE történész professzora, dr. Istvánfi Csaba a Testnevelési Főiskola rektora és dr. Kereszténvi József. A Magyar Olimpiai Akadémia elnöke pedig, a Magyar Olimpiai Bizottság főtitkára, Schmitt Pál lett.

A kezdeti lendület nem tört meg. Sikeres előadássorozatok a Testnevelési Főiskolán, befogadás a Nemzetközi Olimpiai Akadémia nemzeti akadémiái közé és kapcsolatok kiépítése a különböző nemzeti akadémiákkal, közös kiadványok, „vidékjárás" és az olimpiai eszme iránti érdeklődés felkeltése.

Magam 1990-ig voltam tagja a Magyar Olimpiai Akadémia Tanácsának és mintegy tíz esztendő után térhettem vissza a tagok közé 2001-ben s lettem annak egyik alelnöke 2009-ben.

Emlékezetes és szép évek voltak egykoron és azok voltak az elmúlt több mint tíz esztendő eseményei is. Magam közben 65 éves lettem – hála az orvosaimnak, a sorsnak és a jó Istennek – és a hivatalos/ünnepélyes megalakulás után harmincöt esztendővel kicsit irigykedve nézek valamikor önmagamra. A fénykép tanúsága szerint ott ülök a Testnevelési Főiskola – sajnos már csak emlékként felidézhető – „aulájában" dr. Keresztényi József és dr. Ottó Szymiczek között és büszkén gondolok arra – biztos akkor is így véltem –, hogy maguk közé fogadtak azok, akik a magyarság számára a sport révén a legnehezebb időkben is tiszteletet, megbecsülést, elismerést vívtak ki. Legyen így ez a következő évtizedekben is!

Prof. Dr. habil. Szakály Sándor
a Magyar Olimpiai Akadémia alelnöke,
egyetemi tanár

35 éves
Magyar Olimpiai Akadémia

35 esztendővel ezelőtt, 1985. november 23-án alakult meg a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA). A szervezet és a magyar olimpiai mozgalom jelentőségét, egyben elismertségét mutatja, hogy a Testnevelési Egyetemen (TF) megrendezett eseményen részt vett a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke, a spanyol Juan Antonio Samaranch is. A megjelenteket a magyar sportvezetés akkori első embere, Buda István is köszöntötte.

A Magyar Olimpiai Bizottság az olimpiai eszme és a magyar sportmozgalom olimpiai hagyományainak ápolása elősegítése céljából működteti a Magyar Olimpiai Akadémiát (MOA). A Nemzetközi Olimpiai Akadémia (NOA) 1961-ben a görögországi Olümpiában alakult. Magyarország már a kezdeti években igen aktívan részt vett a munkájában. A hetvenes évektől a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Eötvös-kollégiumában és a TIT-ben folytak olimpiai szemináriumok.

A MOA – a világ 27. nemzeti akadémiájaként, a szocialista országok között elsőként – 1985. november 23-án alakult meg a Testnevelési Főiskolán. Az előkészületekben jelentős szerepe volt Csanádi Árpádnak, a MOB korábbi főtitkárának (1983-ig), a NOB magyar tagjának. Az alakuló ülésen részt vett Juan Antonio Samaranch, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és Nikosz Nissziotisz professzor, a Nemzetközi Olimpiai Akadémia akkori elnöke, valamint Ottó Szymiczek, a NOA magyar származású dékánja és Schmitt Pál, a MOB főtitkára, a NOB magyar tagja, a MOA első elnöke is. A MOA-irodát korábban felkereste Jacques Rogge NOB-elnök és Iszidorosz Kuvelosz professzor, a NOA első embere is.

Azt, hogy Magyarország mennyire meghatározó tagja volt az olimpiai családnak, Juan Antonio Samaranch, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság korábbi elnökének a MOA budapesti megalapításakor mondott beszéde is tükrözi.

Emlékeztetőül: a MOB 1985-ben 90 éves, a szervezet elnöke ekkor az OTSH első embere, Buda István.

„Fontos a nemzetközi olimpiai mozgalom jövője szempontjából, egyben nagyon érdekeltek vagyunk abban, hogy összekapcsoljuk a sportot, az olimpizmust a kultúrával. Van Nemzetközi Olimpiai Akadémiánk, világszerte egyre több nemzeti olimpiai akadémiánk. Sok országnak van sportmúzeuma, számos országban szerveznek sporttörténeti, sportrajz-, sportképzőművészeti versenyeket. (…) Szeretnénk megmutatni a világnak, hogy a sport és az olimpizmus századunk végén nemcsak egyike a nagy társadalmi mozgalmaknak, hanem a kultúrának is nagyon fontos része. Mindez mutatja, hogy ez a nemzeti olimpiai akadémia itt, Budapesten is milyen fontos. Önöknek is arra kell törekedniük, hogy ezeket a célokat országukban mindinkább terjesszék. Biztos vagyok abban, hogy sikerülni fog. Önök az olimpiai család legkiemelkedőbb tagjai közé tartoznak. Nagyon fontos részt vállaltak az olimpiák történetében. (…) Van szerencsém bejelenteni a Magyar Olimpiai Akadémia első ülését” – mondta Juan Antonio Samaranch.

1985 - Megalakul a Magyar Olimpiai Akadémia

A nyári ifjúsági olimpiai táborok megrendezését az akadémia tanácsa 1989-ben határozta el, azóta az ország 11 települése látta vendégül az olimpiabarát fiatalokat, akik közül többen határainkon túlról érkeztek. A rendszeres sportprogramok mellett olimpikonokkal, bajnokokkal is találkozhatnak az általános és középiskolás diákok. 2004-ig a főiskolások, egyetemisták részére is megrendezték a tábort. A szellemi diákversenyek is a MOA kezdeményese alapján indultak 1998–99-ben. A kezdeti sikerek után a Magyar Diák-sportszövetséggel közös rendezésben fejlődött országossá a szellemi diákolimpia rendszere. Névadója az 1928-as szellemi olimpia bajnoka, a sporttörténész Mező Ferenc, a MOB egykori alelnöke, a NOB tagja lett.

A MOA aktív szervezője az 1998 óta jegyzett olimpiai témájú nemzetközi gyűjtőtalálkozónak is, egy-egy eseményen 8-10 ország több mint 100 gyűjtője ad randevút egymásnak. Az 1985–87-ben rendezett olimpiatörténeti szemináriumon mintegy 200 hallgató vett részt. A MOA-évkönyv 1986 óta évről évre, 200-300 oldalon számol be a tevékenységről. Ma a majd' 150 nemzeti olimpiai akadémia között is az egyik legaktívabb a magyar. Korábbi székhelye a TF volt, mintegy egy évtizede a MOB-irodában talált otthonra. Az alapítók közül Szikora Katalin, Printz János és Szakály Sándor a mai napig is meghatározó, aktív tagja az akadémiának.

2010 - MOA Tanács

Az aktualitásokról Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára beszélt.

„A fáklyavivők, lángőrzők terén úttörők vagyunk. Az 1993–94-es tanévtől kezdve tudatos és tervszerű az együttműködés az olimpiai iskolákkal, amelyeket országos hálózatba foglaltunk. Jelenleg 27 olimpiai iskola és új színfoltként 3 óvoda működik az olimpiai akadémia égisze alatt, amelyek olimpiai bajnokok, sportdiplomatáink nevét viselik – ez több mint 10 ezer diákot, fiatalt jelent, akik az olimpiai mozgalommal, eszmével találkoznak nap mint nap. A MOA együttműködésével az ország különböző területein 22 olimpiai hagyományőrző baráti kör vagy egyesület tevékenykedik, amelyek fő feladata az olimpiai eszme helyi ápolása, az olimpiai emlékek gyűjtése, őrzése, az olimpiatörténeti kutatás. 1986-tól vándorgyűléseket szervezünk járva az országot, ezeknek a fórumoknak az a célja, hogy minél több településre eljusson az olimpia eszmeisége, az értékei, hagyományai. Ez idáig mintegy 50 városban 73 vándorgyűlést tartottunk, 2020-ban

ünnepi, jubileumira készülünk. Fontos a nemzetközi jelenlétünk, évről évre képviseltetjük magunkat Olümpiában a különböző nemzetközi fórumokon, és ott voltunk az Európai Olimpiai Akadémiák Szövetségének 2017-es megalakulásánál is. Kapcsolatot ápolunk a határon túli magyarsággal a Vajdaságtól Erdélyen át Ipolyságig, de időközönként az olimpia fővárosába, Lausanne-ba is ellátogatunk."

A MOA jelentősebb rendezvényein részt vesz Kulcsár Krisztián MOB-elnök, vagy Vékássy Bálint főtitkár is.

A Magyar Olimpiai Akadémia vezetői

A MOA elnökei:
Schmitt Pál (1985–1990), **Aján Tamás** (1990–től)

A MOA főtitkárai:
Kutassi László (1985–1992), **Mező Mária** (1996–2016), **Lehmann László** (2017–2018), **Győr Béla** (2018–tól)

A MOA titkárai:
Szikora Katalin (1985–1990), **Mező Mária** (1993–1995)

A cikk megjelent a Sport 2020 évkönyvben is.

Vasvári Ferenc

Részt vettem a lánggyújtáson

Amikor februárban lehetőséget kaptunk az akkreditációra, Kulcsár Krisztián MOB elnök úr biztatott, vágjak bátran bele. Ennek szellemében elküldtem az akkreditációt Balássy László kollégámmal együtt. Ő a feleségével előbb elindult Görögországba. Jómagam március 10-én indultam Athénba.

Időközben a járványhelyzet élesedett az országban. Indulásomkor a feleségem meg is jegyezte, hogy tudom-e, most egy csatába indulok, ahonnan nem tudom, hogyan térek vissza. 11-én Athénból már együtt utaztunk Olümpiába a kollégámékkal. Olümpiába érkezve, sajnos már érezhető volt a vírus hatása. A máskor mindig nyüzsgő, teli városka kihaltnak tűnt. A boltok, szálláshelyek nagy része zárva volt. A Nemzetközi Olimpiai Akadémia székhelye szinte üres volt, csak az akkreditációs központ működött. 12-én nagyon szép, napos időre ébredtünk, mintha az idő is ünnepelni kívánta volna az ünnepélyes aktust.

A máskor több ezres közönség helyett csak a 150-200 szerencsés, akkreditációval rendelkezőt engedték a színhelyre. Így a szintén a lánggyújtás miatt ideérkező, de akkreditációval nem rendelkező Budai család csak messziről követhette az eseményeket. A lánggyújtási ceremónia gyönyörű és megható volt, mint máskor a televízió előtt, de élőben még felemelőbb érzés. Időközben itthon elrendelték a veszélyhelyzetet. A ceremónia után egyre többet foglalkoztatott minket a kérdés, rendben hazajutunk-e. 13-án, a repülőtereken és a repülőjáraton is rendben ment minden és így szerencsésen hazaértünk. A nehezített körülmények ellenére is életre szóló élmény volt az olimpiai láng meggyújtása az ókori olimpiák helyszínén.

Győr Béla

Az eseményről Riersch Tamás újságíró, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör titkára interjút készített Győr Bélával a Zuglói Lapok részére.

Egy zuglói Olümpiában a lánggyújtáson

Ugyan meggyújtották március 12-én az olimpiák bölcsőjének számító ókori Olümpiában az olimpiai lángot, amely már el is indult több ezer kilométeres útjára, sőt megérkezett Japánba is, de a hagyományos, nagyszabású ceremónia elmaradt.

Ennek szellemében gyújtották meg március 12-én az olimpiák bölcsőjének számító ókori Olümpiában a lángot, amely már el is indult több ezer kilométeres útjára. A láng azóta már Japánban van. A világot megrendítő koronavírus-járvány azonban a lánggyújtási ceremóniát is befolyásolta. Ez az esemény korábban mindig nagy tömegeket vonzott. A nemzeti olimpiai bizottságok többsége képviseltette magát, másrészt az esemény a magánemberek előtt is nyitott volt. Így az elmúlt olimpiák lángját általában többezres tömeg előtt gyújtották meg. Nem úgy a mostanit, amelynek ceremóniájára a szigorú

biztonsági intézkedéseknek köszönhetően alig több mint száz embert engedtek be. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy ebben a szűk körben Zugló is képviseltetve volt.

– Amikor megkezdődött az olimpiai lánggyújtás szervezése, még szó se volt a vírusról – mesélte Győr Béla, aki a Magyar Olimpiai Bizottságot és a Magyar Olimpiai Akadémiát képviselte ezen a rangos eseményen. – Szerencsére, az akkreditációmat a szigorítás ellenére is elfogadták, így személyesen is ott lehettem ezen a fontos eseményen.

Győr Béla 2008 óta lakik a kerületben. A honvédség tartalékos alezredese 2011-ben a Honvédelmi Minisztérium Haderőszervezési Osztályának vezető helyetteseként ment nyugdíjba. Civil foglalkozása mellett a Budapesti Honvéd Sportegyesület elnökségének a tagja, és piros-fehér klub szabadidős szakosztályának elnöke. 2004-ben lett a Magyar Olimpiai Bizottság Emlék és Hagyományőrző Albizottságának a vezetője, 2000 óta pedig a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsában is tevékenykedik. Ez utóbbi szervezetnek 2018 márciusa óta már hivatalosan is főtitkára. Jelenleg tartalékos tisztként az I. kerületi Helyi Védelmi Bizottságnak a honvédelmi elnökhelyettese.

– Nagyon bízom benne, hogy lesz olimpia, és a jelenlegi világhelyzetben érthető, hogy Thomas Bach, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke is ragaszkodik az időpontokhoz. Jómagam 2014-ben már jártam Tokióban – akkor az 1964-es olimpia ötvenedik évfordulójára szervezett látogatáson vettem részt, és már akkor megtapasztalhattam, hogy a japánok milyen komolyan veszik a szervezést. Hiszek benne, hogy egy ilyen lelkiállapot után, amit ez a vírus okoz, és egy ilyen szervezési kultúrával rendelkező országban, mint Japán, csak jó olimpiát lehet majd rendezni július végén.

(Mint tudjuk, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és a Szervezőbizottság által hozott döntés alapján az olimpia egy évvel később kerül megrendezésre. A szerkesztő.)

A MOB elnöke levélben köszöntötte a 70 éves Budapesti Honvédot, elismerést kapott a MOA főtitkára

Alapításának 70. évfordulóját ünnepelte a Budapesti Honvéd Sportegyesület január 15-én. A kerek születésnap alkalmából a piros-fehéreket az ifjúsági olimpián tartózkodó MOB-elnök, a klub színeiben olimpiai ezüstérmet és világbajnoki címet nyerő párbajtőrvívó Kulcsár Krisztián levélben üdvözölte. Többen elismerést vehettek át, köztük Győr Béla, a klub elnökségének tagja, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára, a MOB Emlék- és Hagyományőrző Albizottságának vezetője.

A budapesti Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központban rendezett ünnepségen megjelenteket köszöntötte többek közt Benkő Tibor honvédelmi miniszter, Simicskó István elnök, Gergely István ügyvezető és Sárfalvi Péter, az EMMI helyettes államtitkára.

A Magyar Honvédelmi Minisztérium elismerésében részesült Győr Béla, nyugállományú alezredes, dr. Svéd László nyugállományú altábornagy, professzor Grósz Andor, nyugállományú dandártábornok, Szombath István, nyugállományú ezredes és Farkas László Jenő nyugállományú alezredes. Míg az egyesület vezetése a Budapesti Honvéd Sportegyesületért-díjat adományozott Kunszt Gábornak, dr. Szenes Zoltánnak, Csipes Ferencnek, dr. Gábor Antalnak, Toncs Gusztávnak, Virágh Istvánnak, Bognár Gábornak, dr. Ránky Mátyásnak, Hanitz Zsoltnak, Rozsovits Erikának, Szabó Lajosnak, Szalai Istvánnak, Zsoldos Andrásnak, Babiák Tibornak, Dunajszki Ferencnének, Farkas Kálmánnénak, Illing Györgynek, Klenyán Tamásnak, Nádori Jánosnénak és Petrich Ferencnek - írja közösségi oldalán a BHSE.

A közelmúltban fair play-díjjal – a sport szolgálatában kategória diplomájával – is elismert Győr Bélának a honvédelmi miniszter a Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatát adta át a Budapesti Honvéd Sportegyesület megalapításának 70. évfordulója alkalmából, a Honvédelmi Minisztérium céljainak megvalósítását támogató tevékenységéért, a katonasport szakmaisága és szervezése terén tanúsított odaadása, kimagasló érdemei elismeréséül.

Az ünnepségen felolvasták Kulcsár Krisztián Gergely Istvánnak címzett levelét. A MOB elnöke Lausanne-ban, a 3. téli ifjúsági olimpián tartózkodik, ezért nem tudott személyesen részt venni az eseményen.

„Hetven esztendő nagy idő. Túlmutat egy emberöltőn, ami egy szervezet életében nagyon hosszú. Akinek ilyen múltja van, annak biztosított a jövője is. A Budapesti Honvéd pedig egy olyan sportszervezet, amelyet eredményekben igen gazdag, csodálatos múltja miatt a nemzetközileg is elismert magyar klubok egyik legjobbjaként jegyeznek. 1949. december 18-án alapította a Honvédelmi Minisztérium az egyesületet, a Magyar Olimpiai Bizottságnak pedig december 19-én tartja a születésnapját. Mi most 124 évesek vagyunk, a Honvéd kerek 70. Engedjétek meg, hogy testvérünkként üdvözöljelek Benneteket. Ez a részemről nem is túlzás, hiszen köztudott rólam a honvédos kötődésem, mert évtizedeket töltöttem közöttetek, sportélményeim, eredményeim mind a klubhoz köthetők. Tiszta szívből köszöntöm a Honvéd népes családját a 70. születésnap alkalmából! Öröm látni, hogy ügyvezetéseddel kedves István jó kezekben van az egyesület, és hogy Lang Elemér, Kunszt Gábor és Molnár Imre munkáját és örökségét méltóképpen viszed tovább. A Magyar Olimpiai Bizottság az ötkarikás játékokra fókuszál; kiemelt figyelemmel kíséri a felkészülést, ugyanakkor nagy hangsúlyt fektet az olimpiai hagyományőrzésre, legendáink megbecsülésére, értékeink megóvására.

A Honvéd igen gazdag múltra tekint vissza, versenyzői már ott voltak 1952-ben a helsinki játékokon, ma pedig már mintegy 100 olimpiai érmest, 151 olimpiai és 655 világbajnoki érmet számlál. A 2020-as olimpia előtt alig több mint 200 nappal örömmel nyugtázzuk, hogy több sportágban van már honvédos kvótás, vagy olimpiai szintet teljesítő sportoló, aki Tokióban magyar címeres mezben képviselheti hazánkat. Köszönöm az egyesület vezetése mellett a versenyzők, az edzők, a sportszakemberek és támogatók munkáját. Sajnálom, hogy a születésnapi ünnepségeteken nem tudok személyesen is ott lenni, de az időpont egybeesik az Ifjúsági Téli Olimpia idejével, ami megköveteli a személyes jelenlétemet. Gratulálok az eddigi eredményekhez, a Honvéd kimagasló szakmai munkájához, sikeres utánpótlás-neveléséhez, aminek folytatásához további jó egészséget, kitartást kívánok!" – fogalmazott Kulcsár Krisztián.

Vasvári Ferenc

Akadémiai emlékülés, szobor- és sportcsarnokavatás Hajdúnánáson

Január 24-én, pénteken délután kedves meghívásnak tett eleget a Magyar Olimpiai Akadémia küldöttsége Hajdúnánáson. Az új Hódos Imre Sportcsarnokban a névadóról elnevezett emlékülést tartottak a Magyar Olimpiai Akadémia, a Magyar Birkózó Szövetség, a Hajdú-Bihar Megyei Birkózó Szövetség, valamint a helyi Hódos Imre Sportegyesület küldöttségeinek, a Hódos család és az érdeklődők részvételével, a bajnok emlékére készített emlékszobában.

A vadonatúj emlékszobában a család által felajánlott, a hajdúnánási születésű bajnok által szerzett és gyűjtött ereklyék tekinthetők meg, nagyon szép kivitelű kiállítási helyen. Az emlékülésen először a helyi ötletgazda, dr. Kiss József, a Hódos Imre Sportegyesület elnöke köszöntötte a megjelenteket. Majd Győr Béla, a MOA főtitkára üdvözölt, és bemutatta a MOA küldöttségének tagjait: dr. Jakabházyné Mező Mária és dr. Hencsei Pál MOA tanácstagokat, Budai Tibort, a Csanádi OBK elnökségi tagját, Veres Vincét, a MOB Emlék- és Hagyományőrző Albizottság tagját, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör képviseletében Gazdag József elnököt és feleségét, valamint Kovács Gézát, Nyíregyházáról pedig Pazonyi Györgyöt és feleségét Pazonyi Juditot.

Az ötven fő részvételével lebonyolított emlékülésen nagyon tartalmas és értékes beszélgetés folyt Hódos Imréről, a hagyományőrzésről és a sportos mindennapokról. Az emlékülés munkájába bekapcsolódott és köszöntötte a résztvevőket, a közben véget ért testületi ülésről érkező Szólláth Tibor, Hajdúnánás polgármestere is. Győr Béla megköszönve a helyiek szervezőmunkáját, a MOB ajándékát adta át a polgármesternek és a főszervező dr. Kiss Józsefnek.

Az emlékülés után került sor Hódos Imre mellszobra és a sportcsarnok falán elhelyezett emléktábla avatására. A szoboravatón

beszédet mondott Győr Béla mellett Bácsi Péter, a Magyar Birkózó Szövetség szakmai igazgatója is, akik köszöntőjükben Hódos Imre életét, pályafutását méltatták. A mellszobor Babusa János Mindszenty-díjas szobrászművész és Török József kőfaragó alkotása.

Az avatások után a sportcsarnokban, a létesítmény hivatalos átadásával folytatódott az ünnepségsorozat. A beszédek után a szalagátvágás ünnepélyes pillanatai következtek. Szólláth Tibor, Hajdúnánás város polgármestere, Bardóczy Gábor, a 2022-es férfi kézilabda Európa-bajnokság kormánybiztosa, a kézilabda-szövetség TAO igazgatója, Zsiga Gyula, a Magyar Kézilabda Szövetség szakmai igazgatója, Juhász István, a szövetség akadémiai programvezetője, Pajna Zoltán, a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke és Oláh Sándor, a Hajdúnánási Sport Klub elnöke vágta át a szalagot. Kis műsor után az átadót a Hajdúnánás SK – Vasas SC NB I/B női kézilabda felkészülési mérkőzés zárta. Az ünnepségsorozat egész hétvégén zajlott a sport- és rendezvénycsarnokban, a Medián Kupa néven futó, nagyszabású, nemzetközi kézilabdatorna keretében.

A MOA küldöttségeinek idén már ez volt a második, az ország keleti felében tett útja. Január 11-én, Baktalórántházán, a Vay Szakközép-iskola tornatermében rendeztek tamburelló versenyt a helyiek, a MOA védnökségével és a Csanádi Olimpiai Baráti Kör tagjainak részvételével. A kemény küzdelmeket hozó versenyen, a Csanádi Olimpiai Baráti Kört képviselő Budai Tibor és Molnár István bronzérmes lett, Győr Béla MOA főtitkár pedig érmeket és okleveleket adott át a dobogósoknak.

Győr Béla

MOB-különdíj a Farkas János-díj első kitüntetettjének

Október 23-án, Putnokon, a Sajóvölgye Focisuli SE Elek Ákos Utánpótlás Centrum konferenciatermében került sor a Játszi Foci „Farkasles" programjában alapított Farkas János-díj első átadására, a járványügyi előírások maximális betartása mellett.

A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Gelei József olimpiai bajnok labdarúgó, aki Farkas János játékos egykori játékostársa volt a magyar, illetve a Tokióban aranyérmes olimpiai válogatottban; Nikházy Gábor, az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia Kisebbségi Bizottságának elnöke; Farkas Félix, a Magyar Országgyűlés szószólója, Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára, a Magyar Olimpiai Bizottság képviseletében, valamint Negrutz Ágoston miniszter főtanácsos, a Sajóvölgye Focisuli SE elnöke. A rendezvényt videó üzenetben köszöntötte dr. Faragó Péter, Sajószentpéter város polgármestere. Sajószentpéter volt a Játszi Foci bölcsője, a városban lakó Zsíros László pedig a megálmodója. Zsíros László hosszú évek óta keresi, támogatja a hátrányos helyzetű labdarúgókat. Ennek keretén belül kezdeményezte a legtehetségesebbek számára a Farkas János-díj alapítását, évenkénti átadását.

Az első díjátadón több köszöntő elhangzott és több videót is lejátszottak az eseményhez kapcsolódóan. Felolvasták Farkas János özvegyének üdvözlő és köszöntő levelét is. Az első „Farkasles" Farkas János-díjjal Kalocsai Rolandot, a Sajóvölgye Focisuli 15 éves csatárát tüntették ki. Rolandot a Játszi Foci 2018-ban fedezte fel a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Szalonna községben. Az azóta eltelt időben a Kazincbarcikai SC és a Sajóvölgye Focisuli SE színeiben 46 mérkőzésen 105 gólt szerzett. A Farkas János-díjat Gelei József olimpiai bajnok labdarúgó és Zsíros László, a Játszi Foci vezetője, a díjazott felfedezője adta át Kalocsai Rolandnak. A MOB-különdíj serlegét Győr Béla MOA főtitkár adta át részére. Külön díjakat kapott még az Adidas és a Vasas SC képviselőjétől is.

A díjak átadása után Gelei József, mint rutinos edző, olyan jó tanácsokkal látta el Rolandot, amelyek megfogadása után még jobb játékos válhat belőle. A hagyományteremtő szándékkel megrendezett első díjátadó baráti beszélgetéssel zárult.

Olimpiai akadémiai elismerésben részesült a 100 éves Salgótarjáni BTC

Október 3-án programsorozattal ünnepelték a 100 esztendős Salgótarjáni BTC-t. Ennek fénypontja volt az ünnepi közgyűlés Salgótarjánban. A klub megkapta a Magyar Olimpiai Akadémia elismerését is. Az eseményen olimpiai bajnokok is részt vettek.

A közgyűlésen Fekete Zsolt, Salgótarján Megyei Jogú Város polgármestere után Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára köszöntötte a résztvevőket a Magyar Olimpiai Bizottság és a Magyar Olimpiai Akadémia nevében. Átadta Kulcsár Krisztián MOB-elnök üdvözletét, majd kiemelte az egyesület két legaktívabb képviselőjének, Básti Istvánnak és Szalay Miklós olimpiai bajnok labdarúgóknak az olimpiai eszme terjesztésében játszott szerepét. A beszéde végén átadta Babják Jánosnak, az SBTC elnökének az egyesület munkájának elismeréseként a Magyar Olimpiai Akadémia Tiszteleti Jelvényét. Majd Vámos Tibor, az MLSZ versenyigazgatója köszöntötte a százéves klubot.

Ezután Csongrády Béla író, az SBTC 100 Alapítvány kuratóriumi tagja, a Nógrád Megyei Hírlap munkatársa elevenítette fel az 1920-ban alapított klub labdarúgócsapatának történetét. Felidézte, hogy az egyesület labdarúgócsapata 1935 és 1980 között 39 idényt töltött el az NB I-ben, ahol ötször elnyerte a vidék legjobbja címet, az 1971–1972-es idényben bronzérmet szerzett, és a nemzetközi porondon is megmérette magát az AEK Athén ellenében.

A délutáni ünnepi program könyvbemutatóval kezdődött. A Magyar Sportújságírók Szövetsége, Nagy Béla programjának támogatásával készült el, a „100 év képekben" című, az SBTC 13 szakosztályának történetét bemutató, fekete-fehér album. Az album, amelynek ünnepélyes bemutatóján az MSÚSZ elnöke, Szöllősi György felidézte, hogy a száz év során Salgótarjánban olyan kiváló labdarúgók szerepeltek, mint Zsengellér Gyula, az 1938-as vb-ezüstérmes válogatott tagja, valamint Szojka Ferenc, aki 1954-ben Svájcban szerzett vb-ezüstérmet, és azt kívánta, a reménybeli harmadik vb-ezüstérmes csapatunknak is adjon játékost az SBTC.

Ezután Babják János, az SBTC elnöke nyitotta meg a helyi, Dornyay Béla Múzeum által őrzött és régi sportolóktól összegyűjtött relikviákból álló kiállítást, amelyen látható többek között Szojka Ferencnek, az Aranycsapat tagjaként viselt válogatott meze, és a megnyitó napján Básti István és Szalay Miklós olimpiai aranyérme is.

Az ünnepségen személyesen is részt vett az olimpiai bajnok Básti István és Szalay Miklós, akik városban lettek élvonalbeli labdarúgók, mellettük ott volt az ünnepségeken a legendás középpályás-trió harmadik tagja, Répás Béla is. A másik 12 szakosztály sportolói közül jelen volt az olimpiai bronz-, Európa-bajnoki ezüst- és bronzérmes ökölvívó Botos András, az Eb-bronzérmes ökölvívó Botos Tibor, az atléták részéről az Eb-ezüstérmes Mecser Lajos. Az SBTC számos korábbi és mai sportolója, vezetője vehette át a Díszközgyűlésen, az Erdei Sándor szobrászművész által készített centenáriumi emlékplakettet.

Délelőtt Győr Béla a Nógrádi Sporttörténeti Egylet két elnökségi tagjával, Szabó Jánossal és Szász Istvánnal lerótta a kegyeletét a Salgótarjáni Régi Köztemetőben (Acélgyári temető) a két hete elhunyt dr. Kollár Mihály (1942–2020) sírjánál. Dr. Kollár Mihály a Nógrádi Sporttörténeti Egylet vezetője, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör tagja, a MOB és MOA rendezvények állandó résztvevője volt. Kérése az volt, hogy szűk családi körben helyezzék örök nyugalomra. Ezt tisztelve, most helyezte el a MOA főtitkára és az Egylet két vezetője a megemlékezés koszorúját olimpiabarát társuk sírján. Győr Béla lerótta kegyeletét az ugyancsak ebben a temetőben nyugvó Répássy László (1942–2011), volt Nógrád megyei sportigazgató, a MOA rendezvények állandó résztvevője és sokszor házigazdája sírjánál is.

Ezután a MOA főtitkára munkamegbeszélést folytatott Szabó Jánossal és Szász Istvánnal az Egylet további munkájáról, sorsáról.

Olimpiai tábor Diósjenőn /2019/

A koronavírus-járvány miatt 2020-ban a nyári olimpiai tábor elmaradt, mellyel így 30 év után először nem volt táborunk. Az előző évi évkönyvből szerkesztési probléma miatt kimaradt a 2019-es tábori beszámoló, melyet ez évben jelentetünk meg.

Az ország és külhoni magyar területek 24 iskolájának 80 delegáltja részvételével július 6-án, szombaton délután kezdődött meg a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) nemzetközi olimpiai tábora Nógrád megyei Diósjenő községben. Első nap, mint táborvezető köszöntöttem a résztvevőket és megnyitottam a tábort. Idén az olimpiai iskolák és a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia győztes csapatai mellett a külhoni magyar területekről – Ipolyságról, Szabadkáról és Kolozsvárról – is érkeztek gyermekek és kollégák. A kollégák mellett Nagy Boglárka és Vasvári Lili, a Testnevelési Egyetem hallgatói segítettek a tábor vezetésében. A megnyitó után rögtön elkezdődtek a sport- és játékos programok a táborban.

Vasárnap délelőtt túrát szerveztünk a Börzsönyben, melynek keretén belül a Kőszirtre menet 400 méteres szintkülönbséget mászott meg a csapat. Délután Czene Attila, olimpiai bajnok úszó, a Magyar Szabadidősport Szövetség elnöke volt a tábor vendége. Bölcs gondolatait érdeklődve hallgatták a táborlakók. A tartalmas beszélgetést az időközben lezúduló hatalmas eső sem tudta befolyásolni.

Július 8-án, hétfőn a Budapesti Honvéd sportolói, vezetői jártak a táborban. Szabó Gabriella háromszoros olimpiai bajnok kajakozó, Gergely István kétszeres olimpiai bajnok vízilabdázó, az egyesület ügyvezető elnöke és Imre Géza, olimpiai ezüst- és bronzérmes, világbajnok vívó tartott nagyon élvezetes élménybeszámolót. Kunszt Gábor, az egyesület örökös tiszteletbeli elnöke a Budapesti Honvéd 70 éves történelmével ismertette meg a táborlakókat. Délután Nógrád megye két olimpiai bajnok labdarúgója, Básti István és Szalay Miklós volt a vendég. Tartalmas beszélgetés közben ők is minden felmerült kérdésre válaszoltak. Vacsora után egy jó kis Diósjenői-tó körüli sétával tettük egésszé és sportosabbá a napot a tábor lakóinak, akik a lépésszámlálók szerint több mint 10 kilométert tettek meg velünk.

Kedden délelőtt Tömösvári Sándor és Szabó Róbert felkészítő tanárok vezetésével és a répcelaki Móra Ferenc Általános Iskola, Mező Ferenc Szellemi Diákolimpián győztes csapat tagjainak zsűrizése mellett szellemi vetélkedő került a programba. Ezen a tábori vendégekhez kapcsolódó, és az élménybeszámolók során elhangzott beszélgetésekből kaptak kérdéseket a résztvevő csapatok. A versenyt a sorsolás után kialakított Olimpia nevű csapat nyerte. Ebéd után két autóbusszal a Gyulai Memorial nemzetközi atlétikai versenyre utazott a közösség. Az aktív szurkolás után, a verseny végén a sztárokkal való találkozás és fényképezkedés, szelfizés jelentette a legnagyobb élményt a fiatalok számára. Külön köszönet jár Gyulai Mártonnak, aki idén is biztosította a tábor résztvevői számára a belépőjegyeket.

Szerdán a reggeli után Nőtincsre utazott a csapat, ahol a Nőtincsi Kajak-Kenu Klub vezetőinek és munkatársainak köszönhetően a sárkányhajózás szépségeivel ismerkedhettünk meg. A gyakorlás után, sorsolás útján megalakított négy csapat mérkőzött meg egymással. Közben a parton lévő együttesek Dónusz Éva olimpiai bajnok kajakozóval beszélgethettek. A Magyar Kajak-kenu Szövetség által

biztosított veretes, sárkányhajós érmeket Dónusz Éva olimpia bajnok kajakos, Acsai Ákos, Nőtincs polgármestere és Babatiné Márton Márta, a nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola igazgatója adta át. Ebéd után dr. Csisztu Zsuzsa olimpiai nyolcadik helyezett tornász, a MOA tanácsának tagja, MOB-tag volt a vendég, akinek pályafutásáról, az amerikai egyetemi éveiről, valamint a média veszélyeiről is tartalmas beszélgetés folyt. Vacsora után, a tábortűz meggyújtása előtt eredményhirdetést tartottunk, az ajándékok és az emlékérmek átadását követően megköszöntem a részvételt és elbúcsúztam a szervezők nevében a fiataloktól. A tábor lakói meglepetésként hangulatos záró-műsort mutattak be.

Csütörtökön a reggeli után folyamatosan érkeztek a szülők. Jóleső érzéssel vette tudomásul a tábor vezetése, hogy mind a gyermekek, mind a szülők részéről nagyon jó visszhangja volt a tábornak. Sok gyerek már azt fejtegette, hogyan lehetne jövőre is a tábor részvevője.

Köszönet a Magyar Olimpiai Bizottságnak, a diósjenői Patakpart Kempingnek, a Play Wellness Panzió étteremnek, a tábor lebonyolításában segítő kollégáknak, az egyetemi hallgatóknak, a Magyar Kajak-Kenu Szövetségnek - külön is Schmidt Gábor elnöknek, a Nőtincsi Kajak-kenu Klubnak, Gyulai Mártonnak, a Budapesti Honvédnak, a meghívottaknak és a résztvevő gyerekeknek a sikeres tábor segítéséért.

Győr Béla

OLIMPIAI ISKOLÁK, ÓVODÁK

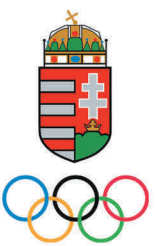

Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium olimpiai neveléssel és olimpiai eszme ápolásával kapcsolatos programjai 2020-ban

A Magyar Olimpiai Akadémiával kötött együttműködésünk célja tanítványaink olimpiai nevelése, az olimpiai eszme ápolása. Ennek keretében olimpia történeti ismereteket oktatunk, rendszeresen szervezünk találkozókat olimpikonokkal, részt veszünk ünnepi sportesemények, megemlékezéseken és természetesen nagy hangsúlyt fektetünk iskolánk névadójának, dr. Csik Ferenc olimpiai bajnok emlékének ápolására.

RÉSZLETES PROGRAMJAINK:

Február 21-én, iskolánkban harmadik alkalommal került megrendezésre a Lélek-mozgató iskolai program, ami a fogyatékkal élők és az egészséges sportolók közti összefogást erősíti. Két vendégünk, Engelhart Katalin sportmenedzser, aki a 1996. atlantai paralimpián úszásban aranyérmet szerzett és Adámi Zsanett négyszeres világcsúcstartó paralimpikon, egyetemi joghallgató, iskolánk volt tanulója.

A két híresség a beszélgetés alkalmával töretlen szívvel és lelkesedéssel ismertették életútjukat a nyolcadikos és gimnazista tanítványainknak.

Ezen a napon tanulóink 4 helyszínen ismerkedhettek meg a különböző sportágakkal. A tornaterem egyik felében az ülőröplabda rejtelmeibe kaptak betekintést, a függöny másik oldalán vak sor- és váltóversenyhez berendezett pálya várta őket, ahol párban dolgozva tapasztalhatták meg, milyen is az, mikor egyik érzékszervüket kikapcsolva kell megbirkózniuk a feladatokkal. Minden feladatot végrehajtottak "vakon", azaz szemüket bekötve, illetve kísérőként is, támogatva, segítve társukat. Az egyszerűnek tűnő szlalom séta/futás mellett volt még labdaterelés bóják között, görgős kiskocsi navigálás, labdák áthelyezése felfordított zsámolyokba, zsámolyról zsámolyra lépkedés és alagútmászás.

A parasport nap alkalmából iskolánk diákjai kipróbálhatták a csörgőlabda sportágat is. A hallásunkra és tapintásunkra alapozó labdajátékot nagy lelkesedéssel fogadta mindenki. Szemüket bekötve kellett az ellenfél kapujába begurítani a labdát és a hallásukra hagyatkozva kivédeni azt. A „szárazföldi" vízilabda tornán a gyerekeknek fejlesztésekre használt gördeszkákon kellett közlekedni, a labdát kapuba juttatni. A tanulók megtapasztalták, hogy a sérült embertásaink testi fogyatékosság mellett is képesek sportolni. A program hozzájárult ahhoz, hogy a tanulók szemlélet- módja változzon és jobban befogadják a fogyatékkal élő embereket, sportolókat.

Február 22-én iskolánk otthont adott a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia Országos területi döntőjének. Az évente megrendezésre kerülő magas színvonalú versenyre iskolánkból két csapat is továbbjutott a területi döntőbe.

Március 20-án Csik Ferencről, iskolánk névadójáról tervezett megemlékezés és az ehhez kapcsolódó programjaink elmaradtak a járványügyi helyzet miatt. A hagyományok szerint ezen a napon a jó tanuló és kiemelkedő sporteredményeket elérő diákjainkat elismerésben részesítjük. Ezúttal a Csik okleveleket és Csik Díjakat a tanévnyitó ünnepségen adtuk át a díjazottaknak.

Július 2-án Együttműködési megállapodást kötött a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium, valamint a Budapesti Honvéd Sportegyesület:

„A rugalmas tanrenddel az iskola támogatja sportolóink felkészülését, az edzéseken és edzőtáborokban való részvételt, illetve biztosítja a versenyeken és tornákon való szereplés lehetőségét. A BHSE vezetése a diákok sportpályafutása mellett figyelemmel kíséri a tanulmányokat, egyeztet az iskolával az eredményekről, sportolóink osztályzatairól. A kétoldalú megállapodás lehetőséget ad a kettős karriergondozásra”.

Reméljük, hogy ez az együttműködés mindkét fél számára előnyös kiemelkedő lehetőségeket biztosít.

Szeptember 25-én az Európai Diák Sport Nap keretein beül megrendezésre került a „Csik” mini sportágválasztó.
A program keretei között, szerepelt különböző sportágak bemutatása és kipróbálása játékos formában a testnevelő tanárok és az alsós osztályfőnökök segítségével. A gyerekek az öttusa, vívás, lézeres lövészet, tájfutás, judo, gyephoki, floorball, kajak, „játékos lovaglás” sportágakban próbálhatták ki magukat a testnevelés órák keretein belül.Célunk volt a különböző sportágak bemutatása, minél szélesebb körű megismertetése és a mindennapos testnevelés mozgásanyagának bővítése. A résztvevők aktívan, nagy érdeklődéssel és lelkesedéssel

próbálták ki a különböző sporttevékenységeket.

Sportágválasztó

Megállapodás a Nemzetközi Fair Play Bizottsággal

Októberben iskolánk megállapodást kötött a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által támogatott Nemzetközi Fair Play Bizottság főtitkárával, Deregán Gáborral. A második félévben interaktív foglalkozások keretében ismertetik meg élsportoló tanulóinkkal a fair play szellemiségét. **Október 28-án** iskolánk képviseletében Polgár Anikó intézményvezető és Herczeghné Leitner Krisztina intézményvezető -helyettes 9. osztályos tanulókkal elhelyezték koszorújukat az Olimpiai Bajnokok emléktáblájánál a MOA által szervezett halottak napi megemlékezésen.

Koszorúzás a Farkasréti Temetőben

Honvédelmi nap

November 9-én az 5-7. évfolyam tanulóinak már második alkalommal Honvédelmi napot tartottunk. Célunk a fiatalság szemléletformálása, a fiatalok egészséges életre, fegyelemre nevelése. A 9 állomásból álló akadálypályán kellett végigmenni a diákoknak, ahol lövészet, tájfutás, vívás mellett elméleti tudásukról is számot adhattak. A rendhagyó testnevelés órák alatt különleges feladatokkal, kihívásokkal kellett szembenézniük a diákoknak, ami nagy tetszést aratott mindenki számára.

Reméljük, hogy az új esztendőben visszatérhetünk a megszokott körülményeinkhez és folytathatjuk a megkezdett munkát, tanítványaink felkészítését, fejlesztését, nevelését.

Polgár Anikó
intézményvezető

Hesz Mihály Általános Iskola beszámolója a 2020-as évről

Nagy reményekkel vágtunk neki a 2020-as évnek, ami a sport-eseményeket illeti. Kiindulva az előző év eredményeiből, megyei és országos versenyeken való tapasztalatainkból, úgy gondoltuk ez a mi évünk lesz.

Bőszen készültünk az iskolánkra váró versenyekre. Első eredményünk a Szellemi diákolimpia 2019/2020-as kiírásában értük el. Ezzel kapcsolatban már az siker, hogy az országos verseny elődöntőjét iskolánk rendezhette. Az ország keleti feléből érkeztek hozzánk elszántabbnál, elszántabb alakulatok. A 8 megjelent csapatból végül, a hazai környezetben versenyző nógrádi diákok kerültek ki győztesen. Ez mellett jeleskedtünk a kézilabda versenyeken. A területi mérkőzéseken a fiúk mindkét korosztályában első helyet értek el, amellyel kvalifikálták magukat a megyei fordulóra. Ehhez a sikerhez heti két edzésünk kíséretében a fiúk elszántsága, sportolói magatartásuk vezetett. Ez mellett atlétika és labdarúgás sportágban való remeklésre készültünk. Edzések, edzőmérkőzések, házi versenyekkel tűzdelt felkészülésünket a koronavírus törte meg. A megyei döntők időpontjai törölve lettek, a labdarúgás, atlétika első fordulói se kerültek megrendezésre, így gyermekeink nem tudták megmutatni, hogy áldozatos munkájuk milyen eredménnyel hálálta volna meg magát. Aztán az iskola bezárásával a felkészülésünk is nagy akadályokba ütközött. De a versenyek elmaradása és a pandémia helyzet által elénk állított nehézségek sem akadályozták meg tanulóinkat a felkészülésben. Egyéni edzéstervek szerint otthon végezték a feladatokat, hogy esetleges visszatérés idején megfelelő állapotban legyenek a versenyekre. Sajnos a megfelelő idő nem jött el tavasszal, így a ballagó osztályban maradtak kiaknázatlan lehetőségek.

A nyáron két sporttábor is megrendezésre került az iskolánk által. Ehhez a segítséget az Erzsébet tábor keretei nyújtottak. A virus miatt

fontos szabályokat kellett betartani, de a gyermekek élvezték, hogy végre sportolási lehetőség nyílt számukra, mégpedig a barátaikkal közösen. A két tábor korosztályokra volt bontva így egy alsós és egy felsős sporttábornak adott otthont a Hesz Mihály Általános Iskola. Mindkettőben főleg kosárlabda, röplabda, kézilabda és labdarúgás volt terítéken, de ezek mellett megismerkedhettek a softballal és az ultimate frizbivel is.

Az ősz már kicsivel kecsegtetőbb helyzetet tartogatott számunkra. Bár rengeteg szabállyal, de végre visszatérhettünk az iskolába. A felkészülésünket ismét nagy lendülettel kezdtük el, nem törődve a bizonytalansággal, viszont annál inkább az iskolai korlátozások figyelembevételével. Főképpen osztály szinten készültünk a labdarúgás, a kézilabda és az atlétika diákolimpia versenyekre. Sajnos a korlátozások csak egy területi atlétika versenyt, és egy kézilabda mérkőzést engedtek meg. Az atlétika versenyről nem kevesebb, mint 12 éremmel térünk haza. Az október elsején megrendezett kézilabda meccsünket is megnyertük 16-8 arányban. Sajnos több mérkőzést és versenyt nem engedett meg a vírushelyzet.

A diákolimpiai versenyeken kívül is éltünk sportéletet az iskolánkban. Ősszel az Open Streets Day felhívására választ adva gördeszka, roller és kerékpáros ügyességi versenyekkel színesítettük diákjaink iskolai tevékenységét. A korlátozások értelmében szabadtéren, osztályonként mérték össze ügyességüket a diákok. Ez mellett szintén osztályszinten került megrendezésre az európai diáksport napja szeptember 25-én. Ezen a napon tájékozódó futással ismerkedtek meg a gyerekek az ügyességi versenyek mellett.

A 2020-as évet, mint minden évben, a Hesz-nappal zártuk. Ez az ünnep névadónk, Hesz Mihály születésnapjához kapcsolódik. Ezen a napon köszöntjük fel a mi „Misa bácsinkat". A versek és zeneszó mellett sportügyességi versenyek megrendezése is terítéken szokott lenni. Bár a köszöntés most online formában valósult meg és más olimpiai iskolák meghívásait is mellőznünk kellett, de az ügyességi versenyek, bár osztályszinten, de megrendezésre kerültek. Jó hangulatú nap végén mindenki győztesnek érezhette magát.

Csak remélni tudjuk, hogy a 2021-es év más lesz, jobb lesz, mint az előző, és névadónkhoz méltóan tudjuk az olimpiai eszmét hirdetni iskolánkban, nagyszabású sportrendezvényeket tudunk szervezni és szép eredményeket tudunk majd elérni a diákolimpiai küzdelmeken.

Makkai Máté
testnevelő

Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola beszámolója 2020

Hajós Alfrédról, iskolánk névadójának a születésnapjáról, a hagyományoknak megfelelően a domborművе előtt virágok elhelyezésével, versmondással, valamint életútjáról rádiós bemondással, kvízjátékkal emlékeztünk meg.

2020 ismét az olimpia éve. Ekkor még úgy tudtuk, hogy a 32. Nyári Olimpiai Játékokat júliusban és augusztusban rendezik meg Tokióban. Ennek tiszteletére, illetve az egészséges életmód propagálására egyéb meglepetéssel is készültünk: Ezen a napon négy osztálynak rendkívüli testnevelés óra keretében másik programra is lehetősége volt. Kiss Balázs világbajnok, Eb bronzérmes, többszörös magyar bajnok látogatott el hozzánk. Megismertük a sportoló pályafutását, sportágát a birkózást, emellett ízelítőt kaptak diákjaink az olimpiai mozgalomról is. A gyerekek kezükbe vehették „Balu" érmeit, megtekinthették a legnagyobb versenyeinek legizgalmasabb pillanatait és néhányan kipróbálhatták a birkózás alapmozgását is.

Kiss Balázs hangsúlyozta, hogy eredményeit kitartással, tenni akarással és mérhetetlenül nagy szorgalommal érte el. Mivel ezek a tulajdonságok iskolánk oktatási-nevelési értékrendjében is az első helyen vannak, nagyon reméljük, hogy a hallgatóság ezen gondolatokat is hazavitte a jeles nap eseményéről.

A hagyományokat követve minden év februárjában ugyan ezen a napon részt veszünk a Gödöllőn megrendezésre kerülő, MOA Szellemi Olimpiai Vetélkedőn. A verseny célja az olimpiai eszme ápolása és terjesztése. A verseny témái a következők voltak: visszaemlékezés az 1964. évi tokiói XVIII. Nyári Olimpiai Játékokra, TOKIÓ 2020 - magyar csapat, kvalifikációs helyzet, helyszínek. Nagyon szeretjük ezt a színvonalas versenyt. A gyerekek minden évben szívesen készülnek a megmérettetésre. Nagy örömünkre a 2020-as évben is iskolánk csapata győzött.

„FELKÉSZÜLÉS”

Amikor megkaptuk az anyagot a testnevelőtanárunktól, kicsit megijedtünk. Nyolcoldalnyi jól összeszedett tanulnivalót kaptunk! A lapok leginkább neveket, riportokat és az olimpián elért eredményeket tartalmaztak. A tanulni valót négyfelé osztottuk és elkezdtük feldolgozni, megtanulni.

A VERSENY

Elérkezett a verseny napja. Amikor megérkeztünk Gödöllőre, nyitóünnepséggel fogadták a versenyzőket. Az ünneplés után megkoszorúzták a résztvevők a Hajós Alfréd-szobrot. Utána bementünk a versenyterembe. Nagyon nyugodt, vidám hangulat fogadott minket. Nagyon tetszett a verseny, mert sok különféle feladattípus volt. Kellett még egy PPT-t is készíteni a versenyre, egy adott személyről. De a kedvencünk mégis az a feladat volt, amikor póker zsetonokat kellett feltenni a jó válaszra. Nagyon kedvesek voltak a szervezők, a zsűritagok és nagyon ügyes és erős csapatokkal kellett megküzdeni. A verseny felénél tarthattunk egy szünetet, amiben beszélgethettünk a többi csapattal. Az eredményhirdetésnél mindenki nagyon izgult. Azt hittük, hogy nem mi leszünk az elsők, de végül nagyon boldogok voltunk, hogy megnyertük a versenyt."

A csapat tagjai voltak: **Csordás Csenge, Utri Boglárka, Gillányi Zsombor, Szekulesz Márton.** Felkészítő tanár: **Józanné Beles Beáta.**

A koronavírus terjedése miatt, sajnos a 2020-as évben sok verseny, sportprogram elmaradt, de az elért eredményekre így is büszkék vagyunk.

A 2020-AS ÉVBEN ELÉRT ISKOLA EREDMÉNYEI

2020. június Magyarország jó tanulója, jó sportolója Díj 2019. **Gyóni-Maksa Levente (7.a)** (Serdülő Országos Atlétikai Bajnok is, rúdugrás sportágban)

Gyóni-Maksa Levente

2020. február 8. Diákolimpia - fővárosi úszóverseny IV. helyezett, 100 mell: Szabó Dániel, (7.a)

2020. január 31. Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola szellemi vetélkedője: I. hely, Csapattagok: Csordás Csenge, Gillányi Zsombor, Szekulesz Márton, Utri Boglára (5. a)

2020. január: Zugló-kupa kerületi játékos sportverseny, iskolánk csapata I. hely, Csapattagok: 4. a: Krasznai Zsófia, Tóth Kristóf, 4. b: Árvai Nikolett, Hernády Greta, Somogyi Gréta, Thaly Kata, Tókos László, 3. a: Garamvölgyi Lenke, Hortobágyi Bence, 3. b: Horváth Garaba Botond, Laskawy Lili, 2. a: Fűrész Vince, Keskeny Réka, Nagy Marcell, Zalai Vilmos, 2. b: Gyöngyössy Gábor, Ilucz Kira

Molnár Márta, intézményvezető és
Józanné Beles Beáta, testnevelő

2020 az Activity Óvodában

Év végén szokás, és nagyon hasznos is kicsit visszatekinteni, összegezni az elmúlt egy évünket. Tesszük ezt magánszemélyként is, de még inkább hasznosnak gondolom intézményként is.

Az elmúlt év, mindannyiunk számára új kihívásokat hozott, amelyről sokan sokféleképpen vélekednek. Egy óvodában, ahhoz, hogy a gyermekek egészségesen fejlődjenek, az első és legfontosabb cél, hogy megőrizzük a biztonságos, nyugodt, szerető légkört számukra. Az év elejét, még farsangi mulatsággal, heti úszással, közös korcsolyával kezdtük, ekkor még nem sejthettük, hogy márciusban mindez már elképzelhetetlenné válik. Az óvoda március 16-tól május 24-ig zárva tartott. Ezalatt az idő alatt megpróbáltunk kapcsolatot teremteni a gyerekekkel, videókat küldeni, játékokat, feladatokat ajánlani, és leginkább készülni, tervezni, bepótolni a rengeteg adminisztrációs feladatot.

A nyitás már a nyári időszámítás előtti hétre esett. Nyáron kicsit elengedhettük az első hullám okozta ijedtséget, félelmet, kilátástalanságot, és örömmel találkoztunk a gyerekekkel újra. Minden héten más tematika alapján táborokat tartottunk, ami annyit jelent, hogy a napirend sokkal lazább, rengeteget vannak a gyerekek kint az udvaron, sokat mozognak és játékos tevékenységeket végeznek a szabadban. Volt olimpiai tábor, amelyről a MOB honlapon is beszámoltunk, tánctábor, jóga tábor, kis cukrász tábor, angol tábor, judo tábor és kis fizikus tábor is. A gyerekek nagyon élvezték a különböző tevékenységeket, egy nagyon hasznos és tevékeny, de közben vidám és laza nyarat töltöttünk újra együtt.

A szorgalmi időszakban betartva a járványügyi szabályokat, folytatódott a nevelési munka. Óvodán kívüli programunk kevesebb volt, ellenben próbáltuk kihasználni a helyzet adta lehetőségeket, és a jó időben, még rendhagyó módon kint reggeliztek a gyerekek és az összes tevékenységet kint tartottuk a szabadban. A Mikulás is a kertben, lovaskocsin látogatott meg bennünket és hozott finomabbnál finomabb, de egészséges ajándékokat a kicsiknek. A karácsonyi műsor

is online került megrendezésre, de a kicsik nagyon könnyen alkalmazkodtak az új helyzethez, és nagyon ügyesek voltak. Mindent összevetve úgy gondolom, hogy annak ellenére, hogy vannak és voltak nehézségek, sikerült a legjobbat kihozni ebből az évből, és ami a legfontosabb, hogy a gyerekek nagyon rugalmasan alkalmazkodtak a megváltozott körülményekhez, és tudták jól érezni magukat, nagyokat játszani, mintha csak egy kis szigeten lennének, vagy egy nagyobb családi környezetben, ahová nem hallatszik be a külvilág olykor már elkeserítő hírfolyama.

Szijj Lilla

A 2019-2020-as tanév a Csanádiban

Nem kell nagy jóstehetség ahhoz, hogy az ember belássa: ha évek múltán visszatekintünk majd a 2019-2020-as tanévre, nem a remek sporteredmények, kiváló tanulmányi eredmények jutnak majd elsőként eszünkbe. Sőt… Biztosak lehetünk benne, hogy sokadik emlékünk lesz csupán a sorban egy-egy jeles érettségi, diákolimpiai győzelem vagy éppen tanulmányi versenyen elért siker – függetlenül attól, hogy mely iskola életének voltunk is a részesei.

A Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium számára a legutóbbi szemeszter a koronavírus járványon túl az infrastruktúrafejlesztésekről szólt – ez utóbbiak ráfértek már intézményünkre, ezt nyugodtan kimondhatjuk.

Tankerületünk támogatásával végre korszerűsíthettük fűtési rendszerünket, így ma már nem fordulhat elő az, ami korábban bizony időről időre problémát okozott, miszerint az épület bizonyos részei egész télen hidegek, befűtetlenek maradnak.

Felújításra került nagyobbik tornatermünk is – komoly adóssága volt ez iskolánknak sportoló fiataljaink felé. Az új helyiség végre minden tekintetben megfelel azoknak az elvárásoknak, amelyeket egy modern testnevelés óra támaszthat a neki teret adó intézménnyel szemben.

Termeink jó részében nyílászárócserét tudtunk végrehajtani, a SIOSZ-nak hála pedig nagyfokú sportszertárfejlesztést tudtunk véghezvinni. Ha az oktatás menete nem is a mi szánk íze szerint alakult az évben, legalább volt más, aminek örülhettünk, amire büszkék lehettünk.

És azért szerencsére nem a teljes tanév, nem a teljes sportév „ment a kukába”. Február végéig még szokott mederben haladt a versenyeztetés, így volt részünk sikerekben diákjaink által is. Az első félévben két országos diákolimpiai első helyezést és egy-egy második és harmadik helyezést szereztünk (mind a négy érmet birkózásban), valamint továbbjutottunk a tavaszi diákolimpiai döntőkbe asztaliteniszben, atlétikában és úszásban, összesen 14 számban.

Három első, két második és egy harmadik helyett szereztünk februárig a kerületi versenyeken és három érmet a Balogh Tamás Emlékversenyen, megrendeztük szokásos, óvodásoknak szóló Mikulás Kupánkat, sportfórumunkat, valamint diáksportnapunkat is, két tanulónk, a középiskolások világbajnokságán második taekwondós Polgár Csillag Virág és az utánpótlás válogatott labdarugó Petres Márk pedig elnyerte a „Magyarország jó tanulója, jó sportolója - 2019” címet. A Budapesti Diáksport Szövetség decemberben kitüntetésben részesítette az egy évvel korábban 4x100m-es váltófutásban diákolimpiai győztes fiú csapatunkat, valamint iskolánkat a diáksportversenyeken elért eredményes szereplésünk miatt.

Volt tehát minek örülni még ebben a furcsa tanévben is. Volt minek szurkolni, volt mit megünnepelni. Talán – a velünk maradó nehézségek ellenére – idén júniusban is elmondhatjuk majd ugyanezt.

Rúzsa Sándor

Szakmai bemutató a Benében

Köznevelési típusú sportiskolaként fontosnak tartjuk a gyerekek tudatos fogyasztóvá nevelését, a sport, a mozgás megszerettetését, az egészségtudatos magatartás szemléletének kialakítását.

Magas színvonalú szakmai munkánk elismeréseképpen három éve viseljük az Oktatási Hivatal Bázisintézménye megtisztelő címet. A cím elnyerésével alkalmunk nyílik a tudásmegosztásra, jó gyakorlataink átadására a testnevelés és sport, valamint nagyszabású intézményi projektjeink bemutatására.

Az áruvilág kicsi királyai címmel egy előadással egybekötött szakmai bemutatót tartottunk a budapesti és Pest megyei általános iskolák pedagógusainak az iskolánkban folyó fogyasztói tudatosságra nevelés fő területeiről.

Amikor négy évvel ezelőtt a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumtól Budapesten elsőként elnyertük a Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola címet, vállaltuk, hogy a jövőben is kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink körében a felelős internet és közösségi média használatának kérdésére, pénzügyi ismereteinek a megalapozására, a digitális kompetencia fejlesztésére, a fenntartható nevelés, környezetvédelem fontosságára, a diákok fogyasztóvédelmi ismereteinek növelésére, az egészséges életmód preventív szemléletének terjesztésére, a mozgás, a sport személyiségfejlesztő, közösségépítő, egészségmegőrző szerepének tudatosítására.

Szakmai napunkon ennek színtereit mutattuk be, érdekes interaktív foglalkozásokon keresztül. A munka vegyes életkorú csoportokban zajlott egy időben, hat csoportban.

A Környezetvédelemi csoport madáretetőt, madáreleséget készített, szelektív hulladékot válogatott, hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatot oldott meg, újrahasznosított anyagokból különböző tárgyakat készített. A gyerekek drámapedagógiai feladatok segítségével próbálták meggyógyítani a foglalkozás végére a „beteg” Földünket.

A Média csoport a tudatos és biztonságos internethasználatra hívta fel a figyelmet. A médiahasználat változásának bemutatásával,

a mai sok csatornás kommunikáció, az interneten végezhető tevékenységek játékos megismertetésével kezdték a foglalkozást, majd a személyes tapasztalatok felhasználásával plakátot készítettek, melyen összegyűjtötték az internethasználat aranyszabályait, megfogalmazták a veszélyeket, kockázatokat is. A játék itt sem maradhatott el: Bingó játék után emotikonos játékkal zárták a bemutatót.

A Pénzügyi tudatosság csoport első feladatként a vezető-beosztott viszonyát illusztráló játékot próbált ki. A pároknak egy tornyot kellett építeniük fakockákból úgy, hogy egyikük szeme be volt kötve, s a másik gyerek instrukciói alapján épített. Igazi vállalkozási kompetenciát fejlesztő feladat volt. A másik sikeres játék a Lakatlan sziget nevet viselte, melyben különböző termékeket állítottak elő a gyerekek és cserekereskedelmet folytattak egymással. Sok nevetés, jó hangulat kísérte a foglalkozást.

A Digitális csoport a digitális témahét projekttervéből adott egy kis ízelítőt a vendégeinknek. Meseképek sorba rendezésével diafilmet készítettek, a Paint program segítségével mesejelenetet rajzoltak, a meseszereplőknek névjegykártyát készítettek. Nagyon színvonalas munkák születtek, a gyerekek egymást segítve, kreatív módon, örömmel végezték az érdekes feladatokat.

Az Egészségtudatosság csoportnál az egészséges táplálkozás gyakorlati megvalósítását élvezhették a résztvevők. A zöldségek, gyümölcsök köztudottan egészségesek, vitaminokban, ásványi anyagokban gazdagok. De mi a helyzet a csokoládéval? Kis mennyiségben egészséges, nyomelemeket és antioxidánsokat tartalmaz – válaszolták a gyerekek. A csíkokra vágott zöldségek, a mártogatósok, a csoki fondű és a saját készítésű csoki falatkák nagy sikert arattak.

A Sport, mozgás csoportot irányító testnevelők a széleskörű sportlehetőségek közül a kisjátékok fajtáit, variációs lehetőségeit, alkalmazási területeit választották bemutatóul. A kisjátékok keretein belül a fő cél az alapvető technikai elemek játékhelyzetben történő gyakorlása, és ennek részeként eleinte egyszerűbb, később összetettebb taktikai feladatok megoldása. Fontos feladat az összjáték lehetőségének, szerepének felismerése a játékhelyzetekben, csökkentett létszám, terület és egyszerűsített szabályok mellett. A gyerekek elkápráztatták vendégeinket a fantasztikus gyakorlataikkal.

Óriási örömünkre szolgált, hogy programunk iránt nagy volt az érdeklődés, sok vendéget fogadhattunk a különböző intézményekből. A résztvevők elégedettségi kérdőívet állítottak ki a hallottakról-látottakról, amit kiválóra értékeltek.

Miskolczi Erzsébet
intézményvezető

OLIMPIAI BARÁTI KÖRÖK, EGYESÜLETEK

A Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör 2020-as éve

Nagy reményekkel vágtunk neki 2020-nak. Részben, mert ez az esztendő még januárban olimpiai évnek tűnt, amely mindig kiemelten fontos volt a baráti körünk életében.

Mi ugyanis folyamatosan figyelemmel követjük, hogy ki kvalifikálja magát a Kertvárosból az ötkarikás rendezvényekre, akiket (sportolót, edzőt, közreműködőt, sportvezetőt egyaránt) az önkormányzattal közösen ünnepélyesen el szoktunk búcsúztatni, hogy aztán visszavárjuk őket egy olimpia utáni beszámolóra is. 2007-es megalakulásunk óta számtalan ötkarikás esemény előtt volt már lehetőségünk büszkeségeink köszöntésére. Idén is erre készültünk, és a köszöntést klubunk egyik fő eseményének időpontjára, a Magyar Sport Napjára időzítettük volna. Úgy terveztük, hogy nagyjából májusban az önkormányzattal közösen átkereszteljük a Polgármesteri Hivatal előtti névtelen parkot, amely a Kertvárosi Olimpikonok Parkja nevet kapta volna. Ugyancsak ekkor avattuk volna fel azt az olimpiatörténeti fasort is, mellyel a Kertvároshoz (illetve annak elődjeihez, Rákosszentmihályhoz, Sashalomhoz, Mátyásföldhöz, Cinkotához és Árpádföldhöz) kötődő már elhunyt olimpikonjainknak szerettünk volna egy fával és egy néhány adatot feltüntető táblácskával emléket állítani. A fasor a parkon áthaladó rekortán futópályát szegélyezte volna. Erre az eseményre meghívtuk volna a tokiói olimpikonjainkat, hogy ők is velünk együtt ünnepelhessenek, és ebből a gesztusból is kellő motivációt meríthessenek majd az olimpiai szereplésükhöz. A tervünket az önkormányzat 2020 elején jóváhagyta, és az éves költségvetésében a beruházás költségeit is biztosította számunkra. E mellett mi arra készültünk, hogy a tavaszi és őszi időszakban is három-négy kiemelkedő sportolót, edzőt, sportvezetőt hívunk majd az Erzsébetligeti Színházba. Rendezvényeink, a már a kerület kulturális programkínálatába is beépülő Varjú-estek általában 80-100 néző előtt zajlanak, mi azonban szerettük volna növelni ezt nézőszámot.

E cél érdekében szerettünk volna olyan vendéget is a Kertvárosba csalni, aki személye, az eredményei és az ismertsége miatt az Erzsébetligeti Színház nagytermét (400 fő) is képes lett volna megtölteni. Tárgyalásban álltunk többek között Marco Rossi szövetségi kapitány menedzsmentjével, egy esetleges kertvárosi labdarúgóest létrehozása miatt, ám a pandémia ezt a tervünket is megakadályozta. Mint, ahogyan a fenti terveink nagy többségét is. Mert, mikor mindezt elterveztük, ki gondolta volna, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság egy évvel elhalasztja az olimpiát? És még januárban ki gondolta volna, hogy márciustól két hónapra szinte teljesen leáll majd az élet az országban. És arra sem gondoltunk, hogy az év második felében is ilyen egészségügyi helyzet lesz, s hogy a kormánynak ismét korlátozó rendelkezéseket kell majd bevezetnie.

Februárban még nyugodt körülmények között – diákokkal és nyugdíjasokkal a nézőtéren – tartottuk évadnyitó rendezvényünket, melynek vendége a világbajnok paraúszó, Illés Fanni volt. A vele való megismerkedés a vártnál is meghatóbbra sikeredett, Fanni történetéből pedig remélhetőleg sokan tudtak erőt meríteni. Ezen a rendezvényünkön köszöntöttük egyik klubtagunkat, dr. Kotsis Attilánét abból az alkalomból, hogy 2019. decemberében Prima Primissima elismerésben részesült. Már a következő rendezvényünkre készültünk, amikor március 11-én a kormány elrendelte a vészhelyzetet. A 2020-as esztendő második Varjú-estje pedig pont március 12-én lett volna. Sokat hezitáltunk, mit csináljunk, végül úgy döntöttünk, az egészségügyi előírások maximális betartásával megtartjuk a rendezvényt. A vendégünk az ultratriatlon-világbajnok komáromi Szőnyi Ferenc volt, aki egy Monument Valleyban rendezett ultramaratoni futóversenyről tért haza, és csöppent bele az európai járványhelyzetbe. Ferinek lemondták valamennyi előadását, csak mi maradtunk egyedül, akik még erőltettük a vele való találkozást. Ennek eredményeképpen, bár az estünkön kevesen, nagyjából harmincan voltak csak, egy, a vendég és a közönség számára is eufórikus találkozás jött létre. Ebben Szőnyi Ferenc személyiségén kívül közrejátszott az is, hogy tudtuk, az estünket követően hosszú időre el kell majd köszönnünk egymástól, amely be is igazolódott, hisz alig tettük ki a lábunkat az Erzsébetligeti Színházból, máris megkezdték az épület belső takarítását, rekonstrukcióját.

Ezt követően hosszú, programok nélküli hónapok következtek. Május elején azonban gondoltunk egy merészet, és megkerestük az önkormányzatot, valamint a Magyar Olimpiai Akadémiát, hogy a Magyar Sport Napja alkalmából szűk körben tartanánk egy megemlékezést a kertvárosi olimpikonokról. Mivel mindkét szerv támogatta ötletünket, május 6-án szokott helyünkön, az Erzsébetligeti Rátonyi Gábor uszoda homlokzatán elhelyezett olimpiai emléktábláknál egy rövid ünnepséget tartottunk. Sajnos, az év első felében már csak ez az egy eseményünk volt, és a karantén alatt csak arra volt lehetőségünk, hogy facebook-oldalunkon az elmúlt 13 év eseményeinek képes anyagait felidézzük. Próbáltuk a lelket tartani a klubtagokban és a támogatóinkban, amely feladat számunkra is embertpróbáló volt. Ezért is örültünk annyira, hogy június környékén feloldották a korlátozásokat, és lassanként elindulhatott a sportélet, amit már nagyon vártunk. Varjú-estet a nyári időszakban nem igazán lehet tartani, ám arra mindenképpen jó volt ez a karaténmentes időszak, hogy az őszi programjainkat megtervezhessük.

Szeptemberben a Nemzet Sportolói közé beválasztott Faragó Tamás olimpiai bajnok vízilabdázó volt a vendégünk, aki miatt ismét zsúfolásig megtelt az Erzsébetligeti Színház Harmónia terme. Pedig arra az eseményünkre már nem jöhettek a diákok, az iskolák (pontosabban a tankerületek, a KLIK, az Oktatási Hivatal és az EMMI) ugyanis betiltottak minden külsős programot. Ennek ellenére is rengetegen kíváncsiak voltak az egyik legzseniálisabb vízilabdázóra. Sajnos, ennek a rendezvényünknek volt egy szomorú része is, nem sokkal a pólós estünk előtt hunytak el ugyanis Kárpáti György és Benedek Tibor háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázók, akikről Faragó Tamással és a közönségünkkel közösen szintén megemlékeztünk. Ez előtt tartottuk éves közgyűlésünket is, melyre klubtagjaink többsége ellátogatott. A szeptemberi rendezvényünk után azonban megint arra kellett készülnünk, hogy rendkívüli szünetet hirdetünk, szerencsére a Magyar Olimpiai Akadémiától és a Magyar Olimpiai Bizottságtól is kellő támogatást és lendületet kaptunk ahhoz, hogy legalább egy hónapig még tartani tudjuk a közvetlen kapcsolatot közönségünkkel. Szeptember végén ugyanis a MOA ismét megrendezte Nemzetközi Olimpiai Gyűjtőtalálkozóját, mely eseménynek a helyszíne immár második éve a kertvárosi Legenda Sörfőzde

Center volt. Az idei rendezvényre a határzár elrendelése miatt külföldi gyűjtők nem jöhettek, de így is akadt jó pár relikviagyűjtő, aki érdekessé tette az eseményt. Melynek fővédnöke és díszvendége Kulcsár Krisztián MOB-elnök volt.

Mivel a gyűjtőtalálkozón baráti körünk is képviseltette magát, lehetőségünk volt az elnök úrral is néhány szót váltani. Felvetettük neki, hogy egyszer szívesen vendégül látnánk, ő pedig rögtön időpontot is adott. Így történt, hogy október végén – ugyancsak az egészségügyi előírások maximális betartásával – Kulcsár Krisztián volt a vendégünk. Ez a Varjú-estünk több szempontból is rendhagyó volt. Úgy véltük ugyanis, ha egy MOB-elnök látogat a kerületbe, akkor azt az eseményt illik rangjához méltó módon kezelnünk. Ezért Kulcsár Krisztián számára egy kis külön programot is szerveztünk. Ezért Kovács Péter polgármesterrel közösen nagyjából egy órával a Varjú-est előtt fogadtuk az elnök urat az Erzsébetligeti Színház előtt. Majd együtt elsétáltunk a közeli Erzsébetligeti Rátonyi Gábor Uszodához, ahol megtekintettük a kertvárosi olimpikonok emléktábláit, illetve Rátonyi Gábor domborművét. Innen átmentünk a ligetben található birkózócsarnokba, ahol megtekintettük a legkisebb korosztály edzéseit. Legvégül pedig a szomszédos Vívópalotába látogattunk, ahol részt vettünk a Kertvárosi Vívó SE rövid ünnepségén. A klub tagjai a vívóterem ötödik évfordulójáról emlékeztek meg, melynek keretében Kulcsár Krisztián MOB-elnök és Kovács Péter polgármester több díjat – többek között a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör serlegét – is átadott a legeredményesebb versenyzőknek.

Ez után következett a Harmónia teremben az a sporttörténelmi esemény, amely klubunk, és úgy vélem, valamennyi olimpiai baráti kör életében kiemelkedőnek számít, ugyanis eddig még nem volt példa arra, hogy egy MOB-elnök egy baráti kör rendezvényét személyesen is megtisztelte volna. S bár a pandémia erősödése miatt ezen az október végi eseményen a vártnál kevesebben voltak, aki ott volt a nézőtéren az jól szórakozott. Kulcsár Krisztián ugyanis élve a lehetőséggel, nemcsak a magyar sport jelenéről, hanem saját sportkarrierjéről is őszintén, sok humorral fűszerezve mesélt. Olyannyira jól sikerült ez a találkozás, hogy a résztvevők közül néhányan, köztük az elnök úr is, a rendezvény után még majd egy órát együtt maradtak, és beszélgettek egymással.

Felemás érzelmekkel búcsúztunk a 2020-as évtől, egyrészt fájó szívvel, mert tudtuk, további terveinkről, illetve a hagyományos évbúcsúztató estünkről is le kell mondanunk, ugyanakkor annak mindenképpen örülve, hogy klubtagjaink, akik között nagyon sok idős (90 év feletti), nyugdíjas is található, legalább jó egészségnek örvendenek. Ennek ellenére részt kellett vennünk egy temetésen, amely váratlanul ért mélyen érintett bennünket. Dr. Hencsei Pál, a szomszédos kerület, Zugló Csanádi Árpádról elnevezett olimpiai baráti körének vezetője, valamint a Magyar Olimpiai Akadémia Tanácsának tagja ugyanis több volt számunkra egy szimpla barátnál. Pali bácsi több eseményünkön részt vett, vagy iskolában, vagy a nyári napközis táborban tartott izgalmas előadásokat olimpiatörténeti kutatásaiból. Emellett rendszeres résztvevője volt a Varjú-estjeinknek is, és egyik legfontosabb közös projektünk volt, hogy 2019-ben sikerült elkészítenünk a Kertváros sporttörténetét összefoglaló könyvünket is, melyet tavaly ősszel mutattunk be az Erzsébetligeti Színházban. Pali bácsit egy évvel később helyezték örök nyugalomra a gödi temetőben, a szertartáson mi is részt vettünk.

És ezzel össze is foglaltuk a 2020-as évünket, amely a pandémia miatt rendkívül hiányos volt, de azért így is sikerült némi tartalommal megtöltenünk a 13. szezonunkat. Évbúcsúztató helyett pedig azt az üzenetet tolmácsoltuk tagjainknak, hogy a terveink közül, amit lehet, azt 2021-ben be fogunk pótolni. Reméljük, ez így is fog majd történni!

Hóbor Béla
a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör elnöke

DHSE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály tevékenysége a koronavírus-járvány idején

2019. március 29-én 14 fővel megalakult a Debreceni Honvéd Sportegyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztálya. Elnöke Pusztai Imre volt. Jelenleg a szakosztály elnöki tisztjét Parádiné Kenéz Tünde tölti be. A szakosztály feladata az olimpiai eszme és hagyományok ápolása, kiemelten a Békessy Béla olimpiai ezüstérmes vívó, honvédtiszt emlékének tisztelete, kiállítások készítése, vetélkedők, előadások szervezése és tartása a Hajdú-Bihar megyei köznevelésben részt vevő tanulók részére.

2020-ban a koronavírus-járvány helyzetben, sajnos kevés rendezvényt, programot sikerült megvalósítani.

TEVÉKENYSÉGEINK

2020. június 23-án a modernkori olimpiai mozgalom napjára olimpiai kiállítás nyílt a Debreceni Sportcentrum Józsa Grund Sportparkban, ahol a Hajdú-Bihar megye olimpikonjait bemutató kiállítást 2 héten keresztül tekinthették meg az érdeklődők. A kiállításhoz kapcsolódóan 2020. június 27-én 18 órától a gyerekek olimpiai totót tölthettek ki. A legügyesebbek jutalomban részesültek. A rendezvény a Debreceni Honvéd Sportegyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály, valamint a Bushido Karate Sportegyesület szervezésében valósult meg.

2020. július 22-én Kárpáti György háromszoros olimpiai bajnokra, Európa-bajnokra, a Nemzet Sportolójára, illetve Benedek Tibor szintén háromszoros olimpiai bajnokra, világ- és Európa-bajnokra emlékeztünk a Debreceni Sportuszodánál.

2020. július 8-án Békessy Béla halálának 104. évfordulóján Békessy Béla sírjára koszorút helyezett el a DHSE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály nevében Parádiné Kenéz Tünde, valamint Gazdag József, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke.

2020. július 24-én a Pető László sportlövő olimpikon, a Debreceni Lövészsuli Sport Egyesület vezetője és felesége, Petőné Kiss Judit által szervezett nyári táborban Parádiné Kenéz Tünde, a Debreceni Honvéd Sportegyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály elnöke rövid előadást tartott az olimpiai játékokról, az olimpiai szimbólumokról, helyszínekről és a Hajdú-Bihar megyei olimpikonokról.

2020. szeptember 22-én a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája, Kossuth utcai Feladatellátási Helyén működő történelem-fegyvertörténet szakkör diákjai Kopjári István szakkörvezető és a Debreceni Honvéd Sportegyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály szervezésében tanulmányi sétán vettek részt. A Magyar Honvédség Debreceni Toborzó Irodájának képviseletében Farkas Gábor százados úr bemutatta a gyerekeknek a hivatásos, a szerződéses és az önkéntes területvédelmi tartalékos jelentkezés feltételeit.

2020. november 15-én a Debreceni Köztemetőben Parádiné Kenéz Tünde a megemlékezés koszorúját helyezte el Békessy Béla sírján, születésének 145. évfordulója alkalmából. November 16-án az MH. 5. Bocskai István Lövészdandár udvarán található Békessy Béla emlékműhöz a koronavírus-járvány helyzet miatt ünnepi megemlékezés nélkül, nemzeti színű koszorút tettek le az olimpiai ezüstérmes magyar vívó, honvédtisztre emlékezve.

2020. november 17-én Dr. Hencsei Pál, olimpiatörténész, MOA tanácstag sírjára sírcsokrot helyeztünk el Gödön.

2020. november 30-án online olimpiai vetélkedőt rendeztünk, melyen a Békessy Béla Vívó Klub sportolói vettek részt.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzattól 100.000 Ft, a Magyar Vívó Szövetségtől 30.000 Ft támogatást kaptunk melyből, a Hajdú-Bihar megyéhez kötődő katonaolimpikonok kiállítást készítettük el.

Bízom benne, hogy a Debreceni Honvéd Sport és Diáksport Egyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztálya a jövőben is sikeresen fog működni, a koronavírus-járványhelyzet után folytathatja tevékenységét és személyes előadásokat, programokat szervezhet a Hajdú-Bihar megyei köznevelési intézmények és a Debreceni Egyetem hallgatói részére egyaránt.

A Kör tagjai nagyon fontosnak tartják, hogy a megyében élők, különösen a diákok, egyetemi hallgatók megismerjék településük

kiemelkedő (katona) sportolóit, olimpikonjait. Céljuk, hogy a közeljövőben a Debreceni Nagyerdei Stadionban, a leendő sportmúzeumban kerüljenek bemutatásra a kiváló sportolóink relikviái.

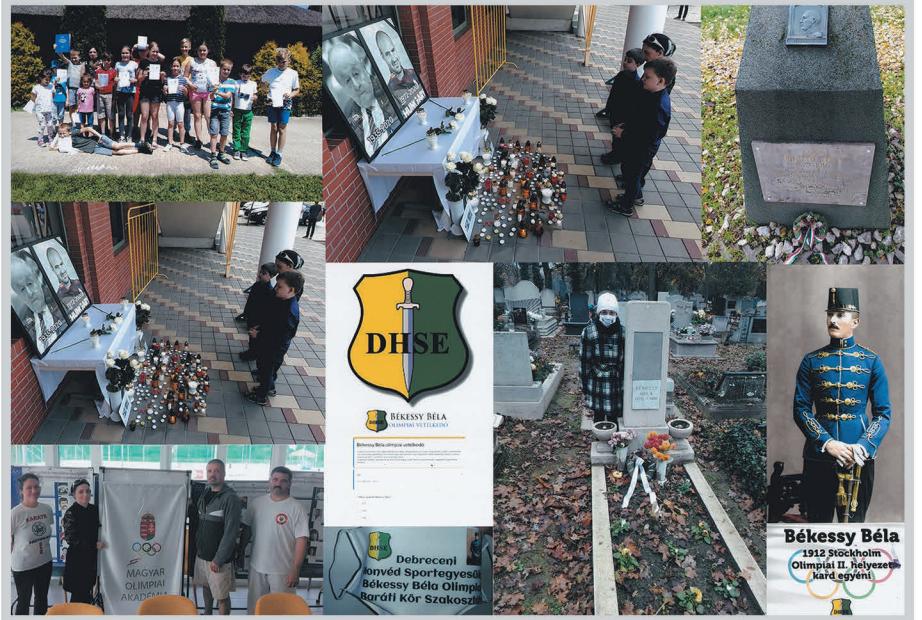

„Erős, hatalmas marad az a nemzet, amelyik a múlt nagy eseményeit, katonai erényeit, embereit megörökíti, kegyelettel ápolja és ezen emlékeken nevelődik.”

Kratochvil Károly

Parádiné Kenéz Tünde

Alpokalja-Bakonyalja találkozó

Várpalotai Olimpiai Baráti Kör

2020. szeptember 26-án a Várpalotához közeli dél-kelet Bakonyi kis településen található Nagy-Magyarország Parkba látogattak a Szombathelyi Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesület tagjai.

A látogatás apropóját az adta, hogy az emlékparkban a Trianoni évforduló 100. évfordulója alkalmából egy országos rendezvényt szerveztek neves előadókkal. A Halmaysok az élvezetes előadások meghallgatása után megtekinthették a festői környezetben impozánsan kialakított Nagy-Magyarország Parkot, amely a valamikori vadász kúriából lett kialakítva a rendszerváltás után.

Az örök élményt adó nap után Várpalotára vezetett útjuk, hogy találkozhassanak egyik testvér szervezetük a Várpalotai Olimpiai Baráti Kör tagjaival. A találkozóra a többszörös válogatott kézilabdázó Gaál Gyula édesapjáról elnevezett Gaál Gyula Sportcsarnok aulájában került sor. A vendégeket Szöllősi János a VOBK elnöke köszöntötte, majd ismertette a találkozó programját.

Elsőként az aulában elhelyezett Csik Ferenc emléktáblát és mellszobrot koszorúzták meg. Halmaysok részéről Gál László elnök és Horváth Vilmos volt elnök, a helybéliek részéről Forgács Gábor a Várpalotai Bányász Sportkör volt elnöke és Sztanke József többszörös szenior világ és Európa bajnok erőemelő helyezték el a koszorúkat. Ezáltal tisztelegve Berlini olimpián 100 méteres gyorsúszásban aranyérmet nyert bajnok kiemelkedő sport teljesítménye előtt. A koszorúzással nem csak sport teljesítményét méltatták, hanem egyben adóztak a kiváló sportember 75 évvel ezelőtt bekövetkezett tragikus halálának is. A hivatalos rész lezajlása követően megtekintették a felújított sportcsarnokban létrehozott Városi Emléktár gyűjteményt, amelyben számtalan kupával, éremmel, oklevéllel és egyéb kiállítási tárggyal büszkélkedhetnek a VOBK tagjai. A Halmaysok érdeklődve járták végig az intézményt, ahol Forgács Gábor tartalmas tájékoztatást adott a közel száz éves sport klub történelméről és a szakosztályokban

most folyó sportéletről. Rövid ideig beletekinthettek a Bányász labdarúgó csapatának helyi bajnoki találkozójába is, ahol még egy gólt is láthattak.

A létesítmény után a két klub tagjai átsétáltak a közelben a régi uszoda helyén Makovecz stílusban épülő sportuszodához, ahol az építési terület kerítésétől megtekinthették a munkálatokat. Csik Ferenc 1936-ban részben a várpalotai uszodában készült fel a Berlini olimpiára, mivel a medence és a víz hőmérséklete nagyon hasonló volt az olimpiai uszodáéval. A beszélgetések közben felmerült az új uszoda elnevezése is, amelyre egyértelmű volt a közös névadás, Csik Ferenc lenne a legméltóbb név.

A rövid sétát követően autóbusszal rapid városnézés keretein belül bemutatásra került a XV. században épült Thury Györgyről a legendás várkapitányról elnevezett vár rövid története és a vár körüli feltárási munkák állása. Sajnos a munkálatok miatt a várat nem lehetett megtekinteni, a környékét is csak kerítésen kívülről lehetett megfigyelni. A középkori állapotok visszaállítása és az intézmény újra nyitása után reméljük, büszkén kísérhetjük végig barátainkat az újabb találkozónkon.

A vár után következő állomás a XVIII. században barokk stílusban épült Zichy Kastély külső megtekintése, amely szintén felújítás alatt áll. Az impozáns kastélyban 1977-ben nyitották meg a Tüzérségi Fegyvernemi Múzeumot, amely hazánk egyetlen ilyen jellegű gyűjteménye volt. A rendszerváltás után a múzeum nevet és tartalmat váltott. Trianoni Múzeum néven működik tovább, méltó teret adva a történelmi Magyarország emlékeinek, relikviáinak. A múzeum az iskolák, intézmények, egyesületek, családok látogatása mellett, számtalan érdeklődőt fogad a környező országok magyarok lakta területeiről is.

Jó barátok között hamar elrepült a két óra, búcsúzni kellett. Köszönjük a Halmay Zoltán Olimpiai HE tagjainak látogatását! Visszavárjuk Őket! Jó szerencsét!

Szöllősi János
Várpalotai Olimpiai Baráti Kör elnöke

Beszámoló a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Körének 2020. évi tevékenységéről

Egyesületünk tevékenységét 2020-ban, az előző évben elfogadott munkaterv szerint kezdte volna meg, de a vírus miatt kialakult veszélyhelyzet ezt módosította. A legnagyobb problémát az olimpia elhalasztása eredményezte. Ennek következtében fellépő megszorítások, inézkedések az éves versenynaptárt teljes mértékben felborították, amiért is átírták az olimpiai kvalfikációs versenynaptárt.

A fentiekre figyelemmel egyesületünk a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 30. § (1) bekezdése szerint elkészítette a 102/2020 (IV.10) sz. kormányrendelet alapján a vészhelyzet idejére előírt működési feltételeket.

Így elektronikus úton történt a közgyűlés megtartása 2020. május 18-án, amely a következő módon történt:

1. Elektronikus levélben tájékoztattuk az elnökséget a Közgyűlés megtartásának rendjéről, valamint a szavazás módjáról (beszámolók mellékelve).

2. 2020. május 11. – Kiküldésre került a 2020. évre vonatkozó, 2020. február 18-i elnökségi ülésen ismertetett, és előzetesen elfogadott munkaterv.

3. Az elnökség részére a beszámolóval kapcsolatos szavazásra a rendeletben előírt határidő 2020. május 26-ában került megállapításra. A szavazás módja: elektronikus üzenetben történt.

Megállapítást nyert, hogy a szavazás érvényes volt, így egyhangúan elfogadta a közgyűlés a 2019. évi szakmai és pénzügyi beszámolót.

Az időközbeni jogszabály változások lehetővé tették a tagság fizikai jelenlétével történő közgyűlés megtartását. Ezért 2020. szeptember 5-én a közgyűlést megtartottuk, ahol elfogadásra került a Baráti Kör 2019. évi tevékenységéről szóló, valamint a pénzügyi beszámoló is. Itt került sor a Hírös Olimpikonok Alapról szóló tájékoztató megtartásáról is.

Többek közt nem került megrendezésre tanintézetek részére meghirdetett olimpiai vetélkedő, és az olimpiával kapcsolatos ismeretterjesztő előadásokra és a magyar sportolók bemutatására sem (mivel az egyes sportágakban még a kvalifikációs versenyek sem kerültek lebonyolításra).

Az adott lehetőségeket kihasználva részt vettünk kiállítással a Kecskemét főterén rendezett Civil Korzón.

A nyári sporttáborok keretén belül a Kiállító Teremben, valamint a táborok helyszínén az olimpiát, valamint Kecskemét sporttörténetét bemutató előadások megtartására került sor.

A Hírös Sport Nonprofit Kft. felkérésére összeállítottuk a kecskeméti kötődésű olimpiai, valamint az EB, VB helyezettek arcképcsarnokát, amely a Messzi István Sportcsarnokban kerül elhelyezésre.

A hagyományoknak megfelelően 2020 október 30-án megtartottuk a Kecskeméti Köz-, és Református temetőkben a kegyeleti sétát, adózva ezzel az itt eltemetett halottainknak.

Bízva a vírus elleni harc eredményességében reméljük, hogy ebben az évben meg tudjuk valósítani mindazon elképzelésünket, melyeket a 2020-as évre terveztünk.

TÁJÉKOZTATÓ A HÍRÖS OLIMPIAI ALAPRÓL

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Városstratégiai és Pénzügyi Bizottsága Sportmunkacsoportja azzal kereste meg a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Körét, hogy működjön közre a kiemelkedő nemzetközi és hazai sportsikereket elért, hosszabb távon olimpiai/paralimpiai részvételre esélyes, kecskeméti sportszerveknél érvényes tagsági viszonnyal rendelkező sportolók és egyesületeik tevékenységének segítését.

Egyesületünk a felkérést elfogadta és pályázatot nyújtott be a Városi Támogatási Program keretében a fenti cél megvalósításának sikere érdekében, melynek keretében 2 millió Ft-ot, sporthagyományok ápolására 200 ezer Ft-ot nyert el, pótlólag címzett támogatást kapott Palkovits István atléta.

A programról

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2018. és 2019. évi Városi Támogatási Program keretében 2 000 000,- Ft összeget biztosított a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre számára a 2020. évi XXXII. nyári olimpiai játékokon történő részvételre esélyes kecskeméti sportolók felkészülésének támogatására.

Ez a támogatás egy olyan program elindításának az első lépése, mely ötvözve a tehetséggondozást, a lokálpatriotizmust, a társadalmi felelősségvállalást és az üzleti alapú szponzorációt, segítséget nyújt a kecskeméti fiatalok számára az olimpiai játékokra, világversenyekre történő kijutáshoz és eredményes szerepléshez, valamint hozzájárul ezeknek a tehetséges sportolóknak Kecskeméten tartásához.

A program támogatására befolyó pénzösszegeket és tárgyi felajánlásokat, mint szakmai civil szervezet a Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre kezeli. A támogatásra érdemes sportolók (sportszervezetek) kilétéről és a támogatás mértékéről egy erre a célra létrehozott kuratórium (szakmai kollégium) tesz javaslatot.

A program részvevői:

- Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Kecskeméti Olimpiai Barátok Bóbis Gyula Köre
- Kecskeméti Sportegyesületek Szövetsége
- Érintett Sportszervezetek, Sportegyesületek

Minden olyan jogi vagy magánszemély, aki a program céljaival egyetért és a program céljainak eléréséhez anyagi, illetve természetbeni támogatást nyújt.

Az együttműködés keretében a sportolók vállalják, hogy kecskeméti egyesület színeiben készülnek fel a világversenyekre, illetve sikeres kvalifikáció esetén kecskeméti színekben vesznek részt az elkövetkező olimpián, olimpiákon. Mindent elkövetnek az eredményes felkészülés és kvalifikáció érdekében, melynek során csak tiszta, és sportszerű eszközökkel élnek.

A létrehozott szakmai testület négy kecskeméti sportolót tartott érdemesnek a támogatásra, akiknek lehetőségük az olimpián való indulás. Ennek megfelelően készítettük el az egyes sportolókra fordítható pénzbeli támogatást. Azonban az olimpia 2021-re való elhalasztása, valamint a márciustól fellépő vírus veszély okozta megszorítások, intézkedések, amelyek az éves verseny naptárt teljes értékben felborították.

JELENLEG TÁMOGATOTT SPORTOLÓINK

MÁR AZ ELŐZŐ ÉVBEN IS TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÜLT:

Árva Cintia Andrea – súlyemelő, aki 2020 novemberében súlycsoportjában országos magyar bajnok.

Boronkay Péter – paratriatlon, aki országos magyar bajnoki címet szerzett.

Kmegy Máté – súlyemelő, aki 2020 novemberében súlycsoportjában magyar bajnoki címet szerzett.

Szvitacs Alexa – para-asztaliteniszező, aki jelenleg Budapesten folytatja edzéseit.

ÚJKÉNT SZEREPEL A TÁMOGATOTTAK KÖRÉBEN:

Palkovits István – atléta

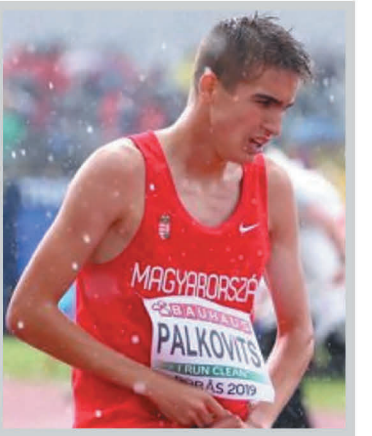

Palkovits István, a KARC válogatott atlétája Kecskeméten születetett 2000. december 27-én, edzője Németh Gyula. 2020. augusztus 8-án rendezett Magyar Felnőtt Országos bajnokságon első lett és magyar felnőtt bajnoki címet szerzett 3000 méteres akadályfutásban. Ebben a számban a jelenleg a világranglistán a 18. helyen áll, míg az európai listán a 9. helyen áll.

TalálgatáSOKK az Olimpia körül

Ceglédi Olimpiai Barátok Köre

Nincs ember a Földön, aki a Nyári Olimpiai Játékok rendezése kapcsán hitelesnek tűnő jóslatokba bocsátkozna. Virtuális esélylatolgatások, hitelesnek nem mondható kvalifikációs versenyek, megannyi áldozattal a pandémia előtt és után.

Mi az olimpiai mozgalom szorgos „közkatonái" lévén, az elmúlt évben még az előző MOA Évkönyvhöz sem jutottunk hozzá (néhányunk igen), most pedig „görcsölünk" egy semmit sem nyújtó esztendő összegezésének számadása okfejtésén (…).

A helyzetet tetézi „agytrösztünk" Dr. Hencsey Pál halála, akinek szorgos katonáiként szállítottuk az országot átszelő rendezvényeink hangulatát, pozitív kisugárzását. Mostantól minden más lesz, mondjuk, halljuk utcán és tereken, maszkkal és lehajtott fővel. Hálával emlékezünk Pali bácsira, aki legtöbbünket kisegített, ha egyes történelmi mélységekben nem tudtunk eligazodni.

Pali bácsinak üzentük, üzenjük sokat tanultunk tőle és a remek magyar sportemberek hősies helyállásáról és minden bizonnyal ki tudunk még egyenesesedni és emelt fővel követni a magyar sport hősies helytállása nyomán.

Cegléden „zártkapus", figyelmeztető tábla intette a látogatni, ide tévedő egyéneket és csoportokat. A vendégkönyvünk „árulkodó" bejegyzései csaknem ötven kisebb-nagyobb létszámú csoportot takarnak, akiknek bejegyzései hízelgőek számunkra, elismerőek és dicsekvőek, különösképpen a város remek sportsikereire, ami így az olimpia évében rendszerető módón felerősödnek.

A Ceglédhez kötődő, több mint harminc sportoló, akik személyesen ízlelték már meg az olimpiák semmihez sem hasonlítható hangulatát, valamennyinkben felerősítik – emlékein, díjaikon át – a Kürti Béla nevét viselő Sportmúzeumunkban a várakozás érzelmeit.

A Tokióra készülő keretekben dolgozó „földijeink", a Lőrincz-testvérek (birkózás), az Ungvári-testvérek (judo), a Jansik-testvérek (vízipólósok) Szilárdja, azután talán a Czigány család Dórija. Mind ott

tekint le ránk a sportmúzeum tárolóiból, a falakon lévő poszterekről, az ifjúsági olimpiai bajnokunk Özbas Szofival (judo) egyetemben, aki 19 éves kora ellenére esélyes a nagy kiugrásra…

Erősítette meg a fentieket személyesen néhányuk, nálunk - helyben, ahol sok-sok fiatal talált és talál magának követendő mintát, példaképet jövőjének építése vonatkozásában.

A pandémia évében tett látogatásaik során a Ceglédhez kötődő, korábbi olimpikonok közül Lakos Gyöngyvér (Atlanta, Sydney) úszó és Zalai Gábor vitorlázó (Moszkva) is méltatta a gyűjtemény kivételes értékeit és maguk is hozzátették sportsikereiknek „kivonatát", relikviáikat, díjaikat.

A Magyar Olimpiai Akadémia minden bizonnyal folytatja áldásos tevékenységé az olimpiai mozgalom „oltárán". Köreinek szervezeti keretei rajtvonalon állnak a hagyományok ápolásának folytatásra és nem utolsó sorban a nyári olimpiai események feldolgozására.

Magyar László
a Ceglédi Sporttörténeti Bizottság elnöke

Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület, 2020

Mi, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület 2020 októberében szerettük volna megrendezni Tiszavasváriban az 5 éves jubileumi emléktalálkozónkat a Magyar Olimpiai Akadémiával, a Sportlétesítmények Magyarországi Szövetségével és a Tiszavasvári Önkormányzattal. Sajnálatos módon a koronavírus korlátozásai miatt ezt nem valósíthattuk meg.

A jó hír az, hogy nem teljesen mondtunk le a fent említett ünnepségről, csupán másik időpontban szeretnénk sort keríteni rá, remélhetőleg a következő évben. Nagyon sajnáljuk, hogy így alakult, köszönjük a megértésüket!

S bízzunk abban, hogy 2021-ben ismét találkozhatunk régen látott sportbarátainkkal, ismerőseinkkel, köthetünk új barátságokat, rendezhetünk és részt vehetünk eseményeken, számos meghívásnak eleget tehetünk minden probléma nélkül egészségesen.

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület megannyi tagja képviselte az egyesületünket és részt vett különböző megtartott programokon. Ezekről szeretnénk most egy-egy kisebb képes és szöveges bemutatót tartani:

Hajdúnánás – január 24.

A Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) delegációja egy kedves gesztusnak tett eleget, Hajdúnánáson. Az új sportcsarnokban a névadóról, hajdúnánási születésű Hódos Imréről, elnevezett emlékülést tartottak a Magyar Olimpiai Akadémia, a helyi Hódos Imre Sportegyesület küldöttsége, a Hajdú-Bihar Megyei Birkózó Szövetség, valamint a Magyar Birkózó Szövetség részvételével, a Hódos család és az érdeklődők részvételével, a bajnok emlékére készített emlékszobában. A szobában a Hódos család által felajánlott, a bajnok által szerzett és gyűjtött ereklyék találtak otthonra, egy nagyon szép kiállítási helyen.

Az ötven fő részvételével megrendezett ülésen értékes és tartalmas megemlékezést tartottak Hódos Imréről, a sportos mindennapokról, valamint a hagyományőrzésekről. Bekapcsolódott és köszöntötte a vendégeket Szólláth Tibor, Hajdúnánás polgármestere, Győr Béla (MOA, főtitkár) megköszönte a helyiek szervezőmunkáját, majd a MOB (Magyar Olimpiai Bizottság) ajándékát átadta a polgármesternek és a főszervező dr. Kiss Józsefnek.

Ezek után sor került Hódos Imre mellszobrának, valamint a sportcsarnok falán elhelyezett emléktábla felavatására. Az avatásokat követően a sportcsarnokban, a létesítmény hivatalos átadásával folytatódott az ünnepségsorozat, amit ünnepélyes keretek között egy díszszalag átvágásával tettek hivatalossá. Az emlékülésen a TOBKE elnöke Gazdag József és további két fő vett részt.

Debrecen – január 24-26.

A debreceni Főnix Csarnok mindegy 4000 nézővel adott otthont a 24. ISU ST Európa-bajnokságnak, más néven a Rövidpályás gyorskorcsolya Európa-bajnokságnak, ahol közel 140 gyorskorcsolyázó vett részt több mint 20 országból. Magyarország, Hollandia, Olaszország, Oroszország, Lengyelország, Franciaország, Németország és Fehéroroszország 10-10 versenyzővel nevezett. A magyarok és a hollandok küldöttsége volt a legnépesebb. A küldöttség tartalmazta az orvosokat, edzőket, technikusokat és a gyúrókat. Emellett érdemes

megemlíteni, hogy a bajnokság szervezői és szponzorai felajánlásával Debrecen 160 kilométeres vonzáskörzetében ötszáz hátrányos helyzetű gyerek lehetett jelen az első napon, pénteken, a csarnok lelátóin. A rendezvényen 8 fő vett részt és támogatta az egyesületet.

Budapest – január 30.

Négy nappal később egy csütörtöki napon Gazdag József elnök és további 7 fő elutazott Budapestre Dr. Hencsei Pál meghívására a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör soron következő összejövetelére, amely a Csanádi iskolában került megrendezésre, ahol találkozhattak Kiss Gergely háromszoros olimpiai bajnok, világbajnok, Európa-bajnok vízilabdázóval. A megjelent érdeklődők nagy érdeklődéssel hallgatták a világbajnok élménybeszámolóit. Gergely szívesen beszélgetett a vendégekkel és válaszolt kérdéseikre. Eme kellemes találkozás a két egyesület és Dunai II. Antal segítségével közösen jött létre.

Debrecen – február 19.

Debrecenben a DE Sporttudományi Oktatóközpontban került megrendezésre a Buzánszky Jenő Labdarúgó Egyetemi Kupa és Kozma Mihály Futsal Kupa Nagydöntők. Tiszavasváriból 4 fő képviselte a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet, köztük maga az elnök Gazdag József. A résztvevők részesei voltak a BJLEK Divízió 2. és 3. döntőjének, a BJLEK Női Liga mérkőzésének, a Kozma Mihály Futsal Kupa döntőjének, valamint a BJLEK Superliga döntőjének. A nézőket a Cheerleader Show szórakoztatta. Kisebb versenyek is megrendezésre kerültek. Ilyen volt a keresztléc eltaláló verseny, a bólyák közti gurító verseny és a kis- és nagybüntető rúgóverseny. A rendezvény díszvendége volt Dunai II. Antal - olimpiai bajnok labdarúgó és a baráti kör igaz jó barátja, Gellei Imre - volt Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) kapitánya, Sipos Jenő - MLSZ szóvivő, továbbá Dr. Lomnici Zoltán - az Aranycsapat Testület elnöke és a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke.

Budapest – február 20.

Már január végén a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke eltervezte, hogy a Magyar Sporttudományi Társaság „Mit jelent(het) a sportolóknak, hogy magyarok?” című konferenciáján részt fog venni. Helyszíne a Magyar Sport Házában volt. A rendezvény délután 14 órától 17 óráig tartott. A jelenlévők szakemberek különböző előadásait figyelhették meg. Ferenczi Attila (szakíró, elnök MSTT Játékelméleti Szakbizottság) beszámolót tartott a magyar sportkultúra eszmerendszeréről. Rózant János (szakíró, Neofoci, MSTT Játékelmélet Bizottság) arról adott felvilágosítást, hogy hogyan lehet időt és teret nyerni ésszel a labdarúgásban. Következő előadó Sz. Nagy Tamás (Neofoci, Coach) volt, akinek témája az volt, hogyan adjunk inspirációt, hogyan öntsön lelket egy edző a sportolóba. A délutánt egy kisebb kávészünet választotta ketté. A szünet után Ferenczi Attila (szakíró, elnök MSTT Játékelméleti Szakbizottság) beszámolójának témája az Aranycsapat innovációja volt. A konferencia zárását Huszti Gergely (Neofoci) bemutatója zárta "Feszültségoldás a labdarúgásban, magyarosan" címmel. Nagyon érdekes és tanulságos bemutatók hangzottak el.

Budapest – február 22.

A Magyar Országos Korcsolyázószövetség második alkalommal

rendezte meg a korcsolyázás napját Budapesten, a Városligeti Műjégpályán. Ezen a napon, két éve, 2018. február 22-én Liu Shaolin Sándor, Liu Shaoang, Burján Csaba és Knoch Viktor alkotta rövidpályás gyorskorcsolyaváltónk megszerezte Magyarország első téli olimpiai aranyérmét Pjongcsangban. Eme bajnoki eredmény előtt tisztelegve ezt a napot Magyar Korcsolyázás Napjának nevezték el. Ez a nap jelképezi a hitet, az elszántságot, az összefogást és a kitartó munkát. A nap mottója: korizz te is 22 percet! Az ide ellátogatókat különböző programok várták 18 órától 20 óráig. Például korcsolyabemutatók, színpadi beszélgetések a bajnokokkal, könnyebb-nehezebb kvízjátékok és vetélkedők, valamint olimpikonokkal, olimpiai bajnokokkal való találkozás és dedikálás. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet Gazdag József Elnök és további 3 fő képviselte.

Debrecen – március 6-7.

Pénteken, az első napon a Főnix Csarnokban közel kétezer néző volt szemtanúja a Davis-kupa tenisz döntőjébe jutás páros mérkőzéseknek és egyben Magyarország és Belgium 14. összecsapásának, melyet az

első számú magyar játékos Balázs Attila nyitott meg, akinek ellenfele Ruben Bemelmans volt. Az első felvonást Attila nyerte, ami a lelátón ülőktől hangos éljenzést váltott ki. A második szettet a belga 3-0-ra zárta. Végül következett a döntő játék, melynek sajnálatos módon eredménye 4-5 lett Bemelmans javára. A nézők jókedve egy percre sem száll el.

Az aznap második összecsapása Fucsovics Márton és Kimmer Coppejans között zajlott. Az első szettet 5-2-re Márton nyerte. A második felvonásban az állás 5-5 volt, ekkor a magyar kedvenc elrontotta az adogatást, majd több mint egy óra múlva sikerült egyenlítenie. Végül a hajrában a pontok száma 92-93 volt, majd Coppejans 5-4-nél elvesztette a szervaját, így a meccset is. Közel háromórás játék volt. Magyarország - Belgium állás az első nap után 1-1 volt.

A második nap a párosok játékával kezdődött. A magyar duó Fucsovics Márton és Balázs Attila nagyon jól kezdte az adogatását, de sajnos túl korai volt az öröm, ugyanis a belga Joran Vliegen fordított a játékon. Sander Gille játéka kevésnek mutatkozott a magyarokkal szemben, akik 4-1-re nyerték az első szettet. A második felvonásban sajnos a kelleténél több hiba mutatkozott a magyaroknál, amit a belga Gille ki is használt és le is zárta a játszmát 1-5-re. Az utolsó szettben, zsinórban öt elvesztett játék után javulás látszott, de a belgák ismét előnyre tettek szert, így végül belga sikerrel zárult a játék.

Végeredményben Magyarország 3-2-re legyőzte Belgiumot és bejutottak a 2020. novemberi 18 csapatos madridi döntőbe. A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesületet négy fő képviselte.

Budapest – március 10.

"NŐK – SPORT - SOKOLDALÚSÁG" címmel került megrendezésre a soron következő konferencia a Magyar Sporttudományi Társaság (MSTT) által. A program helyszíne ismételten a Magyar Sport Házában, Budapesten volt. A konferenciát megnyitotta Dr. Szabó Tünde (sportért felelős államtitkár, Emberi Erőforrások Minisztériuma), Tóth Miklós (elnök, Magyar Sporttudományi Társaság) valamint Heal Edina (alapító, kuratóriumi tag, Egyenlítő Alapítvány).

Elsőnek Szabó Lajos (igazgató, Magyar Olimpiai és Sportmúzeum) következett, aki a nők szerepéről a sportban, sport és globalizáció a nők szemszögéből tartott előadást. Ezt követően Kovács Krisztina (egyetemi tanársegéd, Testnevelési Egyetem) tartott előadást a női sport pszichológiájáról. Harmadik előadó Csisztu Zsuzsa volt (alelnök, Magyar Sportújságírók Szövetsége) aki a női sportolók láthatóságáról és a sportmédiában való szereplésről beszélt. Következett a Sportmarketing kerekasztal, melynek moderátori szerepét Mihók Ildikó (marketing- és kommunikációs tanácsadó) töltötte be. Résztvevői Bánhegyi Zsófia (marketing és kommunikációs igazgató, Szerencsejáték Zrt.), Csernoviczki Éva (cselgáncs, olimpiai bronzérmes), Szabó Edina (kézilabda, Érd kézilabda csapat, vezetőedző) és Veres Amarilla (kerekesszékes vívó, paralimpiai bronzérmes).

A rendezvényt Mihók Ildikó "A számok tükrében - Sport és egészség, sport és üzleti élet, női sportmédia fogyasztók" című prezentációja zárta. A konferencia együttműködő partnere az Egyenlítő Alapítvány volt. Jelen volt Gazdag József, az egyesület elnöke, MSTT tag.

Tiszavasvári – június 17.

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület sportmúzeum megtekintéssel egybekötött kibővített ülést, majd közös baráti tanácskozást tartott a Magyar Olimpiai Akadémia, a Sportlétesítmények Magyarországi Szövetségének, valamint a Tiszavasvári Önkormányzat vezetőivel és képviselőivel a Polgármesteri Hivatalban, majd a Rizsa Kifőzdéjében.

Debrecen – július 4.

A Debreceni Honvéd Sportegyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztálya megemlékezést tartott névadójáról, Békessy Béla

olimpiai ezüstérmes kardvívóról.

A MAC (Magyar Atlétika Club) stockholmi érmes huszártisztje 40 évesen hunyt el, 104 évvel ezelőtt. Békessy Béla 1875. november 16-án született. Debrecenben. Kijutott az 1912-es stockholmi olimpiára, ahol csapatversenyeken igaz nem szerepelt, de mindhárom fegyvernem egyéni versenyén indult, ahol kardvívásban ezüstérmes lett, a tőr egyéni versenyszámban a 7., párbajtőrben pedig 84. helyen végzett. Az első világháborúban 1916. július 8-án hősi halált halt, miután július 7-én az oroszországi Galuzia melletti csatában haslövés érte.

Az emlékezés alkalmával a sírt megkoszorúzta Gazdag József, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke, valamint a DHSE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály nevében Parádiné Kenéz Tünde.

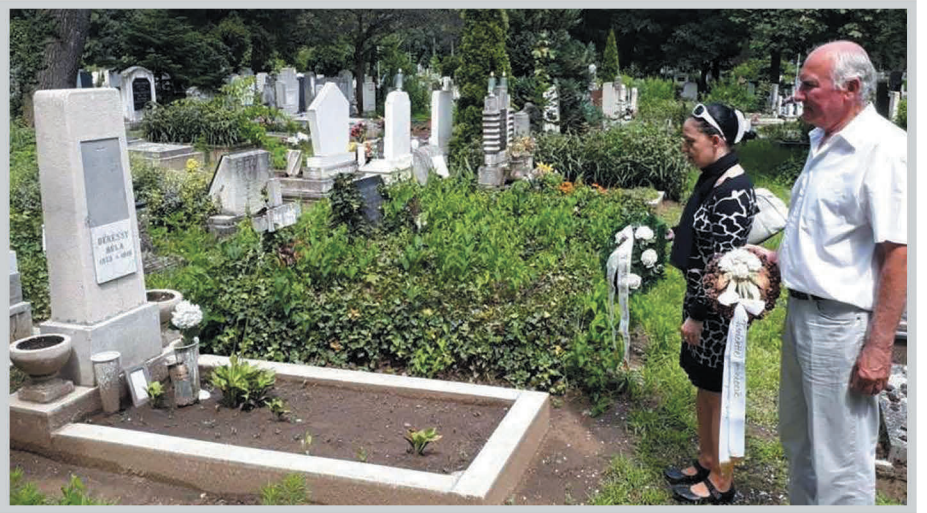

Szabadszállás – augusztus 13-15.

Virág Imre, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület titkára, aki a Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Közhasznú Szövetségének elnöke is egyben, immáron második alkalommal hívta össze a horgász kedvelőket a Duna mellékágában elhelyezkedő csodálatos horgászparadicsomba. Ezen idő alatt a résztvevők a jókedvű horgászás mellett a gasztronómiai tudásukat is megmutatták.

Finomabbnál finomabb ételek kerültek az asztalokra. Természetesen jutott idő, nosztalgiázással egybekötött kártyajátékokra, valamint régi sportélmények felelevenítésére. A kiránduláson részt vett a 9 egyesületi tag mellett Császári Attila kétszeres világbajnoki ezüstérmes öttusázó, aki egyúttal az egyesület tiszteletbeli tagja is. A jelenlévők ígéretet tettek, hogy 2021-ben is, hagyományt teremtve, folytatva a találkozót, találkozni fognak.

Győr – szeptember 2-4.

Június 3-5. helyett ősszel került megrendezésre a háromnapos XVII. Országos Sporttudományi Kongresszus „SPORTTUDOMÁNY az EGÉSZSÉG és a TELJESÍTMÉNY SZOLGÁLATÁBAN" címmel, ezáltal Győrben, a Széchenyi István Egyetem Menedzsment Campus-on. A kongresszus főrendezője a Magyar Sporttudományi Társaság (MSTT) és a társrendezője a Széchenyi István Egyetem volt.

Köszöntőt mondott és megnyitotta a kongresszust Prof. Tóth Miklós (Magyar Sporttudományi Társaság elnöke), Dr. Szabó Tünde (Emberi Erőforrások Minisztériuma, Sportért Felelős Államtitkárság államtitkára), Prof. Földesi Péter (Széchenyi István Egyetem rektora), Prof. Dézsi Csaba András (Győr Megyei Jogú Város polgármestere), valamint Dr. Kulcsár Krisztián (Magyar Olimpiai Bizottság elnöke).

Kiemelt témák voltak a következők: természettudomány, egészség, sportorvoslás, prevenció, rehabilitáció, szabadidő, sportturizmus, környezetvédelem, sporttársadalom, fogyatékosok sportolási lehetőségei, olimpia, versenysport, sporttudomány, sportinnováció, sportgazdaság, diáksport, egyetemi sport, utánpótlás-nevelés, és nem utolsó sorban sportjog. A rendezvényen maga az elnök képviselte az egyesületet.

Budapest – szeptember 10.

A Magyar Edzők Társasága (MET) összehívta évi rendes közgyűlését Budapesten. A közgyűlésen részt vett Gazdag József, Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke, MET tag.

Tiszavasvári – szeptember 14.

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület (TOBKE) elnöksége közgyűlést tartott egy hétfői napon a Tiszavasvári Városháza Dísztermében délután 17 órai kezdéssel, amelyen 40 egyesületi tag volt jelen. Gazdag József Elnök Úr javaslatot tett levezető elnök személyére, Virág Imrére, aki Kapitány Biankát nevezte ki

jegyzőkönyvvezetőnek, és annak hitelesítésére Szép István és Huri Zoltán TOBKE tagokat. A napirendi pontok és azok előadói Gazdag József és Virág Imre voltak.

1. Az Egyesület elnökségének beszámolója a 2019 évi munkáról
2. Pénzügyi beszámoló: Az Egyesület 2019 év eredmény levezetésének, vagyonmérlegének és a 2020 évi terveknek az elfogadása
3. Tagfelvétel
4. Tagdíjjal kapcsolatos kérdések, 2020-as évi tagdíjbefizetése
5. Egyebek

Kovácsvágás – szeptember 19.

Kovácsvágás Önkormányzata, a Panoráma Világklub és a Falvak Kultúrájáért Alapítvány szervezésében került sor a X. Magyar Világtalálkozó nyitó eseménye, a "Magyar Vidék Napja". A hazai és a külföldi magyarság képviselői egy egész napos rendezvény keretében találkozhattak, melynek során felavatták az "Összetartozás Emlékművet", konferenciát rendeztek a vidék biztonságáról, előadásokkal emlékeztek Zrínyi Miklós költő, író, hadvezérre, családja vidékfejlesztő és országvédő tetteire. Kulturális műsorban volt részük a

vendégeknek, amit a helyi szabadtéri színpadon adtak elő. Karitatív Békedíjat adtak át, majd megalakult a Panoráma Világklub Hegyközi Társklubja, voltak nagyon finom helyi jellegű ételek és italok, valamint pincelátogatások mellett különböző kiállítások és bemutatók kerültek megtekintésre. E jeles nap alkalmából nemzetközi fafaragó tábort és a Kultúra Lovagrend tagjainak találkozóját is megrendezték. A napot Lovagi Bál zárta. Tiszavasvárit Gazdag József képviselte.

Aranyosapáti – szeptember 20.

A Honvéd Kulturális Egyesület és a Falvak Kultúrájáért Alapítvány a honvédelmi tárca segítségével Zrínyi Emléknapot rendezett. Semes-Bogya Eszter, aki faszobrász és népi iparművész, mkl (Magyar Kultúra Lovagja) énekével megnyitott konferencián, majd Nick Ferenc, a Falvak Kultúrájáért Alapítvány elnöke, mkl házigazda-szervezőként és Sipos Gábor nyugállományú ezredes, a Honvéd Kulturális Egyesület elnöke, kl-alapító (Kultúra Lovag-jai) lovag főrendezőként köszöntötte a szépszámú közönséget.

Prof. dr. Padányi József vezérőrnagy, a NKE Doktori Iskola (Nemzeti Közszolgálati Egyetem) vezetője előadásában kiderült, hogy milyen érdekességeket rejt a Kanizsa vára és Zrínyiújvár, vagy más néven Új-Zrínyivár. Szentmártoni Nagy Géza irodalomtörténész, az ELTE BTK Régi Magyar Tanszék nyugalmazott oktatója, aki Zrínyi Miklós irodalmi munkásságáról tartott érdekes előadást.

Kicsivel később Mónus József mkl (Hajdúnánás), távlövő világbajnok, ünnepélyes bemutatkozót tartott, melyet a nézőközönség vastapssal jutalmazott. Saját készítésű íjának átadásával megalakult saját csapata, a Böszörményi László Alapítvány íjászcsapat. A programot gazdagította saját verssel többek között az egyesület jóbarátja Németh Nyiba Sándor mkl. A jó hangulatú kulturális rendezvényt a Szózat eléneklése zárta.

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület nevében Gazdag József elnök és Virág Imre titkár volt jelen.

Budapest – szeptember 26.

A koronavírusra való tekintettel 2020-ban, a már az előzőekben megszokott létszámhoz képest, kevesebb érdeklődő gyűlt össze egy szombati napon a budapesti Legenda Sörfőzdében a XXII. Sport és Olimpiai Témájú Nemzetközi Gyűjtőtalálkozón, akiket Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke személyesen üdvözölt és köszöntött.

Győr Béla, aki a program egyik főrendezője volt, elmondta, hogy 9-10 országból közel száz-százötven gyűjtő lett rendszeres látogatója

a találkozónak, 1999 óta. Emiatt nemzetközi találkozót szerveznek minden évben, ami idén a világjárvány miatt csak részben valósulhatott meg. A 22. gyűjtőtalálkozó külföldi résztvevők nélkül került megrendezésre.

A kiállításon jelvények, érmek, zászlók, kitűzők aláírás-gyűjtemények, több éves nyomtatott hírlevelek egyaránt az asztalokra kerültek, valamint egy 1976-os montreáli ötkarikás nyakkendő is. Számos értékes tárgy talált új otthonra.

A találkozón részt vett Hóbor Béla nemzetközi röplabda-játékvezető, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör új elnöke és Gazdag József, a tiszavasváriak vezetője is.

MEGEMLÉKEZÉS

Sóóky Miklós (1944-2020)

Egykori Kaposvári Sportcsarnok gazdasági vezetője, valamint a tiszavasvári olimpiai egyesület jóbarátja, 2019 karácsonyán hunyt el 74 éves korában. Sok-sok éven át lelkes résztvevője és elnökségi tagja volt a Sportlétesítmények Magyarországi Szövetségének (SMSz), valamint annak Szakmai Találkozóinak. Tapasztalt fotósként rengeteg képet készített ezekről a programokról. Nyugdíjas éveit élte, de a tavalyi kaposvári találkozón, november 12-13-án természetesen jelen volt. Január 10-én a Kaposvári Keleti temetőben vettek tőle végső búcsút, ahol az egyesület elnöke is, mint régi jó barátja, lerótta tiszteletét.

Dr. Hencsei Pál (1938-2020)

Három évig az Egyesült Gyógyszergyárban dolgozott, majd 1965-től közel negyven éven át a BME Szervetlen Kémia tanszék oktatója volt. 1988-ban a kémiai tudomány doktora fokozatot szerzett, 1992-től egyetemi tanár, 1998-1999-ig megbízott tanszékvezető volt, majd 1999 és 2002 között Széchenyi professzori ösztöndíjas. Általános és szervetlen kémiát, korrózióvédelmet és környezetkémiát oktatott. 1996 óta foglalkozott sporttörténettel. Sikeresen szerepelt szellemi olimpiai vetélkedőkön, majd részt vett ezek szervezésében és lebonyolításában is. Több sporttárgyú könyve jelent meg, és számos sport témájú előadást tartott. Tagja volt az Olimpiatörténészek Nemzetközi Társaságának, elnöke a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Körnek, valamint vezetőségi tagja a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző

Egyesületnek. Munkájának elismeréseként megkapta a Thán Károly Emlékérmet, a Péceli Béla Díjat, a Csűrös Zoltán Díjat, Pedagógus Szolgálatért Emlékérmet, valamint a 100 Éves Könyves Emlékérmet. A Magyar Olimpiai Bizottság Nívódíjával, a Magyar Olimpiai Akadémia tiszteleti érmével ismerték el munkáját, az Ezüstgerely pályázatokon több alkalommal díjazták könyveit. Nagyon jó kapcsolatot ápolt a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesülettel. Sok szakmai segítséget nyújtott. Végső nyugalomra Gödön, a Nemeskéri-Kiss Miklós úti temetőben helyezték el. Gazdag József, az olimpiai baráti körök keleti régiója nevében vett végső búcsút, majd a Tiszavasvári Önkormányzat Vasvári-díját is átadta a családnak.

Kapitány Bianka, Gazdag József

Egri Sportmúzeum beszámoló 2020

A 2020-as év az Egri Sportmúzeum számára, mint minden más szervezetnek, egyesületnek, alapítványnak rendkívüli nehézségeket jelentett.

A nyári hónapokat leszámítva zárva voltunk, ami azt jelentette, hogy bevételünk és forgalmunk jelentősen csökkent. A múzeum látogatottságának kiemelkedő hónapjaiban (májusi osztálykirándulások, őszi városlátogatások) nem fogadhattunk látogatókat. A tervezett programjainkat is le kellett mondanunk. Mindezek mellett az önkormányzati támogatás is a negyedére esett vissza, hisz Eger város is nagy nehézséggel küzdött, küzd. Egyetlen pozitívum az évben, hogy Eger Megyei Jogú Város új polgármesterével, Mirkóczki Ádámmal sikerült időpontot egyeztetni, melynek eredményeképpen meglátogatta múzeumunkat. Érdeklődéssel hallgatta a tárlatvezetést és a látogatás végén biztosított minket támogatásáról.

A múzeum életében egy napon egy szomorú nap is a 2020- as évhez köthető. Elhunyt Dr. Ringelhann György, az Egri Sportmúzeum egyik alapító tagja (Egri Sportmúzeum Alapítvány kuratóriumi tagja), Eger volt polgármestere, aki szívén viselte a Sportmúzeum sorsát, akinek a tanácsai, észrevételei minden esetben segítséget nyújtottak.

Minden nehézség ellenére bizakodva nézünk a 2021-es év felé.

Lázár Rita
Egri Sportmúzeum vezetője

„Megkoronázott mindennapok” - a keleti végek aktív olimpiai baráti körében

Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör – Nyíradony 2020

A 2020-as év változatos és szokatlan tevékenységekkel íródott be a baráti körünk életének történetébe, „emlékkönyvébe”.

A tagság 90 százalékát intézményünk jelenlegi diákjai és tanárai, míg 10 százalékát a szülők, volt tanítványaink, valamint a településünk sportot, az olimpiákat szerető vezetői, illetve lakossága alkotják. A személyes találkozások számának csökkenése, a pandémia miatti digitális oktatás bevezetése, eddig nem használt megoldások keresését tette szükségessé. Aki nem gondolkozik, csak mástól várja a megoldást, vagy feladja, elvész a semmittevésben, az elveszítheti az iránta, a téma után érdeklődők jelentős részét.

A nehézségek ellenére a Harangi hagyományok ápolás folytatódott a már új néven működő, jelenleg nyíradonyi Kölcsey Ferenc Baptista Általános Iskola, Gimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumban a 2020-as évben is.

Diákjaink, (az elsős, a hetedikes és a kilencedikes osztályokba lépők) már az intézményünkbe lépésükkor találkoznak a bajnok tiszteletére állított emlékfallal, mely az 1936-os berlini nyári olimpia eseményeit ismerteti, megemlítve a magyar aranyérmeseket, helyezetteket, valamint a Harangi Imre és családjának történetét.

Helyi kiállításokkal, olimpikonok, bajnokok élménybeszámolóival, Olimpiai Ankéttal, sport-, olimpiatörténeti filmvetítésekkel, vetítettképes előadásokkal, sportági versenyekkel, szellemi vetélkedőkkel próbáltunk lehetőséget kínálni tanítványainknak. Az, hogy sikerül-e a célját elérnie egy programnak, sok esetben nem a testnevelőkön, a szervezőkön, az aktív tevékenységeket végzők munkáján múlott. Tekintsünk hát bele, hogy az intézményünkben tevékenykedő Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör mire jutott a hagyományápolásban a 2020-as évben.

Az alábbi témákban tartottunk, tartottam előadásokat diákjainknak, tanárainknak, vagy a digitális oktatás alkalmával ezek kerültek fel a diákokkal kapcsolatos közösségi felületekre.

A NEMZETKÖZI OLIMPIAI MOZGALOM TISZTELETÉRE:

„Világkiállítás kontra olimpiai játékok”
„Az újkori nyári olimpiai játékok műsorának változásai a XXI. században”
„Az olimpiai mozgalom kihívásai napjainkban”
„Az elmaradt olimpiai játékok és azok okai”
„Olimpia elhalasztva - ilyen még nem volt”
„Már megint Tokió?” – újabb véletlen, vagy ez a sors keze
„A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 125 éve”

A MAGYAR SPORT ÉS OLIMPIAI MOZGALOM TÉMAKÖRÉBEN:

„A másság – Szekeres Pál”
„Olimpia Palicson?”
„125 éve alakult meg a Magyar Olimpiai Bizottság”
„60 éve történt – a 17. nyári olimpiai játékok Róma”
„Gyurika” - Kárpáti György a kicsi
„Benedek Tibor”
„Szűcs Lajos labdarúgó – hazán
„Kulcsár Gergely gerelyhajító, aki háromszor is vitte a zászlót az olimpiák megnyitóján”
„Titi” - Görögcs János az Újpest legendás labdarúgója
„A pillangó kisasszony” - Székely Éva olimpiai bajnok úszó
„Lemhényiné Tass Olga – az aranyos hatos tagja”
„Az elmúlt évszázad „legjobb”, de legvitatottabb labdarúgója Diego Maradona”
„Dr. Hencsei Pálra emlékezés”
„Kamionos futam a Hungaroringen”
„A Magyarock felületének megismerése”
„20-38 éves a nyíradonyi Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör”

SPORTÁGAK TÖRTÉNETE:

„A Fekete Mamba” – mit köszönhet Kobe Bryant-nak a kosárlabda sport

„Rövidpályás gyorskorcsolya EB 2020” - Debrecen
„Super Bowl” közös megtekintése
„Új sportágak a nyári olimpiai játékok műsorán – falmászás”
„Új sportágak a nyári olimpiai játékok műsorán – karate”

Még alig kezdődött el az év, gyertyát gyújtottunk az egyetemes kosárlabda sport nagysága emlékére. Három lelkes, a játékot ismerő és aktívan művelő diák készített emlékező Power Point-os vetítést a „Fekete Mamba”, Koby Briant életéről, munkásságáról.

Februárban megemlékeztünk Harangi Imre ökölvívó olimpiai bajnok halálának 41. évfordulójáról. Tiszteletére a Harangi-hét keretében (koszorúzások, emlékfutás, úszóváltó, szellemi TOTÓ kitöltése) a hagyományos programjainkat rendeztük meg. Sikerült egy újabb Olimpiai Ankéton vendégül látni Szekeres Pál vívó olimpiai, paralimpiai bajnokot, Peres Jánost többszörös paralimpikon ülő röplabdázót és iskolánk korábbi növendékét, eredményes sportolóját Buzai Tamást, aki sajnos egy véletlen baleset következtében nyaktól lefele lebénult, mozgássérült lett. A közel háromórás kötetlen, de mégis irányított beszélgetés alkalmával szerettem volna felhívni tanítványaink figyelmét a másság elfogadására és bemutatni a vendégek élettörténetén keresztül, hogy a sport szeretete még a sérültek további életében is szerepet játszhat.

Nagyszerű élmény volt szurkolni a magyar női és férfi rövidpályás gyorskorcsolya csapatainknak a debreceni Európa-bajnokságon. Ki gondolta akkor, hogy hosszú ideig ez lesz az utolsó verseny, amin a hazai versenyzőknek közösen és személyesen szurkolhatunk.

Sajnos ismét égett a gyertya az iskolánk bejárata mellett, most Székely Éva úszóért, az 1952-es Helsinki olimpia bajnokáért, aki 1947-ben első nőként úszott versenyen 200 métert pillangó kartempókkal és Görcs Jánosért, az Újpest korábbi legendás labdarúgójáért. Még a „Magyar női aranyak az olimpiai játékokon” - című vetítettképes előadással köszönthettük az olimpiai bajnok magyar nőket a 2020-as nőnap alkalmából, de a március 15.-i ünnepség után, már online oktatásra voltunk kényszerítve.

Nagy volt a talány, mit válasszunk testnevelők, mivel tudjuk fenntartani tanítványaink érdeklődését a tantárgyunk iránt. Hogyan lehet áthelyezni az oktatást az online térbe úgy, hogy hasznos és

eredményes ismeretekhez juttassuk a diákokat, mindezt szórakoztatóan és hatékonyan tegyük, közben pedig a személyes hangvétel is meglegyen?

Kezdetben napi rendszeres sétát, kerékpározást, futást javasoltunk és heti egyszer, az olimpiákkal, különböző sportágakkal kapcsolatos, előre kiadott témákban, TOTÓ-k megoldására kértük diákjainkat. Néhány hét után kiderült, hogy tanítványaink a történetekre, a beszélgetésekre emlékeznek inkább, így fontos, hogy az elsajátítandó anyagot össze tudják kötni a mindennapi tevékenységekkel. Fontosnak éreztük, hogy valós élettörténeteket, helyzeteket mutassunk be, ezáltal érzelmi bevonást is elérhetünk náluk, és sokkal hatékonyabb lesz az ismeretátadás is. A példák, az esetek bemutatására nagyon hasznosak a vizuális eszközök, legfőképp a YouTube oldal videói. Az internet segítségével sportfilmeket, életrajzi-, olimpiatörténeti dokumentum-filmeket javasoltunk megtekintésre, a véleményeik megírásával, illetve maghallgatásával győződhettünk meg róla, hogy kik vesznek részt aktívan a digitális oktatásban. A képekkel gazdagon teletűzdelt PPT-s előadásainkat mindenki a közös felületeken megkapta, nyomon követhette, és a kért magyar sportolókról, sportsikerekről maga készíthette el és küldhette vissza saját előadását, projektjét.

De egyénileg kellett teljesíteniük a „Méltóság Futófesztivál" távját, a hagyományos húsvéti „Nyuszifutást", a tavaszi gyalogtúrát, valamint a május elsejei – a Harangi emlékhelyeket érintő – éjszakai futást is.

A szokásos „Magyar Sport Napja" alkalmából megtartott versenyek vetélkedők sajnos elmaradtak és nem kerülhetett sor az osztályok közötti sportági versenyekre, bajnokságok mérkőzéseire a Harangi kupáért sem.

Júniusban, ha kis létszámmal is, de a trianoni megemlékezés és fáklyás emlékfutás a Harangi emlékhelyek felkeresésével lezajlott. Intézményünkben is elmaradt a nagy és látványos tanév végi ballagás. Akik 4 évig aktívan tevékenykedtek az iskola sportsikereiért, valamint a baráti kör rendezvényeinek megszervezéseiben, a vetélkedők, versenyek, élménybeszámolók, olimpiai ankétok lebonyolításában, 2020-ban, csak szűk keretek között vehették át könyvjutalmaikat.

Idén, a testnevelés tantárgyból érettségizőknek (3 fő) csak szóbeliből kellett teljesíteniük, ami a gyakorlati vizsgát váró diákjainknak, sportolóinknak, – akik négy évig szállították az eredményeket,

elismeréseket – bizony jóval nehezebb feladatot jelentett. A pandémia miatt, csak online módon tudtak felkészülni, de valamennyien dicséretes ötösre teljesítették a szóbeli követelményeket. A hagyományok folytatásaként ők is megkoszorúzták az intézményünk folyósóján a „Harangi - fal" emléktábláját.

A baráti kör néhány tagjával augusztusban ismét felkerestük Nyíradonyban a bajnokhoz kapcsolódó emlékhelyeket, felidéztük berlini olimpiai győzelme 84. évfordulójának napját, olimpiai sikerének eseményeit, majd virágokat, koszorúkat helyeztünk el rájuk.

A szeptemberi iskolakezdés hetében – természetesen a megfelelő óvintézkedéseket, távolságtartásokat betartva, feledve az elmúlt néhány hónap magányát, a bezártságot, a társaktól, barátoktól való elszakítottságot – gyertyagyújtással és egy-egy szál virággal emlékezhettünk meg a nyáron elhunyt olimpiai bajnokokról, helyezettekről. Sajnos olyanok is voltak közöttük, akikkel szervezés alatt álltunk egy későbbi élménybeszámolón való részvételükkel kapcsolatban. Felidéztük két háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó Kárpáti György és Benedek Tibor, az olimpiai arany és ezüstérmes Szűcs Lajos labdarúgó életét, sportsikereit. Főhajtással adóztunk Kulcsár Gergely gerelyhajító előtt is, aki négy olimpián vett részt, az 1964. évi tokiói olimpián ezüstérmet nyert, míg az 1960-as római és az 1968-as mexikóvárosi olimpiákon egyaránt bronzérmet szerzett. Az 1964. évi tokiói, az 1968. évi mexikóvárosi és az 1972. évi müncheni olimpián ő volt a magyar csapat zászlóvivője, ezzel a magyar olimpiai zászlóvivők közül ő teljesítette legtöbbször ezt a megtisztelő feladatot. Ő volt az első magyar gerelyhajító, aki 80 méteren felül dobott. Halála azért is érintette a szervezőket, mert egy korábban - 2019-ben - rendezett „Zászlók a sportban, zászlók az olimpiai mozgalomban" címmel rendezett „Olimpiai Ankét" vendége lett volna, mint többszörös olimpiai zászlóvivő, de sajnos nem sikerült vele számára is megfelelő időpontot egyeztetni.

A mindig mosolygó Lemhényiné Tass Olga nénit, az 1956-os melbourne-i olimpia aranyérmes kéziszer csapat tagot sem tudjuk már élménybeszámolóra meghívni, pedig többször próbáltuk már iskolánkba csábítani.

Már a harmadik héten megkezdtük a „Harangi-Kölcsey Kupa" évfolyamok közötti fiú kispályás labdarúgó bajnokság küzdelmeit, míg

a lányok floorball mérkőzéseken mérhették össze tudásukat. A lányaink 1936, míg a fiúk 2020 méteres emlékfutással csatlakoztak az Európai Diáksport Nap megyei és országos rendezvényeihez, majd ügyességi versenyt rendeztünk saját testsúllyal végzett feladatokkal.

A „Gyaloglás világnapja" alkalmából szervezett 4 órás gyalog -, és kerékpártúránkat – 27 fővel – sikeresen teljesítettük. Lelkes csapatunkkal meglátogattuk a településünktől 16 kilométerre található közel 300 éves mamutfenyőt, közben a gyerekek körében igen népszerű, országos „Geoláda" kereső tevékenységben is részt vettünk.

Az októberi „Harangi Hónap" eseményeinek legfontosabb eleme – az olimpiai fa környékének kitakarítása, a fa termésének összegyűjtése, az 1936-os emlékoszlop kicsinosítása után – a bajnok születésének napján való emlékező koszorúzások és a futóváltó volt. Igaz, hogy a tervezett „Olimpiai Ankéttól" a járvány elhúzódása miatt el kellett tekintenünk, mégsem maradt a – korábban optimistán tervezett – program jelentős előadás nélkül. A legújabb adatokkal, ismeretekkel, fényképekkel kiegészülve került Harangi Imre élete és munkássága a biztonsági előírásokat betartó hallgatóság elé.

A Hajdúsámsonban álló Harangi tölgyfához gyönyörű napsütésben érkeztünk közel félszázan a „Harangi-emléktúrával és váltófutással".

A diákjainknak és a pedagógusainknak szervezett őszi kerékpáros emléktúrához 2020-ban első alkalommal csatlakozott egy 70 év feletti sportbarát, olimpiabarát is, aki korát meghazudtoló erővel, kitartással teljesítette is a 36 kilométeres távot.

November elsején még mécsest gyújthattunk az 1936-os Harangi Emlékoszlopnál a településünk főterén, de rövidesen bekövetkezett az, amit senki sem várt kitörő lelkesedéssel. Ismét online oktatásra kellett átállnunk, így igen sok – a téli szünetig – tervezett program, személyes találkozás, osztályok, csapatok közötti versengések, vetélkedők maradtak el.

Korai halála alkalmával, két Diego Maradona „fan" készített előadást – majd osztotta meg azt társaival – az argentin világbajnok labdarúgó zseniről.

Az ünnepi jókívánságainkat, illetve szerény ajándékainkat a karácsonyi ünnepek előtti napon kellő óvintézkedés mellett adtuk át, a baráti kör munkáját a 2020-es évben segítő szervezetek, intézmények vezetőinek.

Az elmúlt év kihívásai az oktatást sem kerülték el. A klasszikus tornatermi oktatás hátrányai, nehézségei a covid-helyzetben egy csapásra kiütköztek – mint például az, hogy szükséges hozzá a testnevelő és az adott osztály együttes fizikai jelenléte, vagy például az időhöz kötöttség. A koronavírus két hulláma szinte mindent felborított.

Kevés volt a személyes kapcsolat (január, február, szeptember, október) és a kiosztott feladatok megoldásához sem kellett a

testnevelési órák idejéhez ragaszkodnia a diákoknak. Az egyéni munka mellől hiányzott a csapatmunka, az együtt gondolkozás, a test-test elleni verseny, a küzdelem érzése. Ez az esztendő a nyíradonyi Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör tagjai számára nem hozta el a várt élményeket, sikereket, eredményeket.

Iskolánk vezetői, tanárai valamennyi rendezvényhez megértéssel álltak hozzá, támogatták kezdeményezéseinket és aktívan vettek részt a programokon. Sikerült az „Olimpiai Ankétra" elcsábítani a járási, városi intézményeink vezetőit, tanítványaink szüleit, rokonait, korábbi tanítványainkat, településünk sport, illetve olimpiai mozgalom iránt érdeklődő lakosságát.

Emlékezzünk erre az évre? Természetesen igen. Sok mindenre megtanított bennünket. Élni kell az adott lehetőségekkel és kihasználni mindazokat, melyekhez napjainkban bárki hozzáfér. Most, a korábban megszokott évértékelések helyett inkább a 2021-es év reménye járja át gondolatainkat. Az év utolsó napján ment is a fogadkozás a diákok körében, az internet különböző felületein.

„Ha ennek az egésznek egyszer vége lesz, azonnal tartsunk egy 12 órás, nem, inkább egy 24 órás sportnapot, olimpiai napot!" Úgy legyen!

Csiszár Antal
a HIOBK elnöke

Nem hagytuk az olimpiai lángot kialudni

Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesület

Korábban az olimpiai játékok évei mindig mozgalmas időszakot jelentettek egyesületünk életében. Legtöbb esetben tagjaink közül többen is ott lehettek az ötkarikás játékokon versenyzőként, edzőként vagy a szellemi olimpiai vetélkedőkön elért eredmények jutalmaként.

2020 év elején is tele voltunk ötletekkel, hogy milyen programokkal fogjuk a tokiói olimpiát a sport igazi ünnepévé tenni. Sajnos a koronavírus járvány miatt az olimpiát elhalasztották, így mi is egy évvel eltoltuk programterveinket, bízva a tokiói játékok 2021. évi megrendezésében. A megváltozott bizonytalan helyzet ellenére sikerült tíz programunkat megtartani, ami – figyelembe véve a nehéz körülményeket – igazi bravúrnak számít. Nem hagytuk az olimpiai lángot kialudni.

Januárban, még a világméretű járvány kitörés előtt a tekepályán randevúztak baráti körünk tagjai. A tekeverseny ismét nagyszerű hangulatban zajlott, az érdeklődésre ezúttal sem lehetett panasz. Aki a korábbi években kilátogatott és elindult a versenyen, azt megérintette a remek hangulat és újra megmérettette magát. Örvendetes, hogy az idén új arcokkal bővült a részvevők sora. A férfiak mezőnyében régi-új győztest avattunk. Geider Attila tavaly sérülés miatt nem tudott dobogóra kerülni, most viszont nagy magabiztossággal dobva visszaszerezte bajnoki címét. A hölgyek versenyében Mittli Ödönné, Magdi több ezüstérmes szereplés után ezúttal győztesként zárta a versenyt. Az ezüstérmet egy „igazi" sportoló, az egykori válogatott atléta Halmosiné Séfer Rozália szerezte meg.

A tekepálya után a táncparketten bizonyíthatták rátermettségüket, akik kulturáltan és jó társaságban akartak kikapcsolódni. Farsangi bálunk ismét jelmezes volt. Akkor még nem tudhattuk, hogy utoljára rophattuk a táncot a tradicionális Tóvendéglőben, mivel az étterem egy évvel később végleg bezárt.

Februári közgyűlésünk tisztújító volt, újabb négy évre választottuk meg a tisztségviselőket. A választás előtt Horváth Vilmos egyesületünk elnöke bejelentette, hogy lemond tisztségéről és nem indul az elnökválasztáson. Megköszönte a tagságnak, hogy 1996. december 16 óta betölthette ezt a funkciót. Az egyesület tevékenységét továbbra is szívügyének tekinti és támogatja. Három szóval jellemezte az elmúlt több mint két évtizedet: büszkeség, megtiszteltetés és barátság. A közgyűlés az eddigi alelnököt, Gál László választotta meg elnöknek, míg az ő megüresedett helyére Mittli Ödön kapott megbízatást. A közgyűlésen kerültek átadásra a Csejthey Lajos- és Rajczy Imre-díjak is. A Csejthey Lajos-díjat Jenei Ferenc kapta, aki nem csak 2019-ben, de már évek óta önzetlenül segíti az egyesület munkáját. A Rajczy Imre-díjat dr. Puskás Tivadar, Szombathely MJV 2019 őszén leköszönő polgármestere, egykori MOB-tag érdemelte ki. Horváth Vilmos méltatta a friss díjazott érdemeit, kiemelte, hogy kilenc éves regnálása idején, mint erkölcsileg, mint anyagilag is támogatta az egyesület tevékenységét, annak rendezvényein – amikor időbeosztása engedte – részt is vett. Dr. Puskás Tivadar megköszönte az egyesület elnökségének, hogy a díj odaítélésénél rá gondoltak és további eredményes működést kívánt egyesületünknek az olimpiai eszme ápolása területén.

Márciusban, Szombathelyen immáron 49. alkalommal rendezte meg a Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület nemzetközi sporttörténeti konferenciáját, ezúttal is közösen a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesülettel. A konferenciának méltó otthont adó ŐrvidékHáz nevében az intézmény vezetője, Farkas Csaba köszöntötte a megjelenteket, majd hagyományosan magas színvonalú előadásokat hallgathatott meg a szépszámú érdeklődő. Horváth Vilmos, a Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület elnöke Manno Miltiades életútját idézte fel. Az utolsó reneszánsz sportember címet viselő előadás számos új vagy kevésbé ismert eseményt és tényt tárt fel a művészeti versenyeken 1932-ben szobrászatban olimpia ezüstérmet nyert all-round sportemberről és művészről.

Csíki Andás, Hargita megye nyugalmazott sportigazgatója Csíkszerda gazdag sportéletét mutatta be, végigjárva az összes csíki városban űzött sportágat. Kiderült, hogy a jégkorongon kívül is van élénk sportélet Csíkszeredában. Gál László, olimpiai baráti körünk újdonsült elnöke az egyetlen – általa megtalált – Őrvidéken született Vas megyei olimpikon pályafutását elevenítette fel. Bérczes (Bendekovits) András az 1936-os berlini olimpián a magyar labdarúgó válogatott tagjaként vett részt. Az előadásból megtudhattuk, hogy a főként horvátok lakta Oláhciklényben 1909-ben született sportember,

az akkor másodosztályú PVSK-ból került az ötkarikás csapatba. Holler Péter és felesége, Mecséri Annamária érdekes témát választottak. A legaranyosabb házaspárok címmel felkutatták azokat a házaspárokat, akiknél mindkét fél olimpiai bajnoki címmel büszkélkedhet. Ilyen volt az első női olimpiai bajnok, Helen de Pourtalés és férje Hermann, de ugyanígy a közelmúltból Jurij Szedih, akinek mindkét felesége, Ljudmilla Kondratyeva és Natalia Liszovszkaja is nyert olimpiai bajnokságot.

Áprilisban köszöntöttük a vasi olimpikonok közül a 75 éves Makray Katalin tornásznőt, aki 1964-ben a tokiói olimpián a rendkívül erős mezőnyben felemáskorláton ezüstérmet szerzett. Bár születésekor családja csak átutazóban járt Vasváron, ennek ellenére mindig is büszkék voltak a vasi kisváros lakói híres szülöttökre, mely a 2011-ben adományozott díszpolgári címben csúcsosodott ki. A Makray család ezer szállal kötődött Szombathelyhez is, Kati a Széll Kálmán utcában töltötte életének első másfél évét. A kiváló tornásznő 2015-ben egyesületünk vendégeként Szombathelyen járt és egy emlékezetes estet töltött el körünkben. 2017-ben ő avatta fel szülővárosában, Vasváron az első vasi olimpikon, a gerelyhajító Csejthey Lajos emléktábláját. Bár a koronavírus járvány miatt a személyes köszöntés ezúttal elmaradt, emlékplakett útján fejeztük ki jókívánságainkat.

Olimpiai hagyományőrző egyesületünk 2020-ban is megemlékezett névadójáról, Halmay Zoltánról a Farkasréti temetőben levő sírjánál. A kétszeres olimpiai bajnok úszó 64 évvel ezelőtt, 1956. május 20-án hunyt el. A megemlékezésen a sírra helyezett koszorúval nemcsak a Halmay Egyesület, hanem a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör és a Magyar Olimpiai Akadémia nevében is leróták tiszteletüket a jelenlévők. A rendezvény emlékezetét növeli, hogy ez volt dr. Hencsei Pál olimpiatörténésznek, egyesületünk novemberben elhunyt elnökségi tagjának utolsó nyilvános szereplése.

Július 4-én már harmadszor rendeztük meg a Halmay Családi Napot. Kellemes meglepetésként a vártnál nagyobb érdeklődés mutatkozott családi napunk iránt, 46 fő vett részt az összejövetelen. Úgy látszik, hogy a koronavírus járvány miatti kényszerszünet után mindenki már alig várta, hogy „Halmay családi körben” újra találkozzunk. A helyszínt ismét Császár Zoltán és felesége, Klári nyomdaipari cége biztosította. Az egyesület vezetőségének célja, hogy tagtársaink és családtagjaik

töltsenek el egy napot sportversenyekkel fűszerezve, kötetlenül beszélgetve egy jó gulyásleveles és egy-egy pohár ital mellett. A sportversenyeket ebben az évben is a kosárlabda (kosárra dobás), foci (kiskapura lövés) és az asztalitenisz sportágak jelentették. A győztesek sportáganként: Mittli Ödön (kosárlabda), Horváth Péter (labdarúgás) és Szakály Ferenc (asztalitenisz). A visszajelzések alapján rendezvényünk remekül sikerült, aki megjelenésével megtisztelte a családi napot jól érezte magát.

Baráti körünk egy önkéntes csoportja július közepén Horváth Vilmos szervezésében Rába időjárás túravezetőnk szerint kedvezett, mivel élősködök nem zaklattak bennünket. Sok szép látnivaló mellett egy kis izgalomban is volt részünk, egy frissen kidőlt fa a Rába teljes szélességét átfogta, de túljutottak rajta. Túra után a körmendi Halászcsárdában finom halászlé mellett vidám hangulatban idézték fel élményeiket.

Ahogy mindig, a XII. Németh Pál Emléknapon is volt kalapács-vető-verseny – az erre az alkalomra kifejlesztett páros változata is – és

természetesen családias megemlékezés a szombathelyi dobóiskola atyjára, a 2009-ben elhunyt Németh Pál mesteredzőre. Az emléknap kezdetén a házigazda Szombathelyi Dobó SE, illetve Szombathelyi Sportiskola legjobb korosztályos kalapácsvetői léptek dobókörbe. A felnőtteknél az idei világranglistát vezető Halász Bence sorozatban negyedik versenyét zárta 78 méteren felüli eredménnyel. Az olimpiai bajnok Pars Krisztián ezúttal nem versenyzett, hanem díjátadóként működött közre. A verseny legnagyobb meglepetését a juniorok 6 kilós szerével dobó 18 éves Doma Benedek szolgáltatta. Rögtön az első dobásával öt métert (!) javított egyéni legjobbján. A 77,36 méteres eredménnyel a világranglista második helyére ugrott. Ami a gálaversenyt illeti, miután Doma Benedek robbantott, és párja, Németh Zsanett is kiegyensúlyozottan teljesített, csak mögöttük alakult szorosan a viadal. A hagyományokhoz híven a versenyek után az emlékezésé volt a főszerep. Horváth Vilmos, a Dobó SE elnöke és Tóth Kálmán, a szombathelyi önkormányzat sportbizottságának elnöke is felidézte Németh Pál példaértékű munkásságát és szellemiségét. Majd a mesteredző mellszobránál helyezték el a megemlékezés koszorúit a vendégek, köztük a híres tanítvány, az Európa-bajnok Gécsek Tibor is. A szervezők Soós Ágnes 2007-ben készült A dobópápa című dokumentumfilmjének levetítésével keltették életre Németh Pált azoknak a fiatalok számára is, akik már nem ismerhették. Sajnos már olyan régen távozott közülünk, hogy csak alig néhány aktív versenyzőnek lehetnek róla személyes emlékei.

A Várpalotához közeli Királyszálláson található Nagy-Magyarország Parkban, a Trianoni békediktátum 100. évfordulójára rendezett kiállítás megnyitóján, a Trianon Múzeum Alapítvány rendezvényén vett részt egyesületünk 16 fős delegációja. Nagyszerű előadók, egyedülálló látványosságok, köztük a Magyar Golgota kiállítás megtekintése tették számunkra emlékezetessé a napot. Jó volt ott lenni, magyarságunkat ilyen lélekemelő módon megélni. A nap második felében a Várpalotai Olimpiai Baráti Kör tagjaival találkoztunk. A Gál Gyuláról elnevezett városi sportcsarnokban Szőllősi János, a várpalotai olimpiai baráti kör elnöke köszöntötte a két egyesület megjelent tagjait, majd ismertette a közös programot. Ezt követően Gál László, egyesületünk elnöke megköszönte a várpalotai olimpiabarátoknak, hogy a „halmaysok" kezdeményezésére első szóra igent mondtak, így jöhetett létre ez a

közös program, melynek apropóját Csik Ferenc személye jelenti. A beszédek után Gál László és Horváth Vilmos baráti körünk, míg Forgács Gábor és Sztanke József a házigazdák nevében koszorúkat helyeztek el a Berlini Olimpiát nyert Csík Ferenc (aki többek között Várpalotán készült fel az olimpiára) emléktáblája és mellszobra előtt. Így tisztelegtünk nagyszerű sportteljesítménye előtt, egyben ezzel adóztunk 75 évvel ezelőtt bekövetkezett tragikus halála szomorú emlékének. A koszorúzás után közösen megtekintettük az intézményt, és az értéktárban kiállított relikviákat, rövid ideig betekintettünk a Várpalotai Bányász labdarúgó csapatának helyi találkozójába is. Rövid séta után megtekintettük a régi (amelyet Csík Ferenc is használt) uszoda helyén, Makovecz stílusban épülő fedett uszodát. Remélhetőleg az elkészült uszoda is majd olimpia bajnokunk nevét fogja viselni. Hamar elrepült az együtt töltött néhány óra, jó barátok között gyorsan múlik az idő.

Különleges vendége volt szeptember 24-én egyesületünknek, Ekler Luca, világ- és Európa-bajnok paraatléta látogatott el körünkbe. 2019-ben az év női parasportolójának és az év vasi emberének is megválasztott fiatal sportolónő előbb érdekes előadást tartott eddigi pályafutásáról, majd a közönség kérdéseire válaszolt.

A 2020-as év vége az emlékezések jegyében telt. Halottak napja alkalmából egyesületünk nevében Gál László, Mittli Ödön és Békefi Miklós elnökségi tagok elhunyt tagtársaink sírjainál koszorút helyeztek el és mécsest gyújtottak, így tisztelegtek emlékük előtt. 2004-ben hunyt el első tagtársunk, Kárándy József, azóta egyre bővül olimpiai baráti körünk „égi tagozatának" létszáma.

Komatits József, a vasi vívósport kiemelkedő alakja november 6-án lett volna 70 éves. Bár gyermekkorában legszívesebben futballozott, mégis a vívásnál kötött ki, köszönhetően édesanyjának és id. Gasztonyi János vívómesternek, aki tőrt adott a kezébe. 1976-ban, a montreali olimpián a hazánkat képviselő Komatits, Somodi, dr. Kamuti trió a 7. helyen végzett csapatban. Egyéniben Komatits egyedüli magyarként bejutott a legjobb 16 közé. Ott azonban a sportág két kiváló szovjet képviselője, Gyenyiszov és Romanykov megakadályozták, hogy jobb eredményt érjen el. Így is az előkelő 9. helyen végzett. Az olimpiát követően 1983-ig versenyzett, majd Ausztriában edzőként dolgozott egészen 2007-ben bekövetkezett haláláig. Ekkor súlyos betegség

támadta meg szervezetét, ezt a „csörtét” azonban sajnos nem sikerült megnyernie. 2020. szeptember 25-én Komatits József nevét vette fel a Szombathelyi Vívóakadémia Sportegyesület impozáns, új vívóterme.

Születésének 109. évfordulóján koszorúzással egybekötött megemlékezést tartott olimpiai baráti körünk az egyetlen szombathelyi születésű olimpiai bajnok, dr. Rajczy Imre Szily János utcai szülőházánál. 1936-ban, a berlini olimpián kardcsapatban olimpiai bajnokságot nyert sportember Rasztovich Imre néven 1911. november 8-án a vasi megyeszékhelyen látta meg a napvilágot. Az összejövetelen Gál László, egyesületünk elnöke idézte fel dr. Rajczy emlékét, aki még az argentínai emigrációban is mindig szeretettel emlékezett Szombathelyre és büszke volt magyarságára. A kalandos életút ismertetése során kiemelte az olimpiai bajnoki cím megszerzését és az 1937-os évet, mely dr. Rajczy Imre pályafutásának legnagyszerűbb évének tekinthető. Olimpiai baráti körünk kiváló kapcsolatot ápol a Rajczy családdal. A szülőházon elhelyezett emléktábla avatásán 2001-ben dr. Rajczy Imre fia, az akkor Brazíliában élő Americo Rajczy is részt vett. Az olimpiai bajnok kardvívó Katalin lánya pedig férjével és fiával már két alkalommal is ellátogatott Szombathelyre a távoli Argentínából. Egyesületünk tisztelete jeléül egyik díját Rajczy Imréről nevezte el. A megemlékezés végén Mittli Ödön és Halmosi Zoltán elnökségi tagok koszorút helyeztek el a szülőház falán lévő emléktáblán.

Sajnos az évet nem sikerült a szokásos módon lezárnunk. A Balogh József költőtanár tagtársunk kezdeményezésére 2009-ben elindított Halmay karácsonyt az elburjánzó járvány miatt nem tudtuk megrendezni. Hiányérzetünk más területen is maradt az elmúlt évet értékelve. Az elhalasztott Halmay úszókupa, a Magyar Olimpiai Akadémia meg nem rendezett vándorgyűlései és Halmay Zoltán szülőfalujával, Magasfaluval az elmaradt találkozások miatt szomorúak vagyunk, de optimistán tekintünk a jövőbe. 2021-ben lesz mit bepótolnunk.

Gál László

Ekler Luca, a vasi parasport nagykövete

Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesület

A koronavírus járvány miatt csak az egyesület tagjainak meghirdetett élménybeszámolón Ekler Luca, világ- és Európa-bajnok paraatléta volt egyesületünk meghívott vendége.

Az est nyitásaként Gál László, baráti körünk elnöke köszöntötte a megjelent sportbarátokat. Felelevenítette az egyesületnél a korábbi években megfordult parasportolók emlékét. Többek között Tauber Zoltán asztaliteniszező, az első magyar paralimpiai bajnok, Pásztory Dóra, kétszeres paralimpiai bajnok úszó és Szekeres Pál, vívó, aki a világon az egyetlen sportoló, aki mind olimpián, mind paralimpián érmet szerzett, volt már hagyományőrző egyesületünk vendége. Ez a nagyszerű sorozat most a magyar parasport újabb kiválóságával folytatódott.

Ekler Luca felidézte az utóbbi évek legnagyobb sikereit. Beszélt betegségéről is, melyből a fizioterápiás és gyógytornás kezeléseknek, valamint óriási akaraterejének eredményeképpen szinte teljesen felépült. Nagy szerelme a tenisz volt, de sportágat kellett váltania. Édesapja is atletizált, így ő is itt próbált szerencsét, éppen a jelenlévő Halmosiné Séfer Rozália, egykori válogatott atléta által irányított csoport edzéseit látogatta. Számára soha nem volt kérdés, hogy fel fog épülni betegségéből, bár az orvosok tiltották a sportolástól, de neki a sport nagyszerű motivációt jelentett. 2017-ben érettségizett, majd elkezdte tanulmányait a Testnevelési Egyetemen, ahol azóta már Szalma László irányításával készül. 2018 óta vesz részt paraatlétikai versenyeken. Fiatal kora ellenére eredménylistája már most lenyűgöző. Kedvenc számában, a távolugrásban – T38-as kategóriában – világ- és Európa-bajnoknak mondhatja magát, de 100 m-es és 200 m-es síkfutásban is ezüst- és bronzérmek jelzik kiugró tehetségét. Távolugrásban már kétszer ugrott világcsúcsot, melyet jelenleg is ő tart 551 cm-es eredményével. 2019-ben a dubaji világbajnokságon – a

magyar csapat legeredményesebb versenyzőjeként – két számban (távolugrás és 100 m-es síkfutás) szerzett kvalifikációt a tokiói paralimpiai játékokra. A világjátékok elhalasztása ellenére optimistán tekint a jövőbe. Történelmet írhat, ugyanis még paralimpián vasi sportolónő nem szerzett érmet. A férfiaknál Lorencz Péter 1984-ben magasugrásban lett bronzérmes.

Ekler Lucát választották 2019-ben az év női parasportolójának, ami óriási elismerést jelentett számára. De a tavalyi év sikerei nyomán nem csak a sport területén kapott megtisztelő elismerést.

„A legnagyobb megtiszteltetést és egyúttal hihetetlen meglepetést is számomra az jelentette, hogy engem választottak az év vasi emberének. Olyan kiváló emberek előtt szavazott rám a kuratórium, akik egész életpályájukkal már szintén rászolgáltak volna erre a címre. Ez további ösztönzést, motivációt jelent számomra, szeretnék tovább fejlődni és egyre jobb lenni” – értékelt Luca.

A nehéz időszakban sokat jelentett számára családja. Az Ekler család – hasonlóan a szintén szombathelyi Halmosi, Király, Németh és Szarka famíliához – szintén sportos családnak számít. Elég csak nagyapját,

Ekler Józsefet megemlíteni, aki a Haladás legendás labdarúgója volt az ötvenes évek végén, három öccse pedig vízilabdázik. Bendegúz, a legnagyobb fiú már az ifjúsági válogatottal vb bronzérmet nyert, jelenleg a Honvéd erőssége.

Luca a sport és tanulás mellett igyekszik minden felkérésnek eleget tenni, ezzel is népszerűsíteni a parasportot. Ő igazi kapocs az épek és fogyatékosok között. Az egyesületünknél töltött emlékezetes est is jó hírverést jelentett a parasportok számára. A találkozó végén felcsendülő tapssal a beszélgetést nem zártuk le, csak abbahagytuk, ugyanis Lucát a tokiói paralimpia után visszavárjuk.

Gál László

Veszteségeink éve

A 2020-as évet a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör számára nem csupán a koronavírus járvány tette nehézzé, több tagtársunktól is végső búcsút vettünk, köztük elnökünk, dr. Hencsei Pál is elhunyt, pótolhatatlan űrt hagyva maga után.

Ujvári Ferencné, Ani néni és dr. Kollár Mihály tagtársaink is idén hagytak itt bennünket. Ani néni egyik legaktívabb tagunk volt, aki korábban vezetője volt a MOB Emlék- és Hagyományőrző albizottságának is. Dr. Hencsei Pál, vegyészprofesszor, sporttörténész, a MOA tanácsának tagja az olimpiai mozgalom tiszteletreméltó személyisége volt, akit tárgyi tudása, megbízhatósága, bölcs meglátásai, érdeklődő személyisége az olimpiai család egyik legelismertebb tagjává emelte. Dr. Kollár Mihály a Nógrádi Sporttörténeti Egylet vezetőjeként, régi csanádis tagként látogatta körünk rendezvényeit.

A pandémia baráti körünk munkáját is ellehetetlenítette, csupán januárban és februárban kerülhetett sor a havi rendszeres összejövetelünkre.

Az évet januárban rögtön egyik legsikeresebb vízilabdázónk, a 2000-es évek első évtizedében a 7-es sapkát megérdemelten kisajátító dr. Kiss Gergely látogatásával indítottuk. Háromszoros olimpiai bajnokunk láthatóan szívesen osztotta meg népes hallgatóságával pályafutása fontos eseményeit, érdekes fordulatait. Kedvünkért olimpia aranyérmeit is súlyozta, meglepetésünkre a legendásan sikeres athéni döntője helyett a sydney-i győzelmet emelte ki, hisz jó pólósból – társaival együtt – ekkor vált bajnokká.

Februárban került sor rendes éves közgyűlésünkre, az elnöki és a pénzügyi beszámolót egyaránt elfogadta a tagság. Sajnos a kijárási korlátozások megakadályozták, hogy 2020-ban további meghívott vendég beszámolóját hallgathassuk meg állandó összejöveteleink helyszínén, a Csanádi Árpád Iskolában.

Természetesen tagjaink a hazai rendezésű sporteseményeket is előszeretettel látogatják, januárban még együtt szurkolhattunk téli olimpiai bajnokainknak Debrecenben a rövidpályás gyorskorcsolya Európa-bajnokságon. A Liu testvérek meghálálták a hazai közönség szurkolását, kétszer is a dobogó első és második fokán állhattak együtt, az összetett Európa-bajnoki címet az ifjabb Liu testvér, Shaoang szerezte meg bátyja előtt. Az olimpiai aranyérmes váltót egy rendkívül

izgalmas és látványos verseny megnyerése után zárták ki, a hazai közönség legnagyobb sajnálatára.

Szintén januárban, a Duna Arénában mérték össze erejüket Európa legjobb vízilabda csapatai, a tét nem csupán a bajnoki cím volt, hanem olimpiai kvóta is megszerezhető volt. Többen is jelen voltunk a magyar csapat mérkőzésein, és élőben örülhettünk a megszerzett Európai-bajnoki címnek és a tokiói olimpiai részvételnek.

Március 12-én, a hagyományoknak megfelelően az ókori olimpiai játékok egykori helyszínén, Olympiában került sor az olimpia lánggyújtására, de a járványhelyzet kialakulása miatt erre már az érdeklődők kizárásával, zárt körben kerülhetett sor. Győr Béla tagtársunk bekerült az eseményt közelről látható néhány személy közé, de két további tagtársunk csupán a láng meggyújtását követő olimpiai staféta első méterein láthatták a lánggal futókat, majd kevesebb mint 2 héten belül kiderült, hogy a sport legnagyobb ünnepe, az olimpiai játékok 2020-ban el-maradnak.

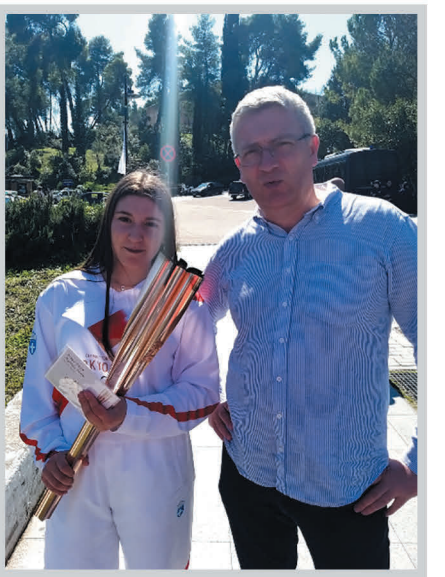

Néhány tagunk januárban részt vett a Wichmann Tamás életéről szóló portréfilm premier vetítésén, ahol még találkozhattak a nagybeteg kenukirállyal, akitől márciusban sajnos már végső búcsút vettek a hazai sportszeretők. Január 24-én Hajdúnánáson a Hódos Imre ünnepségen Baráti Körünkből négyen vettek részt. A Helsinkiben győztes birkózó olimpiai bajnokról emléküléssel, szoboravatással és a róla elnevezett sportcsarnok felavatásával emlékezett meg szülővárosa. Az elhunyt olimpikonok, olimpiai érmesek temetésén Baráti Körünk tagjai igyekeznek mindig a lehető legnagyobb létszámban részt venni, ahogy ez az idei évben is történt.

De neves olimpikonjaink évfordulós megemlékezéseiről sem hiányoztunk, így volt ez Halmay Zoltán olimpiai bajnokunk

megemlékezésén a Farkasréti temetőben, valamint a 25 éve elhunyt Kovács Pál és a 100 éve született Kárpáti Rudolf sírjainak koszorúzási ünnepségén is jelen voltunk.

Az évente megrendezésre kerülő gyűjtőtalálkozón is szép számmal jelen voltak tagtársaink, bár a pandémiás helyzet miatt külföldről nem érkezhetett kiállító.

A Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör rendezvényein a szokásoknak megfelelően Baráti Körünk tagjai idén is szívesen és jelentős létszámmal vettek részt.

A Csanádi Árpád Olimpiai Baráti kör egyik fő feladata az olimpiai témájú szellemi vetélkedők szervezése, feladatainak elkészítése illetve a zsűrizés, ez idén sem volt másképp. A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia, és az „Irány Tokió!" elnevezésű MOB által szervezett vetélkedő szellemi hátterét egyaránt Baráti Körünk biztosította.

Februárban Dombóváron első ízben rendezték meg a város neves szülöttének emlékére szervezett Buzánszky Jenő Szellemi Versenyt, melyen Baráti Körünk szintén képviseltette magát.

Az idei évet beárnyékoló pandémiás helyzet sajnos nem tette lehetővé, hogy rendszeres összejöveteleinket megszervezzük, állandó helyszínünk nem fogadhatott bennünket, a találkozások létszáma is korlátozott, illetve tagságunk jelentős része a vírus által leginkább veszélyeztetett korosztályhoz tartozik, a legnagyobb veszteségünk azonban elnökünk, dr. Hencsei Pál elvesztése volt, aki romló egészségi állapotára hivatkozva szeptember közepén minden tisztségéről lemondott és Halottak napján örökre távozott körünkből.

Köztiszteletnek örvendő személye, Baráti Körünkért tett áldozatos munkája kötelez bennünket, hogy folytassuk munkáját, amint a körülmények lehetővé teszik, megújítjuk Baráti Körünket.

Budai Tibor

Húsz éve jött létre Sikátoron az Olimpiai Kör

Húszéves jubileumát ünnepelte 2020-ban a kis bakonyaljai faluban jegyezett sikátori olimpiai kör, amely az elmúlt években Zsivótzky Gyula Olimpiai Körként vált ismertebbé.

A mögöttünk lévő – nem könnyű – esztendő eredményeiről szóló beszámoló előtt néhány gondolat, információ erejéig elengedhetetlen a visszaemlékezés az eltelt két évtizedre.

Az olimpiai kör megalakulását az olimpiai baráti körök 2000. október 23-ai gyöngyösi találkozóján jelentette be Printz János Márton, miután arról az alapítók a sydney-i olimpia zárónapján döntést hoztak. Tájékoztatójában a kör első vezetője kiemelte, hogy a laza „szövetű" szervezet létrehozásának fő célja annak elősegítése, hogy a Sikátorhoz hasonló kis települések jobban bekerüljenek az olimpiai eszme terjesztésének „vérkeringésébe".

A találkozó résztvevőivel megosztott írásos anyag utalt arra is, hogy – az akkor még Veszprém megyei – kis településen komoly hagyományai vannak a sportnak, az olimpiai gondolat megjelenítésének.

Az alapítók fontosnak tartották, hogy – rendezvények, akciók szervezésével – a kör járuljon majd hozzá a kis falvak sportéletének élékintéséhez, ehhez elevenítse fel hagyományokat, de új vonásokkal is gyarapítsa azokat.

A kezdeti elképzelések között távolabbi és merészebb tervként jelentősebb kisugárzású események lebonyolítása, fogadása is szerepelt.

Az ötlet életképességét igazolta, hogy a háromszáz körüli lakost számláló kis falu ettől kezdve folyamatosan jegyzett helyszíne olimpiai kör tevékenyégének, bár székhelyeként közben rövid ideig Moson-magyaróvárt tartalmazták a dokumentumok.

Az induló gárdát fiatalos lendület jellemezte, amely a sportolást, a szurkolói programokat helyezte előtérbe, a körmendi kosárlabda csarnoktól a győri stadionon át világversenyek, többek között a

következő olimpia athéni helyszínéig.

Jó egy évtized után az addigi „laza" szervezeti keretek között működő kör fejlődése elérkezett az „inflexiós ponthoz", amikor dönteni kellett további sorsáról.

Az elmúlt esztendők talán bizonyítják, hogy jó gondolat volt a kört új pályára állítani, amely ennek jegyében 2012 óta egyesületi formában működik, s felvette kalapácsvető olimpiai bajnokunk, Zsivótzky Gyula nevét.

A ZSIVÓTZKY GYULA OLIMPIAI KÖR EGYESÜLET

Az egyesület 2012 októberi megalakulása óta (bejegyzése a következő évben történt meg) folyamatosan hírt ad tevékenységéről, különböző programjairól, rendezvényeiről, s minderről évről évre külön is beszámol. Ezért itt és most elegendő lehet nyugtázni, hogy a kör mozgásterét a megalapításakor megfogalmazott célok határozzák meg.

Az eddig elért eredmények érékelésére, illetve az újabb kihívásokra kívánt elsősorban fókuszálni 2020-ban az egyesület vezetése és tagsága. Az éves munka megalapozása érdekében került sor február 1-én arra a „naptáregyeztető" megbeszélésre, amelyen a résztvevők áttekintették, illetve meghatározták az egyesület tevékenységének gerincét adó eseményeket.

„*A kiemelt időpontokat elő lehet jegyezni!*" – hívta fel az egyes programokra a figyelmet az egyeztetés alapján kiadott körlevél, abban a reményben, hogy tartani lehet az elfogadott tervben rögzítetteket, amelyek még további eseményekkel gazdagodnak (részvétel a MOA vándorgyűlésein, más olimpiai körök rendezvényein, sportnapok stb.).

Az egyesület ritka dátumra, február 29-ére meghirdetett hagyományos télbúcsúztató-tavaszköszöntő rendezvénye, ezúttal „Ötórai disznótoros"-ként nagy sikerrel lezajlott, ami már a sok jót sejtető megnevezésében is „kódolva" volt. Különösen emlékezetessé tették az estét a kisbéri Langallik Néptáncegyüttes fiatal szólistái, akik zenével, tánccal, sőt „megtáncoltatással" ezúttal is magukkal ragadtak mindenkit.

Hasonlóak mondhatók el Papp Győzőről, a megyei lap, a Kisalföld sportrovatának vezetőjéről, aki legfrissebb könyvét, a Győri ETO focistáiról szóló „Ezren ETO-mezben" – című kötetét mutatta be a csapatról sok-sok élményt őrző, sőt „szurkolói" vénával is bíró

hallgatóságnak. (A leginkább Győr vonzáskörzetébe tartozó Sikátor, több településsel együtt, 2002-ben átkerült Győr-Moson-Sopron megyéhez).

Az egyesület tavaszra, nyárra ütemezett rendezvényeit az ismert járványügyi helyzet miatt a folyamatos „újratervezés" jellemezte, újabb és újabb időpontok kijelölésével.

Az eseménynaptárból végül két jelentős programot át kellett ütemezni 2021-re.

A IV. Olimpiatörténeti Konferenciára az Olimpia Napjához közeli hétvégén, június 27-én került volna sor. Az immár hagyományosnak mondható fórum tematikájának középpontjában ezúttal az olimpiák ünnepi eseményei, jelképei (megnyitók, záró ünnepségek, eredményhirdetések, szimbólumok stb.) álltak, de a tokiói olimpiával kapcsolatos döntéssel összefüggésben az is egyértelművé vált, hogy a tanácskozást egy évvel halasztani kell. (Gyógyírt jelenthet az érdeklőknek, hogy a sikátori konferenciák álladó üléselnökének, dr. Kertész István professzornak a konferencia meghirdetett témakörével is bőven foglalkozó két tanulmánya helyet kapott az évkönyvben.)

A kör kedvelt projektjei közé tartozik a „Zsivótzky Gyula nyomában" sorozat, amelynek keretében az egyesület tagjai és vendégei minden évben felkeresik olimpiai bajnokunk pályájának egy-egy fontos állomáshelyét. A tervek szerint 2020-ban éppen Győrbe indultak volna a résztvevők, ahol a fiatal Zsivótzky első igazán figyelemre méltó eredményét produkálta, amikor a Győri Dózsa atlétikai versenyén (1956. május 28-án) 58,41m-es teljesítményével országos ifjúsági csúcsot ért el, majdnem három méterrel meghaladva a nagy elől, Csermák József ifjúkori eredményét. A jól előkészített látogatás kísérő eseménye a tervek szerint a győri EYOF létesítményeinek megtekintése volt, de minderre sem a „stílszerűen választott" májusban, sem később nem kínálkozott a helyzethez illő időpont.

Két hagyományos rendezvényét, a Zsivótzky-emléknapot és a Zsivótzky-futást – ezúttal összevontan bonyolította le az egyesület. Azt az elképzelést ugyanis, hogy a 73,76 m-es futás megrendezését az előző évi helyszíneket (hat település, hat iskolája) bővítve jóval több oktatási intézménynél kezdeményezi a kör vezetése, fel kellett adni. A járvány miatt egyre nehezedő körülmények, és az egyre szigorodó előírások közepette, át kellett gondolni a Zsivótzky-emléknap

megtartásának lehetőségeit, illetve módjait is.

Végül az a döntés született, hogy az emléknapra kalapácsvetőnk mexikóvárosi diadalának évfordulóján sor kerül, de csak egy helyszínen és kifejezetten szabadtéri rendezvényként. (Az eredeti elképzelés szerint Sikátor mellett a bajnokunknak gyermekkorában otthont adó Kisbéren is lettek volna ezen a napon események.)

A rendezvény egyik fénypontja – az olimpiai bajnokunk világcsúcsot jelentő legnagyobb hivatalosan mért dobására emlékező futás első helyszínén – a pálya ismételt kijelölése volt, mégpedig rendhagyó módon. A találkozó szép számú résztvevői ugyanis az évekkel korábban kimért és Vigh Domonkos alelnök által újra hitelesített „rajtvonalnál" és a célnál egy-egy hegyi juhar csemetét ültettek el közösen a füves pálya szélén. A rajtvonalnál elhelyezett távot jelző kő mellé egy aranyeső és két ezüst borókafenyő került, utalva ezzel kalapácsvetőnk olimpiai érmeinek színére. A lelkesedést csak fokozta, hogy a megújult pályát azonnal birtokba lehet venni, a távot helyszíni nevezéssel, „egyenkénti indulással" bárki rögtön teljesíthette is. Időmérés híján a felnőtteknél a részvétel elsődlegessége jegyében történt mindez, míg a legkisebbek egymással versengve jutottak el a célig.

Az emléknapnak mindig szép mozzanata a Zsivótzky-emlékdíj átadása, amelyben a jubileumi évben ketten is részesültek. A díjazottak, Printz János Márton és Printz Ákos, a kezdetektől fogva nagy lelkesedéssel vállaltak feladatokat a kör közösségében, az aktivitást illetően testvériesen megosztva egymással a működés első időszakát és az egyesületté alakulást követő éveket. Kettőjük pályája sok párhuzamosságot mutat. Általános iskolás korukban (a mosonmagyaróvári „Móra" színeiben) egy csapat tagjaként az olimpiatörténeti vetélkedő országos döntőjéig jutottak, s társaikkal együtt ott jól is szerepeltek. A MOA táboraiban való részvételt illetően a "csúcstartók" közé tartoznak, diákkorukban rendszeresen ott voltak az olimpiával kapcsolatos eseményeken, beleértve a vándorgyűléseket, tanulmányutakat és 2004-ben magát az athéni olimpiát is. A Testnevelési Egyetemen mindketten sportmenedzseri diplomát szereztek, és egy-egy alkalommal képviselhették hazánkat a Nemzetközi Olimpiai Akadémia nyári ifjúsági kurzusán. János esetében a szurkolói véna erősebb, míg Ákos az idő múlásával egyre magasabb sportteljesítményekre tör.

Nem volt ez másként 2020-ban sem, amikor a szűkös és nehezen kiszámítható versenynaptár ellenére futásban és triatlonban is több szép eredményt ért el, nem egy esetben a „zsivótzkys" színeket is képviselve és megjelenítve. (Ákos 2020. évi eredményei: saját kategóriájában: országos rövid távú triatlon bajnokság:8.; Vasi Vasember: 3.; Szigetközi félmaraton:3.; továbbá: országos hosszú távú triatlon bajnokság, összetett - első százban.)

A Zsivótzky-emléknap ezúttal szabadtéri előadásai természetesen a mexikóvárosi diadalról és a sikátori kör húsz éves múltjáról szóltak, amelyhez különleges hangulatot kölcsönzött a kis sportpálya és játszótér.

A rendezvény résztvevői, az óvatosság szempontjaira figyelemmel, végül összeálltak egy közös fotóra, amely egyben a tervezettnél ritkább személyes együttlétek utolsó akkordja volt 2020-ban.

A távolságtartás közepette sem maradt el az egyesület egyik legszebb rendszeres programja, a hagyományos adventi séta, amelyre rendhagyó módon került sor. A december eleji egyesületi felhívás ugyanis arról

szólt, hogy az adventi időszak első három hetében ki-ki maga, illetve családtagjaival, barátaival, ismerőseivel szánjon arra némi időt és legalább párszáz métert, hogy az ünnepekre készülve adventi hangulatban kimozduljon, a korábbi évek hasonló sétáinak szokásos kellékeivel (szaloncukor stb.) együtt, természetesen az érvényes járványügyi előírások szigorú betartása mellett. A MOB honlapján erről szóló tudósítás szerint a „buborékokban" tett sétákkal a „zsivótzkysok" szinte a fél országot bejárták, a Bakony barlangjaitól kezdve a budai hegyeken át a nógrádi lankákig több festői helyet is felkerestek vagy éppen lakóhelyükön tettek a családdal egy kiadós vízparti túrát.

A leírtakból talán kitűnik, hogy a Zsivótzky Kör a nehéz, óvatosságra intő körülmények közepette is lendületben maradt az elmúlt évben, amelyre remélhetőleg támaszkodni lehet, és bízzunk benne, hogy majd kell is, a 2021-re áthozott programok és az újabb célkitűzések megvalósítása során!

Dr. Printz János Károly

Más, másság, fogyatékosság – a sport az akarat diadala

Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör – Nyíradony

Nagyszerű programokkal készültünk Nyíradonyban Harangi Imre halálának 41. évfordulójának megünneplésére. Februárban, a „Harangi hét" keretében koszorúzásokat, emlékfutást, szellemi TOTÓ kitöltését és a hagyományos „Harangi úszóváltót" bonyolítottuk le.

Nagyon örültünk, hogy az „Olimpiai Ankét" keretében számos jeles személyiség is csatlakozott hozzánk ezen az eseményen, úgymint Szekeres Pál, olimpiai és paralimpiai érmes vívó, Peres János a magyar ülőröplabda sport egyik legeredményesebb sportolója és Buzai Tamás, iskolánk volt növendéke, korábbi eredményes atlétánk. A kapocs köztük a címben szereplő – az akarat diadala, a másság, a fogyatékosság tényének elfogadása, el nem fogadása volt. Nagy érdeklődés kísérte az eseményt, hisz nem csak a városunk vezetői, intézmények képviselői, korábbi tanítványaink, illetve néhányuk szülei, olimpiabarátok jelentek meg a Kölcsey Ferenc Baptista Általános Iskola, Gimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium ebédlőjében, hanem a képviselő testület néhány érdeklődő tagja, városunk sport- egyesületének elnöke, szponzoraink és természetesen intézményünk vezetői, tanárai, diákjai is. Akkor még nem sejtettük, hogy hosszú ideig, ez lesz az egyetlen ilyen esemény – ebben az évben – iskolánkban. A megjelentek izgalmas beszélgetésekre számíthattak, hisz a nem mindennapi témaválasztás, a vendégek ismertsége, kitűnő lehetőséget kínált e nem mindennapi témában.

Az Olimpiai Himnusz felhangzásával vette kezdetét a rendezvény, majd visszaemlékezésként – „In memoriam" címmel – a néhány nappal korábban, elhunyt Wichmann Tamással való találkozásunkat idéztük fel. Ő egy évvel korábban járt Nyíradonyban, és őszinte, szívet melengető beszélgetéssel, közös énekléssel kísért élménybeszámolón ismerkedhettünk meg sportolói nagyságával.

A megjelenteknek röviden bemutattuk, a Magyar Olimpiai Akadémia

által, a 2000-ben elismert, 2020-ban a 20. hivatalos születésnapját ünneplő olimpiai baráti körünk korábbi tevékenységeit.

A tudatosan és a nem tudatosan vállalt másság több oldalról való megközelítésével készítettük elő a meghívott vendégeinkkel folytatott kötött, de mégis irányított beszélgetéseket. Jeleztük feléjük, hogy intézményünk inkluzív, befogadó iskola, évek óta lehetőséget biztosít autista, csökkent látó, illetve halló, mozgássérült diákok számára, hogy segítségünkkel érettségi bizonyítványt szerezhetnek. Udvarias taps köszöntötte Szekeres Pált, az Emberi Erőforrások Minisztériuma fogyatékos emberek társadalmi integrációjával kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős miniszteri biztosának bejelentését, hogy egy hivatalos svájci tárgyalását halasztotta el a kedvünkért. Szerényen bólintott, mikor jeleztem az egybegyűlteknek, hogy Ő az egyetlen sportoló a világon, aki érmet szerzett az épek és a paralimpikonok között is. A felhangzó taps hossza és intenzitása, szinte libabőrössé tette a hátakat.

Szekeres Pál hangulatos beszélgetés közben kiemelte, hogy rövid itt tartózkodása ellenére úgy érzi, nagyon befogadó közösséghez érkezett. Ezzel nem csak az épület kialakítására, a felnőttekre, az itt tanuló diákokra gondol, hanem a sportolók, a fogyatékos emberek irányában érzett, szeretetet sugárzó mosolyokra is Hangsúlyozta, a minden szempontból akadálymentesített intézményünk olyan feladatot tud megoldani a városban, a járásban, amelyet ki lehet, és maximálisan ki is kell használnunk. Egy ilyen intézmény működéséhez pedig, szükség van a lelki gyarapodásra is, s ehhez kellenek együttérző tanárok, megfelelő eszközök, lehetőségek. Bízik abban, hogy azok, akik négy évre ide jönnek, ez idő alatt megismerkednek az intézménnyel, majd továbbadják annak szellemiségét, a hagyományok ápolását, megérintik őket a város szépségei, melyekről Ő maga is meggyőződhetett.

Közben megismerhettük sérülése előtti és utáni sportolói pályafutását, egyéniben és csapatban elért eredményeit. Szeretettel beszélt feleségéről, gyerekeiről, családjukról, napi munkájáról, a fogyatékosokért végzett tevékenységeiről.

Következő vendégünk Peres János ülőröplabdázó, másfélszáznál is többszörös válogatottunk, négy paralimpiát megjárt, kitűnő egészségnek örvendő sportember volt. Sajnos egy orvosi hiba miatt vált fogyatékossá, de a sport szeretete őt is kimozdította a negatív

életérzésből. Hasonló sorstársú barátaival csapatot alakítottak, edzőt fogadtak és egyre többet foglalkoztak a sporttal, a kikapcsolódást jelentő, számukra örömet szerző röplabdázással. Csillogó szemű diákjainknak büszkén mutatta meg a világeseményeken szerzett érmeit, serlegeit, okleveleit, ami láthatóan feltüzelte az egybegyűlteket. Lám, sérülten is lehet sikereket elérni! Megtudhattuk, hogy boldog, összetartó, megértő családban él Ő is.

Iskolánk korábbi kiváló futója Buzai Tamás – több rövidtávon, azóta is csúcstartója – egy véletlen motorbalesetben, nyaktól lefelé megbénult. Tamás néhány évig még bizakodással tekintett a rehabilitációja elé, de egy idő után feladta. Míg másoknak a másságuk volt a sikerük elindítója, addig Tamás eltávolodott a sporttól. Magába forduló lett és a vallásban kereste igazát. Főiskolát, egyetemet, teológiát végzett, több nyelvet megtanult, de a sportot a gondolataiban már végleg háttérbe szorította.

A szokásos közös ajándékozások, aláírások közben természetesen emlékképek is készülhettek. A sérültek, a fogyatékosok szájából megszívlelendő tanácsok hangzottak el, buzdítva az egybegyűlteket a mozgás szeretetére, a tanulás, a nyelvtudás fontosságára. Hitet és erőt kívántak az egybegyűlteknek céljaik eléréséhez.

Három teljesen különböző élettörténettel ismerkedhettünk meg az előadóink, beszélgető partnereink által, de a sport mindhármuk életének – kinek rövidebb, kinek hosszabb ideig – szerves részét képezte.

„A sport az akarat diadala” címmel, a baráti kör két tagja készített rövid vetítettképes összeállítást a paralimpiai bajnokainkról, érmeseinkről, helyezetteinkről.

Az „Olimpiai Ankét” végén Szekeres Pál fogalmazta meg a nap zárógondolatát.

„Igazából nem a helyzetünk különböztet meg bennünket másoktól, hanem a társadalom …!” Hát ne tegyük!

Csiszár Antal
HIOBK

Folytatódó konferenciasorozat a nehézségek ellenére is

Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület

A 2020-as esztendő, mint minden más olimpiai baráti kör számára, úgy nekünk is csonka maradt. A világjárvány két konferenciát is elsöpört. Szerencsére még a szigorító intézkedések meghozatal előtt, kora tavasszal két jól sikerült előadás-sorozatot is sikerült lebonyolítani.

Március 6-án Szombathelyen immáron 49. alkalommal rendeztük meg a Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület (jogelődje az Európai Sport Hagyományőrzők Egyesület tevékenységének szerves folytatásaként) nemzetközi sporttörténeti konferenciáját, ezúttal is közösen a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesülettel.

A Holler-házaspár előadás közben

A konferenciának méltó otthont adó ŐrvidékHáz nevében az intézmény vezetője, Farkas Csaba köszöntötte a megjelenteket, majd hagyományosan magas színvonalú előadásokat hallgathatott meg a szépszámú érdeklődő. Mecsériné Doktor Rozália szakszerű moderátori ténykedése mellett elsőként Horváth Vilmos, a Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület elnöke idézte fel Manno Miltiades életútját. Az utolsó reneszánsz sportember címet viselő előadás számos új vagy kevésbé ismert eseményt és tényt tárt fel a művészeti versenyeken 1932-ben szobrászatban olimpia ezüstérmet nyert all-round sportemberről és művészről.

Csíki Andás, Hargita megye nyugalmazott sportigazgatója Csíkszerda gazdag sportéletét mutatta be, végigjárva az összes csíki városban űzött sportágat. Kiderült, hogy a jégkorongon kívül is van élénk sportélet Csíkszeredában. Gál László, olimpiai baráti körünk újdonsült elnöke az egyetlen – általa megtalált – Őrvidéken született Vas megyei olimpikon pályafutását elevenítette fel. Bérczes (Bendekovits) András az 1936-os berlini olimpián a magyar labdarúgó válogatott tagjaként vett részt. Az előadásból megtudhattuk, hogy a fő-ként horvátok lakta Oláhciklényben 1909-ben született sportember, az akkor másodosztályú PVSK-ból került az ötkarikás csapatba. Holler Péter és felesége Mecséri Annamária érdekes témát választottak. A legaranyosabb házaspárok címmel felkutatták azokat a házaspárokat, akiknél mindkét fél olimpiai bajnoki címmel büszkélkedhet. Ilyen volt az első női olimpiai bajnok, Helen de Pourtalés és férje Hermann, de ugyanígy a közelmúltból Jurij Szedih, akinek mindlét felesége, Ljudmilla Kondratyeva és Natalia Liszovszkaja. Az est a Malom Söröző Olimpiai termében kötetlen beszélgetéssel és hangulatos vacsorával zárult.

A másnapi program a Szombathelyi DOBÓ SE pályáján a téli országos dobó bajnokságba való bepillantással kezdődött. Innen Zala megyébe vette az irányt a csapat, ugyanis március 7-én Mező Ferenc szülőfaluja a Pölöskefő adott otthont az újabb, jubileumi, 50. konferenciának.

A kis település immáron tizenkettedszer fogadta a sportkutatókat és sporttAz egyetlen magyar szellemi olimpiai bajnok szobrának megkoszorúzása után a helybéli gyermekek adtak kedves műsort, majd Gyuk György elnökletével elkezdődött a szépen felújított Pálfy-

kúriában a program. Felvezetésként Szollár Norbert, Pölöskefő polgármestere elmondta, hogy a falu lakói büszkék Mező Ferencre, aki tőlük indulva egészen a világhírnévig jutott el. Szívesen adtak eddig is és fognak ezután is otthont adni a sportkonferenciáknak. Elsőként Somlai Attila – az idei tokiói nyári játékok apropóján - átfogó képet vázolt fel a japán olimpiatörténetről, a legnagyobb egyéniségekről, illetve az eddigi, Felkelő Nap országában rendezett ötkarikás játékokról. Csíki András a gyergyószentmiklósi jégkorongozás változatos 70 évét mutatta be kiváló előadásában. Horváth Vilmos „Az Angolna, a Hópárduc, a Sas és a többiekkel" címmel az olimpiák nagy lúzereiről tartott nagysikerű, sok nevetéssel kísért előadást. A prezentációk után Somlai Attila beszélgetett a nagykanizsai Mátyás Auguszta kézilabdázóval. Az olimpiai bronzérmes, ötszörös magyar gólkirály rendkívül szimpatikusan mesélt pályafutásáról, idézte fel a nagy meccseket, s mutatta meg elismerésre méltó éremgyűjteményét. A jó hangulatú délután zárásaként - miként előtte nap Szombathelyen – fehér asztal mellett folyt tovább kötetlenül a beszélgetés.

Csíki András, Horváth Vilmos, Szollár Norbert és Somlai Attila a Mező Ferenc szobránál

A Kárpát - medencei Sport Hagyományőrző Egyesület programsorozata a járvány eszkalálódása miatt 2020-ra abba is maradt. Sajnos a június 20-án a Délvidék „fővárosában", Szabadkára, majd a szeptember 25-én az erdélyi Dévára tervezett konferenciákat le kellelt fújni: Bízunk benne, hogy 2021-ben minden helyreáll, a mulasztásokat tudjuk pótolni, sőt újabb határontúli, magyarlakta vidékeket tudunk bekapcsolnia az olimpiai eszme népszerűsítésébe.

Horváth Vilmos
elnök

A MOB elnök hozta a lángot a kerületbe

Különleges vendéget fogadhatott október 28-án Kovács Péter kertvárosi polgármester az Erzsébet-ligetben. A Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör meghívására a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke, Kulcsár Krisztián látogatott a kerületbe.

A rövid kötetlen beszélgetés során kiderült, a MOB-vezető nem mozog „idegenül" ebben a városrészben, egyrészt, mert fiatal korában családi okokból sokat járt Mátyásföldön, másrészt, mert mostanában több oka is akadt, hogy a Kertvárosba jöjjön.

„Szeptember végén a Nemzetközi Olimpiai és Sport Témájú Gyűjtőtalálkozót nyitottam meg a Legenda Sörfőzde Centerben – mondta Kulcsár Krisztián –, amelyet egy nagyon fontos eseménynek tartok az olimpiai mozgalomban. Aztán Decsi István vívó mesteredző meghívására az erzsébetligeti Vívópalotába is ellátogattam, ahol személyesen is megtapasztalhattam, hogy milyen fantasztikus létesítménnyel támogatja az önkormányzat a kerületi sportot. A MOB elnöke tehát rövid időn belül harmadszor volt a XVI. kerület vendége, ebből az apropóból pedig Kovács Péter polgármester egy rövid sétára invitálta a sportvezetőt. Ők, illetve Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára és Hóbor Béla, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör elnöke előbb ellátogattak az Erzsébetligeti Rátonyi Gábor Uszodához, ahol megtekintették a baráti kör és az önkormányzat által felhelyezett olimpiai emléktáblákat, illetve megnézték az egykori MOB-tag Rátonyi Gábor uszodai domborművét is. Cserna Sándor, a Kertvárosi Kft. ügyvezető igazgatójának kalauzolásával egy pillanatra az uszodába is bekukkantottak. Innen a közeli birkózó- és vívócsarnok felé vették az irányt Az előbbi létesítményben Ancsin László, a Kertvárosi Sport Egylet elnöke, utóbbiban pedig Decsi István, a Kertvárosi Vívó SE vezetője fogadta a magas rangú sportdiplomatát. A Vívópalotában ráadásul egy kis ünnepség is várt a MOB-elnökre, aki a Vívópalota ötödik évfordulójának tiszteletére rendezett összejövetel díszvendége lett. Kulcsár Krisztián jó döntésnek nevezte, hogy a vívótermet megtöltő gyereksereg a vívást választotta. Mint mondta, az

ilyen műhelyekből, mint a KVSE bázisa, szinte garantálható, hogy a jövő nagy bajnokai kerülnek majd ki.

Hogy közel járt az igazsághoz, azt a KVSE edzői teamje azonnal bizonyította is: Kulcsár Krisztián és Kovács Péter polgármester ugyanis számos elismerést és ösztöndíjat osztott ki a klub legtehetségesebb és legeredményesebb versenyzőinek. Akik között már nem egy válogatott, korosztályos világ- és Európa-bajnoki érmes is akad. „Két kupa átadására is felkértük az elnök urat és a polgármester urat – mondta Decsi István –, egyrészt a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör által felajánlott vándorkupáéra, amely minden évben, a legjobb eredményt elérő utánpótláskorú versenyzőnknek jár. Ehhez a gyerekeknek korábban elég volt hazai korosztályos versenyeken jól szerepelniük, ám klubunk erősödését bizonyítja, hogy a kupa elnyeréséhez néhány éve már komoly nemzetközi sikerre van szükség. Idén például az a Baaken Mátyás nyerte a kupát, aki februárban a junior fiú kardcsapattal Európa-bajnoki címet nyert. S mivel nem szerettük volna, hogy az egyébként még kevesebb rutinnal rendelkező, de tehetséges versenyzőink kimaradjanak a jutalmazásból, tavaly mi is alapítottunk egy házi Vándordíjat, amelyet minden évben a legtehetségesebb reménység, 13-15 éves versenyző kap. Idén Tfirst Balázs érdemelte ki ezt az elismerést.”

A protokoll-feladatok ellátását követően Kulcsár Krisztián az Erzsébetligeti Színház Harmónia termébe érkezett, ahol Riersch Tamás újságíró és közel ötven érdeklődő várt rá. A MOB vezetője a kötetlen hangvételű beszélgetés során azonnal eloszlatta a kételyeket, mely szerint a történelem folyamán először egy világjárvány miatt elmaradna az olimpia.

„Biztos vagyok benne, hogy 2021-ben lesz olimpia, és, hogy ismét a sport lesz az, amely reményt ad az embereknek, kiutat mutat nekik, mint a történelemben már annyiszor történt. Hogy milyen olimpia lesz majd Tokióban, azt, természetesen még MOB-szinten sem tudni, abban azért bizakodni lehet, hogy a világ legprecízebb népei közé tartozó japánok megoldják majd ezt az 'embert próbáló' feladatot." Kulcsár Krisztián az est folyamán sokat mesélt pályafutása kezdetéről, a sportos családi hátteréről, a vívás megszeretéséről, rangos nemzetközi sikereiről, edző nagybátyjához, Kulcsár Győzőhöz fűződő viszonyáról (még a konfliktusaikat sem titkolta), mesélt a banki munkájáról, a hazai és nemzetközi vívóéletben betöltött szerepéről, illetve arról is, hogy mik motiválták abban, hogy 2017-ben, majd idén másodszor is a Magyar Olimpiai Bizottsági elnöki tisztségét megpályázza.

„A MOB elnökeként építkeznem kell. Apró kis köveket kell egymásra rakni annak érdekében, hogy újra erős és összetartó legyen a

sporttársadalom, s hogy ismét rangjához méltó szinten kezeljék a magyar sportot. Ehhez azonban nagyon sok kis követ kell az alapokhoz hozzá tenni. Én a kertvárosi látogatásomat is egy ilyen fontos kőnek gondolom, ahol csupa olyan dologgal találkoztam, melynek helye és szerepe van az olimpiai mozgalomban."

Riersch Tamás

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Az olimpizmus és az oktatás viszonyát tárgyaltuk az olimpiai akadémiák online tanácsülésén

Szeptember közepén online rendezték a nemzeti olimpiai akadémiák 16. igazgatói tanácsülését, amelyen a Magyar Olimpiai Akadémiát személyem képviselhette. A többnapos fórum központi témája az oktatás volt.

Az eseménysorozat minden év májusában, az olimpiai mozgalom bölcsőjében, a görögországi Olympiában, a Nemzetközi Olimpiai Akadémia területén zajlik. Idén, mint oly sok minden, ez is megváltozott, a konferencián mindenki saját otthonából, online vett részt. Ennek ellenére, a szervezők, a NOA erején felül teljesített, és sikerült egy olyan online programot létrehoznia, amely alkalmával egy kicsit mindenki Olympiában érezhette magát.

A hét fő témája az olimpizmus és humanizmus volt, ezen belül is az oktatás szerepe. Azt gondolom, a jelenlegi helyzetben ennél jobb témát keresve sem találhatnánk. Olyan neves előadók előadásait hallhattuk, mint a japán Miki Matheson, a NOB oktatásért felelős bizottságának tagja, vagy a portugál dr. Alexandre Mestre, az UEFA vezetőségi tagja.

Nagyon sokat beszéltünk arról, hogyan biztosítható a sport, mint alapvető emberi jog, a jelenlegi gazdasági, társadalmi és politikai helyzetben, amely sajnos univerzálisnak egyáltalán nem mondható. Szintén egy ma igen aktuális téma, a sporton belül is megjelenő, és igen komoly problémát okozó, gyermekekkel szemben történő verbális, fizikai, vagy nemi erőszak. Ezen kérdéskör tekintetében is az olimpiai, illetve úgy egyáltalán a nevelés, védelmi háló kiépítése, megelőzés, társadalmi kommunikáció szükségessége került a középpontba. Nagyon, nagyon nehéz dolga van a Nemzetközi Olimpiai Bizottság megfelelő bizottságainak abban, hogy érdemben felléphessen, és ne csak az olimpiai játékok ideje alatt monitorozza az égisze alá tartozó szereplőket, hanem igenis – úgy, mint a promóció, és a láng fenntartása fenntartása –, ez egy folyamatos tevékenység kell, hogy legyen.

hogy az olimpiai játékokról hazaérkezve, nagyon sok esetben a résztvevők egy olyan világba csöppennek vissza, amelyben az alapvető emberi jogok is sérülnek. És itt sajnos megkérdőjeleződik az olimpiai chartában foglalt „sport, mint alapvető emberi jog” fogalma. Nagyon örülök és hálás vagyok, amiért részt vehettem ezen a rendkívül hasznos fórumon, és hogy országspecifikus tapasztalatokat osztottunk meg egymással ebben a témában is.

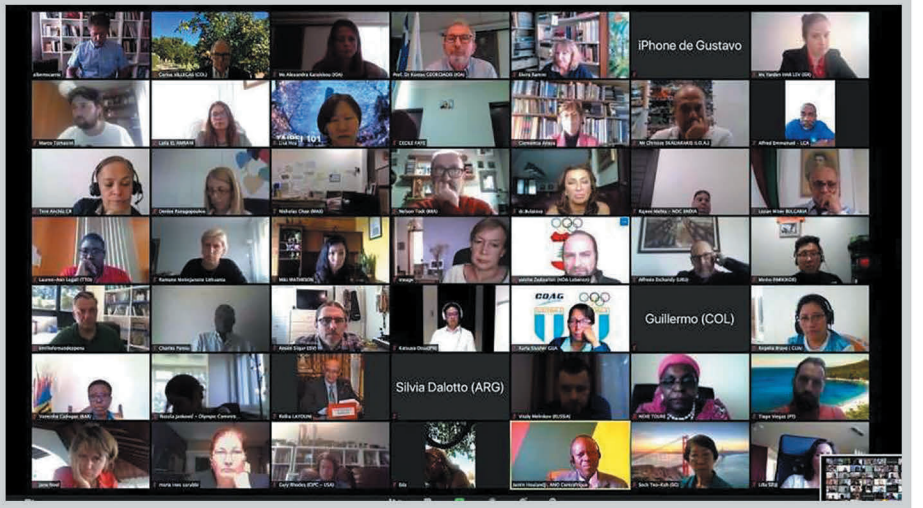

Szijj Lilla

Fókuszban az olimpizmus és a humanizmus a fiatalok nemzetközi online szemináriumán

Több mint hatvan nemzet delegáltja vett részt a Nemzetközi Olimpiai Akadémia fiatal olimpiabarátoknak meghirdetett első online szemináriumán 2020 szeptember elején. A világhálón zajlott eseményre a koronavírusjárvány miatt lett szükség, miután az olimpizmus bölcsőjében, Olümpiában, májusban, személyes részvétel mellett erre nem kerülhetett sor. Az idei esztendő kiemelt témája az olimpizmus és a humanizmus kapcsolata volt.

A hétnapos program keretein belül többek közt sportdiplomaták, olimpiakutatók, nemzetközi sportszervezetek vezetőinek az előadásait hallgathatták meg a résztvevő fiatalok. A többnapos eseménysorozat végén a hallgatók konklúziót fogalmaztak és vitattak meg csoportos foglalkozások keretében. Az online szemináriumot Isidoros Kouvelos, a Nemzetközi Olimpiai Akadémia elnöke nyitotta meg.

Magyarországot idén Vasvári Lili Kinga, a Testnevelési Egyetem nappali tagozatos, harmadéves tanárjelölt hallgatója képviselte, aki a résztvevők között az egyik legfiatalabbnak számított. A TF diákja az elmúlt években több alkalommal segítette a Magyar Olimpiai Akadémia munkáját, önkéntesként a nyári táborban a szervezők csapatát erősítette. Az online konferencián lehetősége nyílt nem csak ismerkedni az olimpizmussal, annak értékeivel, eszmeiségével, hanem beszélgetni a külföldi résztvevőkkel az olimpiai mozgalomról, megismerni más országok sportéletét, kultúráját, bemutatni a Magyar Olimpiai Akadémia munkáját.

Az eseményt minden évben az ókori játékok helyszínén, Olümpiában rendezik, ám idén a koronavírus-járvány miatt online került sor a lebonyolításra. Ez alkalommal 61 nemzet 63 fiatal résztvevője vett részt a szemináriumon, 16 különböző nemzetiségű koordinátor közreműködése mellett.

Az előadók között olyan, kimagasló tudású sportszakemberek,

professzorok, olimpiatörténészek szerepeltek, mint dr. Bruce Kidd, dr. Susan Brownell, prof. José Luis Pérez Trivino, prof. Yannis Theodorakis, prof. Mike Duignan, Prof. David McGillivray, és David Wallechinsky.

„A napi kötelező előadás után 9-10 fős csoportokra bontva beszélgettünk az aznapi témáról, végül közösen kellett egy konklúziót előadni az összes résztvevő előtt angol vagy francia nyelven. Emellett számos kiegészítő program közül választhattunk, természetesen minden az interneten keresztül történt. Napi két virtuális edzés, közösségi és kulturális találkozó, virtuális múzeumi túra és művészeti workshopok keretein belül ismerkedhettek a delegáltak. Az olimpizmussal való kapcsolatunkat és tudásunkat egy, az izraeli Olimpiai Bizottság jóvoltából összeállított online kvízzel mérték fel. Olümpiában az akadémiai szemináriumon minden évben fontos mozzanat az olimpiai fáklya körbeadása. A járvány következtében a szervezők ezt is online bonyolították le. A résztvevők otthon, kreatívan készítettek maguk-nak fáklyákat, amelyről videót készítve azt online utaztatták körbe a világban. Nagy élményt jelentett a több mint hatvan ország fiataljával, egyetemistájával megismerkedni, kapcsolatot kiépíteni, egyben jó érzés az olimpizmus ügyéért, népszerűsítéséért tenni. Köszönöm a lehetőséget a Magyar Olimpiai Akadémiának, kiemelten Győr Béla főtitkárnak!” – mondta a magyar résztvevő Vasvári Lili Kinga.

„Hol rendezik a 2024-es nyári olimpiai játékokat?” Interaktív olimpiai kvíz egyik kérdése az Izraeli Olimpiai Bizottság jóvoltából.

Vasvári Lili

VETÉLKEDŐK

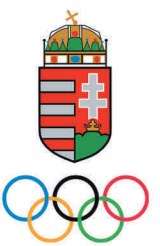

A Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia vetélkedői a 2019/2020-as tanévben

Az öt internetes forduló után a legjobb 24 általános és 24 középiskolás csapat kapott meghívót az országos elődöntőkbe. Az országos elődöntőiket február 22-23-án rendezték meg.

A dr. Bodnár András, olimpiai, világ és Európa-bajnok vízilabdázó elnökölte; dr. Szikora Katalin, MOA tanácstag; dr. Printz János, MOA tanácstag; dr. Tóth Ferenc, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Baráti Kör FB vezetője; Dely Csaba, a Magyar Diáksport Szövetség szakmai menedzsere; Budai Márton egyetemi hallgató, szellemi diákolimpiai bajnok; Pinnyey Richárd, Budapesti Diáksport Szövetség vezető összetételű zsűri előtt Győr Béla, MOA főtitkár játékvezetése mellett 8 fordulóban versenyeztek a középiskolás csapatok Budapesten, a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnáziumban. A magyar olimpiai bajnokokról, a pontszerző magyar atléta olimpikonokról és az 1896-1920 közötti olimpiák magyar pontszerző helyezettjeiről összeállított kérdésekre adtak válasz a versenyzők.

A DEREKAS KÜZDELEMBEN AZ ALÁBBI VÉGEREDMÉNY SZÜLETETT:

1. **Dombóvári Illyés Gyula Gimnázium, 222 pont**
2. Monor, József Attila Gimnázium és Közgazdasági Szakgimnázium, **187 pont**
3. Miskolci SZC Kós Károly Építőipari Szakgimnáziuma, **148 pont**
4. Szombathelyi Nagy Lajos Gimnázium, **126 pont**
5. Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium, **125 pont**
6. Kisvárda, Szent László Katolikus Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda, **113 pont**
7. Kazincbarcika, Szalézi Szent Ferenc Gimnázium, **102 pont**

8. Budapest VIII. kerületi Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, **64 pont**
9. Győri SZC Bercsényi Miklós Közlekedési és Sportiskolai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája, **42 pont**
10. Kazincbarcika, Irinyi János Református Oktatási Központ - Óvoda, Általános Iskola, Szakgimnázium, Szakközépiskola, **40 pont**
11. Budapesti Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium, **40 pont**
12. Zalaegerszegi SZC Keszthelyi Vendéglátó Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, **32 pont**
13. Budapest, Kölcsey Ferenc Gimnázium, **31 pont**
14. Veszprémi SZC Öveges József Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma, **22 pont**
15. Budapest I. Petőfi Sándor Gimnázium, **17 pont**

Az első 8 csapat részvételével került volna sor 2020. március 21-én, Tatán, az Olimpiai Táborban az országos döntőre, melyet a vírushelyzet miatt a Magyar Diáksport Szövetség törölt és nem hirdetett végeredményt.

Vasárnap Nógrád községben, a Hesz Mihály Általános Iskola tornatermében versenyzett a megjelent 8 csapat. A Sákovicsné Dömölky Lídia, olimpiai bajnok vívó elnökölte; dr. Hencsei Pál, MOA tanácstag; Veres Vince, a MOB Emlék- és Hagyományőrző Albizottság tagja; Hegedűs Henrik balassagyarmati újságíró; Józsa Csaba diósjenői testnevelő tanár, a Nógrádi Diáksport Szövetség képviselője összetételű zsűri előtt, Győr Béla MOA főtitkár játékvezetése mellett a csapatok a magyar olimpiai bajnokokkal, a 2000-es sydney-i olimpiával és a magyar korcsolyázók, cselgáncsozók, művészeti versenyen résztvevő pontszerzőkkel kapcsolatos kérdésekre válaszoltak.

EBBEN A CSOPORTBAN AZ ALÁBBI VÉGEREDMÉNY SZÜLETETT:

1. **Hesz Mihály Általános Iskola, Nógrád, 156 pont**
2. Szent Márton Katolikus Gimnázium és Általános Iskola, Szikszó, **117 pont**
3. Szent Márton Katolikus Gimnázium és Általános Iskola, Kaszaper, **75 pont**
4. Hódmezővásárhelyi Szent István Általános Iskola, **52 pont**
5. Nyékládházai Kossuth Lajos Általános Iskola, **41 pont**
6. Tiszaújvárosi Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, **37 pont**
7. Kazincbarcikai Pollack Mihály Általános Iskola, **35 pont**
8. Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola, Miskolc, **26 pont**

Székesfehérváron, a másik csoportban a KÖFÉM Oktatási és Közművelődési Központban Rácz Lajos olimpiai ezüstérmes birkózó elnökölte a dr. Szikora Katalin, MOA tanácstag; Róth Tamás, Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör tag; Németh Noémi MDSZ területi irodavezető; Németh Tibor, Várpalotai Olimpiai Baráti Kör tag összetételű zsűrit. A játékvezető Szijj Lilla MOA tanácstag volt.

UGYANAZON ELŐBBI KÉRDÉSEK MELLETT EBBEN A CSOPORTBAN AZ ALÁBBI VÉGEREDMÉNY SZÜLETETT:

1. **Pécsi Bártfa Utcai Általános Iskola, 227 pont**
2. József Attila Gimnázium és Közgazdasági Szakgimnázium, Monor, **214 pont**
3. Dombóvári Illyés Gyula Gimnázium, **201 pont**
4. Répcelaki Móra Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, **179 pont**
5. Őriszentpéteri Általános Iskola, **178 pont**
6. Bán Aladár Általános Iskola, Várpalota, **117 pont**
7. Kispesti Eötvös József Általános Iskola, Budapest, **102 pont**
8. Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium, Budapest, **91 pont**
9. Körmendi Kölcsey Utcai Általános Iskola, **85 pont**
10. Püspökhatvani Bene József Általános Iskola, **77 pont**
11. Magyarok Nagyasszonya Római Katolikus Általános Iskola, Albertirsa, **48 pont**

A kiírás szerint ebből a csoportból az első hat, a nógrádi csoportból az első két helyezett jutott volna be a március 22-én, vasárnap, szintén Tatán, az Olimpiai Táborban megrendezendő országos döntőre, melyet a vírushelyzet miatt a Magyar Diáksport Szövetség törölt és nem hirdetett végeredményt.

Győr Béla

Kollégiumi vetélkedő a Káldorban

Februárban hetedik alkalommal került megrendezésre a Káldor Miklós Kollégiumban a középiskolai kollégiumok olimpiatörténeti vetélkedőjének budapesti döntője.

Az esemény idei díszvendége Imre Géza többszörös világbajnok, olimpia ezüst- és bronzérmes párbajtőrvívó, a MOB elnökségének tagja volt, a Magyar Olimpiai Akadémiát pedig dr. Bukta Zsuzsanna tanácstag képviselte a zsűriben.

Minden idők legszorosabb végeredménye alakult ki, csak két pont döntött a győztes Vécsey és a második helyezett Táncsics Kollégium között, a harmadik helyért pedig „szétlövésre" volt szükség, ahol végül is a BEKK első csapata a harmadik lett, az eddigi sokszoros győztes Fábry Leánykollégium pedig a negyedik helyre szorult. A színvonalas versenyzés a lelkes felkészítő tanárokat is dicséri.

A kvízmester idén is Gloviczky Tamás a Káldor Miklós Kollégium tanára volt.

ÖSSZESÍTETT HELYEZÉSEK:

1. **Vécsey Kollégium**
2. Táncsics Kollégium
3. BEKK 1
4. Fábry Leánykollégium
5. BEKK 2
6. József Attila Kollégium
7. Káldor Miklós Kollégium
8. Bolyai János Kollégium
9. Kisfaludy Károly Kollégium
10. Pannónia Kollégium

KIÁLLÍTÁSOK, GYŰJTEMÉNYEK

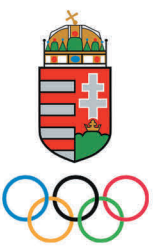

A Nemzet Sportolói emlékíveken

A Hungakkord Bt. Mészáros József hathatós munkálkodása mellett 2020-ban folytatta a címben nevezett sorozat folytatását.

2019-ben kiadásra kerültek az élő sportolókról az emlékívek s 2020-ban elkezdődött az elhunytak illetőleg az újonnan megválasztottak bemutatása.

Az elmúlt évi évkönyvben már ismertetve lett az első - Grosics Gyula emlékív, most az azóta kiadottak kerülnek említésre.

Februárban Zsivótzky Gyula, márciusban Puskás Ferenc, áprilisban Polyák Imre, májusban Buzánszky Jenő, júniusban Földi Imre, júliusban Albert Flórián, augusztusban Gyarmati Dezső, októberben Kulcsár Gergely.

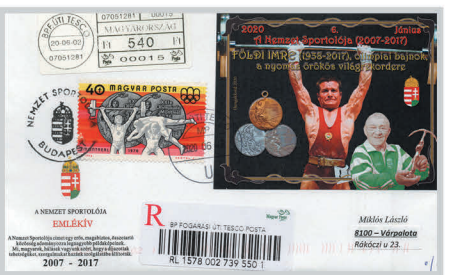

Mindemellett a 2020-ban beválasztott sportolók is rákerültek az emlékívekre. Áprilisban Monspart Sarolta, míg Faragó Tamás a szeptemberi kiadáson jelent meg.

2021-ben már egy újabb sorozat indításával kedveskednek a gyűjtőknek a kiadók. Ez pedig nem más, mint az "Aranycsapatok - Sportlegendák" melynek első kiadása az olimpiai bajnokságot nyert gyorskorcsolya váltónk tagjainak állít emléket.

Remélhetőleg ez az új sorozat ismét lázba hozza a gyűjtőket és keresettek lesznek.

Miklós László

Szerényebb létszámban, de 2020-ban is találkoztak a „láng őrzői”

A világjárványból eredő óvintézkedéseknek megfelelően 2020-ban a korábbiakban megszokotthoz képest szerényebb létszámban gyűltek össze szeptember 26-án, szombaton a budapesti Legenda Sörfőzdében az olimpiai és sporttémájú gyűjtőtalálkozó résztvevői, akiket Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke is személyesen köszöntött.

Mint Győr Béla főszervező elmondta, kezdetkor, 1998-ban a Testnevelési Egyetemen 17 lelkes gyűjtő jött össze, hogy bemutassák egymásnak kincseiket. Rá egy esztendőre már nemzetközivé vált az esemény, ami olyan szintre fejlődött a több, mint két évtized alatt, hogy 8-10 országból több mint száz gyűjtő lett rendszeres résztvevője az eseménynek. Éppen ezért nemzetközi találkozót szerveztek évről évre, ami idén a koronavírus-járvány miatt csak részben valósulhatott meg; a 22. gyűjtőtalálkozó külföldi vendégek nélkül zajlott.

Kulcsár Krisztián elmondta, hogy a járvány miatt nehéz esztendőt jegyez a sport világviszonylatban is, ám a sport ilyenkor is meg tudja mutatni erejét. Pozitív értelemben beszélt a tokiói olimpia elhalasztásáról, azt mondta, mindenki – a sportolók, szervezők, a szövetségek, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és a MOB is – készül a jövő évi játékokra, és bízik abban, hogy jövő ilyenkorra a gyűjtők is további olimpiai relikviákkal fognak gazdagodni. A MOB elnöke köszönetet mondott a jelenlévőknek, emlékeztetve Vékássy Bálint főtitkár tavalyi gondolataira, miszerint két olimpia között ők a láng őrzői. „Most, ilyen nehéz időszakban még inkább fontos, hogy őrizzétek azt a bizonyos lángot, őrizzétek és vigyétek tovább az olimpizmus hagyományait, értékeit” – mondta a sportvezető.

Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára arról is beszélt, hogy eddig a MOB hagyományőrzői a Mező Ferenc Sportbizottság égisze alatt fejtették ki tevékenységüket, ez a jövőben változni fog, és önálló bizottságként fognak működni; egyik feladatuk épp a gyűjtőtalálkozó megszervezése lesz.

A korábbi emlék- és hagyományőrző albizottság-vezető a találkozó alkalmából megemlékezett a szlovák Pavel Königről (König Pálról), aki kezdetektől résztvevője volt az eseménynek, Európa-szerte elismert gyűjtő volt; a közelmúltban, 88 esztendősen hunyt el.

Az eseményen részt vett Hóbor Béla nemzetközi röplabda-játékvezető, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör elnöke és Gazdag József, a tiszavasváriak vezetője is.

A kiállításon a zászlók, jelvények, kitűzők, érmek, aláírásgyűjtemények, évtizedes egyesületi nyomtatott hírlevelek egyaránt az asztalra kerültek; még egy montreali ötkarikás nyakkendő is előkerült.

A MOB elnökét természetesen – mint olimpiai ezüstérmes, világ- és Európa-bajnok vívót – az aláírásgyűjtők ezúttal is nehezen engedték útjára. A résztvevők az alkalomra készített jelvényt és bélyegzéssel ellátott díszes oklevelet kaptak.

Vasvári Ferenc

Sportfilatelista emlékei 2020-ból

A 2020-as év sokunk számára sokáig emlékezetes marad, mert a kialakult járványhelyzet teljes egészében felülírt mindent.

A megtervezett programokat át kellett szervezni, sok esetben azt el kellett halasztani bizonytalan időre. Ez rányomta bélyegét az olimpiai mozgalomra is, a "Lángőrzők" pedig kénytelenek voltak alkalmazkodni a kialakult helyzethez.

Azt a némi mozgásteret amire lehetőség volt, igyekezett mindenki kihasználni. A filatelista sem tehetett egyebet, mint kihasználta az adott esélyt arra, hogy emléket állítson és az utókornak is maradjon valami. Lássuk, akkor mi is marad meg 2020-ból.

A Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület ünnepelte volna megalakulásának 5. évfordulóját, mindent megszerveztek, mire kiderült a járvány miatt nem lehet nagylétszámú rendezvényeket tartani. Az alkalomra a szervezésen túl elkészült a jubileumi képeslap mely azért köszönti az ünneplőket.

Következett a hosszú szünet, mely időszak alatt sok Akadémiai rendezvény elmaradt (vetélkedők, vándorgyűlések), de azért szeptember 26-án, Budapesten a Legenda Sörfőzdében, külföldi vendégek nélkül meg lett tartva a Nemzetközi Gyűjtőtalálkozó. Erre az alkalomra készült egy emlékbélyegző, amely utalt az 1920-as olimpiára, ahol nem vehettünk részt. Készült még egy megszemélyesített bélyeg is a rendezvény propagálására.

Dávid Sándor és Dobor Dezső szerzőpáros könyvet írt a legidősebb olimpiai bajnokunk, Keleti Ágnes tiszteletére. A könyvbemutatóra november 9-én, a Testnevelési Egyetemen került sor a délelőtti órákban. (A szervezőknek óriási "mázlijuk" volt, ugyanis alighogy véget ért a bemutató, a rádióból lehetett értesülni, 10-étől újra nem lehet tartani tömegrendezvényt.)

Erre a rendezvényre is készült a filatelista, mert emlékív lett kiadva, amelyből 300 példány a könyvekhez lett hozzárendelve. A 100. emlékívet Dr. Szabó Tünde, Sportért Felelős Államtitkár adta át a család jelenlévő tagjának.

Ugyanezen alkalomra emlékbélyegzés is volt amit sokan kértek a könyvbe.

A Magyar Olimpiai Akadémia ez évben ünnepelte megalakulásának 35. évfordulóját, de a tervezett ünnepséget sem lehetett megtartani. Ez azért egy olyan esemény volt a MOA életében (ha már Vándorgyűlések is elmaradtak), amiről illett valamivel megemlékezni. Így emlékbélyegző készült megszemélyesített bélyeggel. Később készült egy újabb megszemélyesített bélyeg, ahol a szöveg került átalakításra.

Nemcsak a MOA, de a sportfilatelista számára is szük esztendő volt a 2020. Kevés esemény mellett azért sikerélményben is volt részem. Romániában, Nagyszebenben rendeztek kiállítást ahol a "Sport és az

antik művészet" című anyagommal ezüstérmet értem el.

ASOCIAȚIA FILATELIȘTILOR DIN JUDEȚUL SIBIU
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU
SOCIETATEA ROMÂNĂ DE MAXIMAFILIE DR. VALERIU NEAGA

DIPLOMĂ

În rang de medalie de ARGINT - 71 PUNCTE

Conferită D-lui MIKLÓS LÁSZLÓ
pentru exponatul *Sport and the antique art*
participant la Expoziția națională de filatelie cu participare internațională
„Un panou”

Președintele Comitetului de organizare
Salade Nicolae

Președintele juriului
Munteanu Marius

Jómagam, gyűjtői pályafutásom 50. évébe kerültem, s én sem tudtam kellőképpen ünnepelni ezt. Egy emlékív kiadására került sor, valamit az emlékív ábrája került a megszemélyesített bélyegre.

Összességében, filatéliailag talán emlékezetes marad a 2020. Az új esztendő, új reményekkel teli, melyet remélhetőleg nem csak a filatélia tesz emlékezetessé, hanem a közvetlen találkozások is.

Miklós László

Olimpikon a Sportmúzeum 200. adományozója

Ceglédi Olimpia Barátok Köre

A Ceglédi Sportmúzeum 1992-ben nyitott ki és tárta a sportbarátok elé a város sporttörténeti múltjának addig fellelhető relikviáit. Az azóta eltelt közel három évtized során több tízezer látogató követhette nyomon a küzdelmes, de ugyanakkor sikerekkel tűzdelt korszakot. A gyűjtemény időközben országos hírű „intézményé" nőtte ki magát, példaképpé avatva több város számára az itt folyó munkát és a látványos ereklyék sokaságát.

Az időközben Kürti Béla nevét felvevő gyűjtemény társadalmi vezetősége folyamatosan dolgozik azon, hogy minél több, a város sport múltját idéző emlék gyarapítsa a kiállítási termek látványosságát. Mottójuk, *„ami a sportban tegnap történt az már üzenet a jövőbe - történelem"*.

Az ország első vidéki sportmúzeuma a Cegléden született, vagy a városhoz kötődő sportolók, illetve családtagjaik adományaival alapozta meg hírnevét és napról napra gyarapodik.

Legutóbb ennek az évszázadnak a 200. adományozóját köszöntötték, aki nem jött üres kézzel…

Lakos Gyöngyvér Budapestről érkezett, gyorsúszóként ért el szép sikereket. Két olimpián volt tagja a magyar olimpiai csapatnak, 1996-ban Atlantában és 2000-ben Sydneyben, a 4x100 méteres vegyes váltó „befutója" volt, nem kisebb világnagyságokkal egy csapatban, mint Egerszegi Krisztina és Kovács Ágnes olimpiai bajnokok. Gyöngyvér Európa-bajnoki ezüstérmes volt, ösztöndíjas az USA-ban és sok-sok egyéb siker övezte sportkarrierjét, itthon az FTC színeiben.

Lakos Gyöngyvér felmenői között több generációs ceglédi családok vannak, akik életében a sport folyamatosan jelen volt pályafutásuk során. A háború előtt lovaglásban, majd a felszabadulást követően a labdarúgásban, atlétikában találkozhatunk a Lakos névvel.

Gyöngyvér kötődése tehát „nyomon” követhető, amit bizonyít a „Kürti Béla Sportmúzeum” részére átadott relikviák sokasága (serlegek, érmek, plakettek, dokumentumok).

Magyar László

Sportkönyvtár MOB és MOA segítséggel Kiskunfélegyházán

Egy éve, a Félegyházi Szabadidő és Sport Nonprofit Kft. programirodája, a Petőfi Sándor Városi Könyvtárral közösen sportkönyvtár létrehozását tűzte ki célul a Kiskunfélegyházi Városi Sportcsarnokban.

Felhívás keretében adományokat, illetve könyvötleteket vártak a megfelelő szakirodalomhoz. Elsősorban a városban gyakorolt sportok szakirodalmát, szabálykönyveit, sportmódszertani és sportolói életutakat bemutatói könyveit, illetve sportregényeket szerettek volna a polcokra. Az első könyvek már az ötlet elhangzásakor megérkeztek az éppen a sportcsarnokba látogató MOA küldöttség tagjaitól, Zsivoczkyné Komka Magdolnától a férjéről szóló könyvvel, amely bemutatja a félegyházi sportgimnáziumból induló kalapácsvető életútját, illetve Győr Bélától, a MOA főtitkárától, aki a 2018-as MOA évkönyvet adta át azzal, hogy későbbiekben a MOB támogatja a könyvtár létrehozását további könyvekkel. A szavakat tett követte, amikor is szeptember 15-én Győr Béla a MOA irodában átadta Simon Zoltán sportszervező részére a MOB és a MOA két nagy doboznyi ajándékkönyveit.

Október 18-án, vasárnap délután kis ünnepséggel összekapcsolva avatták fel Kiskunfélegyházán, a Városi Sportcsarnokban a régóta vágyott sportkönyvtárat. Az időpont egybeesett azzal, hogy 70 évvel ezelőtt Kiskunfélegyházán játszott Puskás Ferenc csapatkapitány vezetésével a legendás magyar labdarúgó-válogatott, a Kiskunfélegyházi SZTK csapatával. Az ünnepség elején Kordás Roland ügyvezető és Iványi Ferenc a programiroda vezetője köszöntötte a résztvevőket, elsőként Győr Béla MOA főtitkárt, külön kiemelve a MOB és a MOA jelentős segítségét a könyvtár létrehozásánál. A mérkőzésre való megemlékezés után avatták fel a sportkönyvtárat. A könyvtár, ami a sportolóknak mintegy tanulószobakánt is funkcionál a jövőben, nagyon ízlésesen, szakszerűen került berendezésre, katalogizálásra, a Petőfi Sándor Városi Könyvtár szakembereinek segítségével. A helyiek jó példát állítottak ezzel más sportcsarnokok elé, amelyek hasonlót terveznek.

TANULMÁNYOK, CIKKEK

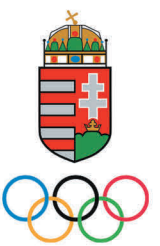

Berlin játékai

Dr. Kertész István (Budapest)

AZ OLIMPIAI HAGYOMÁNYOK FOLYTATÁSA

Az 1936-os berlini olimpiai játékokon 19 sportág 99 versenyszámában és a művészeti versenyek 3 kategóriájában összesen 197 férfi és 19 női versenyzőnk vett részt. Ez akkor minden idők legnépesebb magyar olimpiai csapata volt, amely azzal az eltökélt szándékkal kelt útra, hogy a Trianon által megalázott nemzet önmagába és jövőjébe vetett hitét sportsikerekkel is megerősítse. Ezt a gondolatot öntötte szavakba Kelemen Kornél, az Országos Testnevelési Tanács (OTT) elnöke, a csapat vezetője, amikor a küldöttség indulása előtt így fordult sportolóinkhoz:

„Amikor erre a felelősségteljes útra indultok, elődeitek példája lebegjen előttetek, akik kilenc olimpián becsülettel és dicsőséggel képviselték a magyar színeket. Rajtatok múlik, hogy a magyar olimpiai győzelmek dicső láncolata Berlinben se szakadjon meg, s rólatok is elmondhassák utódaitok, hogy becsülettel helytálltatok a magyar névért. Ne feledjétek, hogy egy sorscsapásoktól megtépett nemzet fiainak okoztok igaz örömet, lelki újulást sikeres szerepléstekkel és győzelmeitekkel. Segítsen benneteket a magyarok Istene!”

AZ OLIMPIZMUS LÁNGJA

Az 1936-os berlini olimpiai játékokat gondos előkészületek előzték meg. Ezek közül kiemelkedett az azóta is élő hagyomány: A görögországi Olümpiában meggyújtott lángot váltófutással, utóbb, távoli földrészeken lévő helyszínek esetében, modern technikai eszközök – repülő, műhold – igénybevételével juttatják el a játékok színhelyére. Ott az ünnepélyes megnyitó egyik fénypontjaként máglyát gyújtanak, amelynek lángja csak a játékok végeztével huny ki. E nemes hagyomány modern reflexiója az ókori gyakorlatnak, amelynek során a férfiak rituális futóversenyének célpontja Olümpiában Zeusz főisten oltára volt, ahol a szent tüzet a győztes megtisztelő feladata volt

meggyújtani. A szent láng, mint az újkori olimpiai játékok jelképe, elsőként az 1928-as amszterdami olimpián lobbant fel. Az ottani olimpiai stadionban gyújtották meg a játékok kezdetén. Ezt a lángot azonban nem Olümpiából hozták, hanem a helyszínen állították elő a hazai rendezők. Ugyanez történt 1932-ben, a Los Angeles-i Coliseumban, ahol a tüzet egy nagy üstben lobbantották fel, amelyet a homlokzati oszlopsor középső bejáratának a tetején helyeztek el. Berlin azonban ezen a téren valami egészen újat alkotott.

A nagy ötlet, hogy az olimpiai lángot az ókori játékok színhelyéről staféta vigye Berlinbe, Carl Diem agyából pattant ki. A későbbi közép- és hosszútávfutó 1882-ben született, és fiatalon lett az olimpiai eszme elkötelezett híve. Az 1906-ban rendezett nem hivatalos athéni „olimpiai játékokon" már ő vezette a német atléták csapatát. Később meghatározó szerepet játszott abban, hogy Berlint jelölték ki az 1916-os olimpia rendezőjének. Ez a verseny az I. világháború kitörése miatt elmaradt, azután pedig 1920 és 1924 során a győztes hatalmak Németország sportolóit kizárták az olimpiákon történő részvételből. Azonban nem kis mértékben Diem nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően az 1928-as amszterdami játékokon ismét megjelenhetett a német sport. Ezután termékeny évek következtek Diem életében. Megalapította a Német Testnevelési Főiskolát, majd 1929-ben látogatást tett az Egyesült Államokban. Ott erős baráti kötelék alakult ki közte és Avery Brundage között. Utóbbi az ottani Amatőr Atlétikai Unió elnöke volt, majd az Egyesült Államok Olimpai Bizottságának elnökeként jelentős befolyást gyakorolt annak érdekében, hogy az 1936-os olimpiát Berlin rendezhesse meg. (1952 és 1972 között azután a Nemzetközi Olimpiai Bizottság [NOB] elnökeként lett az olimpiai mozgalom első számú vezetője.) Ilyen előzmények után nevezték ki Diemet a berlini játékok Szervező Bizottsága főtitkárának.

A rendkívül művelt sportvezető saját visszaemlékezése szerint az 1932-es Los Angeles-i olimpián gondolt először az olimpiai lángot vivő stafétára, majd 1933-ban Coubertin, a modern olimpiai mozgalom alapítója előtt vetette fel azt az ötletet, hogy Olümpiából váltófutással vigyék majd a szent lángot Berlinbe. Ehhez a mintát az szolgáltatta, hogy a fáklyás futás látványos alkotóeleme volt az antik sportünnepeknek, így például az Athénban rendezett Panathénaia játékoknak, és ógörög vázaképek gyakran ábrázoltak egymásnak égő

fáklyát átadó váltófutókat. Az elképzelést általános tetszés fogadta, és a NOB 1934. május 18-án tartott athéni ülésén már arról is döntöttek, hogy a váltó futói egyenként 10 percen át vihetik a fáklyát, és nagyobb településeken maximum 2 órát tölthet a láng a helyi ünnepségek keretében. Diem ekkor kapcsolatba lépett a görög John Ketseas professzorral, a Hellén Olimpiai Bizottság tagjával, akivel életre szóló barátságot kötött. Később együtt munkálták ki az Olümpiában létrehozandó Nemzetközi Olimpiai Akadémia (NOA) tervét. Ez az olimpiai eszme ápolását és kutatását célzó intézmény, amelynek manapság számos nemzeti olimpiai akadémia képezi a bázisát, 1961-ben vált valósággá, és lett annak első elnöke 1965-ben bekövetkezett haláláig Ketseas. (Az Akadémia első dékánja a magyar származású Ottó Szymiczek volt.) E sorok írója két évtizeden keresztül vett részt a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) és a NOA munkájában. Ma Diem és Ketseas emlékoszlopa a tisztelgés helye az olümpiai ligetben, ahol a Coubertin báró szívét rejtő obeliszk közelében róhatják le kegyeletüket a nemzeti olimpiai akadémiák oda látogató aktivistái.

Papnőnek öltözött ifjú görög hölgyek napjainkban is a Nap sugaraiból nyert energia felhasználásával gyújtanak lángot az olümpiai rommezőn – az antik minta szerint – a Héra istennő, a főisten Zeusz feleségének temploma és oltára közötti térségen. 1936. július 21-én 13 ókori öltözéket viselő leány segédkezett a főpapnő szerepét betöltő Koula Pratsikának a tűz meggyújtásában. A fáklyát, amely a lángot Berlinbe vitte, antik kerámiák másolataként a Krupp-művek gyártotta le. Súlya 1150 gramm volt, felső része magnézium tartalmú fűtőanyagot és két kanócot tartalmazott. A váltófutás Olümpiától Berlinig 3075 kilométert tett meg, és az összesen 3075 futó 11 nap és 12 éjszaka alatt kelt át hét ország, többek között hazánk területén.

A JÁTÉKOK NYITÓÜNNEPSÉGE

Ilyen előzmények után, 1936. augusztus 1-jén érkezett az olimpiai láng a berlini Olimpiai Stadionba. Itt a váltó egyik utolsó tagjaként a finn csudafutót, Paavo Nurmit üdvözölhette a közönség. Az olimpia játékok megkezdésére a jelet a fellobbanó máglya adta, amelynek tüzét Schilgen német atléta gyújtotta meg.

Ezen a napon vonultak be a 49 résztvevő nemzetet képviselő olimpiai csapatok a berlini Olimpiai Stadionba. (Spanyolország sportolói a

polgárháború kitörésének hírére hazautaztak az olimpiai faluból. Velük együtt 50 ország vett volna részt a játékokon.) A csapatok elhaladtak a díszpáholy előtt, ahol maga Hitler foglalt helyet. Az egyes nemzetek olimpikonjai politikai állásfoglalásukat kifejező módon üdvözölték őt. Azon senki sem csodálkozott, hogy a német, olasz és osztrák csapattagok náci köszöntésre lendítették jobbkarjukat. A német sportolók előtt a könnyűatléta Hans Fritsch vitte a horogkeresztes zászlót.

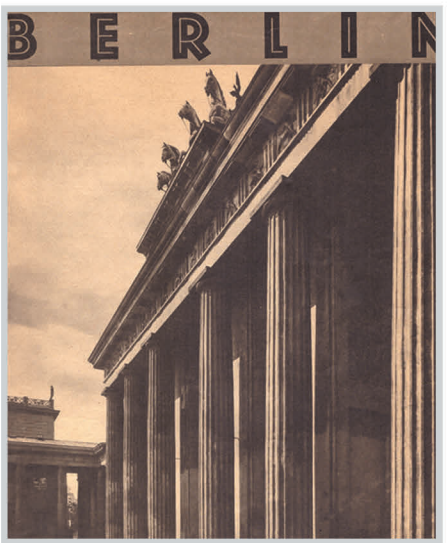

A Berlini Olimpiai Stadion főbejárata

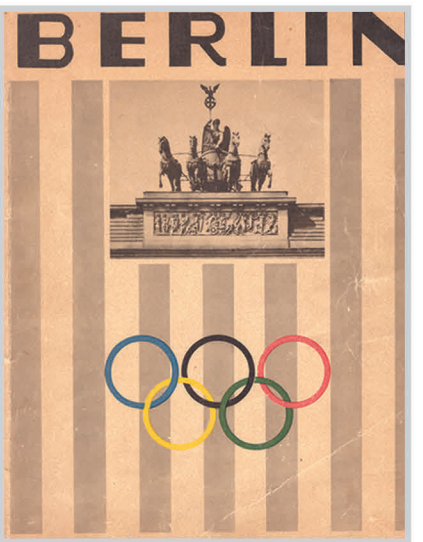

A Berlini Olimpiai Stadion oromdísze

Több csapat azonban olyan üdvözlési módot választott, amely könnyen félreértésre adhatott okot. Ők ugyanis az úgynevezett „francia sportköszöntést" mutatták be. Ez oldalra ferdén feltartott jobbkart jelentett, ami sok vonatkozásban a náci üdvözlésre emlékeztetett. Első ízben a francia olimpikonok tisztelegtek így I. Albert belga király előtt, az 1920-as antwerpeni játékok megnyitóján. Az üdvözlésnek ez a sajátos formája Joinville katonai sportiskolájában alakult ki, ahol a katonák így köszöntötték egymást. A francia minta hamar népszerű lett, és az 1924-es párizsi olimpia nyitóünnepségén – a vendéglátók

szokásaira tekintettel – a brazil, olasz, csehszlovák és magyar sportolók is ezt az üdvözlési módot választották.

A berlini nyitóünnepségen a francia csapat, a maga hagyományait követve, felemelt karral, vagyis a saját sportköszöntésével üdvözölte Hitlert. Leni Riefenstahlnak az 1936-os olimpiáról készített filmje (Fest der Völker) a sportolók felvonulását oly módon mutatta be – mesteri vágási technikát alkalmazva –, mintha a franciák is a fasiszta köszöntést alkalmazták volna. A stadion lelátóin helyet foglaló közönség egy része is így fogta föl a franciák gesztusát, és természetesen viharos tetszésének adott hangot. A pillanatnyi benyomásokat így foglalta össze a Diem vezette szervezőbizottság hivatalos jelentése:

„»A francia csapat fogadtatásánál«, erről adott hírt egy párizsi újságíró, »az embert az az érzés fogta el, hogy a világtörténelem egy nagy pillanatát éli át«, és egy honfitársa hozzáfűzte: »Soha nem volt a háborús veszély a Rajnánál oly csekély, mint éppen e pillanatban. Soha nem voltak a franciák kedveltebbek a németek előtt, mint most. Ez egy demonstráció volt, de a bajtársiasság és a békeakarat demonstrációja…«” (Organisations-Komitee für die XI. Olympiade Berlin 1936. Bericht, S. 560.)

A SÖTÉT HÁTTÉR

A franciák viselkedése kapcsán született lelkesedés egy másik, még nagyobb félreértést is tükrözött. Már ami a német kormány békeakaratát illeti. Joseph Goebbels propagandaminiszter naplóbejegyzései egészen más szándékokat lepleznek le. Az 1936. augusztus 2-iki bejegyzés jól mutatja az olimpia iránti ambivalenciát. A játékok propagandaértékét elismeri a politikus, de az olimpia eszmeisége teljesen idegen számára. Az előző napi nyitóünnepség benyomásairól többek közt ezt írja:

„Az olimpiai sportolók úgy néznek ki, mint a bolhacirkuszok igazgatói… Olaszország trónörököse jó benyomást kelt. A görög Pál herceg majdnem igazi német… Kezdődik a megnyitóünnepség. Különösen a franciákat és az olaszokat üdvözlik nagy üdvrivalgással. Az angolokat hűvösen – és ez kissé kínos. Kiabálás, amikor fellobban az olimpiai láng. Postagalambok ezrei szállnak a magasba… Louis, az első maratoni győztes Olympiából származó babérkoszorút nyújt át a Führernek (valójában vadolajágat – K. I.)”

A napló 1936. augusztus 7-én írt bejegyzésében többek közt ez olvasható:

„A külföldi sajtó az olimpiáról egészen fantasztikus. Minden úgy megy, mint a karikacsapás… A Führernél ebéd. A bolgár cár, mint mindig, most is nagyon kedves… A cár német fegyvereket szeretne hadserege számára. Igent mondunk… Ebéd után még sokáig maradtam a Führernél… Dühöng Spanyolország miatt. Legközelebb már lőni fogunk…"

Ugyanott augusztus 8:

„Délben a Führerrel spanyolországi kérdésekről. Ha vége az olimpiának, durvábbak leszünk. Lövetni fogunk, és bevezetjük a kétéves katonai szolgálati időt… A Führer harci kedve kirobbanó… Ma egy hete kezdődött az olimpia. Remélem, hamarosan véget ér…"

A kulisszák mögötti fenyegető történések azonban egyáltalán nem befolyásolták az olimpia hangulatát. Nem keltett nagyobb feltűnést az sem, hogy több zsidó származású élsportoló nevezésétől eltekintettek a német csapatvezetők. Így többek között nem nevezték a női magasugró csúcstartó Gretel Bergmannt sem. A német tömegek lelkesedése és a kormányzat szigorúan antiszemita propagandájának átmeneti enyhülése – így amerikai nyomásra szavatolták az USA-ban élő német tőrvívónő, az 1928-as amszterdami olimpia bajnoka, a zsidó Helene Mayer személyes biztonságát részvétele esetén - éppúgy félrevezette a világ sportszerető közvéleményét, mint a hivatalos békeszólamok. Pedig az olimpia alatt és közvetlenül utána is voltak figyelmeztető jelek.

Az egyik legtragikusabb eset szenvedő alanya Wolfgang Fürstner volt. A Szervező Bizottság tagjaként és az olimpiai falu helyettes vezetőjeként jelentős szerepet vállalt a berlini játékok sikerében. Ám éppen ez idő tájt derült fény zsidó származására. Mivel ez egész karrierje romba dőlésével járt, 1936. augusztus 18-án, két nappal az olimpia záróünnepségét követően, főbe lőtte magát. A NOB német tagja, Theodor Lewald viszont közismert zsidó származása dacára megtarthatta posztját a Szervező Bizottság élén. Ennek egyik oka az volt, hogy a NOB alapszabálya értelmében tagjai nem hazájukat képviselik a szervezetben, hanem a szervezetet hazájukban. Ennél

fogva csak a NOB zárhatja ki őket. Eltávolítása tehát nem jöhetett szóba, és mellette szólt nélkülözhetetlen szakértelme is. Mivel a német kormány presztízskérdést csinált abból, hogy a náci rendszer erejét a sikeres olimpiai rendezéssel is igazolja, Hitler személyesen védte meg őt a faji alapon történő támadásokkal szemben. Egészen 1938-ig. Akkor visszavonulásra kényszerítették. 1947-ben, 87 esztendős korában hunyt el.

1936. augusztus 1-jének délutánján a sötét politikai háttérből semmit sem lehetett érzékelni. A felvonuláson egymást követő csapatok vidáman üdvözölték Hitlert és a stadion karéján helyet foglaló ünneplő tömeget. A franciákon kívül a görögök, Afganisztán, Bulgária, Kolumbia, Észtország, Kanada, Monaco, Peru és Magyarország sportolói is a francia sportköszöntéssel tisztelegtek a díszpáholy vendégeinek. A magyarok azonban, talán hogy minden esetleges félreértésnek elejét vegyék, felemelt jobbjukban kalapjukat lengették. Ezt aztán valóban nehezen lehetett összetéveszteni a náci módival. (A NOB Végrehajtó Bizottsága 1947. június 19-én, Stockholmban tartott ülésén betiltotta a fasiszta üdvözlésre emlékeztető francia sportköszöntés alkalmazását.)

MAGYAROK AZ OLIMPIÁN

A magyar csapat összeállításánál nyomát sem lehetett felfedezni bármiféle faji megkülönböztetésnek. A sportteljesítményük alapján összeválogatott versenyzők között zsidó származásúak is voltak. Közülük azután többen fényes sikereikkel járultak hozzá addigi legjobb olimpiai szereplésünkhöz. Jellemző a faji kérdéshez történő korrekt viszonyulásra Misángyi Ottó írása. Ő 1929 és 1932 között a Magyar Atlétikai Szövetség (MASZ) alelnöke volt, és az olimpián versenybíróként vett részt. Utóbb, 1941 és 1945 között a Testnevelési Főiskola (TF) vezetését látta el. Berlinben tiszténél fogva közelről figyelte a színesbőrű, főleg néger atléták kirobbanó sikereit. Miközben a német közvélemény fanyalogva vette tudomásul a néger Jesse Owens négy aranyérmét, melyeket 100, 200 méteres síkfutásban, távolugrásban és a 4X100-as váltófutásban szerzett, Misángyi lelkesen üdvözölte az atlétikai új hullám felbukkanását:

„A szemünk előtt robbant ki a néger fajnak a természetes mozgások iránti roppant hajlama, amely rövidesen a feketék hegemóniájára fog vezetni. A modern kultúrélettől eddig még kevesebbet szenvedett, életerős, a degeneráltságtól még távol álló, feltörő faji erő, frissesség, ruganyosság, küzdeni vágyás és csodálatosan nyugodt idegek jellemzik… A fehérek fölényét ostromolja a négerek mellett a japánok hada is…”

A magyar sportolók Berlinben 10 arany-, 1 ezüst- és 5 bronzérmet szereztek, és az éremgyűjteményt 7 negyedik, 7 ötödik és 4 hatodik helyezés egészítette ki. Németország és az Egyesült Államok mögött harmadikok lettünk az éremtáblázaton. Olimpiai bajnok lett a kardvívó Kabos Endre és a kardcsapat (Berczelly Tibor, Gerey-Gerevich Aladár, Kabos Endre, Kovács Pál, Rajcsányi László és Rajczy Imre), ökölvívásban a könnyűsúlyú Harangi Imre, szabadfogású birkózásban a légsúlyú Zombori Ödön és a könnyűsúlyú Kárpáti Károly, kötöttfogású birkózásban a légsúlyú Lőrincz Márton, 100 méteres gyorsúszásban Csik Ferenc, a hölgyek közül a tőrvívó Elek Ilona és a magasugró Csák Ibolya. Bajnokaink sorát, Los Angeles-i győzelmüket megismételve, vízilabdázóink zárták: Bozsi Mihály, Brandi Jenő, Bródy György, Halassy Olivér, Hazai Kálmán, Homonnay Márton, Kutasi György, Molnár István, Németh János, Sárkány Miklós és Tarics Sándor. Tarics 2016 során, 102 esztendős korában hunyt el az USA-ban, mint a legidősebb, még élő magyar olimpiai bajnok.

Sportlövészetben Berzsenyi Ralph szerezte küldöttségünk egyetlen ezüstérmét, míg az öt bronzérmen a kardvívó Gerey-Gerevich Aladár, a birkózó Palotás József, a díjugrató Platthy József, a 4X200 méteres férfi gyorsúszó váltó (Lengyel Árpád, Abay-Nemes Oszkár, Gróf Ödön és Csik Ferenc) és a női tornász csapat osztozott. Utóbbiak az összetett versenyben érték el szép sikerüket az alábbi összeállításban: Csillik Margit, Gamaufné Tóth Judit, Mészáros Gabriella, Nagy Margit, Tőrös Olga, Voigt Eszter, valamint Madary Ilona és Kalocsay [Krammer] Margit.

A mai gyakorlat szerint pontszerzőnek számító helyezések egészítették ki a dicsőségtáblát. Negyedik lett ökölvívásban Frigyes Dezső és Nagy Ferenc, kardvívásban Rajcsányi László, evezésben a kormányos nélküli kettes (Győry Károly, Magosi [Mamusich] Tibor), a 4X100-as

női gyorsúszó váltó (Ács Ilona, Bíró Ágnes, Harsányi Vera, Lenkei Magdolna), a lovaspóló csapat (benne az ifjabb gróf Bethlen Istvánnal) és a férfi kézilabdázók együttese 16 játékossal. Ötödik helyezést szerzett Endrődy Ágoston lovaglásban, az ökölvívó Mándi Imre, a birkózó Tóth Ferenc, az öttusázó vitéz Orbán Nándor, a kerékpározó Orczán László, valamint evezésben a kormányos négyes és a nyolcas. Végül hatodik lett atlétikában a rúdugró Bácsalmási Péter és Zsuffka Viktor, a 4X400 méteres férfi váltó, és ugyanilyen helyezést ért el a díjlovagló csapat.

KÜZDŐ SPORTOLÓK

Az 1936-os berlini olimpia versenyeiről közvéleményünk első kézből, a legendás rádióriporter, Pluhár István közvetítései révén értesült. Ő azután könyv formájában is közreadta élményeit, és írása ma is elsőrendű forrása a kutatónak. Plasztikusan írja le például a küzdősportokban kiemelkedő bajnokaink diadalmenetét.

A könnyűsúlyú ökölvívó, Harangi Imre különösen rögös utat járt be a döntőig. Harmadik ellenfele a Fülöp-szigetek öklözője, az a Padilla volt, akit sokan a végső győzelem várományosának tartottak. Az erősen kopaszodó Harangi, aki emiatt a Tatár becenevet kapta szurkolóitól, óriási küzdelemben jutott túl rajta. Győzelme után így nyilatkozott: „Örülök, hogy a tatár vér nem hagyott cserben… Kemény ökle van ennek a Padillának… De csak az első ütést vártam, azután nem maradtam adósa!” A döntőbe jutásért a dán Kops volt az ellenfél. Harangi őt is legyőzte, de bal szemöldöke csúnyán felszakadt. Hogy döntőbeli vetélytársa, az észt Stepulov – ezt e sorok írója hallotta ökölvívó berkekben – ne próbálhassa kihasználni a sérülést, amelynek helyét feltűnően mutatta a ragasztókötés, sportolónk azt eszelte ki, hogy az ép szemöldökénél is kötést helyezett el. Ne tudja a másik, hová ütve okozhat nagyobb bajt. Harangi nehéz harcban megszerezte az olimpiai bajnoki címet, de sérülése miatt vérző fejjel kellett elhagynia a szorítót. Másnap azután turbánszerűen bebugyolált fejjel állt föl a győzelmi dobogóra. A legendás bátorságáról híres sportember repülőt is vezetett, és 1941-ben, kényszerleszállás közben súlyosan megsérült. Az 1950/60-as években trafikja volt a Münnich Ferenc (Nádor) utcában, és én mindig nagy elfogódottságot érezve vásároltam nála jegyet a Fradi meccseire.

Lőrincz Márton, a kötöttfogású birkózás légsúlyú bajnoka tipikus huszadik századi magyar sorsot ért meg. Az erdélyi Korondon született, és ifjú korában előbb hentes-, majd asztalossegédként dolgozott. A román hatóságok önkénye elől az 1930-as évek elején szökött át hazánkba. A Magyar Athletikai Club (MAC) birkózójaként 1934-ben már mindkét fogásnemben magyar bajnokságot nyert. Az olimpiára Szentesen készült fel, és utóbb ezt a várost tekintette második szülőföldjének. A II. világháborút követően kivándorolt Argentínába. A berlini diadal jelentette fordulatos élete csúcspontját. Ez érződött ki győzelmi nyilatkozatából is: „Boldog vagyok, hogy magyar hazámnak dicsőséget, székely népemnek örömet szerezhettem…" Méltán sorolható a berlini olimpia magyar hősei közé Kárpáti (Kellner) Károly, aki Los Angeles-i ezüstérme után ezúttal megnyerte a szabadfogású birkózók versenyét könnyűsúlyban. Ausztrál, olasz és finn ellenfele legyőzése után a döntőben a német Ehrl felett is diadalt aratott. A zsidó származása miatt a II. világháború idején bujkálni kényszerült sportember utóbb a Budapesti Honvéd, majd a válogatott birkózóinak edzője, az 1952-es helsinki olimpián a két aranyat szerző birkózócsapat vezetője volt. 1996-ban, 90 esztendős korában érte a halál. Az 1992-es barcelonai olimpia előtt a televízió számára elevenítette fel berlini élményeit. Ebben elmondta, hogy már az olimpiai falu külsejét meghatározó militarista jelleg is visszataszítóan hatott rá.

Az olimpiai faluról tudni kell, hogy Berlintől kb. 15 kilométer távolságban, egy régi katonai gyakorlótér helyén épült fel, és az olimpia utáni időszakban ugyancsak katonai célokra kívánták felhasználni. Ennek megfelelően 140 egyemeletes és 5 kétemeletes épületben

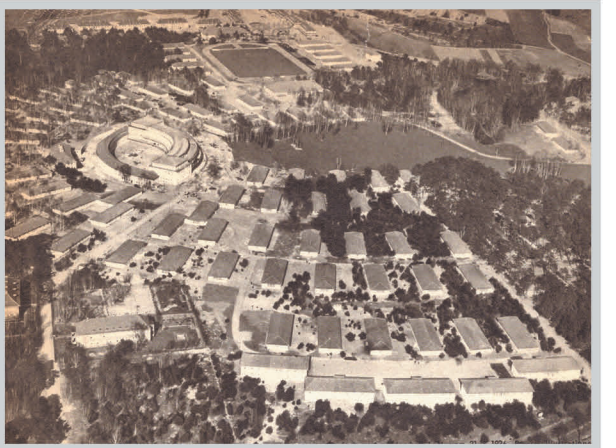

helyezték el a sportembereket, és ezeket az épületeket utóbb kaszárnyaként hasznosították. Nem csoda, hogy Kárpáti visszaemlékezésében kaszárnyaként jelölte meg azt a körletet, amelyben elszállásolták.

Bajnokunk arról is beszámolt, be akarta bizonyítani a náci propagandával szemben azt, hogy nem alsórendű fajhoz tartozik. Ez a bizonyítási vágy hajtotta őt a birkózószőnyegen is. Amikor pedig felléphetett a győzelmi dobogó tetejére, dacosan mellőzve a himnusz alatt a rendezők részéről elvárt fasiszta karlendítést „úgy odaszorítottam combomhoz a karomat, mintha oda ragasztották volna".

A HÁROM GRÁCIA PLUSZ EGY

A mitológiában a Gráciák a báj, a kellem, a harmónia megszemélyesítői voltak. A berlini olimpia női tőrversenyének három érmese azonban származásánál fogva egyáltalán nem harmonizált a rendező várost átható antiszemitizmussal, és a győzelmi dobogón állva nyilván nem nyújtottak kellemes látványt a náci vezérkar számára. Hazánkat a női tőrözők nyolcas döntőjében Elek Ilona és Vargha Ilona képviselte. Utóbbi végül két győzelemmel a 7. helyen zárta a versenyt. Nem így Elek Ilona. Az 1907-es születésű vívónő zsidó édesapja miatt több faji indíttatású sérelmet szenvedett el az olimpia előtt. Kizárták a Honvéd Tiszti Vívó Klubból, majd a MAC-ból is, de mivel többszörös magyar és Európa-bajnok volt, a berlini csapatba beválogatták. Legnagyobb döntőbeli ellenfele a már említett Helene Mayer és az ugyancsak zsidó származású osztrák Ellen Preis, 1932 olimpiai bajnoka volt. Hatalmas küzdelem után Elek Ilonáé lett az elsőség, míg német ellenfele a második, osztrák vetélytársa pedig a harmadik helyen végzett. Így történhetett, hogy a rendezők nyilvánvaló rosszallása dacára az érmeken az általuk megvetett és üldözött faj leányai osztoztak.

A magyar sport történetének első női olimpiai bajnoka tehát Elek Ilona lett, aki a következő, 1948-as londoni olimpián megismételte győzelmét, és utolsó olimpiai szereplésekor, 1952 során, Helsinkiben csak bírói részrehajlás következtében kellett megelégednie a második hellyel. Erről később úgy nyilatkozott, hogy ha edzőjét is magával vihette volna, biztosan megnyeri harmadik aranyát is.

Eleket követően a magasugró Csák Ibolya szerezte meg Magyarország második női aranyérmét. Az atlétanő csak három éve

versenyzett, amikor kijutott a berlini olimpiára. A női atlétikát egy személyben képviselte a csapatban, és még edzője sem tarthatott vele. Esélyeit ugyanakkor növelte az, hogy faji okokból nem indulhatott a csúcstartó német atlétanő, Gretel Bergmann. Sportolónkat – elmondása szerint nagyon fellelkesítette Csik Ferencnek a 100 méteres gyorsúszásban aratott győzelme, aminek híre éppen az ő versenye előtt érkezett meg. Ennek is szerepe lehetett abban, hogy sikerült hármas holtversenyben az élen végeznie. A 160 cm-et ugyanis ő, az angol Dorothy Odam és a német Elfriede Kaun ugrotta át. Mivel abban az időben az azonos teljesítményt elérő ugrók között nem rangsorolt a kísérletek száma, 162 cm-re emelték a lécet, ezen a magasságon kellett a három sportolónak próbálkoznia. Ez azután egyedül Csák Ibolyának sikerült, és ő lett az olimpiai bajnok angol és német ellenfele előtt. A verseny pikantériáját a negyedik helyen végzett német Dora Ratjen személye jelentette. Ő két év múlva Európa-bajnokságot nyert Csák Ibolya előtt, de utána nem sokkal kiderült, hogy születési rendellenessége következtében férfinak kell tekinteni. Ratjent diszkvalifikálták, és később a Heinrich (Heinz) nevet vette fel a Dora helyett. Csákot pedig Európa-bajnokká nyilvánították. A második világháború után Ratjen a náci vezetést hibáztatta azért, hogy a remélt eredmény érdekében rákényszerítették a női szerepre.

Csák Ibolya győztes ugrása

Csák Ibolya a dobogó tetején

A HÁBORÚ ÁLDOZATAI

A Csák Ibolya győzni akarását megihlető úszóbajnok, a 100 méteres gyorsúszásban első Csik Ferenc három japán versenyző előtt csapott célba, és ezzel talán a legkevésbé várt aranyat hozta hazánknak. Könyvében Pluhár István érzékletesen írja le azt az ünneplést, amelyben bajnokunkat honfitársai részesítették. A Magyar Úszószövetség elnöke, ifj. Horthy Miklós elsőként nyomott csókot Csik vizes arcára, majd őt Bárány István követte a gratulálók sorában. Bárány az 1928-as amszterdami olimpián Johnny Weissmüller (Tarzan) mögött új Európa-rekorddal lett második a 100 méteres gyorsúszásban. Most az úszócsapat vezetőjeként örült a sikernek. Pluhár így értékelte Csik győzelmét: „A magyar kezét egész Európa, de az egész világ rázza, mert az olimpia egyik legnagyobb hősét, az egyik legklasszikusabb szám győztesét a magyar föld küldötte Berlinbe…”

Csik a 4X200-as férfiváltó, tagjaként még egy bronzéremmel gyarapodva tért haza, és egy évvel olimpiai győzelmét követően orvosi diplomát szerzett. Az aktív versenyzéssel felhagyott, de 1939-ben átvette az úszóválogatott vezetését. A második világháború idején katonaorvosi szolgálatot látott el, és kötelességteljesítés közben, 1945. március 29-én, Sopronban bombatámadás következtében érte a halál. Síremléke a keszthelyi temetőben áll. Rajta márványtábla felirata hirdeti hitvallását: „Itt élned, s halnod kell.”

Elek Ilonához hasonlóan az olasz Italo Santelli volt a kardvívó Kabos Endre mestere. A zsidó családból származó, nagyváradi születésű sportember – eredeti családi neve: Katz – középiskolás korában kezdett vívni Budapesten. A versenysportban 1926-tól vett részt, előbb a Vívó és Atlétikai Club (VAC), majd a Tisza István Vívó Club, utóbb az Újpesti Torna Egylet (UTE) tagjaként. Az 1932-es Los Angeles-i olimpián csapatban bajnok, egyéniben harmadik lett. Vele kezdődött a kardozó egyéni olimpiai versenyek magyar érmeseinek azon sora, akik harmadik helyezésük után a következő játékokon már aranyat nyertek, hiszen Berlinben ő győzött. Ott Gerevich Aladár lett harmadik, de 1948-ban, Londonban már első, és Helsinkiben aztán a londoni bronzérmes, Kovács Pál diadalmaskodott.

A kardcsapatok berlini döntőjét Magyarország Olaszország ellen vívta. A hazánk fiai által elért 9:6 arányú győzelem mögött sok fordulatos, nagy izzadtsággal megnyert asszó húzódott. Így a

várakozásnak megfelelően nem szakadt meg a kardcsapat diadalmenete, amely az 1960-as római győzelemmel ért azután véget. Később már csak az 1988-as szöuli játékokon sikerült ebben a számban olimpiai bajnokságot nyerni. Az egyéni versenyt Kabos fölényes biztonsággal nyerte meg az olasz Marzi előtt, és magyar végzett a harmadik és negyedik helyen is. Kabos így háromszoros olimpiai bajnokként érkezett vissza hazájába, és ezzel éremgyűjteménye a hat darab, előbb szerzett Európa-bajnoki arany mellett újabbakkal egészült ki.

Az 1907-es születésű vívófenomén még további szép sikereket arathatott volna a páston, ha származása miatt nem kellett volna abbahagynia a versenyzést. Végül élete tragikus végét is zsidó mivoltának tudhatta be. 1944-ben munkaszolgálatosi behívót kapott. Az őt szállító teherautó az év november 4-én éppen a Margit-hídon kelt át, amikor az objektum várható felrobbantását előkészítő német utászok munkálatai közben robbanás történt. A híd pesti oldalánál három pillér felrobbant – a vizsgálatok szerint valószínűleg gázszivárgás következtében –, és a balesetnek 40 utász és körülbelül száz magyar ember esett áldozatául. Az áldozatok között volt Kabos Endre is. Mindössze 37 évet élt.

*Emlékirataiban Albert Speer, Hitler főépítésze és a második világháború idején fegyverkezési minisztere számolt be a Führerrel közösen kidolgozott gigantikus építészeti terveiről. Ezek között szerepelt a nürnbergi pártnapok helyszínén felépítendő Német Stadion elképzelése is. Az 540X445 méter alapterületű, ötemeletes nézőtérrel tervezett sportlétesítmény 400 ezer nézőt fogadott volna be. Alapkövét 1937-ben, a birodalmi pártnapon Hitler helyezte el. Az objektum a német világuralmi törekvések kifejezőjeként azt a célt szolgálta volna, hogy a jövőben minden olimpiai versenyt ott rendezzenek meg. A Német Stadion soha nem épült fel. E sorok írója néhány évvel ezelőtt a helyszínen járva eltűnődött azon, hogy az olimpiai eszme, az emberiség egyik legnemesebb szellemi alkotása miképp torzulhatott egy olyan inhumánus ideológia, mint a nácizmus eszközévé.

A magyar sport berlini sikereit nem homályosíthatta el az ottani sötét politikai háttér. De az ebből a háttérből kikúszó világromboló erő egészen 1948-ig megbénította az olimpiai mozgalmat.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Ellen Berke - Heike Kuhn - Karl Lennartz (Szerk.): Olympisch bewegt. Festschrift zum 60. Geburtstag von Prof. Dr. Manfred Lämmer. Köln, 2003.

Conrado Durantez: The Olympic Flame. Internationale Olympic Committe, 1988.

Joseph Goebbels: Napló. Szerk. Rátkai Ferenc. Bp., 1994.

Hencsei Pál-Ivanics Tibor-Takács Ferenc: Magyarok az olimpiai játékokon, 1896-2012. MOB, 2012.

Ivanics Tibor – Bende István: Athén-Atlanta. Az olimpiai játékok magyar érmesei 1896-1996. Bp., 1996.

Németh István: Gigantikus víziók – építészet a nemzetiszocialista Németországban; Olimpiák Németországban 1936. In: A 20. század titkai. Európa (1900-1945) IV. Szerk. Német István. Eger, 2013, 144-224.

Pluhár István: A berlini olimpia. Bp., 1936.

A tanulmány megjelent: Magyarok Berlinben. Trianoni Szemle, XI. évf. 2019. január-június, 175-182.

A bohém báró: Wardener Iván

Dr. Killyéni András (Kolozsvár)

„Igazán kár, hogy ez a világra szóló nagy tehetség ily könnyelmű, sportszerűtlenül élő embernek jutott osztályrészül, kinél a kincsek parlagon hevernek.” (Nemzeti Sport, 1912. június 23.)

A magyar magasugró iskola legsikeresebb korosztályának volt kiemelkedő tehetségű és igen sikeres tagja. Gönczy Lajos, Somodi István, Wardener Iván és Gáspár Jenő nemzetközi szinten ismert, elismert versenyzők voltak, kiknek köszönhetően a huszadik század első negyedében a magyar magasugrás a világ élvonalához tartozott. Gönczy olimpiai bronzérmével, az 1906-os soron kívüli athéni játékokon szerzett második helyezésével megteremtette a „magyar stílus” hírnevét. Somodi új technikával ugorva olimpiai ezüsttel tért haza a londoni 1908-as olimpiáról. Wardener döntős volt az 1912-es stockholmi játékokon, Gáspár pedig a világháborút végig harcolva, súlyos sebesülésből felépülve lett ötödik Párizsban, 1924-ben.

Hihetetlen sikersorozat ez a magyar olimpiaitörténetben, melynek főszereplői igen tehetséges all-round sportolók voltak. Közülük pedig talán a legtehetségesebb épp Wardener volt, akinek sportolói karrierjét remek eredmények és értelmezhetetlen kudarcok jellemezték. Magyarország, Ausztria és Csehország bajnoka is volt, mert az akkori sportrendszer ezt lehetővé tette, ugyanakkor ő ugrotta át először Magyarországon az akkor hihetetlennek tekintett 190 centimétert. Ám amikor a legfontosabb volt – egy 190 centiméter körüli ugrás érmet jelentett volna az 1912-es stockholmi olimpián – „indiszponált” volt és hamar kiesett.

Sokat vártak el tőle és ő nem tudott megfelelni? A bohém életvitele gátolta meg, hogy igazán sikeres legyen? Talán hiányzott a szigorú edző, aki a legjobbat hozta volna ki belőle? Vagy (pechére) a legfontosabb pillanatban nem tudták a megfelelő módszerekkel ráhangolni őt a sikeres versenyzésre? Megannyi kérdés, amely megválaszolásra vár immáron több mint száz éve. Wardener életének

egy tragédiája, hogy az első világháború kitörése miatt nem adatott meg számára a második esély lehetősége: egy újabb olimpiai szereplés. Az 1916-os berlini olimpiára elmaradt, Wardener pedig a bohém báró maradt, aki szerette az atlétikát, és imádta az életet.

ÜSTÖKÖS A MAGYAR ATLÉTIKA EGÉN

Báró Wardener Iván születési dátuma és helye nem egyértelmű. Bár számos forrás jelöli az 1889. december 1-ét, sajtócikkekben és tudósításokban található utalások alapján valószínűbbnek tűnik születési évként az 1891. Családja sóvári, felvidéki birtokain nevelkedett, iskoláit pedig Eperjesen (az evangélikus, majd a katolikus főgimnáziumban) végezte 1906-ig, amikor nem vizsgázott, s így kimaradt. További tanulmányairól adat nincs, ám ebben az időszakban tűnt fel üstökösként a magyar atlétikában.

1906-ban több atlétika rendezvényen versenyzett a Kassai Atlétikai Club színeiben magasugrásban és rúdugrásban egyaránt. A MAC évzáró hendikep versenye után a sportsajtó is méltatta tehetségét.

„A nap hőse mindazonáltal a kis br. Wardener volt Kassáról. Alig 15 éves fiúcska, azonban annyi rugékonysággal és oly tökéletes stílussal ugrik, hogy bármely magasugrónk megirigyelheti. Stílusa különben Sweeny, a magasugró világrekorder stílusára emlékeztet. Wardenerről még sokat fogunk hallani." (Nemzeti Sport, 1906. november 4.)

A kor etikettje elvárta volna, hogy báróként esetleg olyan sportágakért rajongjon, mint a lovaglás, céllövészet, esetleg a tenisz. Ehelyett a fiatal Wardener bárót az atlétika ugrószámai érdekelték, 1907. júliusától pedig az MTK színeiben versenyzett a nagyobb fővárosi versenyeken. Mikor származásáról kérdezték, ő legyintve csak annyit mondott: báró vagyok, de nem folytatom... – vagyona a családnak már nem volt, de ez Wardenert nem zavarta, ő az életet és a atlétikát imádta.

Herztka Rezső figyelt fel óriási tehetségére és csalta el őt az MTK-ba. 1908-tól nemegyszer nevezték, és többször győzött is a felnőttek között, s már 170 centiméter körüli eredményre volt képes. Részt vett az olimpiai selejtezőn is, ahol előkelő ötödik helyen végzett. Alig egy héttel később már 175 centiméteres ugrással győzött a BBTE versenyén – a szakértők pedig elismerték, ez jelentős eredmény egy 17 éves sportolótól.

„Még gyerek és már győzelmet győzelemre halmoz. A báró. Most is magam előtt látom karcsú, magas alakját, amint odaállt a magasugró-mérce elé és pillanatokig gusztálta a lécet. Aztán végigsimította a mellén, a fehér trikón a kék csíkot, majd a szája elé és pillanatokig gusztálta a lécet, néhány könnyű, majd pár energikus lépés és átrepült a léc felett." (Sporthírlap, 1930. július 19.)

Az 1909-es év hihetetlen sikereket hoz a fiatal báró számára. Először ugorta át a 180 centimétert, igazolva tehetségét. „Magas, könnyű, valóságos magasugró alak, elugrása energikus, stílusa kiforrt, tiszta." (Sport-Világ, 1909. augusztus 28.) Nem meglepő, hogy a szakemberek Gönczy Lajos és Somodi István méltó utódát látták Wardenerben. Alig egy hónappal később egy aradi versenyen 185 centiméterrel győzött.

„Wardener utolsó hetekben elért állandó hatalmas eredményei azt bizonyítják, hogy kivételes tehetségű magasugróval állunk szemben. Elért eredménye annál is inkább értékes, mert felázott pályán érte el, akkor, midőn szintén nagyképességű ellenfele rendes formáját meg sem közelítette. Wardener fejlődése olyan intenzív, hogy határát megállapítani most még bajos volna." (Nemzeti Sport, 1909. szeptember 25.)

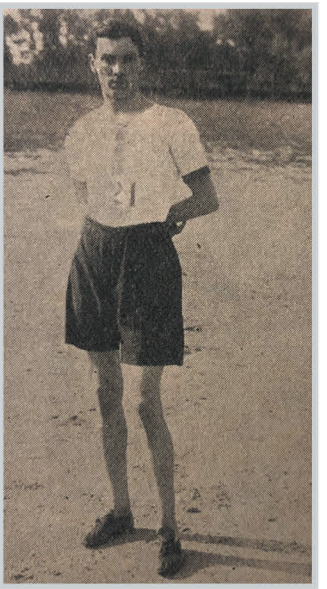

Csakhogy ellenfele, Vadon Géza óvást emelt győzelme ellen, hiszen Wardener középiskolás és az aradi verseny szabályai szerint közép- iskolások nem indulhattak ezen versenyen. Győzelmét elvették, rekordjától megfosztották. Pedig az akkori szabályok értelmében magyar rekordnak a Magyarország területén elért eredmény számított, így Somodi londoni 188 centiméteres ugrása nem számított országos rekordnak. Így Wardeneré volt (ha rövid ideig is) a Magyarországon elért legmagasabb ugrás, melyet sohasem ismertek el rekordként.

Ezt követően az MTK nevezte őt a Prágában megrendezett cseh bajnokságokra – itt megnyerte Csehország magasugró bajnokságát, majd ezt követően Bécsben is győzött és osztrák rekorder lett. A szakemberek pedig várták a Somodi – Wardener csatát, hiszen ez két kimagasló atléta gigászi versenyének ígérkezett.

HŐS ÉS ATTRAKCIÓ

Az 1910-es év sikerek sorát hozta Wardener számára: elsődlegesen fontos kiemelni, hogy nem jegyeztek olyan versenyt, ahol az akkor még ifi korosztályhoz tartozó Wardener ne ugrott volna 177 centimétert. Ismét megnyerte Ausztria nemzetközi versenyét, megjavítva saját rekordját (185 cm). Ritkán lehetett megverni őt, s mivel Somodi István ebben az évben alig versenyzett, mindenki kettejük megmérettetését várta.

Ám ez a csata végül elmaradt. Somodi a BEAC versenyén indult – és itt megismételte londoni eredményét, 188 centiméteres ugrását magyar rekordként hitelesítették. Erre a versenyre viszont Wardener nem nevezett, Mivel Wardener egyik versenyén 187 centiméterre javította az egyéni rekordját a szakértők örömmel nyugtázták, hogy a stockholmi olimpia igen ígéretesnek tűnt az atlétika és főleg a magasugrás szempontjából.

Az 1911-es év első felében alig versenyzett egy betegség miatt, ám a nyár folyamán ismét formába rendült, ősszel pedig a BEAC versenyén 190 centiméterre javította a magyar rekordot.

„Wardener magasugró rekordja, mely egyúttal kontinentális rekord, egyike a magyar athletika legértékesebb eredményeinek. Nemcsak maga az imponáló magasság, hanem főleg az a valóban káprázatos, könnyed stílus, amellyel a 185 és 190 cm-es magasságokon átlendült, a legvérmesebb reményekkel biztatnak a jövőre nézve. Köztudomású, hogy Wardener időközi kudarcai annak a sportszerűtlen életmódnak a következményei, melynek a főváros csábító alkalmai közepette oly kevés fiatal athléta bír ellenállni. Reméljük, hogy Wardener jövőre komolyan fogja fel az olimpiai kiküldetést és belátja, hogy stockholmi szereplésével nemcsak saját hiúságát elégíti ki, hanem az egész magyar athletikai sport legreálisabb esélyét viszi starthoz, s hogy ennélfogva becsületbeli kötelessége képességeinek legjavát harcba vinni, ami viszont csak hosszú, szigorúan sportszerű tréning által lehetséges.” (Nemzeti Sport, 1911. október 1.)

Nem ok nélkül figyelmeztették igen gyakran a szakemberek, hogy vigyázzon kicsapongó életvitelével. Tehetsége óriási volt, ám a sportot mindvégig élvezetből űzte, és úgy érezte, akkor is képes győzni, ha nem mond le a szórakozásairól. Ékes példa volt erre a MAC évzáró versenye, ahol végre Somodi István ellen versenyezhetett. Wardener igen korán kiesett, így csak Somodi próbálkozhatott (sikertelenül) a 191 centiméteres magasságnál a rekordjavításra.

Bizalom és aggodalom – ez jellemezte Wardener esélyeit a stockholmi olimpia előtt. Sportkörökben tudták, hogy tehetsége ellenére Wardener félvállról veszi az edzéseket, de ha legalább pihenten versenyez, könnyedén ugrik 185 centiméter fölött.

Az 1912-es év gyatrán kezdődött, Wardener ritkán ért el versenyen 180 cm-es eredményt. Az MTK, illetve a BEAC nemzetközi versenyén is tudása alatt teljesített, így sokan Szabó Bélát látták a MASz bajnokságának legnagyobb esélyeseként. Ám Wardener akkor ugrott a legpompásabban, amikor kellett: 184 centiméteres ugrással Magyarország 1912-es magasugró bajnoka lett, s értelemszerűen jelölték a Stockholmba kiutazó csapatba. Ám az indulás előtt jött a hír: Wardener családi okok miatt nem utazik az olimpiára!

MIKOR MEGVONTÁK TŐLE A SZESZES ITALT...

1912. június 27-én indultak az olimpiára a magyar atléták a Keleti pályaudvarról. S utolsó pillanatban az elutazók között ott volt Wardener is. A vonat indulásakor egy itthon maradt sportvezető csak annyit mondott: vigyázzatok a báróra!

Érkezés után a magyar csapat első útja az olimpiai stadionba vezetett, ahol épp az amerikai atléták edzése zajlott. Néhányan épp a magasugrást gyakorolták, amikor Wardener meglátta, közelebb lépett, megigazította nyakkendőjét, begombolta zakóját és néhány lépéses rohammal átugrotta a lécet. 184 centiméteres magasság volt! A hír pedig tűzként terjedt: új esélyese van az olimpiai magasugrás versenyének.

„Ehhez az eredményhez nem keli kommentár; megállapíthatjuk, hogy Wardener pihenten, jó pályán s ellenfelekkel szemben bele fog szólni a küzdelembe." (Pesti Hírlap, 1912. július 4)

A selejtezők során Wardener könnyedén ugrotta át a kötelező 183 centiméteres magasságot, s minden magyar a döntőt várta. Ám ez tragikusan rosszul sikerült, s Wardener igen hamar kiesett, a 180 centiméteres eredményével a nyolcadik helyen zárt. Az amerikai Alma Richards győzött 193 cm-es eredménnyel, őt a német Hans Liesche (191 cm), illetve az amerikai George Horine (189 cm) követték.

Erősen feni a fogát, hogy a versenyen 192—194-en alul nem adja – mondották róla a verseny előtt, s alig esett ki az olimpiai versenyből, elkezdődött a találgatás, hogy mi történhetett?

Az első magyarázatot a Pesti Hírlap helyszíni tudósítója, Déván István szolgáltatta.

„Nem akarom védeni, illetve menteni szereplését, de sok befolyása volt benne a külső körülményeknek is. Tudván, hogy előmérkőzésen ő ugrott legszebben, szinte utaztak reá. Nem engedték pihenni, mindig olyankor ugratták, mikor a tömeg holmi svéd, dán tornászokat éltetett, persze, az amúgy is ideges szervezete fölmondta a szolgálatot. Mint rohannál ugró embernek, neki hosszú futóra van szüksége. Már pedig a magasugrás hely a futópálya görbületében lévén, elég rövid hely van nekifutásra, midőn pedig Wardener a futópályáról akart indulni, azon ürüggyel, hogy ott futnak, mindig beljebb állították. Persze, ideges lett és minden javítását verte." (Pesti Hírlap, 1912. július 12.)

Mi lehetett a baj? Az érkezés és a döntő között volt néhány nap. És néhány éjszaka is. Ám a Wardenerhez közelállók a sikertelenség okát másban látták: Gerentsér László, az atléták edzője megvonta tőle a szokásos szeszesital adagját, s ez tette Wardenert „indiszponálttá". Ezt ő maga is elismerte később, mondván, még egy pohár bórt sem engedett meg Gerentsér ebédkor.

TRIANON - A SOHA KI NEM HEVERT TRAGÉDIA

„Ez „a pillanatnyi rossz kondíció" egyébként markánsan jellemző vonása az ő sportszereplésének. Egyik vasárnap pompás ugrásaival bámulatra ragadja a nézőközönséget, rá egy hétre pedig – némi túlzással szólva – a kezdő magasságon is alig tud átvergődni. „Wardener rossz kondicióban van, le van törve" – mondják ilyenkor a laikusok. „A múlt héten vígan élt a báró" – mondják gúnyos mosolygással a beavatottak. És ott rendszerint a beavatottaknak van igazuk." (Sporthírlap, 1913. július 7.)

A stockholmi csalódást követő időszakban is tovább versenyzett, s hamarosan ismét konstansul ugrott 180 centiméter fölött. Nyert Berlinben, ismét győzött Bécsben, Gáspár Jenő személyében pedig új, fiatal és hasonlóan tehetséges vetélytársa akadt. Azt mondták, végre 1913-ban rájött arra is, hogy fontos, honnan indítja az ugrását ahhoz, hogy lépései kijöjjenek. Hiszen ő testalaktának, rugalmasságának és ösztönszerű megérzéseinek köszönhette sikereit.

Gáspár már 1913-ban megdöntötte Wardener országos rekordját (191 centiméteres ugrásával egyedüli volt a világon abban az évben, aki 190 fölött ugrott). Ezután pedig óriási csatákat vívtak, ezek közül talán a legemlékezetesebb az 1914-es országos bajnokság, amikor Wardenernek négyszer kellett 188 centimétert ugrani ahhoz, hogy ismét Magyarország magasugró bajnoka lehessen.

„A meeting másik kimagasló sportszenzációja a magyar magasugró fenomének, Gáspár Jenő és Wardener Iván báró találkozása volt. A bekövetkezett erős és kimerítő küzdelem előrelátható volt, azonban azt senki sem hitte volna, hogy a tavaszi szezon legelején rekordformában legyenek magasugróink; 1.87 métert javítás nélkül vitték át mind a ketten, ami már egymagában véve is a szenzáció hatásával bírt, amikor azonban Wardener az 1,92 m.-os magasságon is átjutott és csak a

kezével ütötte le a lécet, a közönség olyan tapsviadallal fogadta, ami eddig csak a Iegritkábban jut osztályrészéül a népszerű football-hősöknek. Wardener vasárnap valamivel jobban ugrott, mint kiváló riválisa, mindazonáltal a legteljesebb elismeréssel kell szólnunk a győztes Gáspárról, aki csak mostanában gyógyulván fel betegségéből, még nem volt teljesen fitt kondícióban. A magyar atlétika büszke lehet erre a két emberre, mert olyan erőket bír bennök, akik a világ konkurenciában is sikerrel állánák meg a helyüket. Vasárnapi remek teljesítményük alapján egészen bizonyosra vehető, hogy a magyar rekord nem lesz hosszúéletű." (Az Újság, 1914. május 19.)

Ám kitört az első világháború, a két kiváló atlétát pedig hamarosan besorozták. Wardener még versenyzett katonaként az 1915-ös hadibajnokságon Gáspár ellen, ám hamarosan egyértelművé vált, hogy a berlini 1916-os olimpia elmarad, az újabb, ezúttal sikeresebb olimpiai részvétel pedig sohasem adatott meg Wardener számára.

Szegény volt, szerényen élt, humora viszont a régi maradt. Barátai, atlétatársai próbáltak segíteni rajta akkor is, amikor két rend ruha és a bárói címe maradt egyedüli vagyonaként. Állást kerestek számára, ezért megkérdezték Wardenert, hogy mihez ért? Ő diszkrét önkritikával csak annyit mondott: semmihez, de ahhoz perfektül.

Az elvesztett világháború után újabb trauma érte: a trianoni békediktátum szülőföldjét elcsatolta Magyarországtól. Ő Magyarországon maradt, de az atletizálást már nem folytatta (bár 1921-ben rövidebb ideig edzett és a Diósgyőri AC versenyén második lett, majd 1925-ben is ugrott edzés nélkül 165 centimétert). Az örökké boldog, az életet kedvelő ember megtört, s hamarosan megbetegedett. Hosszas szenvedés után 1930. július 15-én fiatalon hunyt el a miskolci Erzsébet kórházban.

„Ez volt Wardener Iván, a bohém báró. Szerette a sportot, de az életet imádta. És most meghalt. Fiatalon, alig 38 éves korában, a magyar atlétika hőskorának ez a szomorú, elegáns, szimpatikus figurája." (Sporthírlap, 1930. július 19.)

Tokió 1964 - A Mackó Őrs Őrsvezető helyettesének szemével

Nagy Barnabás (Budapest)

Egy nem egészen 9 éves kisdobos filléres (jobban mondva egy forintos, mert az olimpia idejére megemelték a minden nap sóvárogva várt Népsport standard 60 filléres árát) emlékei.

PROLÓGUS

A mellékelt képeket a 73. számú Stromfeld Aurél úttörőcsapat Mackó őrsének naplójából fotóztam. A napló keresztszemes díszes borítója az úttörőcsapat-vezető Nagy Barnabásné dr. munkája. A IV. foglalkozás érintette az olimpiát, az átfogó adatokat az úttörőcsapat-vezető írta be a naplóba, a 22 érem analitikáját viszont a harmadikos őrsvezető helyettes. Azt hiszem nem kell szégyenkeznem, az érmesek és versenyszámok megnevezéséért majdnem minden pont járna (a két birkózó aranynál a fogásnem nincs feltüntetve, illetve Hammerl László aranyérme esetében pontatlan a versenyszám megnevezése, és Ducza Anikó nevét "c"-vel írtam).

Sajnos klasszikus “Kedves naplóm” kezdetű emlékiratokat nem készítettem, így fejből kell felidézni első olimpiám történéseit. 56 év iszonyú messzeség. Nagyon nehéz, valójában megoldhatatlan feladatra vállalkozom. Hagy idézzek egy klasszikust:

“Hogy mi történt az indulás és beérkezés között eltelt 82 másodperc alatt, erőfeszítésem milyen mértékének köszönhettem a győzelmemet, mit éreztem, az olimpiai győzelem milyen lelki élményt váltott ki belőlem… mindezekre még halványan sem emlékszem. Ma már hiába kísérlem meg felidézni emlékezetemben a történteket. Csak néhány elmosódott részlet vonul fel lelki szemeim előtt: látom az öböl karéját elfoglaló sűrű embertömeg kendő- és kalaplobogtatását, látom a győzelmi árbócon felkúszni a háromszínű zászlót, amelybe játékosan kapaszkodott bele az áprilisi szellő.” /Hajós Alfréd: Így lettem olimpiai bajnok – Sport Lap és Könyvkiadó 1956. 69. oldal/.

A most közölt írásom olyan, mint a régészek által kiásott cserépdarabokból rekonstruált vázák. Van benne néhány eredeti emlék (megkülönböztetés végett dőlt betűvel szedtem), a túlnyomó része a történetnek azonban azóta felhalmozódott ismeret..

A tokiói olimpiáról, mind TV mind rádióközvetítés volt. Csakhogy az Intervízió nem élőben adta az eseményeket, hanem több, mint egy nap késéssel:

"A Japánban filmre vagy képmagnóra rögzített képet a Japán Televíziós Társaság repülőgéppel juttatja el Európába, az Intervízió, így a magyar tv is a Hamburgból Berlinbe bejátszott képet továbbítja Magyarországra. A magyar televízió sportrovata az olimpiai játékok idejére Berlinbe költözik, s a munkatársaik onnan adják kommentárjaikat." /Népsport 1964. szeptember 25./

A TV közvetítésekről annyi emlékem maradt, hogy egy stúdióban üvegkalitka szerű fülkék sorakoznak egymás mellett, az egyikben ül fülhallgatóval a fején Vitray Tamás és közvetít egy boxmeccset, aminek már tudtuk az eredményét. Illetve még egy emlék felrémlik, érdekes ez is box. Filmbejátszás vagy állókép, már nem tudom, egy spanyol ökölvívó /utánanéztem Valentin Loren pehelysúly első forduló a 16 közé jutásért - N. B/ nehezményezte, hogy sorozatos szabálytalanság miatt leléptette a fehér ruhás magyar mérkőzésvezető, Sermer György, és egy szabályos balegyenessel kiütötte honfitársunkat.

Hát ez az egy napos késéssel történő vetítés ilyen skandallummal fűszerezve sem volt igazán izgalmas, akkor még a sporttörténet nem volt hobbim, nem utólag szerettem az eseményeket nyomon követni, elemezni. A rádió viszont élőben közvetítette az eseményeket, és nekem szerencsém volt, mert a döntő küzdelmekre általában a délutáni vagy kora esti órákban került sor, ami a 8 óra időeltolódás miatt a reggel 7 és déli 12 óra közötti intervallumot fedte le, a mi sulinkban pedig mindössze négy tanterem lévén az alsó négy osztály oktatása a délután 1 és 5 óra között történt. Így én már kora reggel bekapcsoltam a rádiót és déli 12 óráig hallgathattam Szepesi György feledhetetlen közvetítéseit. (Mivel anyukám hatodikos bátyámmal és ötödikes nővéremmel legkésőbb már fél nyolckor elindult az iskolába, ezért nekem már az előző este el kellett készítenem az írásbeli és meg kellett tanulnom a szóbeli házi feladatokat, hogy ki tudja kérdezni azokat.)

Az úszás döntők és középdöntők, kezdődtek este 9-kor (magyar idő szerint délután 1-kor), ezekről lemaradtam, egyébként sajnos nem született magyar érem a National Gymnasium úszómedencéjében.

ELŐKÉSZÜLETEK

Nem mondhatjuk, hogy nem volt tervszerű a magyar olimpiai csapat felkészülése. Az olimpiai fogadalomtételt például már több, mint egy évvel az olimpia előtt az Országos Sport Napok (OSN) Népstadionban 1963 augusztus 20-án megrendezett záróünnepélyén elmondták sportolóink:.

"A zárt csoportból kiválik egy magas férfi alak, igen, Kulcsár Gergely az, neves atlétánk, előre lépdel, megáll. Egy pillanat múlva érces hangon kezdi, s visszhangként mondja vele együtt a harmadfél száz tagú kórus az egyszerű, nemes szöveget:

Én, a Magyar Népköztársaság válogatott sportolója, fogadom, hogy legjobb tudásom szerint, töretlen akarattal, becsületes munkával, készülök az olimpiai játékokra. Fogadom, hogy a felkészülés és a versenyek során magatartásomat és minden tevékenységemet népem és hazám iránti szeretet és hűség szelleme hatja át. Ígérem, hogy igaz harcosa leszek a népek közötti béke és barátság eszméjének, és a világ sportolóinak nagy seregszemléjén minden tudásommal küzdők a Magyar Népköztársaság tekintélyének növeléséért.

Nem lehet meghatottság nélkül nézni, mint ejtik ki a szót, mint érzik is valamennyien azt, amit mondanak. Ebben a pillanatban, ezekben a percekben valami nagy és szép dolog történik itt a Népstadion gyepszőnyegén, a vörös salakon. A lelátók népéhez mérten maroknyi csoport, legkiválóbb sportolóink csapata megindultan tesz hitet önmaga, s az egész ország színe előtt az olimpiai eszme mellett." /Népsport 1963. augusztus 21./

1963-ban megalakult (vagy átalakult, mert a döntéshozói pozíciókban a Magyar Testnevelési és Sport Tanács fő tisztségviselői Egri Gyula elnök, Kutas István és Csanádi Árpád elnökhelyettesek maradtak) a Magyar Testnevelési és Sportszövetség (MTS). A sportági szövetségek is újjáalakultak. 1964 január 16-án a MOB teljes ülése tudomásul vette Hegyi Gyula elnök lemondását. Az elnökség az alapszabály előírásainak megfelelően, tagjai közül Egri Gyulát, az

MTS elnökét választotta meg a MOB új elnökéül. 1964 január 27-én Innsbruckban a NOB 61. ülése tagjai közé választotta Csanádi Árpádot, a MOB főtitkárát, az OTS elnökhelyettesét.

A magyar sportot irányító szervezet az OTS volt, a MOB névleg önálló, de valójában az OTS része, mindkettő élén ugyanazok a sportvezetők álltak. (Ez nem volt újdonság, 1928. január 1. óta nyiltan vagy burkoltan a mindenkori kormány szakminisztériuma vagy országos hatáskörű hivatala irányította a magyar olimpiai mozgalmat.) Ténylegesen Kutas István OTS elnökhelyettes döntött az olimpiai felkészülés szakmai, módszertani kérdéseiben (érdekes módon a labdarúgó NB I csapatainak felkészülését is ő véleményezte rendszeresen az OTS sajtótájékoztatóin, pedig ehhez Csanádi Árpád biztos jobban értett), az új NOB-tag pedig a magyar sport nemzetközi presztízsének növelésén munkálkodott

1964 augusztus 17-én az OTS és a MOB tanácsa közös ülést tartott, amelyen Egri Gyula elnök az olimpiai felkészülésről tartott beszámolójában 16 sportágban 34 nő és 159 férfi összesen 193 név szerint felsorolt sportoló kiküldésére tett javaslatot. /Végül 196 magyar sportoló utazott ki Tokióba két turnusban, akik közül 182 fő versenyzett, 14 fő tartalékként várt bevetésre – N. B. megjegyzése/

A magyar olimpiai küldöttség első – nagyobb – csoportja 1964 szeptember 22-én kedden 11 órakor indult el Ferihegyről a holland KLM légitársaság DC-8-as óriásgépével, és két leszállással (Amszterdam és Anchorage) az Északi-sarkon keresztül magyar idő szerint másnap 9 óra (tokiói idő szerint 17 óra) előtt pár perccel landolt a japán főváros repülőterén. Tehát bruttó 22 óráig tartott az út. Jelentős előrelépés a 8 évvel korábbi ausztráliai kalandtúrához képest, amikor hét napba tellett a hat átszállással megtett Prága-Melbourne távolság leküzdése. Az akklimatizálódáshoz szükségesnek találta a sportvezetés, hogy a versenyek megkezdése előtt 18 nappal már megérkezzenek a magyar sportolók Japánba.

A Mackó Örs naplójának új olimpiai kiadásában feltétlenül meg kell említenünk, hogy a DC-8-asból elsőként kiszálló Egri Gyula MOB elnököt Zalka András tokiói magyar nagykövet úttörő egyenruhába öltözött gyermekei virágcsokorral fogadták.

Még az utolsó napokban is változott a Tokióba utazók névsora:

"Szombaton délelőtt az MTS-ben Kutas István elnökhelyettes tájékoztatót adott az olimpiai csapatban történt újabb változásokról. Az olimpiai csapatban sérülések miatt cserélt helyet a tornászoknál Förstner és Endrődy, a birkózóknál Csatári és Kiss, az ökölvívó csapatban Baranyai és Papp Tibor. Az olimpiai labdarúgó keretbe Nagy Antal (Honvéd) helyett a tatabányai Csernai került. Kozma István kórházi kezelés alatt áll és hamarosan eldől, hogy utazhat-e. Két férfi vegyesúszó, Ali és Kosztolánczi a francia-magyaron elért eredményével biztosította magának a helyet a csapatban." /Népsport, 1964. szept. 20./

Természetesen ezek a változások az október 2-án útra kelt második transzportot érintették:

"A Ferihegyi repülőtérről pénteken délelőtt 11 órakor indul a Holland Légiforgalmi Társaság DC 8-as repülőgépe, hogy a magyar olimpiások 137 tagú második csoportját – az elsővel azonos útvonalon: Amszterdam és Anchorage-on keresztül – a XVIII. Nyári Olimpiai Játékok színhelyére szállítsa. A második csoportban atléták, birkózók, kajakosok, kenusok, pálya-kerékpárosok, kosárlabdázók. labdarúgók, sportlövészek, súlyemelők, tornászok, úszók, műugrók, vivók és vitorlázók utaznak." /Népsport, 1964. október 2./

"A sportküldöttség tagjain kívül – a közel százfőnyi versenyzőgárda mellett most utaztak a játékvezetők, a versenybírák is – ezen a DC 8-as óriásgépen repültek a XVIII. nyári olimpia fővárosába, Tokióba, az újságírók, a rádióriporterek."/Népsport, 1964. október 4./

És két nap múlva útrakelt a „harmadik" csoport is:

"A Ferihegyi repülőtér várócsarnoka vasárnap reggel, szinte még a hajnali órákban, még egyszer Tokióba utazó „olimpiásokat" fogadott magába, hogy a hozzátartozóiktól való érzékeny búcsú után tovább adja őket az indulásra várakozó IL-18-as gépnek, amely első állomásaként Moszkvába, majd Habarovszkba szállította őket. Ott vonatra szállnak, majd később hajóra, s e vízi alkalmatossággal már csak egy ugrás lesz számukra Tokió.

Az IBUSZ tokiói olimpiai társasutazásának résztvevői rajtoltak e napfényes ünnepi reggelen csodálatosnak ígérkező útjukra. S hogy

kicsodák ők? Hivatalos és félhivatalos kiküldetésben levők, költségeiket saját zsebükből fizető turisták. Magyar „világjárók", akik e távoli város megtekintésére, s az olimpiai versenyek végigszurkolására költik megtakarított pénzüket, s végül: szerencsés lottónyertesek, akik 3.30-ért utaznak most Tokióba. ...Rudas Ferenc hajdani válogatott labdarúgónk lottón jutott repülőjegyéhez, s ami külön szerencse: felesége, Antal Márta versenyére utazik: – Amikor Márta formába kezdett lendülni, már foglalkoztam a gondolattal, hogy ha bekerül a csapatba, el kellene kísérnem – mondta. A nevezési határidőt azonban, sajnos, lekéstem. A szerencse viszont a lottón váratlanul mellém szegődött."/Népsport, 1964. október 5./

TÍZ ARANY, HÉT EZÜST, ÖT BRONZ

Az ünnepélyes megnyitóra 1964. október 10-én, szombaton került sor. Ebből annyira emlékszem, hogy Josinori Szakai gyújtotta meg az olimpiai lángot, aki Hirosimában született az atombomba ledobásának napján. Az akkori, szociális érzékenység kialakítására törekvő média erre fókuszált. Nagyon sajnáltam a fiatalembert, hogy ilyen hendikeppel indult az életnek, és elgondolkodtam hogyan maradhatott életben a sugárdózis ellenére. Persze ma már tudom, hogy Szakai (1945. 08. 06. - 2014. 09. 10.) nem sajnálatra méltó halálraítélt volt, ahogy azt akkor gondoltam, hanem egészséges sportember (1966-ban az Ázsia Játékokon 400 m síkfutásban ezüstérmes, 4x400 m-en bajnok), és nem pont Hirosimában, hanem az attól 60 km-re fekvő Mijasi nevű kisvárosban született ama tragikus napon.

1964. október 11. vasárnap

Dr. Török Ferenc az öttusa egyéni favoritja volt első magyar olimpikon, aki az első tusa a lovaglás negyedik sorszámú indulójaként az Aszaka parban egy Hasicsi névre hallgató sárga nyergében (a véletlen úgy hozta, hogy legnagyobb ellenlábasa a négyszeres egyéni világbajnok Igor Novikov is ugyanezt a lovat sorsolta, tehát a tokiói öttusa egyéni olimpiai bajnoki cím teljesen egyenlő feltételek között dőlt el a magyar fiú javára), helyi idő szerint reggel 9 óra után pár perccel megkezdte a versenyt Tokióban, és egyben ő lett az első magyar olimpiai bajnok is a japán fővárosban, de erre még több mint négy napot kellett várni.

Az olimpia első aranyérmét a Súlyemelés légsúlyú versenyében a szovjet Vahonyin szerezte, az első ezüstöt, pedig a magyar Földi Imre. Vahonyin 357,5 kg összetett eredményt ért el 5 kilóval megjavítva a világcsúcsot, Földi Imre két és fél kilogrammal szintén túlszárnyalta a japán klasszis, Josinobu Mijake (ő pehelysúlyben indult) világrekordját, 10 kilogrammal megjavítva a magyar csúcsot.

1964. október 14. szerda

Kulcsár Gergely az 1958. évi Európa-bajnokságon és a római olimpián egyaránt bronzérmet nyert gerelyhajításban. Szinte minden nagy versenyen a maximumot tudta kihozni magából. A jó kiállású, példás szorgalmú és magaviseletű gerelyvető mondta el az olimpia fogadalmat, és ő vitte a magyar zászlót az olimpia nyitó- és záróünnepségén egyaránt. Gergely rászolgált a bizalomra, hajszál, jobban mondva 34 cm híján megnyerte az aranyérmet. Így emlékezett vissza a tokiói ezüstre:

"Rómához viszonyítva most jobb sansszal mehettem ki erre az olimpiára, mert nem 14. hanem már 7. voltam a világranglistán….A selejtező, amely délelőtt 10-kor kezdődött elég rossz, esős időben, nagy meglepetéseket tartogatott. A selejtező szintet, 77 métert csak egy versenyző, az eléggé ismeretlen svájci Wartburg tudta megdobni, a világcsúcstartó norvég Pedersen pedig rekordjától 19 méterrel elmaradva, 72 m 10 centivel a 13. helyen végzett, így pont kicsúszott a délutáni 12-es döntőből. A selejtező és a döntő között mindössze másfél órás szünet állt rendelkezésre, ráadásul az egyes sorszámot húztam. A harmadik dobásom után 78,28 méterrel az ötödik helyen álltam, azt kiszurkolni, hogy az utánam következő 11 versenyző ne szorítson ki a legjobb hatból, hát nem volt túl kellemes. Végül is ötödik helyen továbbmentem, és ez megnyugtatott. A negyedik sorozatban már a nekifutáskor éreztem, hogy jobb lesz, kidobás után meg láttam, hogy jóval 80 méter felett esett le a gerely. Amikor kiírták az eredményt örömömben nagyot ugrottam, 82,32 m-rel átvettem a vezetést. Néhány percig azt hittem, hogy megnyerem az olimpiát, és már azon gondolkodtam, hogy mit fognak szólni ehhez az otthoniak. Sajnos míg ezen meditáltam, a finn Nevala még ugyanebben a sorozatban nem sokkal, 34 centivel túldobott. Néhány pillanatig

nagyon rosszul esett, de csak rövid ideig bánkódtam, hisz ismét dobogóra állhattam olimpián és egy fokkal magasabbra, mint Rómában. Négy év múlva Mexikóban ismét szeretnék ott lenni, és ki tudja…" /Tokyo-1964 Érmek, érmesek, Magyar Televízió 1965 február/

1964. október 15. csütörtök

Nagyon várta már minden sportkedvelő magyar az első aranyérmet. Dr. Török Ferenc győzelme az öttusa egyéni versenyszámában nem ért váratlanul senkit sem, hiszen az előző napokon ilyen főcímekkel jelent meg a Népsport: "Két szám után öttusa csapatunk és Török Ferenc vezet" ; "Török Ferenc a pisztolyszám után is megőrizte vezető helyét, csapatunk harmadik helyen áll Török Ottó balszerencsés versenyzése miatt"; "Rejtő Ildikó és Török Ferenc csütörtökön döntő küzdelmét vívja".

Az öttusa egyéni és csapat olimpiai és világbajnoki címvédője egyaránt magyar sportoló, illetve Magyarország csapata volt. A római egyéni olimpiai bajnok Németh Ferenc már (egészségügyi okból) visszavonult, az előző évi világbajnok Balczó András pedig egyéves eltiltását töltötte. Nem csak őt, hanem a világbajnoki címvédő csapat egy másik tagját a romániai "csempésztúrán" szintén lebukó Móna Istvánt is eltiltották. Ilyen körülmények között a csapatverseny esélyesévé az 1957 és 1962 között minden vb-t megnyerő Szovjetunió lépett elő. Az egyéni olimpiai bajnoki cím fő várományosa azonban az 1963. évi vb-n Balczó mögött ezüstérmes, 1964-ben addig összes hazai és nemzetközi versenyen veretlen dr. Török Ferenc volt. A magyar csapat másik két tagja a már egyszer visszavonult, Rómában egyéni ezüstérmes Nagy Imre, és Török Ferenc öccse, a világversenyen újonc dr.Török Ottó volt.

A lovaglásban mind a három magyar fiú 1000 pont felett teljesített, a (párbajtőr)vívást Török Ferenc és a magyar csapat nyerte. Két szám után után Török és az öttusa csapat vezetett. A magyar öttusázó előnye legveszélyesebb ellenfele, az 1957 és 1961 között zsinórban négyszer egyéni világbajnok Igor Novikovval szemben 174 pont, a magyar csapaté a SZU előtt 305 pont volt.

A harmadik napon a pisztoly lövészetben elszálltak a csapatarany remények. Török Ottó a második sorozatban öt helyett hat lövést adott

le. A versenybíróság a büntetőszakaszt alkalmazta vele szemben, a levonásra kerülő két tízes kör mellett még egy büntető körrel is sújtották. Így lett Török Ottó 189 köréből végül is 168, ami 420 pont elvesztését jelentette Ottó és természetesen a magyar csapat számára.

Az utolsó, ötödik versenynapon Török Ferenc Novikovval szemben 19 pont (6 másodperc) előnnyel vághatott neki a 4000 méteres terepfutásnak. Teljesen kifutva magát, 10 másodperccel gyorsabban teljesítette a távot, mint az orosz öttusázó, így biztosan, 49 pont előnnyel szerezte meg Magyarország első olimpiai bajnoki címét Tokióban. A magyar csapatot – elsősorban a balszerencsés lövészetnek köszönhetően – 16 ponttal az USA is megelőzte. Ha 6 másodperccel jobb időt fut valamelyik magyar fiú, vagy a versenybíróság nem ítéli szándékosnak Török Ottó plusz lövését, és 21 kör helyett csak huszat von le teljesítményéből, akkor bronz helyett ezüst jutott volna a csapatnak.

Aznap délután Szepesi György újabb olimpiai bajnoki aranyat közvetíthetett, a másik nagy esélyes Rejtő Ildikó, Gdansk 1963. évi egyéni világbajnoka is valóra váltotta az arany reményeket. Szerda délelőtt kezdték el a női tőrözők egyéni versenyüket. Ezen az olimpián a vívás egyéni versenyszámaiban két körmérkőzéses selejtező után alakult ki a 16 fős direkt kieséses tábla. Ildikónak a második körben meggyűlt a baja ellenfeleivel, csak újravívás után biztosította helyét a legjobb 16 között. A nyolcad- és negyeddöntőben azután már magabiztosan győzte le az orosz Rasztvorovát és az olasz Colombettit. A csütörtökön délután fél hatkor kezdődő körmérkőzéses négyes

döntőbe Rejtő, a szovjet Gorohova, és az olasz Ragno mellett az addig csak szerény nemzetközi eredményeket elérő német Helga Mees jutott be. Ildikót sajnos meglepte Mees váratlanul dinamikus vívása, és a legkönnyebbnek hitt ellenféllel szemben 4:2-re veszített. Rögtön a következő asszóban a német lány Gorohovát is lerohanta, a szakértők már meglepetést szimatoltak. Rejtő Ragno 4:2-es legyőzésével vigasztalódott. Szerencsére a vereség nem szegte az az olasz lány kedvét, és a harmadik fordulóban 4:0-ra lelépte a német aranyaspiránst. Ezzel ismét nyitott lett a küzdelem az aranyért. Miután Ildikó is kivégezte 4:0-ra Gorohovát, hármas holtverseny alakult ki az élen. Újravívás, megismétlődik Gdansk. Akkor azonban nyugodtak voltunk, mert Dömölky Lidi és Juhász Kati volt a világbajnoki címért Ildikó ellenfele, és az is legfeljebb a három magyar lányt bosszantotta, hogy csak a harmadik újrahívás után alakult ki a Rejtő, Dömölky, Juhász végső sorrend. Szerencsére Tokióban nagyon gyorsan eldőlt, hogy a hármas holtverseny utáni ki áll a dobogó legtetejére. Rejtő kezdett mégpedig a nehezebb ellenféllel, Ragnoval. Az első találatot az olasz lány vitte be, de ez volt az utolsó tus, amit az egyéni versenyben Ildikó kapott. Előbb parádés vívással 4:1-re leiskolázta olasz ellenfelét, majd – a két Rejtő csörte között Ragnot meglepetésre simán legyőző – Meest fél perc alatt 4:0-ra elintézte. Rejtő Ildikó imponáló sikere kapcsán feltétlenül meg kell említeni, hogy a 27 éves olimpiai és világbajnoknőt egész pályafutása alatt (Tokió idején már 12 éve) Hatz József "Szepi bácsi" edzette, és Rejtő Ildikó Tokió egyetlen olyan magyar egyéni olimpiai bajnoka, aki egyéni világbajnoki címvédőként is aranyérmet tudott szerezni. (A másik három 1963. évi egyéni

világbajnoki címvédőként is aranyérmet tudott szerezni. (A másik három 1963. évi egyéni világbajnokunk közül Veres Győző bronzérmet szerzett, Varga János helyezetlenül végzett, Balczó András pedig eltiltását töltötte.)

1964. október 16. péntek

A két várt aranyérmet rögtön másnap délben (magyar idő szerint hajnalban) követte a teljesen váratlan harmadik. Hammerl László 22 éves orvostanhallgató az Aszaka lőtéren a Kisöbű sportpuska 60 lövéses fekvő versenyszámát 597 körös világcsúccsal megnyerte.

Ennek az olimpiai bajnokságnak a megszületését élőben nem hallottam, elsősorban azért, mert 9 évesen még nem tehettem meg azt, amit azután az összes többi olimpián, hogy kis túlzással (kivétel Mexikóváros és München hétköznap délelőtt tanítási idő alatti versenyei) napi 24 órában az egyszerre bekapcsolt rádió és TV előtt virrasszak. Másodsorban a hajnali órákban még nem kapcsolták

Tokiót, harmadsorban Szepesi György ugyan azt mondta Tokióba indulása előtt, hogy Rómához hasonlóan a Magyar Rádió az összes magyar aranyról helyszíni tudósítást ad majd, de ígéretét nem tudta betartani, mivel senki sem számított arra, hogy a két riporter (Szepesi és Szűcs Ferenc) egyikét 16-án péntek délelőtt a lőtérre kell küldeni.

2004-ben a kiváló riporter és a tokiói meglepetés-győztes az "Akkor és most Szepesivel" című sporttörténeti TV sorozatban az alábbiak szerint elevenítette fel a történteket:

Szepesi: – *Laci hát 40 éve ismerjük egymást, be kell vallanom egy súlyos adósságom. Sosem felejtem el, ott álltunk a tokiói magyar szállás irodája előtt, amikor egy lelkendező hangot hallunk: "Megvan az újabb aranyérem!" Kárpáti Gyuri állt mellettem meg Antal Márta. Összeölelkeztünk. "De ki?" - kérdeztük. "Hammerl László" -kiabálták az irodából. "Ez gyönyörű, de ki az a Hammerl László?" S aztán Te, aki nagyon vidám, derűs egyéniség és nyugodt ember voltál már akkor is, bejöttél az irodára, és ott csináltuk az első interjút, győzelmed után... A '64-es olimpia előtt valahogy úgy alakult, hogy nem volt biztos a helyed a csapatban?*

Hammerl: – *Egyáltalán nem volt biztos! A válogató versenyek egybeestek a vizsgaidőszakkal. Én éjszakai tanuló voltam, napközben egyszerűen nem tudtam tanulni, nappal én minden mást csináltam. Este 7-8 óra körül leültem, megittam a nagy csupor fekete kávét, és akkor tanultam, amíg a rigók meg nem szólaltak. Így odaállni másnap egy versenyre elég nehéz, és nem is lőttem jól a válogatókon. Igaz az előző évben, pontosan egy évvel az olimpia előtt egy nemzetközi versenyen lőttem 1163 kört 120 lövéses összetettben, ami 6 körrel jobb volt mint a világcsúcs, csak nem lehetett hitelesíteni, mert lövészetben EB-n, VB-én, olimpián lehet hiteles világcsúcsot elérni. Erre azért fölfigyeltek már, addigi második legjobb eredmény volt a világon. És akkor jöttek ezek a válogató versenyek, nem kerültem be az első válogatáson a csapatba, sőt ha jól tudom a szövetségi javaslat az olimpiai bizottság felé úgy ment el, hogy én nem voltam benne. És akkor az olimpiai bizottságnál Kutas Pista bácsi ragaszkodott a személyemhez, és ő tett be, neki köszönhetem, hogy kijutottam az olimpiára.*

Szepesi: – *Ott 76 versenyző közül kit tartottál a legveszélyesebb ellenfélnek, Wiggert vagy valaki mást?*

Hammerl: *– Nem nagyon foglalkoztam én azzal, hogy ki az esélyes, ahogy azzal sem, hogy én mennyire vagyok esélyes ezen a versenyen. A kiutazás előtt egy hazai versenyen lőttem 595 kört, egyéni csúcsot. Elkönyveltem ez jó, ha meglőném kinn, első hatba lehet vele kerülni. Egy célom volt, hogy , amit pillanatnyilag tudok, tehát 593-595 kört érjek el, szóval ne valljak szégyent. És ahogy fogytak a lövések, úgy növekedtek a remények, mert az első kilencesem a 22. lövésem volt. Utána még két kilencest lőttem, de az az utolsó tíz lövés az nagyon nehéz volt, mert 50-ből már megvolt a három kilences. Aztán már csak öt lövésem volt hátra, és gondoltam ha ez az utolsó öt tízes lesz! De közben nyugtattam is magam, miért ne lenne tízes, hisz eddig is sikerült tízeseket lőni. Az utolsó öt lövés előtt arra gondoltam, hogy az első hatban lehetek, az utolsó három előtt, hogy dobogón és az utolsó lövés előtt bizony megfordult a fejemben, ha ez is tízes, akkor 597, új világcsúcs ezzel talán sikerül megnyerni az olimpiát. Wiggerrel mind a ketten 597 kört lőttünk. Az a szabály ilyenkor az nyer, aki több tízest lőtt, ez 57-57 volt, a második szabály, akinek több a belső tízese (a tízes közepén egy gombostűfejnyi pont), ez is egyenlő 15-15 volt. És harmadik rangsoroló szabály a jobb utolsó 10-es sorozat döntött, én 10 tízest lőttem, Wigger pedig 99 kört. Na de amíg ez kiderült, addig egy óra eltelt.*

Ezen a délelőttön nem csak Hammerl László és Lones Wigger ért el világcsúcsot. A Nemzeti Stadionban a veterán szovjet atlétanő (12 éve Helsinkiben már szerzett egy bronzérmet) Jelena Gorcsakova a női gerelyhajítás selejtezőjében első dobásával 62,40 m-re javította a címvédő Elvira Ozolina 59,78 méteres világrekordját. A délután 2 órakor kezdődő döntőről hallgassuk meg hogyan számolt be 1965 februárban a meglepetés ezüstérmes Rudasné Antal Márta a már idézett Tokyo -1964 riportműsorban:

”Ahogy a selejtezőben Gorcsakova sokkolta első dobásával a mezőnyt, úgy tette ezt a fiatal román Penes a döntőben, 60,54 m-rel hatalmas román csúcsot dobott, a világon másodikként túldobva a 60 métert. Ettől az esélyes szovjet gerelyhajítónők megzavarodtak, elidegeskedték dobásaikat /az újdonsült világcsúcstartó Gorcsakova 5,34 m-rel elmaradva délelőtti eredményétől bronzérmes, Kalediene negyedik, a római bajnok, és délelőttig világcsúcstartó Ozolina pedig ötödik lett

N. B. megjegyzése/. Az első sorozat után még csak negyedik vagy ötödik voltam. Mondtam muszáj összeszedni magamat, mert az első hat közé nem kerülök be, és edzőm, Várszegi Jóska bácsi mondta, akkor haza se jöjjek. Mégsem akartam Tokióban maradni, és valahogy összeszedtem magamat, amikor a második dobásra került a sor, mert tudtam, hogy már itt kell javítani, mert a harmadik dobásom esetleg elidegeskedem. Úgymond apait-anyait beleadva és egy jó technikával, gyors dobást kellett csinálni. Megpróbáltam úgy ahogy idehaza gyakoroltam. Már a rohamom jó volt éreztem, utolsó pillanatban, amikor eldobtam, arra gondoltam, hogy kicsikét elrontottam a dobást, de ez csak addig volt, amíg a táblán nem láttam meg, hogy 58 méter 27 centi. /2 méter 79 cm-rel javította meg a magyar csúcsot – N. B. megjegyzése/ A boldogságot nem tudom elmondani mennyire örültem. Amikor az utolsó sorozathoz értünk még mindig második voltam. Azt a néhány dobást végig szurkolni, a körmöm helye bizony benne volt a tenyeremben és egy kicsit vérzett is. Az utolsó dobóra került a sor, ez a szovjet Ozolina volt. Kétszer is nekifutott, harmadszorra a szabály szerint el kellett dobnia. Óriási nagy dobás volt, de szerencsére kilépett. Az én örömömet nem tudom kifejezni, annyira boldog voltam, de mondom biztos ami biztos, én csak akkor hiszem el, ha már látom a táblán kiírva. És amikor mentünk az eredményhirdetésre látom kiírják: 1. Penes Románia, 2. Rudas. Én hirtelen úgy meglepődtem, te jó isten ki az a Rudas? Én Antalt vártam, hogy kiírnak. Aztán megnyugodtam, az is én vagyok. Ozolinát nagyon, nagyon sajnáltam, 100%-os esélyesként jött ki. Délelőtt a világcsúcsát vették el, délután egy biztos olimpiai bajnokságot vesztett el, ötödik lett, még dobogóra sem került. De hát ne vegyék tőlem önzésnek, sokkal jobban örültem a saját második helyemnek, mint ha Ozolina lett volna a második helyezett és én az ötödik."

Veres Győző akkora esélyesként vághatott neki az olimpiai felkészülésnek 1964-ben, mint Hargitay András 1976-ban. Az olimpiát megelőző évben mindketten elnyerték az év férfi sportolója címet Magyarországon. Pedig volt konkurencia, Veres az 1963-ban egyéniben és csapatban is öttusa világbajnok Balczó Andrást, Hargitay az 1975-ben egyéniben és párosban is asztalitenisz világbajnok Jónyer Istvánt előzte meg, és nem érdemtelenül. Veres Győző 1963-ban hét világcsúcsot állított fel, ebből kettőt (lökés és összetett), amikor

Stockholmban világbajnoki címet nyert középsúlyban, Hargitay pedig nem csak a 400 méteres vegyesúszás (ahol világcsúcstartóként fő esélyes volt), hanem a 200 méteres vegyesúszás világbajnoki címét is megszerezte a kolumbiai Caliban. Ha egy biztos olimpiai aranyérmet meg kellett volna nevezni, a sporteredményeket követő magyarok 90%-a 1964-ben Veres Győző, súlyemelés, középsúly, 1976-ban Hargitay András 400 méteres vegyesúszás választ adta volna.

És ilyen a sport olimpián egyikük sem tudott a csúcsra jutni. Veres Győző súlyemelés, váltósúly: Róma 1960 harmadik, középsúly: 1964 Tokió harmadik és 1968 Mexikóváros negyedik helyezés. Hargitay András 400 méteres vegyesúszás: 1972 München harmadik, 1976 Montreal negyedik és 1980 Moszkva negyedik.

Verest az év elején nagyon megviselte édesanyja elvesztése. Márciusban nem megfelelő edzettségi állapotban elindult egy versenyen, karizom sérülés lett a vége. A június végén rendezett EB-n kiesett (Tóth Géza végzett az első helyen Veres világcsúcsától 22,5 kg-mal elmaradva). Rádásul elvállalta a súlyemelő szövetség szakfelügyelői posztját, ezzel nem csak saját teljesítményéért, hanem az egész súlyemelő válogatottért is felelősséget vállalt.Veres az elutazáskor (a második csoporttal október 2-án kelt útra) is bizakodó volt:

"Kis csapat a súlyemelők második csoportja. Kézipoggyászuk olyan degeszre tömve, mintha abban cipelnék barátságtalan súlyzóikat. Veres Győző, a kis csapat karmestere szótlanul várja a beszállásra hívó szót Nehezen tudjuk szóra bírni, aztán mégis kötélnek áll egy rövid nyilatkozatra. – A főpróba sikerült. A legutóbbi „kemény" edzésünkön elért eredményeink biztatóak. Engem pedig ismerhetnek. Nálam önbizalomban nincs hiány." /Népsport,1964. október 4./

Október 16-án nem az Aszaka lőtéren, hanem a Sibuja sportcsarnokban vártuk az aranyat, a súlyemelők középsúlyú versenyében. A világcsúcstartó, 1962 és 1963. évi világbajnok Veres Győző legveszélyesebb ellenfele a 36 éves (máig a legidősebb korban olimpiai bajnokságot nyert súlyemelő) Rudolf Pljukfelder volt, aki a "Veres éra" előtti két vb-ét (1959 és 1961) megnyerte. A német származású ukrajnai születésű emelő családját 1941-ben a német invázió megindulásakor Szibériába deportálták, édesapját és bátyját

kivégezték, ő pedig Kiszeljovszk szibériai bányásztelepülésen 14 éves korától bányászként dolgozott egészen 1962-ig. Itt szervezte meg a helyi súlyemelő klubot, sok fiatalt mentett meg az elzülléstől, többek között a Földi Imrét Tokióban megelőző, alkoholfüggő ifjú Alekszej Vahonyint is a bányába illetve a súlyemelő klubba csábította. (Így Pljukfelder lényegében két aranyéremtől fosztotta meg Magyarországot a tokiói olimpián.) A súlyemelő sport egyik legsikeresebb edzője vált belőle, olimpiai bajnok tanítványainak névsora: Alekszej Vahonyin (1964), Vaszilij Alekszejev (1972, 1976), David Rigert, Nyikolaj Kolesznyikov és Alekszandr Voronyin(1976), Viktor Tregubov (1992).

Tokióban Veres csak 5 kg előnyt szerzett nyomásban (pályafutása alatt felállított 18 világrekordja közül hetet ért el nyomásban, ötöt lökésben és hatot összetettben), szakításban Pljukfelder 7,5 kg-mal bizonyult jobbnak. A szovjet versenyző 182,5 kg-ot lökött, mivel Veres volt kettejük közül a nehezebb, így 177,5 után kénytelen volt 10 kilót emeltetni a súlyon. A 187,5 kg (ami fél kilóval volt nehezebb saját világcsúcsánál) sajnos egyik kísérletére sem sikerült. A versenyt 475 kg-os összetett eredménnyel (ez 2,5 kg-mal kevesebb mint Veres világcsúcsa) csúcsa) kiváló egyéni csúcsot, Veres Győzővel azonos 467,5 kg-ot ért el, és testsúlya könnyebb volt a világbajnokénál, így Veres előtt megszerezte az ezüstérmet.

Veres Győző hazaérkezésekor így nyilatkozott, az őt vigasztalni próbáló újságírónak:

"– Elvesztettem! Ezzel az olimpiával úgy érzem – mindent. Az a legbántóbb, hogy azzal győztek le, amivel mindig jobb vagyok a

többinél, a saját fegyveremmel. A nyugalom és lelki plusz, amit eddig minden versenyen tudtam hozni, ennek az egyetlennek, s számomra legfontosabbnak kivételével. Ideges voltam, nagyon nyomasztóan hatott rám saját mércém. Elvesztettem a játszmát.” /Népsport, 1964. október 30./.

1964. október 17. szombat

A női tőrcsapat versenyben csak az volt a kérdés, hogy az első két helyen mi lesz a sorrend Szovjetunió és Magyarország között. 1963-ban annak ellenére csak ezüst jutott a magyar lányoknak, hogy az egyéni versenyben a dobogó mindhárom fokán ők álltak. A csapat három húzóembere (Rejtő, Dömölky, Juhász) adva volt, és az olimpia évében a szülés után a pástra visszatért Ágoston Judit, valamint a javuló formát mutató Marosi Paula személyében sikerült a csapat negyedik és ötödik emberét is megtalálni.

A Szovjetunió elleni döntő ezúttal sem alakult kedvezően, az utolsó három asszó előtt 7:6 oda, és a találatarány is nekik kedvezett. Egyetlen asszó elvesztése már eldöntötte volna az mérkőzést Gorohováék javára. Rejtő hozta csörtéjét Prudszkova ellen, 7:7. Juhász Kati következett Szamuszenko ellen, 3:2-re még a szovjet vívónő vezetett, de a magyar lány egyenlített, és a vívóidő lejártakor bevitte a negyedik tust is: 8:7 ide, de a női tőrben nincs kettős vereség az utolsó asszót is meg kell nyerni. Két elrontott támadás Sákovicsné Dömölky Liditől és 2:0 Sisova javára. Azután három pontos attak és máris 3:2 Dömölky Lídia javára. Sisova is kedvet kap a támadásra, és 3:3-ra egyenlít.

“Egyetlen találatba sűrűsödött tehát minden. Egyetlen, parányi találaton múlott az olimpiai bajnokság. Sákovicsné ismét támadást kockáztatott meg – érvénytelen. Még egyet – az is. Most már Sisova jön jajdulunk föl, de nem. Harmadszor is támadott Sákovicsné, s harmadszorra talált! Olimpiai bajnok lett nagyszerű csapatunk!” / Népsport 1964. október 18./

A döntő találat történetét Dömölky Lídia így mesélte: “A második sikertelen támadás után kinéztem edzőmre Vass Imrére, és kérdeztem, mit csináljak mester? A kitűnő trénerre átragadhatott idegességem, mert fejét fogva a lehető legrosszabb tanácsot adta:

– *Bármit csak ezt ne!*

– Mit tehettem harmadszor is megpróbálkoztam ugyanazzal a támadással, és bejött".

Az olimpiai bajnoknők így méltatták egymást már Budapesten a TV stúdióban:

Dömölky Lídia: – *Hát Kati elismerten a legokosabb vívó, nemcsak köztünk, hanem az egész mezőnyben. S jó volt nézni azokat a jól meggondolt tusokat, szinte világított a feje a jó elgondolásoktól.*

Marosi Paula: – *Egyesek még kölcsön is kérték a sisakját, hogy olyan nyugodtan és okosan tudjanak vívni, mint Kati.*

D. L.: – *Ne célozz rám!*

Szepesi György (Lidihez): – *Elkérte?*

D. L.: – *Én hogyne!*

Juhász Kati: – *Tőle viszont a lábát szoktuk kölcsönkérni.*

Sz. Gy.: – *Szóval így együttműködéssel szerzik a győzelmeiket?*

D. L.: – *Ez egy jó csapat, az egyik gyors, a másik okos, a harmadik (Rejtő Ildikó mutat) vívni tud.* /Tokyo-1964. Magyar Televízió 1965/

A Nemzeti Stadionban Varjú Vili, Európa legjobb súlylökője (1962-ben és 1966-ban egyaránt Európa-bajnok) ismét bizonyított. A verhetetlennek tűnő három amerikai dobó közé beékelődve megszerezte 19,39 méteres, a magyar csúcstól mindössze 3 cm-rel rövidebb eredménnyel bronzérmet. Pont példaképét a kétszeres olimpiai bajnok Perry O'Brient sikerült letaszítania a dobogóról.

1964. október 18. vasárnap

Mint az olimpia alatt minden nap, korareggel bekapcsoltuk a rádiót. A heti egyetlen iskolai szünnap lévén nyugodtan az ágyból hallgathattuk az olimpiát, nem kellett anyunak és testvéreimnek háromnegyed nyolcra a suliban lenni. Most is hallom Szepesi hangját: *"A magyar csapat matematikusa Kanizsa Tivadar kiszámította, hogy 2:0-ra, 3:1-re, 5:2-re vagy 7:3-ra kell legyőzni a Szovjetuniót a magyar vízilabdázóknak, hogy jobb gólaránnyal Jugoszlávia előtt megnyerhessük az aranyérmet."*

Sajnos két negyed után nagyon messze került a kívánt eredmény, 2:1-re vezettek a szovjetek. (Négy 5 perces negyedből állt egy vízilabda meccs, azaz 20 perc tiszta időt játszottak a csapatok, és még

két jelentős eltérés a mai szabályokhoz képest: a kiállított játékosok csak akkor térhettek vissza, ha bármelyik csapat gólt ért el, a játékvezető passzivitás miatt elvehette a labdát az azt birtokló csapattól, de támadóidő nem volt limitálva.)

Egyszer csak betoppant Anyu a nagyszobába: *Ti még pizsamában vagytok! Irány a konyha reggelizni, kilenc órára Gábor bácsinál kell lennetek!* – és azzal a lendülettel kikapcsolta a rádiót.

Szó nélkül követtük utasításait, hisz már a veszett fejsze nyele volt ez az olimpiai aranyérem. Sikerült is a jelzett időre az utca másik végén lakó német tanár házához érni. Ilyen a gyermek, már elfelejtettük a kora reggeli póló meccs szomorúságra okot adó fejleményeit, más járt a fejünkben, amikor bevonultunk a különórára. Szabó Gábor bácsi a némettanár a verandán ült karosszékében. Amikor meglátott minket harsányan felkiáltott:

– Mit szóltok hozzá gyerekek, hogy olimpiai bajnok lett a magyar vízilabdacsapat?
A meglepetéstől elállt a szavunk. Mint rangidős tanítvány bátyám, Pista mert megszólalni.
– Mennyire nyertek?
– Amennyire kellett, 5:2-re! – válaszolta büszkén az idős tudós tanár.

Tehát a "Lőj, lőj, lőj! Lőj, Dömötör! Lő! Goooóól!"-ról lemaradtunk élőben. De hát hosszú út vezetett odáig. Az 1960. évi olimpián megszerzett bronzérem nagy csalódás volt (1924 óta a leggyengébb olimpiai szereplés), különösen annak fényében, hogy azt megelőzően 1952-ben és 1956-ban olimpiai bajnokságot, 1954-ben és 1958-ban Európa-bajnokságot nyert a magyar vízilabda válogatott. A római fiaskót követően a magyar csapat a nagy nemzetközi tornák mindegyikét veretlenül nyerte. 1961-ben a római olimpiával azonos erősségű "Trofeo Italia" nemzetközi tornát, 1962-ben Lipcsében az Európa-bajnokságot Jugoszlávia és Szovjetunió előtt. Róma után a szövetségi kapitány poszton Lemhényi Dezsőt váltó Laky Károly nem fogott ész nélküli fiatalításba, Tokióba öt melbourne-i bajnok: Boros, Gyarmati, Kárpáti, Kanizsa, Mayer, öt római bronzérmes: Bodnár, Konrád, Dömötör, Felkai, Rusorán és két újonc: Ambrus, Pócsik utazott.

A selejtezőt követően két négyes középdöntőben folytatódtak a küzdelmek. A Hollandia elleni nyögvenyelős 6:5-ös győzelem után

egy nappal következett a legveszélyesebb ellenfélnek számító Jugoszlávia elleni mérkőzés, melynek győztese nagy lépést tehetett volna az olimpiai bajnok cím elnyerése felé, mivel a középdöntőből döntőbe jutó két csapat vitte magával a fináléba az egymás ellen elért eredményt.

"Véletlenül úgy alakult, hogy ugyanezen a napon rendezték a Magyarország-Jugoszlávia labdarúgó csoportmérkőzést is. A futballválogatottak meccsének az égvilágon semmi tértje nem volt, mivel már mind a két csapat továbbjutott a legjobb nyolc közé, ahol teljesen mindegy volt, hogy Románia vagy az NDK válogatott által képviselt Közös német csapat lesz a négy közé jutásért az ellenfél, mivel mind a kettő nemzetet az "A" válogatott képviselte (az akkori szabályok szerint a szocialista országok ál-amatőr labdarúgói közül, csak azok nem játszhattak az olimpián, akik részt vettek a profi világbajnokság 16-os döntőjében, Románia és NDK pedig nem jutott ki az 1962. évi chilei vb-re.) Természetesen a tét nélküli mérkőzést sikerült megnyerni (ami azért önbizalom növelésre jó volt), ráadásul "vízilabda eredmény" született, 6:5, félidőben 5:4! Ellenben a létfontosságú vízilabda mérkőzés nagyon hasonlított a 2004 évi olimpiai döntőhöz: Magyarország-Jugoszlávia 4:4 (0:3; 3:0; 0:1; 1:0). Az első negyedben állva hagyták csapatunkat a jugók. A második negyed kezdetén emberelőnyhöz jutottunk, amit Felkai értékesített. Átvettük a játék irányítását. Kárpáti remek gólja után már kezdtünk reménykedni, sőt amikor ismét Kárpáti révén sikerült kiegyenlíteni, már a győzelem reménye is felcsillant. Sajnos a harmadik negyed megint a jugoszlávoké volt, sőt "a negyedik játékrész elején Gyarmati került a kiállítás sorsára. A jugoszlávok emberelőnyük ellenére sem lőttek kapura, tartani igyekeztek a labdát és ezzel a 4:3-as eredményt. Egy perccel a befejezés előtt, azonban Dirnweber lefújta, a tétlen játékot. Hozzánk került a labda, a döntetlen eredmény kiharcolásának utolsó lehetősége csillant fel a csapat előtt. Emberhátrányos helyzetünk ellenére nagy erővel indítottunk támadást a jugoszláv kapura. Először sikerült kiegyenlíteni az emberelőnyt. Majd utolsó támadásunk végén Rusorántvisszarántották a négyméteresen belül. Vitathatatlan 4 m-es! Összeszorult a torkunk, a szomorú római emlékek kísértettek, amikor a kis Rusorán ugyanilyen sorsdöntő helyzetben kapufára lőtt egy

négyméterest éppen a jugoszlávok ellen. Aztán most bement! 4:4.” /Népsport 1964. október 16./

A sportlap tudósítása itt befejeződik, de a Telesport stúdiójában a közvetlen az olimpia után Vitray Tamással beszélgető Rusorán, Kárpáti és Pócsik úgy idézte fel a meccs végjátékát, hogy az utolsó másodpercekben Dirnweber még megítélt egy büntetődobást a jugók javára is, amit Szandics elemi erővel zúdított a felső kapufára. Nem ez az egyetlen pontatlanság a Népsport tudósításban, például Ambrust tünteti fel kapus poszton, sőt több Ambrus védést is megemlít, pedig Ambrus Miki és társai visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy ezen a mérkőzésen még Boros Api állt a kapuban, a meccset követően határozott úgy a csapat, hogy az utolsó két meccsen Ambrus védjen. A négyes döntőben először az olaszokkal kerültünk szembe, itt is az ellenfél szerezte meg a vezetést, döntőnek bizonyult a fiatal Bodnár becserélése, 0:1-nél a harmadik negyed elején, az ő két bombagólja kellett, hogy megfordítsuk az állást. A mi 3:1 arányú és a jugók SZU elleni 2:0-ás győzelme azt jelentette, hogy déli szomszédaink lépéselőnyben voltak a döntő utolsó fordulója előtt, mindkét csapat 3-3 ponttal állt, de a kevesebb kapott gól miatt az ő 6:4-es gólarányuk jobb volt, mint a miénk (7:5). A Szovjetunió 2 ponttal és még érmes reménnyel állt a harmadik helyen, de aranyra csak matematikai esélye volt, az olaszok 0 ponttal már elkönyvelhették a negyedik helyezést.

Hallgassuk meg az utolsó versenynapról Halasy ügynök jelentését /Krahulcsán-Müller-Takács: Állambiztonság és olimpia című dokumentum gyűjtemény 67. oldal/:

“Délben játszották le a jugoszláv-olasz mérkőzést, este meg a szovjet-magyart. A mérkőzés előtti este Szabó Aladár /az 1954. évi Európa-bajnok csapat tagja, Ambrus, Bodnár és Pócsik mellett ő a negyedik egri nevelésű pólós, aki ott volt Tokióban – N. B. megjegyzése/ Brazíliában élő magyar származású játékos beszélt az olasz játékosokkal, akik elmondták, hogy őket a jugoszlávok megkörnyékezték pénzzel, és mivel már nekik úgy is mindegy, valószínű, hogy nagy gólaránnyal vesztik el a mérkőzést. Az információt /.../ közölte Laky Károllyal a vízilabda válogatott edzőjével és Kutas Istvánnal az olimpiai küldöttség helyettes vezetőjével. A sportvezetők úgy döntöttek, hogy megpróbálnak pénzt

szerezni, és /.../ úgy tárgyaljon az olaszokkal, hogy ne feküdjenek le a jugoszlávoknak. Az olaszok 1500 dollárt kértek, és kijelentették, szívesebben játszanak rendesen a pénzért, minthogy pénzért lefeküdjenek.

Az olaszok a mérkőzést végigküzdötték, és a jugoszláv csapat csak 2:1-re tudott győzni. Gólaránnyal elestek az első helytől. A meccset követő napon Laky Károly hivatalos formában felvette a pénzt (1500 dollárt), és átadta /.../-nak, aki kifizette az olasz csapatkapitánynak."

Az olaszok és a Kutas-Laky-Gyarmati (nem lehet kétséges, hogy az olasz csk-val a magyar csk egyezkedett, és egyébként is egyszer már nagyon sikeres, még több aranyat eredményező volt a Kutas-Gyarmati páros együttműködése, amikor a rettegett sportvezér Gyarmatit sofőrként használva szedte össze a melbourne-i csapatot a forradalom alatt) trió igyekezete majdnem kukába ment, mert a mérkőzés legvégén sikerült csak az olaszoknak szépíteni, és ha az az utolsó másodperces találat nincs, akkor nem 2:0, 3:1, 5:2 vagy 7:3 kell a magyar aranyhoz a SZU ellen, hanem 4:0, 6:1, 8:2 vagy 10:3, és ez utóbbi eredmények valószínűsége két közel azonos erősségű csapat között nullához közeli.

A Szovjetunió ellen ugyanazok a pólósok játszottak mint Olaszország ellen: Ambrus-Konrád, Felkai - Dömötör - Kanizsa, Rusorán, Kárpáti. Csere: Bodnár. Az öregek: Boros, Gyarmati, Mayer a jugó meccs után kimaradtak a csapatból.

A játékosok a már említett Telesport interjúban az alábbiak szerint számoltak be a legendás Magyarország-Szovjetunió 5:2 (1:0; 0:2; 1:0; 3:0) mérkőzésről (a harmadik negyedtől filmfelvételt is kommentálva):

Kárpáti: *"Következett a döntő nap, jugoszláv – olasz meccs délben, mi meg este a szovjet csapattal. A jugoszláv – olasz meccsre csak Laky Károly edző és Gyarmati Dezső ment ki, mert mi nem tudtuk volna végignézni ezt a gólarány küzdelmet. Telefon összeköttetésben voltunk az uszodával.Egy perccel a befejezés előtt még azt mondták 2:0 az eredmény, ez reménytelen lett volna. Majd egy perc múlva megcsörren a telefon, mondják, három másodperccel a befejezés előtt az olaszok belőtték a gólt. Papír, ceruza elő, Kanizsa Tivadar a csapat matematikusa kiszámolta a gólarányt: 2:0, 3:1, 5:2, egész 34:12-ig*

/valójában 12 kapott esetén elég lett volna 21-et lőni, erre rosszul emlékezett Kárpáti – N. B. megjegyzése/ az első helyhez szükséges eredmény.

Pócsik: *"Jól indult a mérkőzés az első negyedben Rusorán Peti gólja mellett még három kapufát is lőttünk. Sajnos a második negyedben először Kárpáti Gyurit állították ki és egyenlített a szovjet csapat, majd Dömötör Zolit, és ezt az előnyt is gólra váltották." /Egy másik TV műsorban, "Akkor és most Szepesivel" Bodnár András elmondta, hogy a második negyed alatt 1:1-es állásnál küldték el melegíteni. Pont a víz alatt amikor hallotta a közönség gólmoraját. Elégedetten konstatálta, hogy már csak egyet kell lőni. Amikor felbukkant a víz alól, akkor szembesült a szomorú ténnyel, hogy sajnos négyet./*

Kárpáti: *"Nagyon el voltunk keseredve, de a szünetben elhatároztuk, hogy mindent megteszünk, hogy négy gólt tudjunk lőni. A harmadik negyedre Bodnár jött Kanizsa helyett.A negyed közepén Felkai értékesített a balszélről egy emberfórt, 2:2."*

Pócsik: *"Még másfél negyed volt hátra, három gólt kellett lőni, és egyet sem szabad kapni."*
Rusorán: *"És a szovjet csapat támad, meg akarták nyerni a mérkőzést, győzelem esetén másodikok. Ambrus az egész meccs alatt nagyszerűen védett! ...Bejátsszák nekem a labdát akadályoznak négyméteres. Sikerül belőni, de valami miatt újradobatják, ez sajnos mellément."*
Kárpáti: "A negyedik elején Kanizsa jött a helyemre, már nagyon fáradt voltam, és fontos volt, hogy elhozzuk a labdát – Kanizsa legalább olyan gyors mint én –, mert emberfórban voltunk, és minél hamarább ki kellett volna használni. Szinte egyszerre érnek a labdához, de sajnos a szovjet éri el. Nagy szerencsénk volt, hogy a szovjetek nem elégedtek meg a döntetlennel, emberhátrányban is támadtak, nem maradt volna már idő, ha tartják a labdát. Ismét egy nagy Ambrus védés, szinte a gólvonalról kaparja ki. ... Bodnár adja Felkainak. Róka kiválóan beszögezte a labdát, 3:2."
Pócsik: *"Még két perc volt hátra, két gólt kellett lőni."*
Rusorán: *"Dömötöré a labda négyméteres! Lő gól, a kapus még beljebb is segíti. A szovjet játékosok tiltakoznak, azonban a spanyol bíró határozottan középre mutat, 4:2".*
Kárpáti: *"A bíró most kikéri a labdát. Miközben a játékvezető bedobja a labdát Rusorán Peti már előre megúszott. Konrád egy nagyszerű passzt tesz elé."*
Rusorán: *"Előttem a labda, meglátom,hogy Dömötör még jobb helyzetben van mint én. Átadom. Zoli, lődd már, lődd már Zolikám. Gól. Nagyon jól csinálta 5:2".*
Vitray: *"Szóval így történt."*

Zsivótzky Gyula hősies küzdelmét 1963-64 telén a halál ellen és csodálatosan gyors formába lendülését a tokiói olimpia előtt már sokan megénekelték. A kalapácsvetőhöz nem illően nyurga magyar klasszis története Tokióban mégsem végződött happy enddel. Közvetlen az olimpia után így emlékezett arra az esős vasárnapra:

"Kint Tokióban jó formába lendültem. Connollyval tréningeztünk, mindketten világrekord /70,67 m Connolly 1962 – N. B. megjegyzése/ felett dobtunk edzésen. A selejtezőben elsőre teljesen biztonsági dobással 67,99 cm-re javítottam az olimpiai csúcsot. Gondoltam világrekorddal fogok nyerni, meg is volt hozzá az alapom, mert ha az

ember ilyen könnyedén dob 68 métert, erre általában rá tud tenni másnap versenyhelyzetben 2-3 métert. Másnap reggel, amikor felkeltünk, Eckschmiedt Sanyi kinéz az ablakon: "Te Gyula baj van, zuhog az eső és viharos a szél". Én technikából érem el az eredményeimet, ellentétben azokkal, akik elsősorban fizikai erejükkel. A döntőben előttem dobott Klim, azt hiszem 67 méter körül, a Connolly első dobásával nem volt az első hatban, aztán jöttem én. Nem jól sikerült dobással 69,09-cel kezdtem. Teljesen megnyugodtam, csak a technikával törődhettem, viszont annyira zuhogott az eső, hogy ott próbálgatni a technikát, meg ilyen mozgásokat végezni amit én szoktam nem lehetett. Be kellett ülni a sátorba, és ott az ember egy helyben kuporgott. A szerelésünk is nagyon szerencsétlen volt erre az időre, a lengyeleknek pl volt orkánjuk, mi teljesen átáztunk. Annak ellenére, hogy nem kellett izgulni, elgörcsösödtem, tudtam ha engem túldobnak, akkor én már nem tudok ezen javítani. Nem volt megfelelő állóképességem, de ha száraz idő van még tudtam volna újítani. A negyedik sorozatig vezettem. Már kezdtem magam beleringatni, hogy olimpiai bajnok vagyok, Eckschmiedt Sanyival cipőt cseréltünk, hogy jobban mutassak a dobogón. Sajnos a Klim egy nagyon szépen kivitelezett dobással, szovjet csúccsal (69,74 m) megelőzött. Erőlködtem, 67 és 68 között dobtam, de nem tudtam javítani. Vége lett a versenynek. Vigasztaltak, már ott a lelátóról látták a sporttársak, hogy nagyon szomorú vagyok. Aztán bementünk oda, ahol várakozni kell az eredményhirdetésre, és akkor végigfutott rajtam, hogy már megint az utolsó pillanatban romlott el az, ami olyan jól indult." /Tokyo-1964 Magyar Televízió 1965./

1964. október 19. hétfő

A kötöttfogású birkózás küzdelmei nagy magyar sikert hoztak, a pehelysúly és a nehézsúly olimpiai bajnoki címét is megszereztük.

Polyák Imre - Kozma István: két férfi - egy eset. Legalábbis a jelentős súlykülönbség ellenére nagyon hasonló tokiói történet. Mindketten 1962-ben Toledoban világbajnokságot nyertek, 1963-ban nem sikerült megvédeniük a világbajnoki címet (Polyák esetében ez jó ómenként is felfogható, mert Melbourne-be és Rómába regnáló világbajnokként érkezett, és csak ezüst sikerült), Tokióban pedig jól felépített verseny stratégiával, rendkívül taktikus birkózással, a döntő mérkőzésen

legnagyobb ellenfelükkel szemben egy-egy döntetlen is elegendő volt az olimpiai bajnok címhez.

Pedig meleg volt a helyzet. Polyák három olimpián állt a dobogó második fokán, ilyen szituációban okvetlen felmerül mindenkiben: lehet, hogy negyedszerre sem sikerül? Az ifjú nehézsúlyú bajnokunk pedig három és fél hónappal az olimpia előtt porc sérülést szenvedett, június 24-én befeküdt a Sportkórházba, de nem operálták meg. Szépen javult, augusztusban elkezdte az edzéseket, de szeptember 15-én ismét megsérült a térde, így nem utazhatott a többi kilenc birkózóval együtt. az első tunussal Tokióba, helyette ismét a Sportkórházba került:

"A tornateremben találtunk rá. Éppen egy svédszekrényen hanyatt fekve súlyzózott. Tehát nem hagyta abba az edzéseket egy pillanatra sem, csak természetesen kerüli az olyan gyakorlatokat, amelyek a térdét megerőltetnék. Egy napi programjában 5200 kiló kinyomása szerepel. Szerdától már edzőtárs is rendelkezésére áll. Nyers László személyében. A dunaújvárosi birkózó az ő „kiszolgálására" került a kórházba. Szó szerint értelmezett birkózásról természetesen még szó sem lehet Kozma esetében, azonban fekvő helyzetben már gyakorolhatnak, „gyötörhetik" egymást." /Népsport, 1964. szeptember 27./ Aztán a második turnus indulása előtt az orvosoktól megkapta a zöld jelzést.

Polyák és Kozma is úgy jutott el az október 19-i szovjet Rurua illetve Roscsin elleni döntő összecsapáshoz, hogy az előző mérkőzéseken összeszedett kevesebb hibapontjuknak hála, döntetlen esetén is az ő nyakukba akasztják az aranyérmet.

A pehelysúlyú döntő nagyon mozgalmas volt, Rurua végig támadta a kétszer öt percet. Polyák ügyesen bontotta a fogásokat, ha kellett kimenekült a szőnyegről (akkor még nem büntették intéssel a passzivitást). A két óriás Kozma és Roscsin állva gyömöszölte egymást. A magyar fiatalember betartva Gurics György szövetségi kapitány és a szakorvos utasításait úgy szerelte le a világklasszis orosz nehézsúlyú minden kísérletét, hogy közben a sérülésveszélyes mozgásokat is kerülte.

Habár gyermekként a kötöttfogású birkózás elég távol állt tőlem (bátyámmal csak a szabadfogású verekedést gyakoroltuk néha, persze mindig én húztam a rövidebbet), de Szepesi olyan beleéléssel

kommentálta a két magyar bajnok mindent eldöntő mérkőzését, hogy az éteren keresztül én is látni véltem minden mozdulatot. A nagyszobában a cserépkályha előtt izgalmamban fel-alá járkálva legalább 5 kilométert megtettem aznap délelőtt (a feszültség levezetés ezen módszerét 10-15 év múlva egyetemi vizsgára és 30-50 év múlva a gasztroenterológia vizsgálatra várva is gyakran alkalmaztam, csak ezúttal nem idegesítettem halálra vele senkit, mivel apu AKÖV ellenőrként a áru- és személyszállítókat ijesztgette Heves megye közútjain, a többiek a 11. számú általános iskolában voltak, nagymama pedig a konyhában főzte az ebédet.)

1964. október 20. kedd

Pézsa Tibor úgy került be a kardvívás egyéni versenyébe mint a tartalék tartaléka. Kezdődött mindez egy majdnem tragikus balesettel, amely során a legjobb magyar kardvívó, a római olimpia ezüstérmese, az 1962. évi vb egyéni kard bajnoka Horváth Zoltán életveszélyes sérüléseket szenvedett:

"Kecskemét határában, az 5-ös számú műúton vasárnap délelőtt súlyos gépkocsi-balesetet szenvedett Horváth Zoltán kardvívó világbajnok és családja. Horváth Antal, az általa vezetett és fia, Horváth Zoltán tulajdonát képező személygépkocsival egy útszéli fának ütközött. A baleset következtében Horváth Zoltán életveszélyes, felesége és 3 éves gyermekük, valamint Horváth Antalné, Horváth Zoltán húga ás Horváth Antal könnyebb sérüléseket szenvedett. A sebesülteket azonnal a kecskeméti megyei kórházba szállították és ott Horváth Zoltánon dr. Jobbágy Andor főorvos életmentő műtétet hajtott végre. Horváth máj roncsolást, mellékvese és vese zúzódást, kulcscsonttörést, medencecsont törést és a szeméremcsontján két helyen törést szenvedett..". /Népsport, 1964. február 18./

Horváth Zoli nyár végén kezdhette újra az edzéseket, egyértelmű volt, hogy a nagyon megterhelő egyéni versenyben teljes felépülése esetén sem indulhat el. Kovács Attila, Bakonyi Péter és Meszéna Miklós trió szerpeltetését tervezte a szakvezetés. Meszéna azonban egy hétvégi eltávozásról egy nap késéssel ért vissza a Tatai Edzőtáborba. Erre Pézsa Tibor így emlékezett:

"Először úgy volt, hogy nem is indulok az egyéniben, hanem csak csapatban. Pont a legjobb barátom csinált egy ballépést az edző-táborban, és azzal büntették, hogy visszavonták az egyéni indulását és engem tettek be a helyére. Mindig ezt szoktam mondani, hogy olyan erős volt a magyar kardvívás az én időmben, hogy egy tartalék is tudott aranyérmet nyerni kard egyéniben" /Szombathy Pál: Rangadó-Pézsa Tibor, Digisport 2017/

Tokióban Pézsa nagyon halvány teljesítményt nyújtott a két selejtezőkörben, 7 győzelem mellett 6 vereséget is összeszedett, ezzel a 16. utolsó helyre rangsorolták a direkt kieséses táblán. A szovjet Mark Rakita ezzel szemben veretlenül 13 győzelemmel kvalifikálta magát, így ő kapta az 1. sorszámot, és joggal remélt egy könnyű ellenfelet a nyolc közé jutásért. Amikor a páston felállva üdvözölték egymást kétségbeesve mondta a később 1967-ben egyéni világbajnok, 1970-ben pedig pont Pézsa mögött vb ezüstérmes kiváló szovjet vívó: "Tibor mit csináltál? Hogy lehetsz te a 16-os?" Aggodalma jogos volt, Pézsa viszonylag simán 10:6 arányú győzelemmel jutott tovább. A negyeddöntőben már egy könnyebb ellenfél, a francia Parent ellen szintén fölényesen nyerve került a hórihorgas Honvéd vívó a négyes döntőbe, ahol két másik szovjet kardozó, a háromszoros egyéni világbajnok (1957, 1961 és 1963) Rilszkij és Mavlihanov, valamint a francia Arabo várt rá. Az archív filmfelvételeket nézve a laikus természetesnek tartjai, hogy Pézsa simán elintézi a nála átlag 20 cm-rel alacsonyabb ellenfeleit. Valójában "véres" küzdelmek folytak (az Arabo-Rilszkij asszóban szó szerint), Pézsa két 5:4-es győzelem mellett Mavlihanovtól 5:3-ra kikapott. A körmérközéses döntő élén Pézsa és Arabo végzett 2-2 győzelemmel. Az aranyról döntő csörtét a magyar vívó fölényesen 5:2-re nyerte. Ez volt sorozatban a 11. magyar olimpiai bajnoki cím kard egyéniben. 1908 és 1964 között csak az 1920. évi antwerpeni olimpián avattak nem magyar bajnokot, de arra a játékokra mint közismert, nem hívták meg a magyar olimpiai csapatot.

Megszakadt azonban ugyanezen a napon a Korakuen Jégpalotában ökölvívóink 36 éven át tartó sorozata,1928 és 1960 között minden olimpián nyert bajnokságot magyar "öklész", most sajnos utolsó még versenyben lévő versenyzőnket, az 1963. évi moszkvai EB bajnokát, Kajdi Jánost a negyeddöntő 2. menetében kiütötte a szovjet

Barannyikov (másik favoritunkat, a római olimpia légsúlyú bajnokát, Török Gyulát már a nyitónapon, első mérkőzésén vérző fejsérülés miatt leléptették).

Hammerl László nem akart adósa maradni Kutas Istvánnak, aki "beeröltette" az olimpiai csapatba, és a fekvőben elért meglepetés aranyát megfejelte a 120 lövéses összetettben egy bronzzal. (A sportdiktátor ebben a versenyszámban, 1963 októberben elért világcsúcsnál jobb eredménye miatt ragaszkodott a 22 éves orvostanhallgató olimpiai indulásához.)

1964. október 21. szerda

Újabb nap, újabb vívó aranyérem a Vaszeda sportcsarnokban. A párbajtőr csapat rutinos (Kausz dr., Gábor, Bárány) és olimpiai újonc epézők (Kulcsár, Nemere) szerencsés elegye volt. A két fiatal már az egyéni versenyen átesett a tűzkeresztségen, a nyolcaddöntő volt a végállomás. A csapatversenyben a négy közé jutásért az egyéni aranyérmes Krisszel és bronzérmes Kosztavával felálló szovjet válogatottat 8:4 arányban verték meg a fiúk. A döntőbe jutásért az előző évi vb ezüstérmes franciák következtek, 9:3 arányú fölényes győzelem. A döntőben az utolsó három olimpián győztes Olaszország volt az ellenfél, de a magyar párbajtőrözőknek nem lehetett ellenállni Tokióban, Kulcsár (4 győzelem) és Nemere (3 nyert csörte) veretlen maradt, az öregek pedig egy asszó megnyerésével és két kettős vereséggel járultak hozzá a 8:3 arányú talján veréshez. A római egyéni olimpiai bajnok (összesen négyszeres olimpiai bajnok) Delfinot mind a három magyar ellenfele legyőzte. 1912-ben fordult elő utoljára, hogy a párbajtőr csapatverseny olimpiai bajnoki címét ne Olaszország vagy Franciaország nyerje meg. Az egyéni verseny kezdő napján (azaz olimpiai debütálásakor) pont 24 éves Kulcsár Győző "Viktor" a csapatverseny során vívott mind a 20 asszóját megnyerte, ezzel beállította Petschauer Attila amszterdami olimpiai csúcsát. Meg kell említeni, hogy Hammerl győzelme mellett a párbajtőr csapat tokiói diadalmenete a másik magyar arany, amelyről nem készült filmfelvétel. Még a turista járattal kiküldött Csőke József "10 aranyérem" című filmjében is a párbajtőr csapat 1959. évi vb győzelmének filmkockáival illusztrálják (az öt tokiói olimpiai

bajnokról csak fényképet mutatnak) a 9. magyar olimpiai bajnoki cím történetét.

Befejeződtek az atlétikai versenyek. Az utolsó nap Sütő József bámulatos teljesítménnyel ötödik helyen végzett a maratoni futásban. 2 óra 18 percen belül tette meg a 42 km 195 métert, több, mint 5 perccel megjavítva saját országos csúcsát. A magyar futók ugyan nem szereztek érmet Tokióban, de kiváló helyezéseket értek el (Sütőn kívül Munkácsi Antónia 400 méteren és Szabóné Nagy Zsuzsa 800 méteren negyedik). Hasonló olimpiai szereplésről futószámokban azóta csak álmodhatunk.

1964. október 22. csütörtök

Hét aranyos nap (október 15. csütörtök - október 21. szerda: 9 aranyérem) után egy ezüstös.

A kajak-kenu versenyeket a Tokiótól 60 kilométerre lévő Szagamitavon bonyolították le. A hét bajnoki számból hármat a szovjet, kettőt-kettőt a svéd és a Közös német csapat versenyzői nyertek, a magyaroknak be kellett érni egy ezüstéremmel. Kajak egyes 1000 méteren a 20 éves Hesz Mihály, a Pest-Nógrád Megyei Húsipari

Vállalat váci gyára művezető-helyettese nagyszerű hajrával majdnem befogta a végig vezető svéd Petersont, és csak 0,15 másodperccel maradt le az aranyéremről. A római hat éremhez (1 arany, 3 ezüst, 2 bronz) viszonyítva a tokiói egy ezüst nagy visszaesés, a szakvezetés érdekes módon a döntők alatt végig zuhogó esőt hibáztatta. Valójában a tokiói kudarcnak voltak előjelei, az 1963. évi jajcei vb-n is mindössze egy bronz jött össze a hét olimpiai távon.

Este került sor a Metropolitan Gymnasiumban a felemáskorlát szerenkénti döntőjére. A Posta Üzemelszámoló és Statisztikai Hivatalának 19 éves előadója, Makray Katalin a harmadik helyen került be a hatos döntőbe. A női egyéni összetett győztese Vera Caslavská (az egész olimpián egyedül ő nyert három egyéni aranyat) jutott be a legmagasabb pontszámmal. A szovjet Asztahova volt még Makray előtt, de aggodalomra adott okot, hogy a negyedik legmagasabb pontszámmal az ekkor már nyolcszoros olimpiai bajnok Latinyina rendelkezett. Caslavská egyik lendületes mozdulata közben eltört a karfa, és leesett a szerről. Habár újrakezdte gyakorlatát, de az incidens úgy megzavarta, hogy mindössze 8,7 pontot ért előadása, és elszálltak érmes reményei. Asztahova és Latinyina viszont magas pontszámot kaptak hibátlan gyakorlatukra. Makray Kati nem ingott meg, ő is gyönyörűen dolgozott, és szabadon választott gyakorlatára kapott pontszáma megegyezett Latinyináéval. Így megtartotta a szovjet klasszissal szembeni minimális előnyét, az áhított bronz helyett ezüstérmet nyert.

1964. október 23. péntek

Másnap délután fejeződtek be a tornaversenyek. A magyarok a női talaj szerenkénti döntőjében voltak érdekelve, a 22 éves Jánosiné Ducza Anikó Asztahova, Latinyina és Caslavská mögött a 4. helyen került be a döntőbe. A szabadon választott gyakorlatok során Caslavska elrontotta csavart szaltót, így ezen a szeren is kiesett az éremesélyesek közül. Ducza gyönyörű mozdulatokkal hajtotta végre látványos gyakorlatát, amellyel maga mögött tudta tartani a rajta kívül még a bronzéremre aspiráló két német lányt.

Makray Kati és Ducza Anikó gyönyörű gyakorlatai láttán szakemberek és laikusok egyaránt azt hitték, a magyar női torna új aranykora kezdődik. Nem sokan gondolták, hogy mindkét ifjú tornásznőnk

Tokióban ért fel pályafutása csúcsára.

Ez a pénteki nap tartogatott keserűséget is: megszakadt a 36 éve tartó magyar kard hegemónia!

Ha egy biztos aranyérmet kellett megnevezni, akkor Amszterdam óta mindig a kardcsapat versenyt mondta minden magyar sportkedvelő. Voltak előjelek, 1924 óta először 1959-ben a budapesti vb-n szenvedett vereséget világversenyen a magyar csapat, a lengyelek 9:7-re diadalmaskodtak a döntőben, de Rómában visszavágtunk. Azóta mindhárom vb-t a Pawlowski vezetette Lengyelország nyerte, a magyar csapatnak csak két ezüst és egy bronz jutott. A szovjet kardozók pedig az egyéni versenyben vitézkedtek, az olimpiász egyetlen magyar kard világbajnoki címét Horváth Zoltán szerezte 1962-ben. Csakhogy első számú kardvívónk 1964-ben életveszélyes autó balesetéből lábadozott. Ardai Aladár bő héttel a csapatverseny előtt kérdezte Tokióban:

– Egészségileg teljesen rendben vagyok, bár meg kell mondanom, hogy az erőnlétem még nem a régi. Ezért döntöttünk úgy, hogy csak a csapatversenyen indulok.
– Mit várasz magadtól?
– Nekem már az is nagy eredmény, hogy itt lehetek. De megfogadtam: ha bekerülök a csapatba, akkor a lengyel és a szovjet csapat ellen legalább 2–2 győzelemre feltétlenül „jó” leszek /Népsport 1964. október 14./

Sajnos nem foghattuk szaván, mert a két nagy ellenféllel nem találkoztunk Tokióban, ők az 1-4. helyért csatáztak, mi meg az ötödik helyért.

Mindazonáltal nem volt teljesen reménytelen a helyzet, a hét nemzet kardversenyén Varsóban, 1964 áprilisban a teljes élmezőny előtt végezve Horváth nélkül is megnyertük a csapatversenyt, és ezzel végleg elhódítottuk Wolodyjowski kardját, az egyéni versenyben is magyar vívó Meszéna lett az első.

Tokióban a négy közé jutásért az olasz kardválogatott ellen meccseltünk, amely együttes évtizedekig az egyetlen komoly ellenfelünk volt, de most nem tartozott a szűk elithez, és világversenyen 40 éve veretlenek voltunk velük szemben. Talán kicsit túl magabiztosan csatolták fel a plasztront a magyar kardozók, és az is

benne volt a 9:7 arányú vereségben, hogy Tokióban már négy olimpiai aranyat szerzett a magyar csapat, az öt már abszolút többség lett volna. A magyar csapatból Bakonyi 3, Kovács Attila 2, Pézsa és Horváth Zoltán 1-1 győzelmet szerzett.

Az utolsó érem – október 23. péntek

Az utolsó zsúfolt versenynapon (október 24-én már csak a Nemzeti Stadionban közvetlen a záróünnepség előtt megrendezett Díjugratásban osztottak két garnitúra érmet.) megszületett a 10. magyar olimpiai bajnokság (négy év múlva Mexikóvárosban is 10 aranyérmet szereztünk – arra a két hétre berendezték szüleim nekem az addig nem használt kisszobát, befűtve, oda áthelyezve a TV-t és a rádiót, hogy olimpia-mániám ne zavarja az akkor már gimnazista bátyámat a tanulásban – azt hittem ez mindig így lesz, aztán hatalmasat csalódtam már középiskolásként a müncheni játékok idején). A magyar labdarúgó válogatott 12 év után ismét az olimpiai torna első helyén végzett.

De ahhoz, hogy idáig eljusson először is négy olimpiai selejtező mérkőzést kellett megvívni. 1963. május 4-én, szombat délután került sor az első olimpiai selejtezőre a Népstadionban. A svéd amatőrök (másnap a két A válogatott is megmérkőzött a Rasunda Stadionban, Stockholmban és meglepetésre a svédek 2:1-re legyőzték a világsztárokkal – Albert, Tichy, Göröcs, Sándor, Sípos, Mészöly – teletűzdelt magyar csapatot) a 84. percig jól tartották magukat. Palotai fejes gólja révén úgy tűnt, csak sovány előnnyel fogunk az októberi visszavágóra utazni, a 84. és 86. perc között viszont újabb három góllal (Bene 2 és Povázsai) terhelték meg fiaink a lelkes északiak hálóját.

Anyám a nagyszoba asztalnál okította a hat és fél éves Pistát (aki elsőszülöttként az összes fertőző gyermekbetegséget elkapta első osztályban – az 1950-es évek végén vidéken ritkább volt az óvodai férőhely, mint a fehér holló –, és annyit hiányzott a suliból, hogy szinte magántanulónak lehetett tekinteni) a 10-es számkörben való összeadás tudományára. A mindeközben a szőnyegen játszadozó négy éves Barnuska (illetve akkor még "Pötyi"), azzal idegesítette bátyját, hogy az összes kérdésre beköpte a helyes megoldást. Ezt csak azért bocsátottam előre, hogy érthető legyen milyen sokk volt anyám számára, hogy a kis zseni hét éves korára sem tudott három mássalhangzót helyesen kimondani, ahogy akkor mondták selypített. Elsős tanítónőm – a porosz típusú oktatás nagy tekintélyű letéteményese egyébként sem díjazta számtanórai okoskodásaimat, nem szerette ha valaki nagyon előrehalad vagy lemarad a fővonulattól – sötét színekben festette le jövőmet kolléganője előtt. Anyám ennek hatására 1962-63 telén felbérelte a város legismertebb logopédusát (nem tudom volt-e másik) Balla bácsit. Egy ilyen foglalkozás során (valószínűleg már előzőleg megcsillogtattam a magyar labdarúgás terén való jártasságomat, a Népsport állandó olvasója voltam) megkérdezte az idős logopédus, hogy hallgattad-e a rádióban a svéd meccset szombaton? Lelkendezve mondtam, hogy igen két perc alatt lőttünk három gólt. Balla bácsi tromfolt: "kimentem egy pohár vizet inni a konyhába, mire visszajövök azt mondja a riporter, hogy 4:0, azt hittem eltévesztette az állást." Így kezdődött olimpiai labdarúgó válogatottunk menetelése a bajnoki címig, én meg meállapíthatom, hogy az "olimpiarégészet" milyen hasznos, korábban úgy emlékeztem, hogy már 1962 őszén semmi perc alatt leszoktatott Balla bácsi a

selypítésről, de most az archív források révén beazonosítottam, hogy a fentiekben idézett beszélgetés 1963 májusban, hét és fél éves korom-ban történt.

A svédországi visszavágó 2:2-re végződött, majd a kvalifikáció utolsó akadályát a spanyol olimpiai válogatott ellen kettős győzelem-mel (2:1 és 3:0) vettük 1964 tavaszán. A négy olimpiai selejtező mindegyikén játszott Gelei és Palotai, három meccsen jutott szóhoz Orbán, Ihász, Bene és Komora a későbbi olimpiai bajnokok közül, Káposzta, Nagy György és Dunai II. Antal a tokiói tartalékok közül és az 1963. évi bajnok Győr gólerős csatára Povázsai László, aki kimaradt a tokiói keretből. A japán fővárosban aranyérmet nyert játékosok közül Szentmihályi (aki az "A" válogatott kapuját védte a selejtezők idején), Nógrádi, Farkas, Varga Zoltán és Csernai egyetlen selejtezőn sem lépett pályára. A négy mérkőzésen összesen 11-szer zörgettük meg a svédek és a spanyolok hálóját, Bene mindhárom pályára lépésekor duplázott, tehát góljaink több mint felét szerezte. (Ezt az 50%-nál magasabb arányt a tokiói olimpiai tornán is hozta, ott a 21 magyar gólból 12-t szerzett.)

A Tokióba utazó keret: Szentmihályi, Gelei, Káposzta, Novák, Orbán, Ihász, Palotai, Szepesi, Nógrádi, Nagy István, Nagy György, Farkas, Varga Zoltán, Csernai, Bene, Komora, Dunai II., Orosz, Katona. Közülük csak 14-gyen lettek Tokióban olimpiai bajnokok, mivel öten egy mérkőzésen sem kerültek be a csapatba (mérkőzés közbeni cserét az akkori szabályok nem tették lehetővé). Lakat Károly eleve csak 14 főt tervezett rotálni, ők utaztak el az olimpikonok első csoportjával szeptember 22-én Tokióba, és ebből a 14 főből egyedül Nagy István szerepeltetésére nem került sor. A vésztartaléknak szánt 5 labdarúgó (Káposzta, Orosz, Nagy Gy. Dunai II és Csernai) csak október 2-án a második turnussal repült a japán fővárosba. Közülük egyedül pont azt a Csernai Tibort küldte pályára az olimpián Lakat dr., aki csak szeptember 19-én került be az 5 fős tartalék keretbe a honvédos Nagy Antal helyére. Így lépett elő a tartalékok tartaléka főszereplővé, hisz négy mérkőzésen hat gólt szerezve jelentősen hozzájárult az olimpiai arany megszerzéséhez.

A 19 játékos közül nyolcan pályára léptek az 1964 évi Nemzetek Kupája (az Európa-bajnokság jogelődje) négyes döntőjében (Szentmihályi, Novák, Ihász, Nagy István, Farkas, Varga Z., Komora

és Bene), ahol bronzérmes lett a magyar válogatott. Mivel a Nemzetek Kupájában valamennyi európai ország "A" válogatottja indult, ellenben az olimpián csak két szocialista ország (Románia és NDK Közös német csapat néven) vett részt teljes "A" válogatottal, a chilei VB-n ezüstérmes Csehszlovákia pedig hozzánk hasonlóan a VB 16-os döntőjén pályára lépett játékosok nélkül, így az érmes helyezés minimumkövetelmény volt.

Tokióban csonka csoportba kerültünk mivel a Koreai NDK-t a GANEFO játékokon való részvétele miatt kizárták. Első mérkőzésünket Marokkó ellen játszottuk. Szepesi György kora reggel jelentette a rádióban a végeredményt, 6:0-ra leléptük az észak-afrikai ország reprezentánsait. Külön öröm volt számomra, hogy kedvenc csapatom, az Újpesti Dózsa 19 éves üdvöskéje Bene Feri lőtte mind a hat gólt. A következő meccsnek már csak az volt a tétje, hogy ki jut tovább első és ki második helyen a csoportból. A már az előző fejezetben említett vízipóló eredményt hozó magyar-jugoszláv meccsen a Benénél csak két héttel fiatalabb, nehezen akklimatizálódó Varga Zoltán (aki így mindössze a Marokkó elleni 90 perces halvány teljesítményével lett olimpiai bajnok, mint láttuk a selejtezőkön sem játszott egy percet sem, és ezt a címét a mexikói dicstelen, cserbenhagyásos disszidálása sem annullálja) helyett Csernai Tibor került a csapatba. A tatabányai csatár négy góllal hálálta meg a bizalmat (kettő 11-esből született, amelyeket azért végezhetett el az olimpiai csapat újonca, mert az első számú pontrúgó, Novák Dezső Marokkó ellen kihagyott egyet).

A négy közé jutásért Románia ellen kellett felvenni a harcot, a jugoszlávoktól öt gólt kapó Szentmihályi helyett ismét Gelei állt a kapuban. A tatabányai kapus bizonyította kiváló képességeit, 1:0-ás állásnál a 80. percben büntetőt hárított (védés közben ujját törte, így az utolsó két meccsen újfent "Miska" védett). Öt perccel később a román védelmet kicselező Bene buktatása miatt a magyar csapat lőhetett 11-est, és kapusunk klubtársa ezúttal sem hibázott. Kiderült, hogy kifizetődő volt a jugókat legyőzni a csoportban, a könnyebb ágra kerültünk, az Egyesült Arab Köztársaság (ez volt Mohamed Salah hazájának akkori hivatalos neve) legyőzése nem okozott gondot, ezzel a 6:0-val régi adósságunkat törlesztettük (1924 Párizs 0:3), a négyszer eredményes Bene Feri pedig már 11 góllal vezette a góllövőlistát. A másik elődöntő (Csehszlovákia-Közös német csapat 2:1) csak a 90.

percben lőtt góllal dőlt el.

A csehszlovákok elleni döntő első félideje a helsinki fináléhoz hasonlóan nem hozott gólt. A második félidő elején Csernai beadása északi szomszédunk menteni igyekvő középhátvédje lábáról saját kapujába került. Pár perccel később Bene Feri elpróbálta az 1966-os VB-n a brazilok ellen bemutatandó produkcióját:

"Az 59. percben Novák mesterien a jobbösszekötő helyén tanyázó Benéhez adta a labdát. Bene nem sokkal a fél vonalon túlról hatalmas lendülettel megindult a csehszlovákok kapuja felé, előbb Picmant, majd a kétségbeesetten rárohanó Vojtát, utána a keresztező Weisset is átjátszotta és mielőtt még Urban beérhette volna, mintegy 14 méterről, nagy erővel a kapu közepe táján a léc alá zúdította a labdát, 2:0." /Népsport, 1964 október 24./

Ezután az eredmény tartására törekedett a magyar csapat, 50%-os hatékonysággal, de a két gól előnyből egy így is megmaradt.

EPILÓGUS

Anyám a Dobó István Laktanya melletti általános iskolának volt 1963-tól a '60-as évek végéig testnevelő tanára, és árukapcsolással (mivel az egyosztályos iskolában a tornaórákból nem jöhetett össze a heti kötelező 24 óra) a 73. számú Stromfeld Aurél Úttörőcsapat vezetője. Így rá hárult a társadalmi események szervezése. 1964 decemberben viszonylag könnyen össze tudta hozni a felsős diákok számára a tokiói olimpikonokkal való találkozót. Az egri laktanya kedvenc kiképző helye volt a 60-as években az élsportolóknak. A holtidényben 1-2 hónap alatt letudták egy életre a kötelező katonai szolgálatot. (A "Princ a katona" pedagógiai szappanoperát is az egri operett laktanyában forgatták 1966-ban.) A Labdarúgás folyóirat 1964 decemberi száma címlapján és hátsó borítóján is Albert, Káposzta és Mészöly virít angyalbőrben. A cikkből megtudhatjuk, hogy két szakasznyi NB I-es focista vonult be Egerbe. A Tokióban jártak közül, Katona Sándor olimpiai bajnok, Káposzta Benő és Nagy György tartalék. Érdekes, hogy szintén ekkor pipálta ki az egri laktanyában a sorkatonai szolgálatot három 1968-as labdarúgó olimpiai bajnok: Páncsics Miklós, Szűcs Lajos és Szarka Zoltán. Mivel a Dobó István Laktanya és a mellette kiépített tiszti lakótelep mindössze 100 méter

távolságra volt a sulitól, a hivatásos katonák gyerekei mind a mi általános iskolánkba jártak. Így 1964 decemberben egy téli estén három Egerben szolgálatot teljesítő tokiói olimpikon kiskatonát vezényeltek a 11. számú általánosba élménybeszámolóra. Egyikük az olimpiai labdarúgó bajnokcsapat balszélsője Katona Sándor volt. Az egyik tanteremben megtartott (az érdeklődő hetedikes és nyolcadikos fiúk töltötték meg a termet, én természetesen, mint a főszervező kisfia harmadikos létemre ott lehettem az első sor szélén) közönségtalálkozó jó hangulatban zajlott, emlékeim szerint mind a három olimpikon nagyon értelmesen beszélt tokiói élményeiről. Az előadások végén, mint mindig felkérték a hallgatóságot, hogy kérdezzen. Egyetlen kérdés hangzott el, megpróbáltam manipulálni a kis Katonát: "Katona Sándortól kérdezném, ki volt a labdarúgó torna legjobb játékosa, aki a legtöbb gólt lőtte?" Tehát költői kérdést tettem fel, amire természetesen tudtam a választ, Újpest drukkerként azt szerettem volna kimondatni vele, hogy kedvencem Bene Feri a legjobb labdarúgó. Sajnos Katona nem volt vevő erre, és annak ellenére, hogy minden külföldi szaklap Benét nevezte meg a torna legjobbjaként (a nyugat-német Kicker például a "magyar Uwe Seeler"-nek titulálta) és abban az évben nagy részben tokiói szereplésének köszönhetően az Aranylabda szavazáson is a nagyon előkelő 11. helyen végzett, a következő választ adta. "Ezt a két kérdést szét kell választani. Az kétségtelen, hogy Bene lőtte a legtöbb gólt, de az hogy ki volt a legjobb annak a megítélése szubjektív dolog." A téli vaksötétben Anyám hazaterelt bennünket. Apám otthon várt minket, mint rendesen a dupla heverőn pihent. (Ő is drukker volt, érdekelte az olimpia is, de főként a foci, a "Fradika", azonban annál lustább, hogy a házunktól pár percnyire fekvő iskolába elmenjen). Anyám lelkendezve mondta neki: "Képzeld Apa, a sok nagy melák nyolcadikos meg sem mert szólalni, a mi kicsi fiunk tett fel egyedül kérdést az olimpikonoknak!" Apám megdöbbenésemre ezt válaszolta. "Nem érdekel! Előre megbeszéltétek!" – Én meg csak csodálkoztam, hogy beszélhettem volna meg, hogy mit kérdezzek, hisz anyám nem ért a sporthoz. (Könyvből tanította a tornát, csak azért vállalta el a közeli iskolában szakképesítés nélkül (tanítóképzőt és jogi egyetemet végzett) a testnevelői állást, hogy ne kelljen a három gyerekkel minden reggel egy a város másik végén lévő iskolába lemenni és késő este a dombra felkaptatni.)

Ez történt Olümpiában

Dr. Kertész István (Budapest)

Lüsziasz ógörög szónok Olümpiát Hellász legszebb helyének nevezte (kallisztosz toposz tész Helladosz). Én tanúsíthatom, hogy igaza volt. 22 alkalommal jártam Olümpiában, ahol a vidék szépsége mellett a világ minden részéből összegyűlt olimpiabarátok társasága is rendkívüli élményt jelentett számomra. 1999 és 2003 nyara különösen emlékezetes maradt. Ekkor 21, illetve 29 idősebb magyar olimpiai bajnokot vezethettem végig az egykori játékok színhelyén. Olyan sportembereket, akik gyermek- és ifjúkoromban sikerre áhítozó társadalmunk ünnepelt bálványai voltak. Én akkor távolról csodáltam őket, és ezúttal boldogan adtam vissza nekik valamit a saját ismereteimből.

A görögök hite szerint a természeti szépségekben bővelkedő tájak a termékenység isteneinek lakhelyei voltak. Ezek az istenségek varázsolták olyanná a vidéket, hogy az bujaságával, gyönyörködtető látványával az irántuk való hódolatra késztesse a földi halandót. Nem csoda tehát, hogy a bővizű Alpheiosz és Kladeosz által közrefogott tündéri völgyben már a Krisztus születése előtti évezredekben meghonosodott a Földanya Gaia, az olümposziak felett uralkodó Zeusz édesanyja, Rhea, később maga Zeusz és a gabonát érlelő istennő, Démétér kultusza.

Ám a görög vallás dialektikus jellege következtében összekapcsolták az élet keletkezésének és elmúlásának jelenségét, hiszen bölcsen belátták, hogy a keletkezés és az elmúlás egymást feltételező, egymás nélkül értelmüket vesztett meghatározói a természetnek. Emiatt a termékenységi kultuszok mellett a halotti kultusz is gyökeret vert. Bizonyság erre Démétér központi helye Olümpia korai és későbbi vallási életében. Az istennő, akinek neve vagy a Gé Métér (Földanya), vagy a Dzea Métér (Gabonaanya) szóösszetételből ered, szülte leánygyermekét, Perszephonét. Evvel a gyönyörű szűzzel történt, hogy elrabolta őt Hadész, az Alvilág istene, és magával vitte sötét birodalmába. Gyászba borult az anya, és emiatt a Földön is elpusztult

a vegetáció. Éheztek az emberek, és panaszukat meghallotta Zeusz, a világmindenség ura. Elrendelte hát, hogy Perszephoné az év egy részét édesanyja oldalán töltse ezen a világon, és csak azután szálljon a mélybe férjéhez. Ez az oka annak, hogy tavasszal, Perszephoné eljövetelekor felpezsdül a természet, és kizöldül a termés, míg télen, Perszephoné távollétében, a szomorú Démétér nem engedi a magokat kibújni a földből. Végsősoron tehát Perszephoné volt anyja mellett a termékenység valódi letéteményese, ugyanaz az isteni lény, aki viszont visszatérve urához az Alvilágba, mint annak királynője, megítéli majd a holtak lelkeit. Démétér és leánya története így testesítette meg az élet keletkezésének és elmúlásának törvényszerű körforgását.

Olümpiában különösen népszerű volt Démétér Khamüné tisztelete. A Khamüné melléknév az antik népetimológia szerint arra utalt, hogy egykor itt nyílt meg a föld az Alvilágból kocsijával előrobogó Hadész előtt, majd zárult össze, amikor az isten magával ragadta Perszephonét (khamai = föld, földön). Démétér Khamüné papnője a későbbi korokban azt a kiváltságot élvezte, hogy díszülésről nézhette végig az olümpiai játékok stadionfutó küzdelmeit, noha férjezett asszony a versenyek idején még a nézőtéren sem jelenhetett meg. Ezzel a szokással emlékeztek a Démétér kultuszának részeként lebonyolított tavaszi termékenységi futások gyakorlatára, melyeknek keretében az ivarérett ifjak Zeusz, míg a leányok Héra oltáráig futottak, majd a két futóverseny győztesei szent nászban egyesültek a termékenység előmozdítása érdekében. A fiúk és a leányok közösségének fizikai állapotukat tekintve legkiemelkedőbb képviselői e szertartás révén kívánták serkenteni a termékenység isteni erőit is arra, hogy egymással egyesülve élesszék újjá a vegetációt.

Úgy tartották, hogy a stadionfutás olümpiai versenyszáma ebből a termékenységi futásból alakult ki. Evvel indokolták azt is, hogy az atlétikai küzdelmeknek helyet adó Stadionban a futóversenyek célvonala a pálya nyugati részére esett, mivel Zeusz nagy oltára nyugatra magasodott, és az ősi időkben odáig futottak a tavaszi termékenységi futás ifjú résztvevői. Az akkori győztes tisztje volt azután az oltár előtt meggyújtani a szent lángot. Feltételezhető egyébként, hogy a modern olimpiák megnyitó ünnepsége alkalmával 1936 berlini játékai óta Olümpiából induló staféta ennek az ókori gyakorlatnak a jegyében viszi a lángot a mindenkori versenyek

helyszínére.

A halotti és a termékenységi kultusz ősi időkre visszamenő szertartásrendszerében kiemelkedő szerepe volt a mozgásnak. Azt a tényt, hogy a közösség egyik tagja meghalt, az isteni rosszakarat, neheztelés megnyilvánulásaként érzékelték. Ezért gondolták azt, hogy a földöntúli, természetfeletti erők haragját ki kell engesztelni. Az engesztelés módja egy ember életének feláldozása volt. A temetés alkalmával ennek az elgondolásnak a jegyében mutattak be emberáldozatot. Utóbb már két ember, majd embercsoportnak a sírnál lebonyolított véres küzdelme döntötte el, hogy kinek vagy kiknek a kiontott vére fogja megenyhíteni az istenek rosszallását. Amikor azután – az állattenyésztés termelési ágazattá fejlődése idején – áttértek állatok feláldozására, emberek helyett, a harc közben szokásos mozgásokat már úgy hajtották végre, hogy azok ne veszélyeztessék senki életét. Eközben a fegyverek sporteszközökké szelídültek. Így lett a korábban emberhalált okozó kődobálásból diszkoszvetés, a dárda ellenfélre hajításából céltárgyra vagy távolságra történő gerelyhajítás, a fegyverek eltörése utáni élethalálra szóló test-test elleni küzdelemből küzdősport: birkózás, ökölvívás és a kettőből kombinált pankration.

A termékenységi kultusz korai emberáldozata abból az elképzelésből alakult ki, hogy a kozmoszban harc dúl a termékenység és a terméketlenség isteni erői között, és ennek a küzdelemnek a kimenetele dönti el, milyen évszak köszönt a földre. Ezt a véres vetélkedést képezték le a termékenységi szertartások közepette lebonyolított halálos végű párviadalok egy-egy ember vagy embercsoport között. Majd a halotti kultusz alakulása során már megfigyelt fejlődés következtében a vérontás ezeken a szertartásokon belül is sportvetélkedéssé szelídült. Mindez indokolja az antik testnevelési szakember, Philosztratosz véleményét, amely szerint a sport a fegyveres harcból alakult ki, és annak érdekében fejlődött tovább. A megállapítás második felének igazságát a harcmezőn kiválóan helytálló, edzett polgárkatonák igazolták például a görög-perzsa háborúk során.

Az olümpiai játékok megalapítását magyarázó mítoszok sajátosan tükrözik az előzőekben leírt jelenségeket. Az egyik történet szerint itt, az olümpiai völgyben birkózott egymással hajdanán Kronosz és fia, Zeusz a világ feletti uralomért. Zeusz győzött, és miután az Olümpusz-

Olümpuszon átvette a hatalmat, birkózógyőzelme emlékére megalapította az olümpiai játékokat. Egy másik história szerint Zeusz fia, Héraklész egy nap alatt kitakarította a helybéli király, Augeiasz rendetlenségéről messze földön hírhedt istállóját, de nem kapta meg a kialkudott bért. Emiatt hadat üzent csalárd munkaadójának, akit le is győzött egy háborúban. Diadalát követően őt győzelemhez segítő atyja, Zeusz tiszteletére megalapította az olümpiai versenyjátékokat. Végezetül Zeusz unokája, Pelopsz történetét idézzük. Ő kocsiversenyben győzte le a tartomány uralkodóját, Oinomaoszt, aki őelőtte kérők tucatját ölte meg. Ezúttal Oinomaosz vesztette életét, és leánya, Hippodameia, valamint a dús vidék Pelopsz birtokába került. A délceg félisten a diadal felett érzett örömében létrehozta nagyatyja, Zeusz iránti hódolata jeleként az olümpiai versenyek szabályszerű rendjét.

Az erőszakkal és véres küzdelmekkel bővelkedő mitikus mesék szépen visszaadják az egykor emberáldozattal járó szertartások emlékét, és egyúttal magyarázzák a Zeusz kultusza és a játékok közötti kapcsolatot is. Hiszen szerintük az Olümpiák alapítója Zeusz, vagy fia, Héraklész, vagy unokája, Pelopsz volt.

Olümpiában a Kr. e. 10. sz. elejére utaló régészeti bizonyítékok, így versenydíjként adományozott tripuszok (háromlábú edények) előkerült maradványai mutatják a helyi Zeusz-kultusz jegyében szervezett sportversenyek szokását. Ezekből nőtt ki az olümpiai játékok versenysorozata. A mítoszokkal átszőtt történeti hagyomány szerint Kr. e. 884-ben döntött úgy az éliszi király, Iphitosz, a szomszédos Piszatisz uralkodója, Keloszthenész és a spártai törvényhozó, Lükurgosz, hogy négyévente megrendezik Zeusz tiszteletére az olümpiai versenyjátékokat. Ez idő tájt napirenden voltak a véres háborúk a városállamok és tartományok között, és ezeknek nyomán még a győztes felek is súlyos károkat szenvedtek. Ezért, az általános békevágy jegyében gyűltek össze a Peloponnészosz vezető politikusai egy béketárgyalás céljából, és döntésükhöz a jóslatadó delphoi Apollón isten segítségét kérték. Az ő jóspapja tanácsolta, hogy újítsák meg a Zeusz tiszteletére régóta megrendezett sportversenyeket, és azokat minden negyedik évben bonyolítsák le. Azt is előírták, hogy a játékok időszakában tilos új háborúkat kezdeni, és a már folyó harcokat is úgy kell megvívni, hogy azok ne veszélyeztessék az Olümpiába vezető utakat. Az intézkedés nyomán beállt állapotot nevezték istenbékének.

Az olümpiai völgynek helyet adó Élisz tartományt ugyanakkor fegyvermentes övezetnek nyilvánították.

Maguk a görögök utóbb Kr. e. 776-tól számították a négyéves olümpiai ciklusokat, és sorszámozva az ekkor rendezett Olümpiát tekintették az elsőnek. Ugyanis az első bajnok, akinek neve írott formában fennmaradt, ebben az esztendőben nyerte el a győzelmi koszorút. Nevét is érdemes megjegyezni: ő volt a stadionfutás győztese, a helybéli Koroibosz, aki a fáma szerint a szakácsmesterséget űzte. Hogy mi történhetett a hagyományban fennmaradt Kr. e. 884-es és a 776-os évszám között, arról még vita folyik a tudományban. Maguk az ókori irodalmi források sem egyértelműek ebben a vonatkozásban. A Kr. u. 3-4. században élt tudós kaiszareiai püspök, Euszebiosz „Khronika" című művében azt állította, hogy a Koroibosz győzelmét hozó verseny előtt már tizenhárom játékot rendeztek. A Hadrianus római császár (ur. Kr. u. 117-138) uralkodása idején alkotó tralleszi Phlegón „Olümpiadesz" címen fennmaradt írása szerint viszont huszonhét versenyjáték előzte meg a 776-os rendezvényt. Ha ezek az adatok némi hitelt érdemelnek, akkor azt a felfogást igazolhatják, amely szerint a 776 előtti versenyek igen csekély jelentőségűek voltak, talán nem is tekintették őket általánosan elismert eseményeknek. Még a győztesek nevét sem tartották feljegyzésre érdemesnek. Amennyiben Euszebiosz véleményét fogadjuk el, akkor esetleg azt gondolhatjuk, hogy kezdetben nyolcévenként rendeztek Olümpiát. Ha viszont Phlegón adatát részesítjük előnyben, és úgy hisszük, hogy mindig négyévenként bonyolították le a játékokat, akkor 27 x 4, azaz 108 évet számolva eljutunk a 884 – 108 = 776-os évszámhoz. Mivel ebben a kérdésben a múltat jótékony homály fedi, tekintsük mi is a Kr. e. 776-ban rendezett Olümpiát az első, széles körben elismert hivatalos versenyjátéknak.

A játékokon csak olyan görög polgárok vehettek részt, akiknek mindkét szülője teljes jogú hellén polgár volt, és akik mentesek voltak a megtisztítatlan vérbűntől és az istenkáromlástól. Erre, valamint arra, hogy tíz hónapon át szabályszerűen felkészültek, és nem követnek el verseny közben szabálysértést, Olümpiában az Esküvédő Zeusz szobra előtt tettek esküt az atléták. Van azonban egy olyan modern nézet is, amely szerint a mindenki számára a Kr. e. 5. századtól kezdve kötelező, a játékokat egy hónappal megelőző közös felkészülés idején történt az

eskütétel, és azt Olümpiában csak megismételték. A sportolókon kívül esküt tettek az edzők és a versenybírák is. Az edzők azt fogadták meg, hogy illetéktelen közbeavatkozással nem fogják befolyásolni a küzdelmek kimenetelét, míg a bírák arra tettek fogadalmat, hogy a személyes meghallgatások során a résztvevőktől nyert információkat nem adják tovább.

Az eskütétel egyenként és rendkívül komor külsőségek között történt. Az olümpiai szent körzet egyik fontos építménye volt a Tanácsház (Bouletérion). Ennek 14 x 14 méteres belső udvarán állt az Esküvédő Zeusz (Zeusz Horkiosz) szobra, amely kezében villámot tartott. A szobor előtt egy kettévágott vadkan véres teteme feküdt kiterítve. Az esküt tévőnek erre állva kellett esküjét elmondania, azzal a nyilvánvaló fenyegetéssel, hogy a fogadalmát szándékosan megszegő férfit Zeusz villáma fogja agyonsújtani, és a bűnös olyan gyászos sorsot fog szenvedni, mint a leölt állat.

Mint említettük, lehetséges, hogy ez a zord ceremónia csupán megismétlése volt a közös felkészülés végén végrehajtott hasonló szertartásnak. A görögök az esélyegyenlőséget és az egységes szabályértelmezést akarták biztosítani azzal, hogy Élisz tartomány hasonnevű fővárosában, a Kr. e. 5. század során építettek egy gümnasziont. Az olümpiai játékok kezdete előtt egy hónappal itt kellett összegyűlniük a sportolóknak és edzőiknek, valamint a 10 hónapon keresztül elméleti felkészülést nyert versenybíráknak. Ezzel elérték, hogy minden sportoló azonos körülmények között lépjen a felkészülés utolsó szakaszába. Tudni kell azt, hogy az egyes versenyszámokat rögzített szabályok szerint bonyolították le. Ám ezeket a szabályokat – a kor technikai adottságai között – igen kezdetleges formában terjesztették. Kő- vagy érctáblákba vésték a szövegüket, és természetesen sokszor a véletlenen múlt, hogy valaki kellő időt kap-e a tanulmányozásukra. Problémát jelenthetett az is, hogy az ógörög nyelvnek számos, sok tekintetben eltérő nyelvjárása létezett. Ez a probléma kiváltképp súlyosbította az eredményes felkészülést a Kr. e. 4. század utolsó harmadától beköszöntő hellénizmus korszakában, amikor már három földrész: Európán kívül Észak-Afrika és Ázsia hellén, illetve hellénizált lakói versengtek egymással Olümpiában. Mindez megnehezítette a szabályok egységes értelmezését. Ezek a körülmények arra késztették a játékok szervezőit, hogy Élisz

gümnaszionjában, a frissen kiképzett versenybírák felügyelete alatt gyakoroltassák a sportolókat. Így mód nyílott arra, hogy tisztázzák a szabályokkal kapcsolatos esetleges félreértéseket, a készség szintjén rögzítsék a szabályszerű technikákat.

Ez az eljárás még egy vonatkozásban szükséges volt. Az olümpiai versenyekre jelentkezők létszámát nem korlátozták, és azt sem rögzítették, hogy egy versenyszámban hány egy „nemzetbeli" (vagyis azonos poliszból vagy tartományból érkező) sportoló indulhat. Viszont nyilvánvaló, hogy a játékok napjainkban is sokat emlegetett „gigantizmusa" már az ókorban is gondot jelentett a szervezőknek. Ezen a problémán úgy lettek úrrá, hogy a közös gyakorlás során alulképzettnek talált atlétákat a bírák már nem engedték részt venni az olümpiai játékokon. De nem csak a sportolók minőségére ügyeltek. Azt is figyelték, hogy ki-ki fizikai és technikai alkalmassága folytán a megfelelő korcsoportban óhajt-e versenyezni. Ma úgy véljük – konkrét írásos bizonyíték híján –, hogy 18 éves korig az ifjak (paidesz), azon túl a férfiak (andresz) korosztálya állt nyitva a jelentkezők előtt. Ám írásos dokumentumok hiányában olykor a bírák szakértelmének kellett eldöntenie, vajon egyesek jogosan választottak-e korosztályt. Tudunk olyan esetről, amikor valaki az ifjak birkózó versenyére jelentkezett, amihez életkora szerint joga is volt, de kiemelkedő fizikai ereje miatt a felnőttek közé nyert besorolást. Az igazi csattanója az esetnek az volt, hogy a sportember, a rhodoszi Nikaszülosz a felnőttek között is győzni tudott.

A felkészülés hajrájában szervezett egyhónapos összetartás tehát több szempontból hasznos volt, és persze a bírákra is ráfért a megtanult szabályok alkalmazásának a gyakorlása. Éppen az Élisz városában végrehajtott közös felkészülés többrétegű jelentősége és az a körülmény, hogy eközben rögzült véglegesen a játékok résztvevőinek mezőnye, vezette a sporttörténészeket arra a feltételezésre, hogy az első eskütételre is ott került sor. Ezt követően indultak Olümpiába az atléták, edzők, versenybírók és az összegyűlt érdeklődők, hogy Zeusz kultusza jegyében részesei legyenek a sport ünnepének.

Az olümpiai játékokat minden negyedik évben, a nyári napforduló utáni második holdtölte idején rendezték meg. A mi időszámításunk szerint a nyári napforduló június 21-ére, esetenként 22-ére esik, következésképp a második holdtölte a mi késő július vagy augusztus

hónapunk során állt be. A játékokat akkor rendezték júliusban, ha az első holdtölte közvetlenül a napforduló után következett. Ellenkező esetben az első telihold ideje július végén, a másodiké pedig augusztus végén volt. Ennek megfelelően a két olümpiai verseny közötti időszak 49 vagy 50 hónap hosszúságúra nyúlt. Mivel az egyes görög városállamok, illetve tartományok egymástól eltérő naptári rendszereket alkalmaztak, sokkal praktikusabb volt a mindenhonnan egyformán kivitelezhető csillagászati megfigyelésekhez igazítani az olümpiai játékok rendezésével összefüggő terminusokat. A nyári napforduló utáni első holdtölte jelölte az atléták számára kötelező közös felkészülés kezdetét, és ekkor vette kezdetét az istenbéke is, majd a valószínűleg 25 napon át folyó gyakorlást követően indultak a résztvevők Olümpiába.

A kezdetben csupán egyetlen hivatalos versenyszámmal, a stadionfutással lebonyolított játékok egyetlen nap alatt véget értek. Mivel azonban a program fokozatosan bővült, és ez a gyarapodás csak Kr. e. 200-ban, az ifjak pankration küzdelmének felvételével ért véget, valamint a versenyzők létszáma is folyamatosan nőtt, a verseny idejét is meg kellett hosszabbítani. Ma úgy gondoljuk, hogy Kr. e. 776 és 712 között még csupán egy napig versenyeztek, noha a futószámokat a kétszeres stadionfutással és a hosszútávfutással egészítették ki. 708-ban azonban programba vették a pentathlont (öttusa) és a birkózást, majd 688-ban az ökölvívást. Emiatt kétnaposra nőtt a játékok időtartama, amit az is indokolt, hogy 680-ban versenyezni kezdtek a négyes fogatok, majd 648-tól a lovaglás és a pankration is műsorba került. 468-ra ötnaposra hosszabbodott az időközben az ifjak stadionfutása, birkózása és ökölvívása, valamint a fegyveres futás és átmenetileg a kancalovaglás és az öszvér kettes fogatok összecsapásai révén egyre zsúfoltabbá váló olümpiai program. A Kr. u. 1. században már hatnapos versenyeket bonyolítottak le. A program is bővült, hiszen az utolsóként bevezetett versenyszám, az ifjak pankrationja előtt még műsorba került a kettes fogatok, majd a csikók háromféle versenye, valamint a trombitások és kikiáltók vetélkedése. A sportversenyeken kívül azokkal összefüggő kultikus események is hozzájárultak a végül hatnaposra rögzült végleges program kialakulásához.

Modern hipotézis szerint a hatnapos Olümpia programja a következőképp alakult:

1. nap: Eskütétel, a sportolók kikérdezése (dokimaszia), a trombitások és kikiáltók versenye.

Az eskütételről már szó esett. A sportolók kikérdezését az indokolta, hogy ki-ki maga vallott hazájáról és életkoráról, illetve a lovak tulajdonosai arról, hogy csikóval vagy felnőtt korú lóval versenyeznek-e. Írásos dokumentumok nem lévén, a bírák kérdéseket tettek fel, és a válaszok alapján döntöttek arról, helyben hagyják-e a résztvevők jelentkezését. Kr. e. 396-tól megrendezték a trombitások és a kikiáltók vetélkedését is, hogy az egyes versenyszámok lebonyolításánál a legjobb zenészek és a legöblösebb hangú kikiáltók működjenek közre.

2. nap: Öttusa (pentathlon) – diszkoszvetés, távolugrás, gerelyhajítás, stadionfutás, birkózás.

Modern, ám vitatott feltételezések alapján az öttusa egyes számait a fenti sorrendben bonyolították le. Az győzött, aki három részküzdelemben tudott első lenni. A legelterjedtebb rekonstrukció szerint, ha valaki megnyerte az első három versenyszámot – ezeknek az öttusán kívüli önálló küzdelmeit nem rendezték meg –, akkor őt hirdették ki bajnoknak. Ha egyik atléta egy, a másik két győzelmet ért el, akkor futásban mérték össze erejüket, és ha a két győzelemmel álló ezt is megnyerte, akkor ő lett a bajnok. Ellenkező esetben kettejük birkózó mérkőzése döntött. Amennyiben az első három versenyben más és más győzött, akkor a futás következett. Annak első helyezettje pihent, míg a másik kettő egymással mérkőzött birkózásban. Végezetül a pihent öttusázó ennek az összecsapásnak a nyertesével csapott össze, és aki ezt a birkózó mérkőzést megnyerte, az lett az öttusa bajnoka. Ha ez a rekonstrukció helytálló, akkor az első három versenyszám lebonyolítása után azok az atléták, akik addig egyetlen győzelmet sem arattak, kiestek a versengésből.

3. nap: Lovas versenyek – lovaglás, kettes és négyes fogatok küzdelme csikókkal, illetve felnőtt korú lovakkal. Áldozat Pelopsz, a játékok egyik mitikus alapítója vélt sírjánál, a halotti kultusz jegyében.

A lovas küzdelmeket a többi versenyszámtól eltérően nem a Stadionban, hanem a Hippodromosznak nevezett lóversenypályán bonyolították le. Ezen versenyek sajátossága az volt, hogy a lovakat, illetve fogatokat hivatásos hajtók hajtották, de a győzelmet a ló, illetve a fogat tulajdonosának a javára írták. Emiatt a győzelmet úgy is meg lehetett szerezni, hogy a bajnok fizikailag nem volt jelen Olümpiában. Így

fordulhatott elő, hogy noha az asszonyok nem léphettek be a játékok színhelyére, mégis volt női olümpiai bajnok. Kr. e. 396-ban, majd négy esztendővel később a spártai királylány, Küniszka nyerte a négyes fogatok versenyét. Első győzelmét fogata szobrával és az annak talapzatára vésett epigrammával örökítette meg, amit lefordítottam:

„Spárta királyai nemzettek, s most győztem a ménes
gyorslábú fogatával, mit bizonyít ez az emlék.
Én Kűniszka vagyok, aki nőként hellaszi földön
elsőnek koszorút nyerve elérte a célt.”

4. nap: Az ifjak versenyei – stadionfutás, birkózás, ökölvívás, pankration. Körmenet és száz marha feláldozása Zeusz oltáránál (hekatombé áldozat), a termékenységi kultusz keretében.

Ennek a napnak a programja azt az elképzelést tükrözte, hogy az ifjak képviselik az emberi társadalom új termését. Illő tehát, hogy a termékenységet vezénylő főisten ünnepén ők versengjenek. A holdtölte is erre a napra esett.

5. nap: Futóversenyek (hosszútávfutás, stadionfutás, kétszeres stadionfutás), birkózás, ökölvívás, pankration, fegyveres futás (hoplitodromosz).

A Stadion nyugati és keleti végében, egymástól egy stadionnyi (192,27 m) távolságra fektettek le egy-egy kőgerendát, amik rajt- és egyben célvonalként szolgáltak. A hosszútávfutás távja 7 és 24 stadion között váltakozott. Ez azt jelentette, hogy ennyiszer kellett oda-vissza megfutni a stadion távot. Páratlan számú stadion esetén keleten rajtoltak, míg páros számúnál nyugaton. A versenyzők egy-egy hossz végén a rajt-célvonalakon fúrt lyukakba illesztett karókat kerülték meg. A fontos az volt, hogy az utolsó egyenes végén, nyugaton, a Zeusz-oltár irányában érjenek célba. Keleten rajtolt el a stadionfutás mezőnye, és nyugaton történt meg a kétszeres stadionfutás – ekkor egyszer tették meg oda-vissza a távot – rajtja és befutója egyaránt. A hosszútávfutást kora reggel kezdték a nagy meleg miatt. Ezt követte a stadionfutás, majd a kétszeres stadionfutás (kb. 385 m). Csak egyetlen atléta, Politész tudott győzni mind a három versenyszámban, Kr. u. 69 során.

A nehézatlétikai vagy küzdősportokat is a Stadion homokján rendezték meg. Ezeknek az összecsapásoknak sem az idejét, sem az idejét,

sem a bennük résztvevők testsúlyát nem korlátozták (vagyis nem voltak súlycsoportok). A birkózást az nyerte, aki háromszor földre vitte ellenfelét. Sok akkori fogás a mai birkózásban is megtalálható (csípődobás, válldobás, lerántás stb.), de lehetett rúgni és gáncsolni is. Az ókori birkózás sokkal durvább volt, mint a modern, és természetszerűleg nem oszlott kötött- és szabadfogásra. Az ökölvívók csak ellenfelük fejét vehették célba. Kezükre első időkben borjúbőr, később viszont marhabőr szíjakat tekertek. Alsó karukat gyapjas birkabőrbe burkolták, hogy avval töröljék le arcukról a verejtéket. A ma is alkalmazott ütések: horog, egyenes, csapott stb. mellett megengedett volt a kalapácsütés és a nyitott tenyér használata is. A mérkőzés, csakúgy, mint a pankration esetében, addig tartott, amíg az egyik fél fel nem adta a küzdelmet, vagy pedig harcképtelenné nem vált. A pankrationban mindent megengedtek, ami a birkózás és az ökölvívás szabályaiba belefért. Így az egész test ütőfelületet képezett, és az ököl is csupasz volt. A nehézatléták közül kiemelkedett az ötszörös felnőtt birkózóbajnok krotóni Milón, aki hatalmas testsúlyánál fogva egyszerűen földre nyomta ellenfeleit. Az ökölvívás emblematikus versenyzője volt a rhodoszi Diagorasz, akinek egyik fia később ugyanebben a sportágban, másik gyermeke viszont pankrationban lett győztes. Utóbbi versenyszám nagyszerű bajnokaként ünnepelték a háromszor is diadalmaskodó Arrakhiónt. Ő utolsó győzelmét nem mindennapi körülmények között aratta. Döntőbeli ellenfele a földharc során a nyakát kezdte fojtogatni. Kétségbeesésében Arrakhión kicsavarta a másik nagylábujját. Ő maga megfulladt, de partnere a lábujja miatti kínjában ugyanakkor feladta a harcot. Ekkor a bírák Arrakhión holttestét koszorúzták meg.

Minden Olümpia legutolsó versenye a fegyveres futók összecsapása volt. Az atléták két stadion távon mérték össze tudásukat úgy, hogy a fejükön sisak, a balkarjukon pajzs képezte a fegyverzetet. Ezzel a vetélkedéssel jelezték azt, hogy nemsokára befejeződnek a játékok, és azok végeztével az istenbéke is véget ér.

6. nap: Ünnepi lakoma, a győztesek ünneplése.

A kezdetben csupán a helyi Zeusz-kultuszhoz kötődő sportversenyek fokozatosan népszerűekké váltak a teljes görögség körében. Ehhez nagymértékben hozzájárult az a körülmény, hogy Apollón jósisten fia, Iamosz a hagyomány szerint jóshellyé emelte Olümpiát, ahol később

utódai, az Iamidák nemzetségének tagjai jóslatokat adtak a Hellász minden részéből hozzájuk folyamodó híveknek. Az olümpiai jósok személyesen is részt vettek a görög gyarmatosításban és több hadjáratban, melyeket részben a barbárok, részben egymás ellen folytattak a görög államok. Emiatt őket a görögök „tábori papjainak" is tartották. A jóspapok közreműködésével kialakult távoli hellén települések polgárai idővel tömegesen zarándokoltak Olümpiába, hogy ott fejezzék ki hálájukat az őket új hazához segítő isteneknek. A görög-perzsa háborúk idején a perzsaellenes koalíció polgárai nevezték először magukat helléneknek. Idővel egyet jelentett hellénnek és egyben az olümpiai játékok résztvevőjének lenni. Makedónia és Thesszália lakóinak integrálása az olümpiai játékokba például párhuzamosan zajlott e népeknek a perzsák elleni küzdelemhez történő csatlakozásával. A Kr. e. 5. századra az Olümpiához kötődő, alapvetően a főisten Zeusz kultuszához kapcsolódó sportverseny a görög közösségi tudat jelképévé vált.

A Nagy Sándor hódításai nyomán kibontakozó hellénizmus időszakában a görög civilizáció legfontosabb elemei elterjedtek a Közel- és Közép-Kelet területén. A hellén nevelési- és sporteszmények a hellénizálódó keleti tömegek számára is elfogadottakká lettek. Ennek egyik ékes bizonyítéka az a mai Afganisztán Ai-Khanum nevű települése közelében feltárt hellénizmus korabeli gümnaszion, amelynek előterében ugyanazok az Apollón ihlette erkölcsi parancsolatok szövege volt olvasható, mint az onnan hatezer kilométerre fekvő görögországi Delphoiban. Maga az Olümpiához kapcsolódó vallási és sportmozgalom az akkor ismert világ (az oikumené) lakosságának egyik integráló tényezőjévé emelkedett. A Közel-Keleten, így a kis-ázsiai Pergamonban is az olümpiai játékok szabályai szerint rendezett versenyjátékokat alapítottak. A sportolók ezeken készülhettek fel az olümpiai megmérettetésre.

A római hódítás egyik következményeként a görög-hellénisztikus szellemi és anyagi értékek Nyugat-Európa számára is elérhetőekké váltak a romanizáció keretein belül. Az időszámításunk kezdetét követő évszázadok ismertté vált olümpiai győzteseinek személye arra utal, hogy a Római Birodalom tág határain belül az olümpiai mozgalom szinte világméretűvé vált. Természetesen már nem a görög identitást hirdette, hanem azokat az örök emberi értékeket, amiket

modern formában napjaink olimpizmusa is magáévá tett.

A keresztény vallás államvallássá alakulása a Római Birodalomban a „pogány” kultuszok, így az olümpiai Zeusz-kultusz betiltásához vezetett. Újabb nézet szerint ez II. Theodosius kelet-római császár uralkodásához köthető, a Kr. u. 430-as évekre. A Zeusz-kultusszal együtt az olümpiai játékok időszaka is leáldozott. A török uralom alól felszabadult görögség újjászületése a 19. században azonban meghozta Olümpia újra felfedezését, és a hozzá kötődő szép hagyomány feléledését. Ez a hagyomány táplálja a napjainkban is virágzó nemzetközi olimpiai mozgalmat, amely modern civilizációnk egyik legértékesebb elemévé, a népek barátságának, a nemes vetélkedés szellemének őrzőjévé emelkedett.

Az elmaradt olimpiák története

Így szólt közbe a történelem

Igencsak úgy tűnik, hogy a derék japánokat valamiféle átok sújtja, ha olimpiai játékok megrendezéséről van szó. Mint az ismert, a COVID 19 koronavírus-járvány világméretűvé válása miatt a 2020. nyarára tervezett tokiói olimpiai játékokat 2021-re halasztotta el a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. S bizony erre még nem volt példa a modern kori ötkarikás események 1896 óta íródó történetében!

Olyan viszont, hogy olimpia elmaradjon, több alkalommal is volt. 1916-ban az első, míg 1940-ben és 1944-ben a második világháború szólt közbe. Nézzük is, hogyan történt mindez!

AZ ELSŐ ESET: 1916. BERLIN

Berlint még 1912. július 4-én, Stockholmban jelölték ki hivatalosan a VI. újkori olimpiai játékok helyszínének; igaz, a német főváros az első körben nem óhajtott pályázni. Ám 1911-ben – miután kiderült, hogy Cleveland, Alexandria és Budapest is versenybe száll – sürgősséggel nyújtotta be igényét a rendezés jogára. Mivel pályázatát a modern kori olimpiai játékok megálmodója, Pierre de Coubertin báró is támogatta, nem is volt kérdés, hogy 1916-ban a német fővárosban találkozzanak a sportolók. Berlin nagyon készült az olimpiára, sorra épültek a sportlétesítmények. 1913. június 8-án felavatták a 33.000 néző befogadására alkalmas Deutsches, a köznyelvben Grünewald-stadiont, amely az olimpia központi létesítménye lett volna. A Berlinhez közeli, akkor közigazgatásilag még nem a fővároshoz tartozó Charlottenburgban felépített stadiont – Volker Kluge német olimpiatörténész szerint – „a német sportszellemiség központjának” szánták. Az ezüst-arany jubileumát, azaz császárságának 25. évforduló-ját ünneplő II. Vilmos császár jelenlétében tartott avatón több mint 60.000 sportoló és néző vett részt.

Otto March, a stadion tervezője a kor legmodernebb, londoni stadionjának mintájára készítette el tervét, számos újítással egészítve ki azt. Középen gyeppálya, körülötte az atlétika számára a salakpálya.

A főtribün előtt a futópálya 20 méteresre szélesedett, így a rövidtávú atlétikai versenyeket a középtávfutással párhuzamosan lehetett lebonyolítani. A főtribünnel szemben épült a 100 méter hosszú úszómedence. A stadion mindkét oldalán antik stílusú oszlopcsarnokok épültek öltözőkkel, mosdókkal és raktárakkal. (A grünewaldi sportkomplexumot 1934-ben Hitler ösztönzésére elbontották, hogy az 1936-os berlini játékok létesítményeit fel tudják építeni a helyén, amelyek a mai napig működnek.)

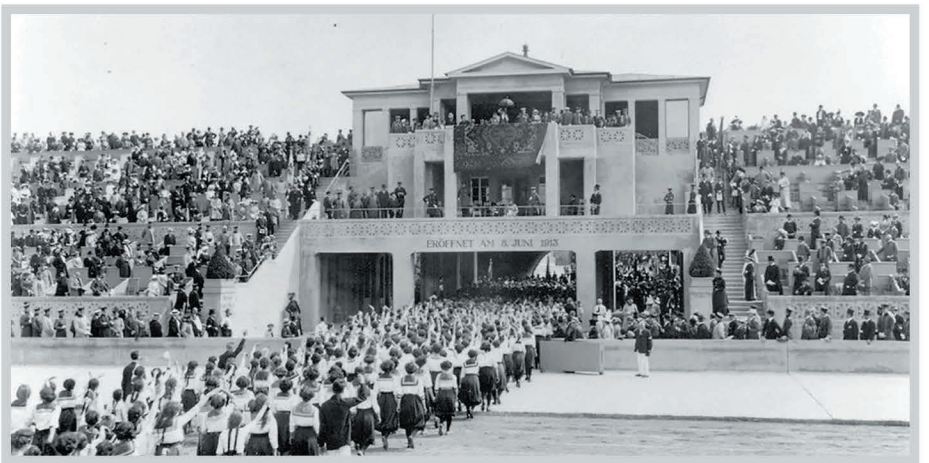

A játékok 1916. július 1-jén kezdődtek volna. A programot a szervezők három különálló versenyidőszakra osztották. Először tartották volna meg a „Játékok Hetét", amit a „Stadion Hete", majd a „Vitorlázás és Evezősportok Hete" követett volna. A tervek szerint a berlini játékokon mutatták volna be először az olimpia új szimbólumát, az ötkarikát.

A történelem azonban közbeszólt, hiszen 1914-ben kitört a Nagy Háború. A sportolók nagyobb része a frontokon harcolt, nagynevű versenyzők sora esett ott el. A világháború kitörése után a németellenes országok kérték Németország kizárását a NOB-ból, illetve az 1916-os játékok rendezési jogának megvonását. 1915-ben Coubertin lemondott NOB-elnöki pozíciójáról, miután őt is behívták a francia hadseregbe. Az ideiglenes elnök a semleges svájci alelnök, Godefoy de Blonay lett. Ebben az évben tette át székhelyét is Lausanne-ba a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. A elmondástól függetlenül továbbra is befolyásos

Coubertin mindvégig kitartott Berlin mellett, mondván, hogy az olimpia eszméje független a politikai döntésektől, és a háború előtti békés állapotokat tükrözi. Az olimpia megrendezési jogát nem lehet ily mód megváltoztatni. Ám a háború elhúzódott az olimpiai játékok pedig nem kerültek megrendezésre. Ezért az esemény így került be a sporttörténetbe: „VI. olimpiai játékok, Berlin, 1916. A háború miatt elmaradt."

HÁBORÚK SORA: 1940. TOKIÓ, HELSINKI

Az 1940. évi, XII. nyári olimpiai játékokra eredetileg Tokióban 1940. szeptember 21-étől október 6-áig került volna sor. Ez lett volna az első ázsiai olimpia. A rendezés jogáért nagy küzdelem zajlott. A császárság 2600 éves évfordulóját ily módon is megünnepelni készülő japánok biztosra akartak menni. Ezért nemcsak a Nemzetközi Olimpiai Bizottságot próbálták meggyőzni, hanem igyekeztek különféle diplomáciai csatornákon is nyomást gyakorolni a döntéshozókra. Az egyik szóvivőjük az a Dzsigoró Kano volt, akit a judó, azaz a cselgáncs atyjának is tekintenek. Kano a Külügyminisztérium tisztviselője, 1927-től a Népszövetség főtitkárhelyettese és politikai ügyek igazgatója volt 1933-ig, az első ázsiai NOB tagja, római nagykövet 1934-től 1937-ig, majd párizsi nagykövet. Röviden: befolyásos személy, akinek fontos és elévülhetetlen szerepe volt, hogy Tokió legyen a későbbi befutó.

Ahogyan a 2011-es szökőár után Tokió elnyerte a 2020-as játékok rendezési jogát, úgy az 1940-es kandidálás is lehetőséget adott nekik arra, hogy a fővárost sújtó, nagy, kantói földrengés okozta károkat az olimpia megrendezésével orvosolni tudják, lehetőséget teremtve így az újjáépítésre.

Bár Kano már 1932-ben részt vett – és bejelentette Japán rendezési szándékát – a los angelesi NOB-ülésen, a játékok helyszínéről mégsem az eredeti terveknek megfelelően az 1935. évi NOB-ülésen döntöttek, hanem csak az 1936-ban Berlinben tartott ülésen. A japánok Tokióban tett látogatása során először meggyőzték a kezdetben velük szemben kritikus NOB-elnököt, a belga Henri de Baillet-Latourt. Második lépésként rábírták – éppen a diplomáciai csatornákon keresztül – Rómát és Londont, hogy vonják vissza kandidálásukat. (Róma esetében a Kano melletti másik két japán NOB-tag, Michimasa Sojesima és Jotaro Sugimura 1935-ben személyesen is találkozott Mussolinivel.) Így egyetlen riválisként Helsinki maradt, amelyet a szavazáson 36: 27 arányban le is győztek.

1937. szeptember 2-án nagy trauma érte a világ sportéletét. Báró Pierre De Coubertin szívbénulás következtében Genfben - miközben a La Grange parkban sétált- meghalt. Előtte azonban még volt ideje azonban eljuttatni Werner Klingeberghez (a szervezőbizottság technikai tanácsadójához) utolsó, kevesek által ismeretlen üzenetét. Ez 1937. július 29-én kelt, amelyről úgy tartják, hogy az olimpizmus atyjának utolsó jelentős üzenete volt:

"Az a misszió, amelyet Japán vállal azáltal, hogy megszervezi a XII. olimpiai játékokat Tokióban, a legnagyobb, amit valaha egy népre bíztak. Nem csak arról van szó, hogy az olimpiai láng végigfut szinte az egész világon, és így az olimpia szellemisége társul egész Ázsiához. Így egyesülhet a hellenizmus Ázsia kifinomultabb kultúrájával és a művészetével. Nagy öröm számomra, hogy valamilyen módon hozzájárulhattam ehhez."

Igen ám, csakhogy 1937. július 7-én kitört a második japán - kínai háború, aminek nyomán hamarosan a japánok Mandzsúriában egy bábállamot hoztak létre. A háborúskodás a szigetország kormányát megszorító intézkedések megtételére kényszerítette. Ezek közé

tartozott az olimpiai játékok megrendezésének esetleges lemondása is. Hosszú belső viták után végül is 1938. július 14-én a japán kormány megvonta támogatását a szervezőbizottságtól. Ezek után – két nappal rá – tájékoztatták a NOB-ot is a döntésről, amely Helsinkit kérte fel a rendezésre. A finnek vállalták is a rendezést. Más kérdés, hogy a világháború eszkalálódása miatt nemcsak az első ázsiai, hanem a finnországi olimpia is elmaradt.

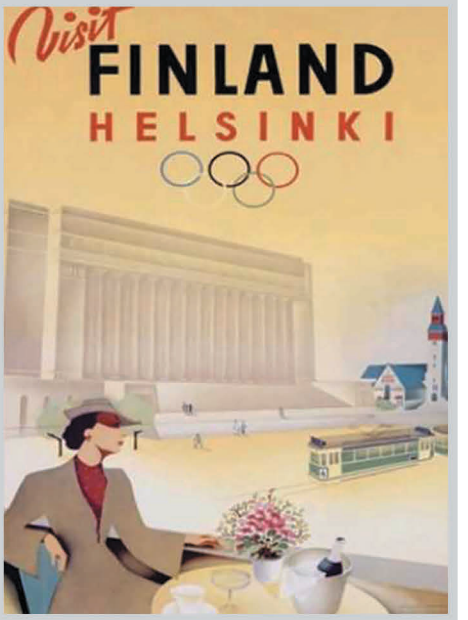

DUPLA JAPÁN BUKÁS: 1940. SZAPPORO, DE ST. MORITZ ÉS GARMISCH-PARTENKIRCHEN IS HOPPON MARADT

Hogy a történet még érdekesebb legyen, a japánok mindjárt két olimpia megrendezését bukták el. Az történt ugyanis, hogy 1940-ben az V. téli olimpiai játékokra szintén a felkelő nap országában, nevezetesen Szapporoban került volna sor. A fenti okok miatt azonban a február 3–12-re tervezett eseményt szintén lemondták. 1938. szeptember 3-án a NOB az 1940-es téli játékokat átadta St. Moritznak. A svájci szervezőbizottság és a NOB között azonban viták keletkeztek, így St. Moritz megbízatását 1939. június 9-én visszavonták, a rendezési jog átszállt a

felső-bajorországi Garmisch - Partenkirchenre. A második világháború azonban eldöntötte a dilemmát: a három hónappal később elkezdődő háború miatt a játékokat törölték.

1944. LONDON ÉS CORTINA D'AMPEZZO

Négy évvel korábban még nem sejthették, hogy a második világháború miatt tizenkét éves szünet lesz az olimpiák sorában. Az elmaradt 1944-es XIII. nyári olimpia, amelynek rendezésére a Nemzetközi Olimpiai Bizottság nyolc város közül – szavazással – Londont választotta ki, csak sorszámot kapott. (A brit főváros hamar vigasztalódhatott, miután négy évvel később, 1948-ban a NOB a rendezési jogot szavazás nélkül Londonnak ítélte.) Az 1944-es téli játékok a Dolomitokban, Veneto tartományban lévő településen, Cortina d'Ampezzóban lettek volna, de szintén elmaradtak. (Az olasz kisváros 1956-ban fogadta ötkarikás havas-jeges játékokon a világ legjobbjait, 2026-ban pedig Milánóval együtt közösen rendezhet olimpiát.)

JAPÁN VIGASZ: 1964. TOKIÓ ÉS 1972. SZAPPORO

Az elmaradt 1940. évi olimpia után 24 évvel mégiscsak Ázsiába ért az olimpiai láng. A japán főváros 1964. október 10 - 24. között rendezhette a XVIII. nyári olimpiai játékokat. A versenyeken 93 nemzet 5151 sportolója vett részt. 21 sportág 163 versenyszámában avattak bajnokot. Magyarország 10 arany- 7 ezüst- valamint 5 bronzéremmel az előkelő 6. helyen zárt az éremtáblázaton. Itt, az első ázsiai olimpián védte meg címét a temesvári születésű Balás Jolán magasugrónő is. Tokióban a lebonyolítást biztosító létesítmények a legkorszerűbb módon épültek, a modern technikai eszközök pedig ámulatba ejtették a sportvilágot.

Nyolc esztendővel később a másik, korábban hoppon maradt város is vigasztalódott. 1972. február 3–13. között Szapporoban 35 nemzet 1006 sportolója 10 sportágban mérette meg magát az első Ázsiában megrendezett jeges-havas játékokon. Érdekesség, hogy Magyarország mindössze egy sportolóval, Almássy Zsuzsa műkorcsolyázóval képviseltette magát, aki amúgy a dicséretes ötödik helyen végzett.

PROLÓG

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság döntése értelmében az elhalasztott játékokat 2021. július 23. és augusztus 8. között fogják megrendezni. Reményeink szerint az egészségét visszanyerő emberiség nagy játéka a sport győzelme is lesz, sok-sok magyar sikerrel!

Horváth Vilmos
a Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület elnöke
az Olimpiatörténészek Nemzetközi Társaság tagja

Gyeplabda az olimpiákon

Dr. Printz János Károly (Budapest)

Olimpiai találkozások a gyeplabdával – személyes mozaikok

HÉTÉVESEN…

Ezerkilencszázhatvan. Augusztus végi nap. Hétéves vagyok, elég nagy ahhoz, hogy egyedül mehessek a kútra vízért. Ott hallom a hírt, hogy Parti János olimpiai bajnok lett. Hazafelé elgondolkodom, hogy mi is lehet ez a rendkívüli esemény és hőstett, amely láthatóan a sikátoriaknak is nagy örömet okozott. Édesapám elmagyarázta, s másnaptól bújtam a nem túl nagy választékú lapokat, újabb olimpiai tudósításokat és természetesen magyar sikereket keresve. Egy hét múlva ugyan még megkérdeztem, hogy Török Gyula, mint negyedik, miért szerepel a főcímben, de gyorsan kiderült, hogy népszerű ökölvívónk a Rómában addig megszerzett magyar elsőségek sorában foglalja el a szóban forgó helyet. Akkoriban a számok bűvöletében éltem, amelynek gazdag tárházát nyújtott a nemzetek „nem hivatalos” pontversenyének táblázata, az 1-6. helyezésekkel, no meg a naponta érkező olimpiai eredmények sok-sok adatával. Nem csoda, hogy miután tudomást szerezetem megjelenéséről, alig vártam, hogy kezembe foghassam az „Ez történt Rómában” című könyvet. Miközben a XVII. nyári olimpiai játékok eseményeit összefoglaló kötet minden sorát és listáját „fújtam”, a képaláírásokkal együtt, sajnálkoztam, hogy a közölt fotók nem színesek, és azokat sorra kifestettem. Így jutottam el a gyeplabdázókhoz, akikről kiderült, hogy a döntőben nagy

meglepetést okoztak, mivel Pakisztán 1:0-ra megverte szomszédját, a hatszoros olimpiai bajnok India pedig ezt nem tudta megakadályozni. (Mint később kiderült, a döntőig mindkét csapat sorra nyerte meccseit. A pakisztániak az aranyérmet jelentő találattal együtt 25 gólt szereztek az olimpiai tornán, s mindössze egyet kaptak. Az indiaiak sem maradtak le nagyon tőlük 19-2 gólkülönbségükkel.) Ettől kezdve a távoli főhősök számomra egzotikus sportággá tették a gyeplabdát, amit csak fokozott számomra szerény hazai népszerűsége, nem túl nagy itteni ismertsége, miközben nagyon érdekes és figyelmet érdemlő labdajátéknak gondoltam.

HÚSZ ÉV MÚLVA…

Szurkolói küldöttséggel érkeztem 1980 nyarán Moszkvába. Ez egyben azt is jelentette, hogy nem valósult meg az a tervem, amelyet gyermekkoromban Nurmi, Zatopek és az ausztrálok (a mester Percy Cerutty) edzésmódszereit tanulmányozva gyúrtam össze, s úgy számoltam, hogy a hetvenes vagy nyolcvanas évek valamelyik (ha nem több) olimpiájára szorgos gyakorlással be fog érni… Ennél fogva csak a lelátóról tapsolhattam a pályán a köröket rovó futóknak, a távok sorrendjét követve a brit Ovett és Coe, valamint az etióp Yifter aranyérmeinek.

Az atlétikai versenyek mellett természetesen igyekeztem nap mint nap a helyszínen követni a többi olimpiai eseményt is, főleg azokat, amelyek a várható magyar sikerek vagy egyéb okok miatt különös izgalmat, érdekességeket tartogattak. Így jutottam el az olimpián ekkor debütáló női gyeplabda körmérkőzésének a „végelszámolás” szempontjából döntő találkozójára, az Ausztria-Zimbabwe meccsre. A két csapat játékának könnyedsége, látványa és hangulata magával ragadta a közönséget, miközben sorra estek a gólok is – elsősorban az afrikai csapat jóvoltából. A 4:1-es zimbabwei győzelem azt jelentette, hogy első alkalommal együttesük állhatott fel női gyeplabdában az olimpiai dobogó legfelső fokára. Ez a délután, újabb egzotikuma mellett, igazi olimpiai élményt hozott mindenki számára, aki ott volt.

MAJD’ TOVÁBBI KÉTSZER HÚSZ ÉV MÚLVA…

Duruzsolva halad a hatalmas gép az óceán felett. Az utasok, magamat is beleértve, igyekeznek kellemes időtöltést találni a még rájuk váró

órákra. Nálam néhány kattintás és kezdődhet is a „Gold” című indiai film, amely az 1948-as olimpia gyeplabda döntőjét, annak előzményeit eleveníti fel. Hősei természetesen az ázsiai ország válogatottjának tagjai és mesterei, akik a döntőben éppen Nagy-Britannia legyőzésével szerzik meg a sportágban India sorrendben negyedik olimpiai bajnoki címét. Ez azonban minden korábbinál nagyobb jelentőségű siker, mivel a csapat tagjai a független India sportolóinak első aranyérmeit vehették át. A függetlenség hatvanadik évfordulóján, 2018. augusztus 15-én bemutatott film számos érdekességgel szolgál, jól megkomponált jelenetekkel kötik le a nézőt, akinek ideje így még a gépnél is gyorsabban repülhet.

A film történetének egyik fordulópontja az a legendákhoz sorolható pillanat, amikor mesterük arra utasítja a játékosokat, hogy a nedves, csúszós pálya miatt vegyék le cipőiket, s próbáljanak így megbirkózni a talajjal. Felesége tanácsára egykor így tett ő is, amikor egy elakadt kocsit kellett kitolnia a sárból.

(A londoni olimpia hivatalos jelentése kiemeli, hogy a 4:0-ás indiai győzelemmel zárult döntőre 25 ezer néző volt kíváncsi. A gólokat G. Singh (2), T. Singh és Jansen szerezte. Hangsúlyozza a jelentés, hogy a fiatal indiai csapat erős védelemmel lépett pályára, a középpályán konstruktív játékot mutatott, támadásai gyorsak és szellemesek voltak. A valóságban – jegyzik meg egyes források – esős idő esetén is maradtak a cipők, de ilyenkor az indiaiak más technikával, kifinomult mozgással igyekeztek az időjárás hatásaival megbirkózni.)

A történet záró akkordjai egy hatalmas és immár független ország ünnepét idézik, saját nemzeti zászlóval és himnusszal.

Az utolsó kockák után azonnal elhatároztam, hogy a földre érés után ismét „átveszem” a szép és izgalmas sportág olimpiai történetét,

amelynek néhány további információját, legfontosabb adatait a következőkben osztom meg az olvasókkal.

A GYEPLABDA OLIMPIAI PÁLYAFUTÁSA

A történet 1908. október 29-én délután fél háromkor indult, amikor a londoni stadionban pályára lépett a német és a skót válogatott, hogy ezzel megkezdődjön az első alkalommal megrendezett olimpiai gyeplabda torna mérkőzéseinek sorozata. A rend kedvéért meg kell említeni, hogy a skótok 4:0-ra győztek.

Londonban akkor hat csapat vett részt az olimpián, mindössze három ország képviseletében, mivel négy együttest maga Nagy-Britannia delegált. Végül el is hozták, pontosabban otthon tartották az első négy helyet, Anglia, Írország, Skócia (3.), Wales (szintén 3.) sorrendben, az ötödik pedig a Németországból érkezett együttesnek, míg a hatodik a francia csapatnak jutott. A bajnok angolok meggyőző sorozatot produkáltak, a második ír csapatot például 8:1-re győzték le. (Írország sportolói ekkor még brit színekben indultak az olimpián)

A sportág híveinek tizenkét évet kellett várniuk az újabb olimpiai küzdelmekre. Az antwerpeni játékokon mindössze négy ország válogatottja küzdött a bajnoki címért. Nagy-Britannia és Franciaország közé ezúttal Dánia és Belgium „ékelődött be".

Négy év múlva újra hiányzott a programból a gyeplabda, de ez a további olimpiákon már egyszer sem fordult elő. Amszterdamban megkezdődött az indiaiak nagy sorozata, amely egészen 1956-ig tartott, s mint arról már szó esett, a független Indiával egyidejűleg létrejött Pakisztán vetett annak Rómában véget.

Közben a résztvevő országok száma is növekedett, Rómában, de Mexikóvárosban és Münchenben is 16-16 csapat mérkőzéseit rendezték meg, s 1984-től kezdve állandósult az olimpiai mezőny tizenkét résztvevővel. Az indiaiak és a pakisztániak továbbra is pályáztak a dobogóra, de a legfelső fokára csak egyszer-egyszer sikerült felállniuk, az elmúlt két és fél évtizedben már más tájakról érkezett csapatok uralták a mezőnyt. Az olimpiai sportág elterjedtségét igazolja, hogy eddig a férfiak között négy földrész is adott bajnokokat, legalábbis Rió óta, amikor a szomszédos Argentína futott be elsőnek. Korábban az amerikai kontinensről a férfiak tornáján az Egyesült Államok csapata állhatott fel a dobogó harmadik fokára Los

Angeles-ben, még 1932-ben, a nem túl nagy konkurenciát felvonultató mezőnyben.

A dobogós helyezéseket bemutató táblázatból „első ránézésre" látszik, hogy eddig eléggé szűk körből kerültek ki az érmesek. A német együttesek besorolásától függően 15-16 olyan országról beszélhetünk, amelynek férfi gyeplabdázói olimpiai érmet tudtak szerezni. Az éremtáblázaton legjobban természetesen India áll nyolc olimpiai bajnoki címmel, amelyhez egy második hely és két bronzérmes teljesítmény társul. Kilenc dobogós hellyel, közte három bajnoki címmel büszkélkedhet Pakisztán, bár az érmek gyűjtését, ahogyan erről szintén szó esett, csak 1948-tól kezdhették el. Hasonlóan nyolcszoros dobogós Németország, ebből három az első hely, amelyből ezen kívül 1972-ben NSZK hazai csapata is szerzett egyet. Nyolc alkalommal került be az első három közé Ausztrália (1 arany, 3 ezüst és 5 bronz), kilencszer Hollandia (2-4-3), valamint Nagy Britannia (3-2-4), de, mint tudjuk, a briteknek az első alkalommal lehetőségük volt arra, hogy akár az első három helyet elfoglalják, és ezzel éltek is.

Érdekes, hogy a hölgyek ugyan jóval később kezdték gyeplabdában (is) az olimpiai szerepelést, az érmekből mégis majdnem annyi országba jutott, mint a férfiak esetében. Eddig ugyanis a női csapatok tíz olimpián voltak ott, s tizenhárom nemzet válogatottjai állhattak fel egy vagy több alkalommal a dobogóra, mégpedig öt földrészről. Ennek tükrében az első alkalom eseményei nemcsak emlékezetesek, hanem „kivételesek" is voltak. A moszkvai női gyeplabdatornán részt vevő hat ország közül öt azóta nem tudott visszatérni a játékokra, csak az indiaiakkal lehetett újra találkozni, de csak egyszer, legutóbb Rióban. (Az 1980. évi második Csehszlovákia és a bronzérmes Szovjetunió történelme közben lezárult.)

Az olimpiai dobogót a holland hölgyek szinte kibérelték, 1984 óta – Barcelonát kivéve – mindig, azaz nyolcszor, felállhattak valamelyik fokára, s háromszor aranyérmeket vettek át. Utóbbi mondható el az ausztrálokról is, de ők csak „aranyban" utaztak, más színű érmeket női gyeplabdában nem gyűjtöttek. A gyeplabda nagyhatalmai közül egy-egy első hely jutott még a briteknek, a németeknek és a spanyoloknak is. A hat, nyolc, tíz és az utóbbi három olimpián már tizenkét fős női mezőny adatait is lehetne tovább elemezni...

Azt viszont a hölgyekre Moszkva óta minden bizonnyal valamennyi

esetre el lehet mondani, hogy szerepelésük az olimpiák programjának egyik üde színfoltját jelenti.

A FÉRFI ÉS NŐK OLIMPIAI ÉREMTÁBLÁZATA GYEPLABDÁBAN JELENLEG AZ ALÁBBI:

Férfiak

Az olimpia helyszíne és éve	Arany	Ezüst	Bronz
London, 1908	Nagy-Britannia (Anglia)	Nagy-Britannia (Írország)	Nagy-Britannia (2) (Skócia, Wales)
Antwerpen, 1920	Nagy-Britannia	Dánia	Belgium
Amszterdam, 1928	India	Hollandia	Németország
Los Angeles, 1932	India	Japán	Egyesült Államok
Berlin, 1936	India	Németország	Hollandia
London, 1948	India	Nagy-Britannia	Hollandia
Helsinki, 1952	India	Hollandia	Nagy-Britannia
Melbourne, 1956	India	Pakisztán	E. Német Csapat
Róma, 1960	Pakisztán	India	Spanyolország
Tokió,1964	India	Pakisztán	Ausztrália
Mexikóváros, 1968	Pakisztán	Ausztrália	India
München, 1972	NSZK	Pakisztán	India
Montreal, 1976	Új-Zéland	Ausztrália	Pakisztán
Moszkva, 1980	India	Spanyolország	Szovjetunió
Los Angeles, 1984	Pakisztán	NSZK	Nagy-Britannia
Szöul, 1988	Nagy-Britannia	NSZK	Hollandia
Barcelona, 1992	Németország	Ausztrália	Pakisztán
Atlanta, 1996	Hollandia	Spanyolország	Ausztrália
Sydney, 2000	Hollandia	Dél-Korea	Ausztrália
Athén, 2004	Ausztrália	Hollandia	Németország
Peking, 2008	Németország	Spanyolország	Ausztrália
London, 2012	Németország	Hollandia	Ausztrália
Rio de Janeiro, 2016	Argentína	Belgium	Németország

Nők

Az olimpia helyszíne és éve	Arany	Ezüst	Bronz
Moszkva, 1980	Zimbabwe	Csehszlovákia	Szovjetunió
Los Angeles, 1984	Hollandia	NSZK	Egyesült Államok
Szöul, 1988	Ausztrália	Dél-Korea	Hollandia
Barcelona, 1992	Spanyolország	Németország	Nagy-Britannia
Atlanta,1996	Ausztrália	Dél-Korea	Hollandia
Sydney, 2000	Ausztrália	Argentína	Hollandia
Athén, 2004	Németország	Hollandia	Argentína
Peking, 2008	Hollandia	Kína	Argentína
London, 2012	Hollandia	Argentína	Nagy-Britannia
Rio de Janeiro, 2016	Nagy-Britannia	Hollandia	Németország

Az évkönyv adta terjedelemben további részletekbe, vagy nagy egyéniségek bemutatásába nem mehetünk bele, azt talán majd egy következő összegzés, vagy a gyeplabda „nagykönyve" tartalmazhatja. Egy kérdést azonban nem kerülhetünk meg:

Hol voltak az olimpiákon a gyeplabdázó magyarok?

A válasz rövid: indulóként mindössze egy alkalommal, 1936-ban Berlinben. Csapatunk éppen India ellen kezdett és tisztesnek mondható 4:0-ás vereséget szenvedett. Válogatottunk következők ellenfelétől, Japántól is kikapott (3:1-re), majd két győztes meccs következett, az előző és a még hárommal korábbi olimpia harmadik helyezettjeivel, amit mindketten hazai környezetben értek el. Magyarország-Egyesült Álla- mok 3:1; Magyarország-Belgium 1:0. Csapatunk e szép teljesítményével (2 győzelem, 2 vereség, 5:8-as gólarány) épp', hogy lemaradt a pontszerző helyekről, mivel 7.-ként sorolták. Legalább egy felsorolás erejéig mutassuk be az unikális szereplés játékosait! (Zárójelben az elért gólok száma): Bácskai Béla, Berkes Zoltán, Birkás Dénes dr., Csák István, Cseri László (1), Háray Béla (2), Kormos Gyula dr. (1), Lifkai Gusztáv, Lifkai Róbert, Márffy-Mantuano Tamás dr. (1), Margó György dr., Miklós Ferenc, Szamosi Ferenc, Teleki Géza dr., Turcsányi Zoltán.

És a maiak?

Hazánkban a gyeplabda sport létezik, a magyar bajnokság küzdelmei évről évre zajlanak, igaz, nem túl sok, a női és a férfi NB1.-ben 3-4 csapattal. A férfiak mezőnyét évek óta, jogelődjeivel (BVSC, Budapesti Volán, Rosco Hockey Club) együtt pedig még hosszabb ideje a Soroksár HC uralja, s a hölgyek is versengenek egymással, élükön az Amatőr Hockey Clubbal. Tulajdonképpen utánpótlás is van. Ennek talán legfontosabb „műhelye" a kőbányai Szent László Gimnázium. (E sorok írójának Dániel fia is oda járt, így elmondható, van olyan családtag, aki megfordult gyeplabda edzéseken…) A lányok körében a BKG (Batthyány Kázmér Gimnázium) DSE-Fasor fiatal csapata jelent még e tekintetben fontos bázist.

Közhelyes kijelentés: **„Innen szép nyerni!" Akár olimpián is ?!...**

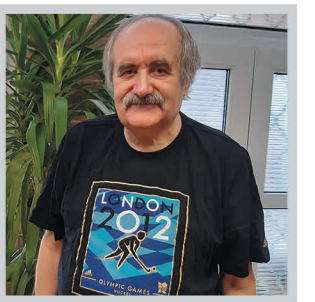

Dr. Printz János Károly

III. Téli Ifjúsági Olimpiai Játékok, Lausanne

A játékokat 2020. január 9 és 22 között rendezték a svájci Lausanneban, 79 nemzet, 1788 sportolója részvételével, akik 81 versenyszámban mérték össze erejüket.

A 2020. évi III. Téli Ifjúsági Olimpiai Játékok (Youth Olympic Games – YOG) rendezési jogát 2015-ben nyerte el Lausanne. A pályázatok elbírálásakor bizonyára sokat nyomott a latba a tény, hogy a sport döntő szerepet tölt be az „Olimpiai Főváros" életében, így kiemelten fontosnak tartják a fiatalokat érintő eseményekbe való befektetést is.

Mind a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB), mind a szervezet otthonául szolgáló Lausanne város számára igazi presztízskérdés volt az éppen reformját élő Ifjúsági Olimpiai Játékok megrendezése. A III. téli YOG szervezőire nagy figyelem vetült, hiszen a Lausanne-i YOG egyrészt az Agenda 2020 egyik demonstrációs eseménye hivatott lenni, másrészt az eddig megrendezett YOG-ok tapasztalatai alapján itt tesztelte a NOB a megújult rendezési formát. A NOB 127. közgyűlésén, Monacoban elfogadott Agenda 2020 reformprogram többek között deklarálta a nemek közti egyensúly megvalósítását az olimpiai eseményeken. E törekvés gyümölcseként a 2020-as ifjúsági játékok volt az első, amelyen a női és férfi sportolók aránya megegyezett.

Az Agenda 2020 másik deklarált alapelve az olimpiai játékok rendezésének új szellemiségű megközelítése volt, szem előtt tartva az újrahasznosítást, a fenntarthatóságot. A szervezők bevallása szerint ez a lausanne-i projekt egy igazi, gyakorlati alkalmazása az Agenda 2020-nak, és a benne foglalt, mindet átható három fő pillérnek: a fenntarthatóságnak, a hitelességnek és a fiatalosságnak. Fontos törekvés volt, hogy ne épüljön új létesítmény, a meglévő tárgyi környezetet használják fel. Ebbe a koncepcióba szépen illeszkedett például a világon egyedülálló, teljes mértékben természetes, hóból épített szánkó- és bobpálya, valamint a St. Moritz-i tó természetes jegén létrehozott hosszúpályás gyorskorcsolya pálya.

Messzemenően környezetbarát, olcsó, ám szakmailag erősen megkérdőjelezhető lépés volt a szervezők részéről az olimpia idején a helyszínek közötti közlekedést szinte teljes mértékben a már meglévő svájci tömegközlekedésre alapozni. A Falu, illetve a hivatalos helyszínek között nem ritkán két átszállással, busszal és vonaton, legextrémebb esetben irányonként akár két és fél óra menetidővel közlekedtek a résztvevők.

A 2020-as ifjúsági olimpiát – amely a nyáriakat is számolva 2010 óta a hatodik – már új és innovatív formában rendezték meg. Egyik legszembetűnőbb változásnak a turnusszerű részvétel tekinthető. Az eddigi, sokak által nehezen vállalható kötelező teljes idejű tartózkodás helyett a sportágak egymást váltva, két egyhetes hullámban versenyeztek. Ez a megoldás a legtöbb sportág részére jelentősen lerövidítette a tartózkodási időt, kivételt csak azok a sportágak jelentettek, amelyek az elhúzódó versenyprogramjuk miatt kénytelenek voltak hosszabban maradni.

Az új rendszer lehetővé tette, hogy egy-egy sportágban jóval nagyobb versenyzői létszám volt nevezhető, hiszen ugyanazzal az ágyszámmal akár meg lehetne duplázni a sportolók számát. Ugyanakkor a már leversenyzett sportolók nem terhelték feleslegesen a környezetet. A YOG sportértékére kedvezően hathat az is, hogy a rövidebb helyszíni tartózkodás ösztönzőleg hathat a legkiemelkedőbb korosztályos sportolók részvételére.

A 2020-as játékokat innovatív versenyprogram jellemezte. Az ifjúsági olimpiai játékok versenyprogramjának kialakítása a jövőben még inkább szabad terepet fog adni a kísérletezéshez, új számok és új sportágak kipróbálásához. A NOB ezirányú szándéka tükröződött a mostani versenyprogramban is.

Az esemény tapasztalatainak birtokában az teljes mértékben leszögezhető, hogy a tartózkodási idő lerövidítése a kétszer egyhetes turnusoknak köszönhetően valóban optimálisabb, racionálisabb és sokkal vonzóbb minden résztvevő számára. Ez a kompakt forma mindenképpen beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

Az is tisztán látszik, hogy bár az Agenda 2020 törekvései közösségi szinten nagyon sok pozitív változást hozhatnak az olimpiai játékok életébe, nagyon vékony azonban a mezsgye, amelyen egyensúlyozni

kell ahhoz, hogy a közösségi érdekek előtérbe helyezése mellett ne sikkadjon el az egyéni érdek. Vagyis azok a rendelkezések, amelyeket a fenti NOB koncepció megvalósítása érdekében hoznak a szervező-bizottságok, ne gátolják a sportolók teljesítményét, az edzők szakmai munkáját. A lausanne-i ifiolimpián a tömegközlekedéssel történő mozgás a hivatalos helyszínek között például nagyon pozitív üzenetet próbált közvetíteni, de a gyakorlatban mérhetetlen időt és fáradtságot jelentett a sportágak számára az utazás. Különösen a két teljes turnust versenyzéssel töltő curling sportág szenvedte meg ezt a koncepciót.

A Magyar YOG Csapat várakozáson felüli szereplése e nehézségek tudatában még értékesebb és tiszteletreméltóbb. Az eddigi legnagyobb létszámú téli ifjúsági olimpiai csapatunk hat éremmel és nagyon szép egyéni eredményekkel zárta az idei ifiolimpiát. A magyar csapat összesen 23 sportolóból (13 nő és 10 férfi sportoló) állt össze.

EREDMÉNYEK ELEMZÉSE

A NOB és a YOG szervezői hagyományosan nem vezetnek éremtáblázatot az Ifjúsági Olimpián, így volt ez Lausanne-ban is. Az elérhető nem hivatalos éremtábla alapján megállapítható, hogy az európai nemzetek domináltak az éremszerzésben is, úgy mint a részvételben is. Zárójelben az európai érmek láthatóak. A 79 résztvevő ország közül 33 (25) érmet és 23 (17) pedig aranyéremet szerzett az egyéni és a nemzeti csapatversenyekben, a nemzetközi vegyes csapatversenyeket nem számítva. A nem hivatalos éremtáblázat elején Oroszország 29 (10-11-8), Svájc 24 (10-6-8), Japán 17 (9-7-1) éremmel zárt.

A nemzetközi csapatok 6 versenyszámában 18 érmet osztottak, ebből 6 éremnél magyar versenyzők is érintettek voltak. A magyar csapat szereplése az eddig legsikeresebb téli YOG szereplés volt 2 arany-, 1 ezüst- és 3 bronzéremmel, valamint további jó helyezésekkel. Komoly teljesítmény és sorozatterhelés áll mindegyik érem mögött, jégkorongban 9 mérkőzést kellett lejátszani 6 nap alatt. Mind a 9 magyar játékos, köztük a négy érmes is meghatározó és vezető szerepet töltött be csapatában. Nagy Laura curlinges több mint két hétig volt kint Lausanne-ban, ezalatt 12 versenynapon – egy nap szünettel – 11 mérkőzést játszott le, ötöt a vegyes nemzeti csapatban, hatot pedig a vegyes párosban az aranyéremért. Schermann Reginának két nap alatt

kétszer kellet kűrt futnia a csapatverseny miatt.

ARANYÉRMESEK:

- Hegedűs Levente, kapus, 3x3 jégkorong, zöld csapat
- Nagy Laura, curling vegyes páros, a duó másik tagja Nathan Young (CAN)

EZÜSTÉRMES:

- Márton Luca, mezőnyjátékos, 3x3 jégkorong, fekete csapat

BRONZÉRMESEK:

- Metzler Regina, mezőnyjátékos, 3x3 jégkorong, kék csapat
- Ivády Milán, mezőnyjátékos, 3x3 jégkorong, barna csapat
- Schermann Regina, vegyes csapatverseny (Team Vision: egy-egy női és férfi versenyző (RUS), egy páros (UKR), és jégtánc kettős (CAN).

NÉHÁNY JOBB EREDMÉNYT FELSOROLUNK AZ ÖSSZEFOGLALÓBAN:

- A curling nemzeti vegyes csapat 17. helyen zárt a 24 csapatos tornán, két egy köves verességgel egy nagyon kiegyenlített mezőnyben és versenyben.
- Gyorskorcsolyában Bírós Hanna hamar alkalmazkodott a st. moritzi tó jegén a rendhagyó körülményekhez, az egyéni versenyszámokban a mezőny közepén zárt, míg vegyes csapatváltóban a 6. helyet érte el.

Jégkorongban a kilenc magyar versenyzőből négyen érmet szereztek, ezen kívül két 5. helyezést, két 6. helyezést és egy 8. helyzést értek el játékosaink.

- Rövidpályás gyorskorcsolyában Jászapáti Péter egy másodperccel megjavítva egyéni legjobbját, egyúttal az idei szezon legjobb magyar junior eredményét produkálva 500 m-en 13. helyezést érte el, 1000 m-en pedig 17-ként ért célba. Nagyon fiatal junior versenyzőről van szó. Somogyi Barbara 500 m-en 10. helyen, 1000 m-en 14. helyen zárt, majd a nemzetközi vegyes váltó tagjaként a döntőben 4. helyezést szerzett.

• A sífutó Kocsik Eszter szintén elsőéves junior versenyző, aki az idei szezonban lépett FIS korosztályba, mind a három versenyszámát teljesítette. A cross versenyszámmal először találkozott. Sprintben elért 70. helye lett a legjobb eredménye.
• A síugró Molnár Flórián komoly síugró nemzetek fiataljait maga mögé utasítva, a 19. helyen, a mezőny közepén zárt. Sajnos a síugró versenyt komolyan befolyásolta a szél, elmaradt a próbaugrás, az előző napi edzést pedig eső áztatta. Alig tudtak ugrani a sáncon a versenyzők. Az éles verseny két ugrása alatt a szél többször halasztásra kényszerítette a szervezőket, így a versenyzők sokat várakoztak.
• A sí cross versenyző Hoque Isbat Áron az alpesi síről váltott a sí crossra a szezon elején, a mezőnyben hátul, a 25. helyen végzett.
• A snowboard cross versenyző Vincze Zsófi a mezőny közepén zárt, 5 futam után 19. helyen végzett.
• A két cross versenyző a csapatversenyben egy szlovén és egy román versenyzővel kiegészülve 15. helyen zárt. A cross pálya első szekciója kifejezetten nehéz, technikás volt, sajnos sok súlyos balesetet okozva. Talán mindent elmond erről a pályáról, hogy a YOG után két nappal felnőtt Európa Kupát rendeztek ugyanezen a nyomvonalon. Dícséret illeti mindkét versenyzőt, hogy teljesíteni tudta többször is ezt a nehéz pályát.

HELYSZÍNI MŰKÖDÉS

Az Olimpiai Falu helyszínének a Lausanne Egyetem (UNIL) épületei adtak otthont. A csapatok szállásául az Egyetem vadonatúj kollégiuma, a Vortex szolgált. Az Egyetem minden szempontból magas színvonalú, esztétikus és kényelmes elhelyezést biztosított a YOG résztvevőinek. Egyedül az épületek közti átjárhatóság, különösen a Vortex és az étkező jelentős távolsága adhatott okot időnként bosszankodásra, ugyanis az edzés- és versenyprogram nem mindig alkalmazkodott az időzónákhoz kötött étkeztetéshez, és ilyenkor nem segített, hogy az étkező egy mindentől nagyon távoleső épületben működött.

A Magyar Csapat az Ifjúsági Olimpiai Faluban 2-3 ágyas szobákban kapott elhelyezést. Az első héten viszonylag sok emeletes ággyal ellátott szobát kaptunk, ami ebben a korosztályban és hivatalos kísérők elhelyezése esetén nem célszerű megoldás.

Az egészségügyi ellátás biztosításához az egyik apartmant alakítottuk ki rendelőnek. Ide és a csapatirodára minimális eszközt (asztalt, széket) a helyi IKEA-ban kényszerültünk vásárolni, a többi csapathoz hasonlóan.

Az étkeztetés a Faluban magas minőséget képviselt, ugyanakkor a távoli helyszínek arra kényszerítették a legtöbb sportágat, hogy a 8 óra előtt elérhető ún. korai reggeli csomagot vegye igénybe indulás előtt. Ennek sem a mennyisége, sem a minősége nem felelt meg a fiatalkorú versenyzők és edzőik egész napos fizikai igénybevétele által támasztott szükségleteknek. Több esetben a távoli helyszíneken kínált fő étkezések minősége is hagyott kívánnivalót maga után, vagy nem állt rendelkezésre a kellő mennyiségben.

A küldöttség tagjainak egymás közti kommunikációját helyi tarifás SIM kártyák megvásárlásával segítettük, amelyekhez telefonokat a Magyar Olimpiai Bizottság saját készletéből szállítottunk ki. Az Ifjúsági Olimpiai Falun kívül lakó hivatalos kísérők és MOB vezetők számára a szállásfoglalás a Szervezőbizottság hivatalos rendszerén keresztül történt. Számukra a repülőjegyeket részben a CWT utazási irodától, részben saját szervezésben vásároltuk meg.

A Falu és a versenyhelyszínek közti közlekedés a legtöbb vitát kiváltó pontját jelentette a YOG helyi szervezők által megvalósított koncepciójának. Ez a megoldás fárasztó, időt rabló és körülményes megoldást jelentett mind a sportolók, mind az edzőik számára; érzékelhetően negatívan hatott a szakmai munkára és az eredményekre.

Az ifjúsági olimpiai delegáció összetételét az alábbi táblázat tartalmazza.

Sportágak	Sportoló		Összesen
	Férfi	Nő	
Alpesi sí	1	1	2
Curling	2	2	4
Jégkorong 3x3	4	5	9
Hosszúpályás gyorskorcsolya		1	1
Rövidpályás gyorskorcsolya	1	1	2
Műkorcsolya		1	1
Sí cross	1		1
Sífutás		1	1
Síugrás	1		1
Snowboard		1	1
Sportolók összesen	**10**	**13**	**23**
Sportágak mellé delegált szakemberek			13
Egészségügyi csapat			2
Csapatvezető			1
Csapatiroda			2
Kommunikációs csapat			2
Sportigazgató			1
Elnök			1
Főtitkár			1
Delegáció összesen			**46**

Dósa Viktória – Pignitzky Dorottya

Amikor a női versenysport még nem volt tényező Magyarországon – ki lehetett volna az első olimpiai érmes nő?

Dr. Bukta Zsuzsanna (Budapest)

Kétségtelen, hogy Magyarország olimpiai nemzet: a modernkori játékok megszületésétől fogva lelkes és nagyon sikeres résztvevői voltunk a mozgalomnak. 1924-ig, amikor az első magyar nő olimpiai formaruhát ölthetett magára, már 32 éremmel, közte 11 arannyal örvendeztettek meg minket fiaink, s mire az első női aranyérem megszületett, már 26 elsőségünk és 64 érmünk volt a játékokról. A magyar nők sikereinek indulásához természetesen fontos volt, hogy maga a nemzetközi olimpiai mozgalom is szélesebbre tárja a kapuit és minél több sportágban engedje versenyezni a lányokat is, mégis nehézkesnek tűnik az indulás, tekintve, hogy a magyar hölgyek már a XIX. századtól lelkesen gyakoroltak többféle sportágat is. A jelen tanulmány kísérletet tesz arra, hogy megvizsgálja, volt-e annak reális esélye, hogy az első női részvétel és éremmel járó siker a harmincas éveknél korábban is megszülethessen. Ehhez szükséges áttekinteni a Nemzetközi Olimpiai Bizottság vezetésének a női sporttal kapcsolatos nézeteit, a nők számára elérhető olimpiai versenyszámok körét, a hazai olimpiai és versenysport viszonyokat az adott sportágakban. Anélkül, hogy előre lelőnénk az írás poénját, a rendkívül sikeres magyar korcsolyasport és női világbajnokának 1908-as londoni távolmaradását vizsgáljuk meg közelebbről.

„A NŐK SZEREPE AZ OLIMPIÁKON, HOGY A FÉRFIAKAT MEGKORONÁZZÁK.”

Közkeletű tévedés, illetve pontatlan megfogalmazás az, hogy a nők számára a sport és az Olympiai küzdelmek még nézőként is elérhetetlenek voltak. A szabad görög lányok testi nevelése Olympia versenyeit

valószínűleg nem általában a nők, hanem csak a férjezett nők nem látogathatták, hajadonok megjelenhettek nézőként – de a történettudomány ebben is bizonytalan. Az biztos, hogy a stadionban található Démétér oltárán egy papnő követhette a sporteseményeket, és azt is feltételezik, hogy a férjes asszonyoknak nem azért volt tilos átlépniük az Alpheiost, mert a sportversenyek alatt nem láthatták meg a meztelen férfiakat; sokkal inkább rituális okból alakult ki ez a hagyomány. Az ókori görögök hajadonok számára ún. Héra-futást rendeztek az istennő tiszteletére Olympia szent ligetében, feltehetőleg időben teljesen elkülönítve az olimpia versenyeitől. Itt a férjezetlen arisztokrata hölgyek számára volt adott a versenyzési lehetőség, mint ahogy a lóversenyeken a fogatok tulajdonosai között is volt nő (a legismertebb a spártai Küniszka királylány), igaz, nagyon ritka esetben és természetesen nemesi rangban.

Az mindenesetre tény, hogy az ókori görög hagyományokat és a XIX. századi sportmozgalmakat – kiemelten az angol gentleman sportot – mintának tekintő modern olimpiai mozgalom kezdetben egyáltalán nem foglalkozott a nők sportjával. Coubertin is hevesen ellenezte a nők olimpiai részvételét, nem tartotta őket sem fizikailag, sem mentálisan alkalmasnak a versenyzésre. Ő sem általában a mozgástól óvta a nőket, a szépséget, kecsességet előtérbe helyező sportokat kifejezetten üdvösnek tartotta, de az olimpia legtöbb hagyományos versenyszáma nem ilyen. A báró még attól is óvta volna a férfiakat, hogy a sportpályákon a női sportolók elvonják a figyelmüket a versenyzéstől. Coubertin idealista elképzelése a játékokról magában foglalta a női elismerést („a férfi kiválóság elismerése a női taps”), a nők szerepét kizárólag a férfiak teljesítményének a csodálásában tudta elképzelni. Érdekes a meglehetősen haladó szellemű báró konzervativizmusa ebben a kérdésben, hiszen a női egyenjogúsági törekvések hajnalán a sportban a középkori lovagi tornák szellemiségét idézte fel ezzel a nézetével. A női sportversenyzést érdektelennek, unalmasnak, sőt otrombának írta le még 1912-es cikkében is.

NŐK A XX. SZÁZAD ELSŐ OLIMPIÁIN

Az 1896-os athéni olimpián még egyáltalán nem volt női versenyző, a

görög szervezőkben sem merült fel ilyesmi, viszont az 1906-os jubileumi pánhellén játékokon teniszben már indulhatott nő, egyéniben és csapatban is. Érdekesség, hogy 1896-ban jelentkezett egy görög nő, hogy ő lefutná a maratont (más források két nőt is említenek), de a szervezők nem vették őt komolyan, és végül a játékok kezdete előtt (viszonylag komoly érdeklődés, sok biciklis kísérő mellett) önállóan lefutotta a távot, ezzel messze megelőzve a korát. A párizsi, 1900-as olimpián, amely valójában egy rosszul szervezett sportesemény-kavalkád volt, nehezen rekonstruálható eredményekkel, vitorlázásban, golfban, lovaglásban és teniszben is szerepelhettek nők, akik ugyanúgy csak utólag tudták meg, hogy olimpiai küzdelmet vívtak és adott esetben bajnokságot nyertek, mint férfitársaik. Ezeket a versenyeket Coubertin ellenezte, de a helyi szervezők, mint ezen az olimpián másban sem, ebben sem vették figyelembe a NOB elnökének véleményét. 1904-ben, St. Louisban a hivatalosan elismert versenyeken mindössze hat USA-beli nő állt rajthoz íjászatban, egyes források szerint golftorna is volt. Nem lenne meglepő, ha a cirkuszi látványosságokkal is tarkított „etnikai olimpián" több nő is szerepelt volna a később hivatalosan el nem ismert versenyszámokban.

Az első három olimpián tehát sehogyan sem, vagy esetlegesen alakult a női részvétel, az egyetlen általánosan elfogadott és 1904 kivételével 1924-ig minden olimpián szereplő sportág a tenisz volt. Azt mindenképpen fontos megjegyezni, hogy az 1900-as és 1904-es olimpiák programjáról, majd a végül hivatalosnak elismert versenyszámokról – köztük a női részvétellel zajlókról – a sporttörténészeknek sem egységes az álláspontja.

A női versenyszámok ügyét a század első évtizedében már rendszeresen napirendre tűzte a NOB is, bár Coubertin rendre kibújt a döntési helyzetek alól vagy igyekezett elnapolni a kérdéskört. Ha megszólalt a témában, akkor rendre az ellenérzését fejezte ki. A női versenyzők szerencséjére ebben az időszakban a rendező országoknak még nagyobb befolyása volt az olimpia programjára, és ekkoriban a rendezési jogot sorra olyan országok városai kapták meg, ahol a feminista törekvések már szélesebb teret nyertek. Magyarország – mint később látni – ekkor még nem tartozott ezen országok közé.

1908-ban a korcsolyázás csatlakozott a teniszhez és az íjászathoz. A

fehér sportnak szabadtéri és fedett bajnokságát is megrendezték, így összesen négy versenyszámban avattak női bajnokot. A 12 női éremből 10 került a házigazdákhoz, így elmondhatjuk, hogy az angolok igazán jól választottak debütáló versenyszámokat, de azt is meg kell hagyni, hogy a teniszt ekkor még annyival magasabb szinten űzték a britek, hogy az 1900-as női győztes, Charlotte Cooper is angol volt, s Párizsban már háromszoros wimbledoni bajnokként nyert, az egyik londoni női aranyérmes, Dorothea Douglas Chambers pedig pályafutása során összesen hétszer diadalmaskodott a tenisz szentélyében.

Az 1912-es játékok előtt először fordult elő az is, hogy egy nemzetközi sportági szövetség – mégpedig az 1908-ban megalakult FINA – aktívan kampányolt női versenyszám felvételéért, így a szabadtéri és fedett pályás tenisz mellett két számban debütált az úszás, melynek egyéni női győztese az Ausztrália és Új-Zéland közös csapatának, Ausztrálázsiának szerezte az aranyérmet. A női toronyugrás is ekkor szerepelt először, svéd hölgy nyerte, de összességében ezen az olimpián már nem volt sem nyomasztó hazai, sem brit fölény a női sportversenyek tekintetében, összesen nyolc nemzet lányai tudtak érmet szerezni. A korcsolyázás viszont Stockholmban kimaradt a műsorból, mivel a skandináv ország elutasította a téli versenyszámok műsorra tűzését.

Elmondhatjuk tehát, hogy az olimpiai mozgalom megszilárdulásának tartott stockholmi játékok a női versenyszámok és a női részvétel végleges elfogadását is jelentette.

1920-ban visszatért a programba a műkorcsolya, bár ekkor már lassan évtizedes vita zajlott a nemzetközi olimpiai mozgalomban a téli sportok megfelelő programba helyezéséről. A női korcsolya mellett az előző olimpia női versenyszámai kaptak ekkor is helyet: az úszás, a műugrás és a tenisz, és értelemszerűen a női versenyzők összlétszáma sem ugrott meg ezáltal jelentősen. 1924-től versenyezhettek a nők

tőrvívásban, a tenisz viszont kikerült a programból, míg a téli sportok önálló olimpiai versenyeken szerepelhettek, nők számára ekkor még csak műkorcsolyában.

…ÉS AKKOR LÉTREJÖN A NŐI OLIMPIAI MOZGALOM

Az 1920-as évek hozott valójában áttörést a nők sportja és az olimpia tekintetében, de ennek a reformnak a Nemzetközi Olimpia Bizottság korifeusai nemhogy vezérei, hanem inkább ellenzői voltak. Pierre de Coubetin-nek még mindig nagy hatása volt a mozgalomra, de pénzügyi háttérbe szorulása, valamint a NOB döntéshozatali rendszerének megváltozása már gyakran eredményezte azt, hogy a testület leszavazta a javaslatait. Az I. világháború okozta társadalmi változások, a nők szerepének megváltozása, felértékelődése, a női mozgalmak térhódítása, a női sportolók egyre nagyobb száma azt eredményezte, hogy a NOB sem söpörhette le többé a női sport kérdéseit az asztalról. Coubertin 1920-ban próbálkozott utoljára a női versenyszámok száműzésével, majd ennek kudarca láttán a nőies sportágak előtérbe helyezésével, de egyik kezdeményezése sem talált támogatókra. Mindazonáltal az olimpia versenyszámainak és résztvevői létszámának gyors növekedése arra késztette a szervezetet, hogy racionalizálja a programot. Az amatőrizmus mellett feltétel volt, hogy legalább hat országban legyen jelen az adott sportág, és sem ez a szabály, sem a professzionalizálódó tenisz olimpiai programból való kikerülése nem kedvezett a női részvételnek.

A nők olimpiai szereplésében mérföldkőnek számított az elitista férfi privilégiumnak tartott atlétika műsorra kerülése. Már az 1910-es években hódító útjára indult a sportág a nők körében, főleg az ugró és a rövidtávfutó számokban, sorra alakultak a női sportegyesületek, szövetségek. Az évtized végén a női atléták kopogtattak a NOB ajtaján, s hogy nem találtak szándékot a bebocsáttatásra, saját mozgalmat alapítottak. A nemzetközi női sportszövetség (FSFI) vezetője a francia Alice Milliat volt, aki a szervezet 1921-es megalakítása óta élharcosa volt a női atlétikának is, bár jómaga kedvenc sportága – Coubertin-hez hasonlóan – az evezés volt. Sokat utazgatott, tanulmányozta a sport világát és elkötelezett híve volt az olimpiai eszmének – csakúgy, mint Coubertin. 1921-ben Monte-Carlóban megrendezték az első női

olimpiát, majd egy évre rá a következőt, s a versenyeket ezután négyéves ciklusokra tervezték. Milliat női sportszervezetek alapítását is szorgalmazta, a sportversenyeket pedig a valódi olimpiával hasonlatosan szervezte meg.

Coubertin 1925-ös leköszönése után a NOB vezetői és a későbbi elnök, a svéd Edström belátta, hogy nem teremthetnek konkurenciát a női olimpiák, amelynek versenyei ekkor már 15 ezres helyszíni nézőszámot tudtak felmutatni. A volt atléta Edström jó politikai és sportdiplomáciai érzékkel rájött arra, hogy az olimpia keretein belül sokkal inkább kordában tarthatók az akkor még a széles közvéleményben el nem fogadott női versenyszámok, s a befogadásukkal az önálló női sportmozgalom vitorlájából is ki lehet fogni a szelet. Az akkoriban megalakított IAAF (Nemzetközi Amatőr Atlétikai Szövetség), a NOB és az FSFI megegyezett, hogy az 1928-as olimpián szerepelhetnek női atlétikai számok, cserébe az FSFI versenyeinek megnevezését megváltoztatja női világversennyé, az önálló atlétikai versenyek kizárólagos gazdája pedig az IAAF marad. Milliat mozgalma még 1930-ban és 1934-ben is szervezett sikeres női játékokat, majd 1936-ban, küldetése teljesítése után megszűnt. Bár az 1928-as olimpia női atlétikai versenyszámai nem arattak osztatlan lelkesedést (a sajtó még tényeket is elferdített, hogy bebizonyítsa a nők alkalmatlanságát a 800 méteres futásra, sőt az ugyanazon olimpián szellemi bajnokságot szerzett Mező Ferenc is visszhangozta ezt 1935-ös tanulmányában), a folyamat már megállíthatatlan volt. Az amszterdami olimpián az atlétika mellett a női torna is önálló versenyszámot kapott, s innentől kezdve, bár még lassú ütemben, de folyamatosan emelkedett az olimpiákon a női sportolók aránya.

MAGYAR „AMAZONOK” A SZÁZADFORDULÓN

Térjünk tehát vissza és tekintsük át a hazai női sport helyzetét az olimpiák első három évtizedében. Hogyan is álltunk a nőknél az olimpián szereplő sportágakkal és vajon kevésbé voltak-e ódivatúak – erősebb kifejezéssel élve szexisták – a magyar férfi sportvezetők ebben az időszakban?

Mindenekelőtt hangsúlyozni kell azt, hogy a XIX. század utolsó harmadában és a századfordulón a magyar nők cselekedeteit a szigorú illemszabályok, a társadalmi elvárások, az öltözködési szokások erősen korlátozták. Bár számtalan sportágban elindult a klubélet Magyarországon, s nem egyben a – főként arisztokrata – nők is kipróbálták magukat, ez sokszor csak a szórakozás kategóriájába tartozott, még akkor is, ha szabályos verseny keretében zajlott. Ilyenek voltak a teniszversenyek, az úszóbemutatók, vagy a valóságos társadalmi eseményekként számontartott korcsolyaversenyek. Ha egy sportág űzésének feltétele az volt, hogy a nők az illendőség határain túllépjenek, szinte kizárt volt, hogy jelentős számban kipróbálják. Ilyen volt például a torna, amelyhez kényelmes, ugyanakkor ledérnek tartott öltözék lett volna szükséges, de már a bő nadrág sem számított annak. Ennél is jellemzőbb és megmosolyogtatóbb érv szabott gátat a kerékpározás tömeges elterjedésének: a szabadon kerékpározó úrihölgyhöz nem lehetett gardedámot biztosítani. Az úrihölgyek sportja gyakran követte valamely főrangú hölgy hóbortját, például Erzsébet királynéét, a népszerű Sissi-ét, aki igazi sportlady volt, de menye, Stefánia is diktálta a „sport-divatot”. Ez viszont azt is jelentette, hogy egy sportág pár éves lelkes gyakorlása után, megunván azt, sok érdeklődő nő is odahagyta. Ez történt például a tenisszel is a vívás javára…

A nők sportolásához a századfordulóig a sajtó is rendkívül lekicsinylően közelített, amikor a sportteljesítmény bemutatásáról, horribile dictu méltatásáról volt szó. Gyakran előfordult, hogy a női versenyekről csak a résztvevők nevének felsorolására szorítkozott, az eredmények vagy annak kialakulása a korabeli újságok számára nem volt fontos. Igen jellemző, hogy egy budapesti teniszversenyről, amelyen a legnagyobb magyar lányunokái, Széchenyi Alice és húga, Johanna játszották a döntőt, ugyanannyit tudósítottak a verseny

közbeni teázásról vagy a hölgyek toalettjéről, mint magáról a küzdelemről. A tárgynyeremények taglalása – többek között egy aranyozott nyelű napernyő – is jelentős helyet kapott az újságcikkben.

A századforduló arisztokrata hölgyei tehát divatból hódoltak egy-egy sportágnak vagy társadalmi esemény ürügyéül használták a mozgást, szisztematikus testgyakorlásról, vagy még inkább versenyzési ambíciókról nem volt szó. A XIX. század utolsó évtizedében a polgárság körében még a férfiaknál sem terjedt el a sportolás, a nőknél pedig végképp nem volt erről szó. Általában a sajtó (pl. a kor vezető sport orgánuma, a Sport-Világ) is ellenezte a nők versenyzését, és ebben az időszakban a versenyrendszert kialakító szervezetek (főleg a sportági szövetségek) kialakulásáról sem beszélhetünk még. Érdekes módon éppen a magyar atlétikai mozgalom által létrehozott, 1884-től 1914-ig működő Herkules című lap igyekezett a női sport jótékony egészségügyi, testformáló hatásairól meggyőzni olvasóit, de a sportsajtóban egyedül maradt nézeteivel.

Az 1890-es években tehát három dolog jellemezte a nők sportját: kizárólag a nemesi származású nők sportoltak, a testmozgás szigorúan az illem- és öltözködési szabályok keretei közt mehetett végbe, s mindennek a célja semmiképpen sem a versenyzés, a hírnév vagy az eredmények megszerzése, hanem a kellemes szórakozás volt.

A XX. század első évtizede meglepő módon ebben a felfogásban nem hozott lényeges változást, a sportoló nők számában vagy az általuk űzött sportágak bővülésében sem történt áttörés. Ez az évtized egyébként az országos sportági szövetségek kialakulásában, nemzetközi kapcsolataik erősödésében, a hazai versenyrendszerek kialakításában bírt nagy jelentőséggel. A férfiak sportjában a polgárosodás volt jellemző, főként a rohamos gyorsasággal népszerűséget szerző labdarúgás miatt. Az olimpiákon az egyéni versenyszámokban viszont még mindig felsőbb osztály képviselői vagy a tiszti rangú férfiak indultak elsősorban.

A MOB NÉZETEI ÉS A MAGYAR OLIMPIAI CSAPATOK 1900-1912 KÖZÖTT

A Magyar Olimpiai Bizottságnak a női versenyzéshez való viszonyulásáról nem nagyon találni forrást. Talán éppen ez a tény jellemzi

legjobban a korszak sportirányítását: ez a kérdés föl sem merült. Feltételezhető, hogy a Coubertin-nel szoros barátságot ápoló Kemény Ferenc barátjához hasonló nézeteket vallott, s az első magyar testületben helyet foglaló férfiak gondolataiban sem fordult meg az, hogy női versenyzőkkel foglalkozzanak. A kor sporttal kapcsolatos nézeteit nagyban befolyásoló Sport-Világ (melynek létrehozói és legfontosabb újságírói a MOB-ban és a korabeli sportirányítás élén is ott ültek) kifejezetten elítéli a női versenyzést. Vitákat csak a női test fejlesztése, a fiatal lányok testnevelésének témája gerjeszt, ebben viszont már bőven sorakoznak a női sportolás melletti érvek is.

A MOB ugyanakkor létezésének első bő évtizedében eléggé el volt foglalva a tagszervezetek közötti ellentétek elsimításával (elsősorban persze a tornászok és az atléták villongásai miatt). Keresztényi József a MOB történetéről szóló könyvében a korszak taglalásának adott fejezetcíme jól összefoglalja mindezt: „1896-1907. Békétlen esztendők". A versenyzést pártolók és azt ellenzők csatája 1907-ben, Kemény Ferenc lemondásával eldőlni látszott a versenyzés javára, és a sportlapok éppen 1908 januárjában tudósítottak arról, hogy megszületett a „béke" a két tábor között, a MOB új alapszabályt fogadott el és gróf Andrássy Géza mellet Muzsa Gyula is társelnök lett, Lauber Dezső pedig a főtitkári pozíciót foglalta el.

Mindenesetre a MOB-on belüli pozícióharcok mellett a hazai olimpiai mozgalom megerősödését, az olimpiai csapatok összetételét gátolta még az állandó kalapozás az olimpiai részvétel költségeinek kifizetéséért, és a részben ezzel összefüggő minisztériumi alárendeltség. A magyar versenysport is ugyancsak kiforratlan volt még ekkor a férfi versenyek tekintetében is; sok sportágnak ekkor vagy később indul el a hazai bajnoksága, a sportági szövetségek sem mindegyikben alakultak még meg. A vezető sportágakban (atlétika, kerékpározás, úszás, vívás) női versenyzőt ebben az időszakban nem találni, még az 1920-as években is nagyon kevesen vannak. Az I. világháború és a trianoni döntés, illetve a háború utáni politikai anarchia a magyar versenysport fejlődését általában is visszavetette, fejlődésnek és a nők felé nyitásnak csak a nemzetközi tendenciák és a klebelsberg-i kultúrfölény politikája indítja. Az 1896-os olimpia női versenyzők nélkül zajlott, a magyar

küldöttség pedig részben maga fedezte az utazását Athénba. Az 1900-as párizsi játékokon legfeljebb teniszben versenyezhetett volna magyar nő, de itthon ekkor még csak egyesületi keretek között zajlott a játék, a sportágnak nem volt országos szövetsége, a párizsi versenyek programjával pedig az ismert nehézségek miatt nehéz volt tervezni.

A női részvétel szempontjából pedig a tenisz volt az egyik legjelentősebb sportág itthon ebben az időszakban. Már az 1880-as, 90-es években sokan játszottak, s a nők számára éppen a kemény és kimerítő atlétika ellenében javasolták a teniszezést, amelyet ebben az időszakban zárt ruházatban, hosszú szoknyában is lehetett úszni. A teniszben a divatot előkelő, arisztokrata hölgyek diktálták. Szó esett már a híres balatonfüredi Stefánia tenisz és yacht klub-ról, amely Rudolf trónörökös özvegyéről kapta a nevét, aki előszeretettel látogatta a Balaton-parti várost. De nemcsak látogatta, hanem a teniszversenybe is rendszeresen beállt, s a klub bajnokságát 1892-ben meg is nyerte. Az első versenyen, melyet a klub országos bajnokságként emleget, 1890-ben Széchenyi Alice diadalmaskodott, de mivel a versenyre csak klubtagok nevezhettek, utólag a szövetség nem ismerte el hivatalosnak. Nyílt nevezés csak 1894-ben történt, így Pállfy Paulina grófnő nyerte meg a magyar tenisz első hivatalos bajnokságát, miután korábban 1891-ben és 1893-ban is ő nyert. Az 1894-es versenyen hét férfi-versenyző vett részt, köztük két polgári származású férfi is, őket megelőzve győzött Pálffy Lincsi, aki a versenyeire angol edzővel készült. Érdekesség, hogy a Stefánia Yacht Klub teniszpályáját a századforduló után megszűntették, az úri társaság ekkor inkább a vitorlázás felé fordult. Igaz, a magyar teniszélet Budapesten és más városokban továbbra is virágzott, s férfi versenyzői részt vettek az 1908-as és 1912-es olimpián is, ámbár kevés sikerrel. Egyes források szerint a MOB nevezett női teniszezőt is az 1908-as versenybe, de kiutazni nem utaztak. Ennek oka lehetett az olimpiai részvétel állami támogatása körüli huzavona is, amelynek áldozatul esett több más sportolóval együtt a magyar labdarúgó válogatott is.

Az ekkor már évtizedek óta tartó wimbledoni női bajnokságok kiemelkedő teniszezőnői minden valószínűség szerint a század első évtizedében az olimpián túl nagy falatnak számítottak volna a legjobb magyar teniszező hölgyek számára is. A sportág hosszú olimpiai

száműzetése előtt, 1924-ben egyetlen magyar hölgy, Péter-Várady Ilona vett részt, és mind női egyesben, mind vegyes-párosban egy-egy mérkőzést tudott nyerni.

Hiába volt tehát nagyon aktív teniszélet Magyarországon már az 1880-as évek óta, az I. világháborúig a főleg arisztokrata hölgyek nemzetközi versenyzésben valószínűleg nem gondolkodtak. A hazai szövetség csak 1907-ben alakult meg, addig a klubok teljesen elkülönülten működtek és leginkább házi bajnokságokat rendeztek. 1909-ben viszont az akkorra már jelentős tagsággal rendelkező szervezet belépett a Brit Tenisz Szövetségbe, amely aztán nemzetközi szövetséggé lépett elő.

1904-ben egy négyfős magyar küldöttség részvételére telt csak Magyarországnak, ekkor olyan férfi sportolók sem utazhattak ki, akiknek valóban lehetett volna esélye érmet vagy pontszerző helyeket elcsípni. Az 1908-as olimpián 65 fős magyar küldöttség vett részt, 1912-ben 121 fő utazhatott, kizárólag férfiak. A teniszen kívül ezeken az olimpiákon a nők íjászatban állhattak még rajthoz, ez a sportág az 1930-as években terjedt el itthon mindkét nemben, addig nem voltak Magyarországon versenyek.

1912-ben az úszás és a műugrás debütált a nők részére, ezek a sportágak rendeztek versenyeket itthon magyar nők számára is már az 1890-es években. Ezek az események ugyanakkor megmosolyogtató „versenyszámokat" is tartalmaztak, mint például a víztaposást, a búvárúszást és a szórakoztatásra szánt „halálugrást", ami leginkább a mai toronyugrás és a filmes kaszkadőrség keveréke lehetett. A versenyek komolyan vehetőségét kérdőjelezi meg a cigányzenekarok folyamatos jelenléte és a sportot követő táncmulatság is. Ilyenformán a XIX. század női úszóversenyei inkább a korcsolyában megszokott társasági eseményekre hajaztak és inkább víziünnepélynek lehetett őket tartani. Miután ezek a kísérletek nem a sport irányába indultak el, a női úszósport több évtizedes Csipkerózsika-álomba zuhant. Az első úszónő 1924-ben ugrott medencébe olimpián, 1928-ban két társnője követte. Az általában angolszáz győztesek mögött mindhárman 6-7 másodperccel végeztek helyezetlenül. Érdekesség, hogy a sportág első Európa-bajnokságán, melyet 1927-ben Budapesten rendeztek, még nem versenyeztek nők, habár ekkor már a női úszás stabil olimpiai sportág volt.

Az 1930-as évekre a női versenysport teljesen elfogadottá válik Magyarországon, bár még kevés sportágban, kevés versenyszámban állnak rajthoz a hölgyek. S bár ebben az évtizedben már számtalan szép siker után megszületik az első két női olimpiai aranyérem is, számos más érem társaságában, a nők sportjáról elterjedt általános vélekedés még mindig jól összefoglalható az 1935-ös A magyar sport című tanulmánykötetben Marik Klára szavaival: *„a nők sportjában az eredménynek csak másodrendű fontosságot szabad tulajdonítani”*, elsősorban az erős, egészséges magyar nők eszménye miatt fontos a sportolás. Ezzel egyet is lehet érteni, hiszen napjainkban is fontosabbnak tartjuk a széleskörű szabadidősportot a versenysportnál. Marik azonban továbbmegy: *„A női sporteredményeket sohasem szabad a férfi eredményekkel összehasonlítani akarni, sőt merném állítani, hogy a nők sportjában az eredménynek csak másodrendű fontosságot szabad tulajdonítani, mivel a női fizikum különleges felépítése és speciális rendeltetése folytán állandó periodikus idegingadozásoknak van kitéve, amelyek lehetetlenné teszik teljesítőképességének egy színvonalon való megtartását.”*

A KORCSOLYÁZÁS, A LEGELSŐ MAGYAR SIKERSPORTÁG

Kétségtelen, hogy a témánk szempontjából legfontosabb sportág a korcsolyázás, melynek már a XIX. században kialakult a nemzetközi versenyrendszere, s ennek első két évtizedében a magyar sportolók mindkét nemben a világ élvonalához tartoztak. A tenisz mellett Magyarországon egyértelműen a korcsolyasport volt a legnépszerűbb sport a századfordulón, s szinte kezdetektől fogva elfogadott volt a nők versenyzése is. A sportág alapjainak szakmai letétele hosszú ideig megalapozta a magyar sikereket, a téli olimpiákon a sportág rendre érmeket szerzett, hagyományai miatt a mai napig nagy presztízzsel bír itthon.

A sportág sok tekintetben úttörő a sport történetében, hiszen az első regisztrált sportegyesület Edinburghban korcsolyával foglalkozott. Az 1800-as évek utolsó harmadában a jégpálya társasági események helyszíne volt, divatlapokban korcsolya öltözékeket mutattak be, a korcsolyázás remek szórakozás volt, és nem utolsósorban a fiatalok kötetlen ismerkedési lehetőségének színtere volt a tánctermek mellett.

Sok korcsolyázóegylet működött a századfordulón a monarchiában, de Tolsztojnál is találkozhatunk vele az Anna Kareninában. Magyarországon is működött számos egyesület, ezek közül a Budapesti Korcsolyázó Egylet (BKE) volt a legjelentősebb. 1869-ben alakult, a nők eleinte illemtani okokból nem érdeklődtek iránta, de aztán állítólag báró Eötvős József lányai tették népszerűvé a mozgásformát, amikor ellátogattak a városligeti tó jegére. Az 1869-ben alapított egyletnek a századforduló környékén több ezer tagja volt, ezzel ma is a legjelentősebb sportegyesületek közé tartozhatna. Jelentőségét mi sem mutatja jobban, mint hogy megkapta a városligeti tó használati jogát és 1893-ban Lechner Ödön tervei alapján megépíttethette székházát, a ma is álló csodálatos szecessziós épületet.

A sportágnak hamar kialakult a két szakága: a gyorskorcsolyázás és a műkorcsolyázás. A nemzetközi szövetség már 1892-ben megalakult és a szabályokat is nagyon hamar kidolgozták. Ebben magyar sportvezetőknek is nagy szerepe volt, többek között Szent-Györgyi Imrének, a BKE elnökének, első női világbajnokunk, Kronberger Lili későbbi férjének. Feltehetőleg a kiváló sportember a műkorcsolya szabályainak kidolgozása idején még nem sejtette, hogy a nála jóval fiatalabb bajnoknő nemzetközi sikereinek útját is egyengette…

Már 1893-ban (két nem hivatalos verseny után) megrendezték az első műkorcsolya Európa-bajnokságot, melyet eleinte 2-3 évenként, majd éves rendszerességgel megtartottak. Furcsa azonban, hogy egészen 1929-ig csak férfiak vehettek részt a kontinensviadalokon. Első nemzetközi sikereinket Földváry Tibor érte el 1895-ben, amikor Európa-bajnokságot nyert, de előtte már szerzett ezüst- és bronzérmet is. 1913-ban Szende Andor ért el második helyezést az Ulrich Salchow uralta férfimezőnyben, miután 1910-ben világbajnoki ezüstöt is sikerült begyűjtenie.

A gyorskorcsolyázóknál a kezdeti évtizedekben nem voltak számottevő nemzetközi eredményeink, de a magyar mezőny egyik többszörös bajnoka Manno Miltiades volt. Itt még érdekesebb, hogy a férfi Európa-bajnokságok 1893-ban indultak, nőit viszont csak 1970-től rendeztek…Világbajnokságot a skandináv országok erőteljes nyomására 1936-ban írtak ki először a nők számára, az olimpián viszont a hölgyek csak 1960-tól versenyezhetnek.

1920 előtt a magyar műkorcsolyának két női állócsillaga volt: Kronberger Lili és Méray-Horváth Opika. Mindketten a Budapesti Korcsolyázó Egylet versenyzői voltak, s klubjuk kiváló osztrák edzőt biztosított nekik, az 1898-tól Budapesten dolgozó osztrák Viktor Siebert. Mindez azt mutatja, hogy a BKE nem elégedett meg azzal, hogy élénk társasági élet központja legyen rengeteg korcsolyázó taggal, hanem az ekkor még ritkaságszámba menő női versenyzést is profi színvonalra kívánta emelni.

Kronberger 16 évesen szerzett először bronzérmet 1906-ban az elsőként kiírt vb-n, ezt a teljesítményét egy évvel később megismételte. 1908-ban Magyarország első világbajnoka lett, címét még három vb-n megvédte 1911-es visszavonulásáig, s ő volt az első magyar sportoló, aki hazai pályán szerezte meg címét. Hozzá kell tenni, hogy ebben az időben a női vb-ken még csak 2-3 versenyző indult, s a budapesti 1909-es győzelmét Kronbergernek csak a pontozókkal kellett megvívnia, ellenfél hiányában. 1908-ban és 1910-ben csak a német Elsa Rendschmidt-et kellett legyőznie, igaz, utóbb annak hazájában, ami egy pontozásos sportágban komoly fegyvertény.

Alakját számos legenda övezi, a legismertebb, hogy ő volt az első műkorcsolyázó, aki zenére mutatott be kűrt, méghozzá a nagy zeneszerző, Kodály Zoltán ötletére. Mindezt írott forrásokkal nem lehet bizonyítani, de az kétségtelen tény, hogy Kodály rendszeresen korcsolyázott és baráti kapcsolatot ápolt a bajnoknő későbbi férjével, s az is tény, hogy a korcsolyázónő fontosnak tartotta a zenére mozgást, ismertek erről tett későbbi nyilatkozatai.

Utolsó vb-címének megszerzésekor Bécsben zenére korcsolyázott. Kronberger Lili nagyon fiatalon, 21 évesen visszavonult. 1911-es eljegyzését februári számában a Sport-Világ lelkendezve adta hírül. Vőlegénye nem más volt, mint egyleti elnöke, Szent-Györgyi Imre, aki csaknem 25 évvel volt idősebb feleségénél. Utolsó világbajnoki címének megszerzésekor, 1911-ben Bécsben szinte

átvette tőle a stafétát Méray-Horváth Opika, aki ekkor az ezüstérmet szerezte meg, majd a következő három évben világbajnoki címeket szerzett. Az aradi születésű Opika édesapja neves szociológus volt, pályafutása befejezése után lánya nyelvtanárként dolgozott. Olimpiai szereplés szempontjából az ő pályafutása nagyon szerencsétlenül alakult: 1912-ben, sikereinek csúcsán nem rendeztek műkorcsolya versenyeket az olimpián, majd a világháború elsodorta az 1916-os játékokat is.

A háború a teljes korcsolyasport fejlődését és a magyarét is derékba törte, 1922-ig nem indultak újra a nemzetközi bajnokságok. 1920-ban az olimpián ennek ellenére rendeztek korcsolyaversenyeket, 1924-től pedig a női műkorcsolya folyamatosan szerepelt a téli olimpiákon.

A tanulmány ezen pontján összeérnek végül a szálak. Az első öt olimpián egyetlen olyan sportágban rendeztek női versenyt, amelyben nemhogy létjogosultsága lett volna a magyar részvételnek, hanem komoly éremesély volt, akár bajnoki cím is születhetett volna. Felteszszük tehát a kérdést:

MIÉRT NEM VETT RÉSZT KRONBERGER LILI AZ 1908-AS LONDONI OLIMPIÁN?

1908. január 19-i számában a Sport-Világ az országos bajnoki korcsolyaversenyek beharangozója mellett a két héttel később a csehországi Troppauban (ma Opava) esedékes vb egyik nagy esélyeseként említi Kronberger Lilit, többek között azért, mert a későbbi olimpiai bajnok Madge Syers kisasszony nem indul. Az országos bajnokságról szóló tudósításában felsőfokokban beszéltek a magyar női bajnok csodálatos teljesítményéről, izgalommal várva a rá egy hétre sorra kerülő vb-t. Az újság január végi számában már lelkesen tudósít a világbajnoki címet szerző Kronberger teljesítményéről, címlapján fényképet közölve róla (és a Budai Korcsolyázó Egylet igazgatójáról.)

A Sport-Világ ezután 1908 telén folyamatosan foglalkozik Kronberger sporttevékenységével, aki februárban megnyert egy szentpétervári versenyt is, az olimpia előtti utolsó tudósításában, március 9-én ezt az edzési programot felvázolva a korcsolyázónő számára:

„Az ambiciózus hölgy pályázik a jövő évi olimpiai korcsolyázóverseny első dijára is s igy a hosszú tavaszt, nyárt és őszt folytonos

tréninggel fogja tölteni, hogy még jobban fejlessze bámulatos ügyességét a korcsolyafigurákban, melyeket a nemzetközi korcsolyaszövetség előírt az olimpiai versenyekre. Kronberger Lili, ki tavaly a londoni mesterséges jégpályát látogatta, ez idén a párisi Palais de Glace mesterséges jégpályáját szándékozik felkeresni, mindamellett régi vágya egyszer már a dobsinai jégbarlangba is ellátogatni, hol egy ügyes jégmester egy a svájczi Davosból hozott jéggyaluval sportszempontból nagyszerű pályát csinálhat, ami annál könnyebb dolog lenne, mert az eszközölt mérések szerint a nagyterem jégpadozata közel 40 méter vastag." – írja a Sport-Világ.

A londoni olimpia korcsolyaversenyeit 1908. október 27-29. között tartották, a fenti márciusi tudósítás után a lap az olimpiáig csak egyszer említi Kronberger nevét, június végén letett érettségi vizsgája kapcsán méltatva őt. 1908. október 25-én felsorolja a pár nap múlva esedékes londoni olimpiai korcsolyaversenyek indulóit, a nőknél megjegyezve, hogy „Magyar világbajnokunk, Kronberger Lily kisasszony akadályoztatása miatt nem vesz részt a versenyen". Sajnos a lap sem korábban, sem ekkor, sem később nem közli, hogy milyen jellegű volt ez az akadályoztatás, valójában miért nem volt jelen bajnoknőnk Londonban.

Hogy mi történt közben? Érdekes módon a Sport-Világ lelkes március 9-i sorai előtt, már február 17-én megírta, hogy a MOB, amely összeállította a londoni olimpiai csapatot és a sportágaktól bekérte azok anyagi igényeit a kiutazáshoz, a 48 000 korona helyett csak 20 000-et kapott a kultuszkormányzattól, ezért jelentős csapatszűkítést hajtott végre. A végrehajtó bizottság februári ülésén úgy határozott, hogy csak a jó szereplésre esélyes sportágak indulóira szűkítik a csapatot, így a labdarúgás, a tenisz, a „czéllövészet", a kerékpár, az evezős nyolcas, illetve a korcsolyázás képviselőit nem viszi ki az olimpiára, illetve azokkal sem számol, akik önköltségen vagy a sportszervezetük által ki tudnak jutni. Más kérdés, hogy a nevezési határidőkig hátralévő hónapokban a támogatási összeg miniszteri előterjesztésre 40 ezer koronára emelkedett, így az olimpiai csapat is több ponton változott még: elvitték végül az evezős nyolcast és több férfi teniszezőt, sportlövőt is. A labdarúgó szövetséget azzal kárpótolták, hogy a szereplésükre költendő kisebb összeget a következő

évi FIFA kongresszusra tartalékolják.

Igaza van tehát Antal Zoltánnak, a világ- és Európa-bajnokságokról írott könyvében: Kronberger Lili olimpiai szereplésére nem volt pénz… Ellenben az olimpián részt vett 65 férfi, akik ugyan szép eredményeket, összesen 74 olimpiai pontot szereztek, de a küldöttségnek több, mint a fele helyezetlenül vagy a futottak még kategóriában zárt… Érthetetlen, hogy a korcsolyát a MOB esélytelennek tartotta, s ha még a regnáló világbajnokot női mivolta miatt nem is vette sportolószámba, jó képességű férfi korcsolyázóinkra sem tartotta érdemesnek költeni a támogatást.

Felmerülhet még a kérdés, hogy nem tudta volna-e maga a versenyző vagy egyesülete megfinanszírozni a kiutazást. Miután előző évben a melegebb hónapokban külföldön edzett fedett pályákon, feltehetőleg az olimpiai szereplés is belefért volna a költségvetésbe, s ha a család ezt nem tudta megfinanszírozni, akkor a közel 9000 taggal rendelkező BKE, melynek elnöke a versenyző jövendőbelije volt, miért nem tudta ezt megtenni. Különösen annak a fényében, hogy a Sport-Világ 1935-i cikkében, amelyben visszatekint az első három téli olimpia magyar szereplésére, megemlíti, hogy az 1932-es Lake Placid-i olimpián szereplő két párosunk utazására a BKE kuporgatta össze a hajójegyek árát… A két esemény között eltelt 24 év persze magyarázat lehet: 1932-ben már senkinek nem volt kétsége afelől, hogy egy világbajnok sportolói egységnek ott a helye az aktuális olimpián, és ezt bármilyen eszközzel érdemes megoldani.

Ugyanebben a cikkben van még egy figyelemreméltó megjegyzés az 1924-es téli olimpia előkészületeivel kapcsolatban. Az újság megjegyzi, hogy gyorskorcsolyázóink elegendő gyakorlási lehetőség (műjég vagy fedett létesítmény) híján távol voltak a világ élvonalától, ezért az olimpiai válogatóbizottságnak nem volt nehéz dolga kihagyni őket a keretből. Majd felteszi a kérdést: „Melyik gyorskorcsolyázó mert volna felszólalni kiküldetése érdekében?” Vagyis a sportolóknak nem igazán lehetett szava, sportszövetségüknek sem volt ekkor még képviselete a MOB-ban, mivel a korcsolya nem volt stabil olimpiai sportág.

Itt már nem lehet másra gondolni, minthogy a londoni szereplést maga Kronberger Lili sem ambicionálta, és miután a MOB lemondott a korcsolya siker lehetőségéről, maga is feladta a küzdelmet. Mindezt

még a tavasz folyamán eldönthették, és ennek értelmében nem is edzett az év melegebb hónapjai folyamán, itthon biztosan nem, de feltehetőleg külföldön sem, vagy csak az őszi hónapokban. Azt sem mellékes megjegyezni, hogy bár a korcsolyázóknak nem volt képviselete a MOB-ban, Szent-Györgyi Imre a tenisz szövetség képviseletében tagja volt a testületnek és elismert sportvezetőnek számított, befolyását bizonnyal bevetette volna, ha ragaszkodott volna kedvese londoni szerepléséhez. (Meg kell gyorsan jegyeznünk, hogy nem tudjuk, 1908-ban hol tartott Szent-Györgyi és Kronberger kapcsolata; mivel csak 1911-ben történt meg az eljegyzés, egyáltalán nem biztos, hogy 1908-ban a férfinak befolyása lett volna a világbajnoknő döntéseire. Persze egyleti elnökeként igen.) Azt is érdemes végiggondolni, hogy Kronberger ekkor még csak 18 éves, éppen az érettségire készül. Korának megfelelően szerény, illemtudó és még alig felnőtt lány. Feltehetőleg azt csinálta sportpályafutása során, amit az egyesületi, szövetségi vezetői mondtak neki.

Ha Kronberger és későbbi férje tudták volna, hogy mekkora presztízzsel jár majd évek múltán Magyarországon egy olimpiai érem, pláne egy bajnokság, egészen biztosan másképp döntöttek volna. 1908-ban talán ezt nem lehetett még sejteni, és Kronberger inkább az olimpiai versenyek után mintegy két és fél hónappal megrendezett budapesti női világbajnokságra koncentrált, amelyen egyedüli versenyzőként indult és természetesen nyert.

S hogy aranyéremre esélyes volt-e? Ismerve az 1908-as olimpia botrányosan részrehajló bírói botrányait, egy pontozásos sportágban az angol vetélytársnő ellen feltehetőleg inkább az ezüstérem lett volna reális. Az olimpiai bajnok Syers kisasszonnyal az 1906-os vb után nem mérkőztek meg világversenyen, így nem tudjuk, Lili legeredményesebb éveiben felül tudott-e volna rajta kerekedni. A második helyezett német Elsa Rendschmidtet 1908-ban és 1910-ben is legyőzte a vb-n.

Összességében nehéz elhinni bármelyik megjelent magyarázatot. A különböző források hivatkoznak pénzhiányra, az edzéslehetőségek hiányára, illetve olyan pletyka is hallatszott, hogy férje (aki csak három év múlva vette el!) nem engedte indulni, talán mert az 1909-es hazai vb-re akarta jól felkészíteni és nem értette meg az akkor még csak formálódó olimpia jelentőségét. A fent feltárt források alapján egyik

magyarázat sem állja meg a helyét, és így a rejtély megmarad e körül az ügy körül. Csak remélni lehet, hogy a versenyzőnő visszaemlékezéseiben vagy eddig meg nem ismert interjújában, netán az utódok révén egyszer megkapjuk a magyarázatot…

S hogy a Magyar Olimpiai Bizottság döntésében szerepet játszott-e a nők sportjának vagy inkább versenysportjának általános lenézése is ebben a korszakban? Motiválhatta a támogatás megvonásakor a MOB férfi vezetőit, hogy ne nyerje már egy nő a sportág első olimpiai aranyát? A szerző szubjektív véleménye szerint igen…

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Carly Adams (2002): Fighting for Acceptance: Sigfrid Edstrom and Avery Brundage: Their Efforts to Shape and Control Women's Participation in the Olympic Games The Global Nexus Engaged, 2002

Antal Zoltán: Világ- és Európa-bajnokságok 1893-1973. Budapest, 1974.

Coubertin, Pierre de (1912), 'The Women at the Olympic Games', in Coubertin, Pierre de, Olympism:selected writings. Lausanne: IOC, 2000

Matthew Dillan: Did parthenoi attend the Olympic games? Girls and Women Competing, Spectating, andCarrying out Cult Roles at Greek Religious Festivals Hermes, 2000.

KereszténYi József: A MOB története I. 75 éves olimpiai mozgalmunk A Testnevelési Tudományos Tanács füzetei, Budapest, 1971.

KereszténYi József: A MOB története II. Iratok a MOB történetéhez, dokumentumok A Testnevelési Tanács Tudományos füzetei, 1970.

Kozák Péter: Illem, sport, divat. „Amazonok" a századfordulón, 19-21. század Budapest, 2004

A Magyar Korcsolyázó Szövetség honlapja www.hunskate.hu

Marik Klára: A nők sportja (Arató Géza (szerk): A magyar sport I. kötet, Budapest 1935.

Martin Polley (2014): Sport, Gender and Sexuality at the 1908 London Olympic Games Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality

Anna Maria Miragaya: The process of inclusion of women in the Olympic games, Doctoral Dissertation, Rio de Janeiro, 2006.

A Sport-Világ és a Sporthírlap számai

Quintillan, Ghislane (2000): Alice Milliat and the Women's Games. Olympic Review, XXXVI., (31.),

Szilágyi Rita: A teljesítmény bűvöletében Magyar királynék és nagyasszonyok 20. Budapest, 2012.

Regionális játékok és az olimpiai mozgalom

Dr. Szikora Katalin (Budapest)

BEVEZETÉS

A XX. században az olimpiai játékok mintájára – talán riválisként is – ún. regionális játékokat is szerveztek a sportért rajongó versenyzők és szervezők. A század elején hasonlóan az olimpiai játékokhoz a gazdasági szempontok egyáltalán nem domináltak a kialakulás és a kezdeti rendezés során. A regionális játékok a világ több országára kiterjedőek ugyan, az olimpiai játékokkal szemben azonban valamilyen módon behatároltak. Ez a behatároltság lehet földrajzi, ideológiai, vallási, nyelvi, politikai vagy más egyéb okokból következő. A XIX. század végén életre hívott modern olimpiai mozgalom (1894), majd az első újkori olimpiai játékoktól (1896 – Athén) kezdve a különböző közösségekben, országokban egyre nagyobb igényt mutatkozott saját sportversenyek tartására. Ezek elsősorban a saját összetartozást, a nemzeti identitás erősítését, a közös múltat kívánták hangsúlyozni. A regionális játékok mindegyike teljesen vagy részben a Nemzetközi Olimpiai Bizottság szervezeti felépítését és az olimpiai játékok rendezését vette alapul, mondhatni másolta annak struktúráját. Az idők folyamán a NOB számos regionális játékot vett védnöksége alá, s működik együtt vele mind a mai napig. A NOB elnökei, vezetői felismerték, hogy a játékok kiváló felkészülési, gyakorlási lehetőséget nyújthatnak a sportolóknak, s arra törekedtek, hogy a regionális játékok szervezeteinek vezetőivel kompromisszumos és jó együttműködési kapcsolatokat építsenek ki. Ez elsősorban a nem „ütköző” versenynaptár és az azonos szabályrendszer kialakítását jelentette.

A KEZDET, AZ „ÚTTÖRŐ” ÉSZAKI JÁTÉKOK

Általánosan az első regionális játéknak az Északi Játékokat szokták tekinteni. 1901 és 1926 között nyolc alkalommal rendezték meg

elsősorban a téli sportágakban, a skandináv országok közötti kapcsolatok elmélyítésének céljából. A játékok megálmodója Victor Balck – „a svéd sport atyja", egyben a NOB egyik alapító tagja – volt. A nyolc játékból hetet Svédországban tartották, egyet pedig (az akkor még svéd fennhatóság alatt álló) Norvégiában. A Svéd Turista Szövetség aktívan részt vett a játékok szervezésében, az idegenforgalom fellendülését várva attól. Balck 1928-as halála igen érzékenyen érintette a játékokat, amely 1930-ban a hó hiányában elmaradt, az 1934-esnek pedig a súlyos gazdasági világválság vetett véget. 1942-re még egyszer utoljára tervezték az Északi Játékokat, de ez a II. világháború miatt sohasem került megtartásra (feltehetően az 1924-től induló téli olimpiák is szerepet játszottak az Északi Játékok eltűnésében). Az 1920-as évekre már a világ számos pontján aktívan zajlottak a regionális játékok, mint a Távol-Keleten vagy Közép-Amerikában és máshol (például afrikai országok) is történtek kísérletek. 1924-től indultak az egyetemisták és főiskolások nemzetközi sportversenyei (Varsó, 1924, első Főiskolai Világbajnokság). A Szovjetunióban a „Szpartakiád" az olimpiák ellenpólusa kívánt lenni ugyanezen időszakban.

ÁZSIAI JÁTÉKOK

Az Ázsiai Játékok az ázsiai kontinens országainak regionális játéka, s mint ilyen napjaink legnagyobb szabású versenysorozata az olimpiai játékok után. Földünk lakosságának majd' 60%-a ezen kontinensen él, a 2006-os katari rendezésű játékokon hozzávetőleg 10'500 sportoló vett részt. E szám csaknem megegyezik a 2008-as pekingi olimpia résztvevőink számival (11 ezer résztvevő). Az Ázsiai Játékok jellegében (sportágak száma, létesítmények) és külsőségeiben (például a fáklya körbeutaztatása sok ezer kilométeren keresztül) mára már az olimpiai játékokkal nagyjából azonos kategóriába sorolható, ha nem is ismertség, de a rendezés szempontjából mindenképpen. A játékokat négyévente rendezik az Ázsiai Olimpiai Tanács (OCA – Olympic Council of Asia) égisze alatt, mely a NOB (Nemzetközi Olimpiai Bizottság) felügyelete alatt áll. A résztvevőket kizárólag minden egyes ország saját nemzeti olimpiai bizottsága nevezheti be. Az első Ázsiai Játékokra 1951-ben került sor, de – bár nem hivatalosan – elődjének tartják a II. világháború előtt számos alkalommal megrendezésre került

Kelet-Ázsiai Játékokat. 1915-ben a játékokat felügyelő szervezet nevét Kelet-Ázsiai Sport Szövetségre változtatták. 1929-ben döntöttek úgy, hogy a korábbi gyakorlattal ellentétben négyévenként kerül sor az eseményre. Ennek megfelelően 1934-ben került sor a tízedik játékokra, melyen elsőként vett részt Holland-Kelet India (Indonézia). A Japán és Kína között kitört második kínai-japán háború miatt (1937) a tervezett 1938-as játékok elmaradtak, s ez egyben a szervezet végét is jelentette.

A JÁTÉKOK 1945 UTÁN

A II. világháborút lezáró években számos addig gyarmati ázsiai ország nyerte el függetlenségét. Ezek közül több ország tartotta kívánatosnak egy olyan nemzetközi, ázsiai országok szintjén megrendezendő sporteseményt, amely elősegíti az egymás közötti párbeszédet és megértést. Az 1948-as londoni olimpiai alkalmával Guru Dutt Sondhi, a NOB indiai képviselője vetette fel az Ázsiai Játékok lehetőségét. Ezt követően megállapodtak az Ázsiai Atlétikai Szövetség megalakításban. E szervezet 1949-ben formálisan is megalakult, s onnantól kezdve az Ázsiai Játékok Szövetsége nevet viselte. Arról ugyancsak határoztak, hogy az első játékokra 1950-ben, az indiai fővárosban, Új-Delhiben kerül sor, s majd ettől számítva minden negyedik évben kerül sor az eseménysorozatra.

A MODERN ÁZSIAI JÁTÉKOK

1981-ben módosították a szervezet alapokmányát, nevét pedig Ázsiai Olimpiai Tanácsra változtatták, mely hivatalosan 1986 óta felügyeli az eseménysorozatot. A versenyeken kezdetben részt vett Izrael Állam, de később több ázsiai tag kérésére felszólították, hogy csatlakozzon az európai rendezésű versenyekhez. Ugyancsak visszatérő problémát jelentett Tajvan esete, melyet a mai napig részt vesz az eseményen (igaz volt, hogy nem engedték elindulni), de az olimpiai játékokhoz hasonlóan Kína, Taipei (Chinase Taipei) néven. 1994-ben rövid vitát követően felvételt nyertek az egykori közép-ázsiai szovjet tagköztársaságok (Kazahsztán, Üzbegisztán, Tádzsikisztán, Türkmenisztán és Kirgizisztán). 2006-ban elutasították Ausztrália csatlakozási kérelmét a szervezethez. Az Ázsiai Olimpiai Tanács az elmúlt években,

évtizedekben egyéb versenysorozatokat is útjára indított a hagyományos (nyári) játékok mellett. A következő években ismét érvényesül a Távol-Kelet fölénye, 2022-ben Kína, 2026-ban pedig Japán lesz a játékok házigazdája.

EGYÉB ÁZSIAI SPORTESEMÉNYEK

2005 óta rendezik a Fedett-pályás Ázsiai Játékokat. Olyan sportágak szerepelnek a programban, melyeket a média – mindenekelőtt – a televíziós közvetítések preferálnak, de nem szerepelnek a nyári játékokon. Többek között ilyen extrém sportok, az aerobic, a futsal vagy a rövidpályás úszás. 2005-ben, Bangkokban (Thaiföld) rendezték meg először az eseményt, ezt követte Makaó 2007-ben. Egészen új keletű kezdeményezés az „Asian Beach Games", melyet ugyancsak kétévenként szándékoznak megtartani. Ezen versenyek a tradicionálisan az óceánhoz, tengerhez, vízparthoz kötődő sportágakat ölelik fel, mint például a szörf, a strandröplabda vagy a strandfoci. Az indonéziai Bali szigetén rendezték meg elsőként, 2008-ban, a 2010-es játékoknak az ománi főváros, Maszkat ad majd otthont.

ÁZSIAI TÉLI JÁTÉKOK

Az Ázsiai Téli Játékok gondolatát Japán vetette föl 1982-ben. Az Ázsiai Olimpiai Tanácsnál való kitartó lobbizás meghozta a gyümölcsét, s elsőként 1986-ban (a 1972-ben már téli olimpiát rendező) Szapporo adott otthont az Ázsiai Játékok első téli változatá- nak. A kezdeti hét résztvevő országból, a legutóbbi 2007-es versenyeken már 27 ázsiai ország képviseltette magát. Az első alkalom után Szapporo 1990-ben ismét megrendezte a versenyeket, a stafétát 1996-ban a kínai Harbin vette át, majd 1999-ben a dél-koreai Gangwon. Azóta rendszeresen négyévenként került sor az eseményre: 2003-ban a japán Aomoriban, 2007-ben pedig a kínai Changchunban, 2011-ben a Kazahsztán és Almaty, 2017-ben pedig a japán Sapporo volt a házigazda. 2021-re érdekes vállalkozásként a terv egy Dél – Észak Korea-i közös rendezés. Döntés azonban még nem született.

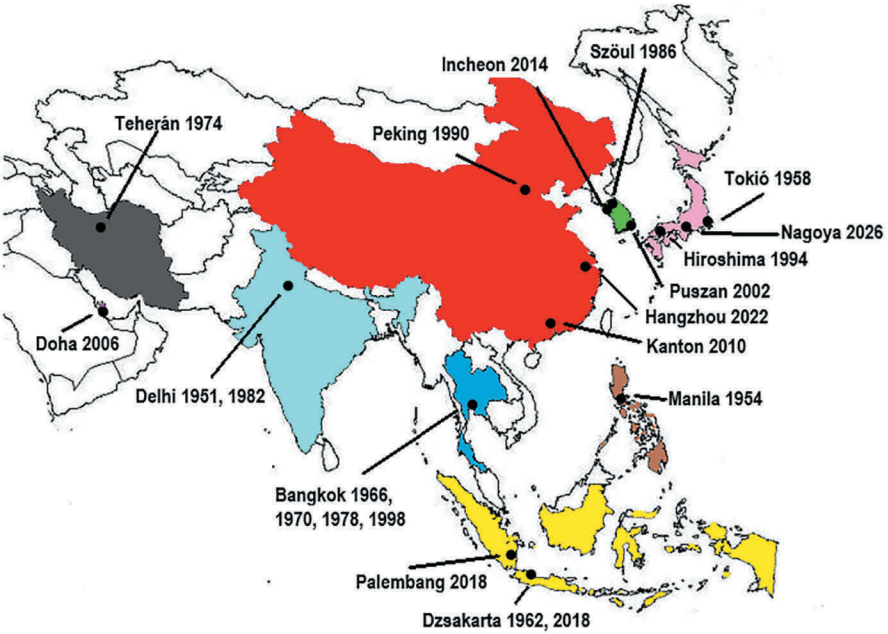

Az első játékok sikerén felbuzdulva a második játékokra majdnem megduplázódott a résztvevő országok száma, s szinte nem változott a harmadik alkalmával. Az első és második játékok közötti jelentős eltérés a sportolók számát tekintve az, hogy a második játékokon megnőtt a résztvevő országok és sportágak száma egyaránt. A harmadik játékokon újabb sportágak kerültek be, ezért bár a résztvevők országok száma szinte nem változott, ismét majdnem megduplázódott a sportolók száma. Az 1962-es játékok alkalmával a politikai okok miatt mindkét kategóriában csökkentek a számok. A mutatók 1966-ra visszaálltak a nyolc évvel korábbi szintre. Az ezt követő játékokat a folyamatos részvétel növekedés jellemzi, melyek mára gyakorlatilag az összes ázsiai ország részvételét jelentik, és a sportágak maximálása miatt feltehetően a sportolók száma is megállapodik egy állandó szinten a közeljövőben.

NEMZETKÖZÖSSÉGI JÁTÉKOK (COMMONWEALTH GAMES, A VOLT ANGOL GYARMATOK RÉSZVÉTELÉVEL)

A Nemzetközösségi Játékok minden bizonnyal a legkiterjedtebb regionális játék az összes közül, hiszen minden (lakott) kontinensen megtaláljuk résztvevőit. A dél-amerikai Guyanától a csendes-óceáni Tuvalutól egészen Walesig, a karibi szigetektől Kelet-Afrikáig. Mindez az egykori Brit gyarmatbirodalom öröksége. A Nemzetközösséget Nagy-Britannia és a korábbi brit gyarmatok (nem mind) alkotják, s ezen országok, területek vesznek rész négyévenként a Nemzetközösségi Játékokon.

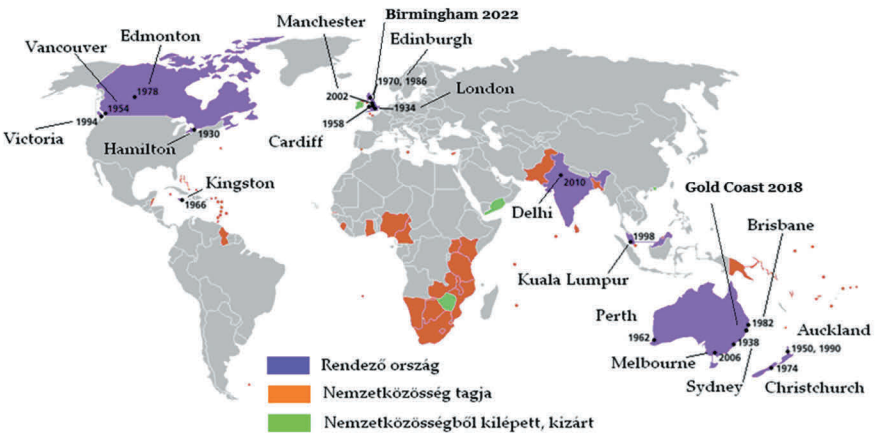

Napjainkban általában 5 ezer sportoló vesz részt a Nemzetközösségi Játékokon, melyet a CGF (Commonwealth Games Federation) – a Nemzetközösségi Játékok Szövetsége felügyel. A játékok programja, az azokban szereplő sportágak nagyrészt megfelelnek az olimpiai játékokénak, de tartalmaz olyan, elsősorban a Nemzetközösség országaiban játszott sportágakat is, mint például a netball. 1930-as indulása óta többször névváltozáson esett át versenysorozat. Kezdetben Brit Birodalmi Játékok volt a neve (British Empire Games). Ezt 1954-ben Brit Birodalmi és Nemzetközösségi Játékokra módosították (British Empire and Commonwealth Games). 1970-ben Brit

Nemzetközösségi Játékokra rövidítették (British Commonwealth Games). Az 1974-es játékok után nyerte el mai, végleges nevét Nemzetközösségi Játékokként.

A NEMZETKÖZÖSSÉG TAGJAI

Pillanatnyilag 53 tagja van a Nemzetközösségnek, a játékokon pedig 71 team (csapat) képviselteti magát. A két szám közötti különbség oka, hogy bizonyos országok kisebb egységekben neveznek a versenyszámokban. Nagy-Britannia például négy részre oszlik (Anglia, Skócia, Wales, Észak-Írország). Számos brit fennhatóságú terület, például a Csatorna-szigetek szintén külön indul. Az Ausztráliához tartozó Norfolk-sziget ugyancsak önállóan indul. Új-Zéland két függő területe (Niue és a Cook-szigetek) az anyaországtól függetlenül indulnak. Mindössze hat olyan ország/terület van, mely csapata minden játékon részt vett: Ausztrália, Kanada, Anglia, Új-Zéland, Skócia és Wales. Eredményesség szempontjából Ausztrália 10 alkalommal végzett az első helyen, Anglia 7 alkalommal, Kanada egyszer. Női versenyzők 1930-ban még csak úszásban és műugrásban indultak, 1934-ban már atlétikában is rajthoz álltak.

A KEZDETEK

A Brit Birodalmon belüli egységes sportverseny ötletét elsőként Ashtley Cooper presbiteriánus lelkész vetette fel a Times-ban 1891-ben írt cikkében, ahol egy „pán-brit—pán-anglikán" játék négyévenkénti rendezésének gondolatát vetette föl. 1911-ben az V. György brit uralkodó koronázása alkalmából rendezett eseménysorozatnak része volt az ún. „Birodalmon Belüli Bajnokság", melyben Ausztrália, Kanada, Dél-Afrika és az Egyesült Királyság csapata versenyzett ökölvívásban, birkózásban, úszásban és atlétikában.

1928-ban a kanadai Melville Marks (Bobby) Robinsont kérték fel az első Brit Birodalmi Játékok rendezésére, melyet két évvel később az Ontario állambeli Hamilton városában tartottak. A Brit Birodalomból 11 ország/terület képviseltette magát (Ausztrália, Bermuda, Brit Guyana, Kanada, Anglia, Írország, Új-Foundland, Új-Zéland, Dél-Afrika, Wales és Skócia) mintegy 400 sportolóval. A sportágak atlétika, ökölvívás, evezés, úszás és birkózás voltak a programjában.

Négy évvel később, a birodalom központja, London volt a játékok házigazdája. A játékokat eredetileg a dél-afrikai Johannesburgban tartották volna, de (elsősorban Kanada részéről) kritika merült fel a nem fehér versenyzőkkel szembeni dél-afrikai magatartással. Hat sportágban vetélkedhettek egymással a sportolók, az előző játékokhoz képest a kerékpárral és a műugrással egészült ki a program. A kerékpáros számokat Manchesterben rendezték. Ez volt az egyetlen játék, amin az Ír Szabadállam részt vett (négy évvel korábban, Írország az egész Ír-szigetet képviselte). Az 1938-as játékokat Ausztráliában, Sydneyben rendezték, melyet pontosan a város alapításának 150. évfordulójára időzítettek. A II. világháború természetesen lehetetlenné tette a játékok megrendezését, ezért a következőre csupán 1950-re került sor, Új-Zéland legnagyobb városának, Aucklandnek rendezésében. 1952-ben a játéksorozat nevét Brit Birodalmi és Nemzetközösségi Játékokra változtatták, így a kanadai Vancouverben már ezen név alatt versenyeztek 1954-ben.

A JÁTÉK ÚJABB NEVEKEN FOLYTATÓDIK

1958-ban visszatértek a sportolók az öreg kontinensre, ahol az Angliával szomszédos Wales vállalta magára a házigazda szerepét, pontosabban fővárosa, Cardiff. 35 team (csapat) 1’130 sportolója mérte össze tudását, újoncként indult többek között Szingapúr, Ghána és Kenya. 1962-ben visszatértek a játékok Ausztráliába, ezúttal Perth városába, 1966-ban pedig Jamaica fővárosa, Kingston rendezte a játékokat, első alkalommal nem az óhaza vagy egy domínium. 1970-ben a skóciai Edinburgh ismét új név alatt folytatta a játékokat: Brit Nemzetközösségi Játékok néven. De nem csupán a birodalmi szó maradt el, e játékoktól kezdve a versenyeket már nem a hagyományos angolszász mértékegységek szerint, hanem a legtöbb tag által használt metrikus rendszer alapján bonyolítják. 1974-ben Új-Zéland déli szigetének legnagyobb városa Christchurch rendezte a játékokat. Bár a település a déli sziget legnagyobb városa, a modern idők játékai között egyedülálló, hogy egy ilyen „kisváros” vállalja magára a rendezés felelősségét (a hetvenes évek elején kb. 170 ezer lakos élt a városban). Ez alkalommal 1’300 sportoló állt rajthoz. Az esemény mérföldkő volt az új-zélandi televíziózás történetében, mivel a játékok közvetítése volt

az országban első színes tévés műsor. A versenyeket megtisztelte jelenlétével II. Erzsébet királynő, Új-Zéland hivatalos államfője is. Gazdasági szempontból fontos megemlíteni, hogy ez volt az első Nemzetközösségi Játék, ahol kereskedelmi cégek szerettek volna reklámozni, a rendezők hajlottak is rá, de a Szövetség nem engedélyezte. Bár a játékok 500 ezer dollár nyereséggel zártak, Christchurch városát jelentős veszteségek érték a létesítmények későbbi üzemeltetése miatt. Ez egészen az 1990-es évek elejéig így maradt, mikor állami támogatással rendezték a helyzetet. A szintén új-zélandi Auckland az 1990-es játékokat már teljesen piaci alapon szervezte.

Az 1978-as edmontoni játékon nyerte máig használatos nevét a versenysorozat: Nemzetközösségi Játékok. A már korábban is heves érzelmeket kiváltó Dél-Afrika (pontosabban Új-Zéland sportkapcsolatai Dél-Afrikával) első alkalommal vezetett a játékok bojkottjához, ezúttal Nigéria részéről. 1982-ben újabb ausztrál nagyváros, Brisbane, vette át a stafétát a rendezés terén. Az esemény kabalafigurája, Matilda, a kenguru volt.

A JÁTÉKOK NAPJAINKBAN

Az 1970-es siker ellenére a játékok 1986-os visszatérése Skóciába nem volt bonyodalmaktól mentes. Nagy-Britanniát erős kritika érte a Thatcher-kormány Dél-Afrikával való – számos afrikai és ázsiai ország szerint – „túl szoros" kapcsolatai miatt, melyek sport vonalon is megmutatkoztak, ezzel jelentős bojkottot váltva ki ezen országok részéről. A Nemzetközösség 59 államából 32 maradt távol a játékoktól. Nem kis mértékben a jelentős számú résztvevő kiesése miatt a szponzori, közvetítési és egyéb bevételek ugyancsak számottevő mértékben csökkentek, kényes helyzetbe hozva a rendezőket. A bojkott publicitása miatt állami segítségre sem lehetett számítani. Edinburgh városa mintegy félmillió fontot vesztett a játékokon. 1990-ben Új-Zéland legnagyobb városa Auckland rendezte másodízben a játékokat. 1994-ben a kanadai British Columbia duplázott, de ezúttal Vancouver helyett, a főváros Victoria volt a házigazda. Több évtizedes kihagyás után Dél-Afrika végre visszatérhetett mint résztvevő. Hongkong utolsó alkalommal vett részt, mielőtt 1997-ben visszatért Kínához. 1998-ban első alkalommal került megrendezésre az

eseménysorozat az ázsiai kontinensen, Malajziában, Kuala Lumpurban. Rekordnak számít, hogy 70 team (csapat, 34 szerzett legalább egy érmet) csaknem 3700 sportolója vett részt az eseményen. A 2002-es manchesteri játékokat elsősorban a város – korábban sok szempont-ból elhanyagolt iparvárosnak számított – megújulása, élhetőbbé válása miatt emlegetik. 2006-ban ismét Ausztrálián volt a sor, Melbourne városa adott helyet a játékoknak. 2010-ben látványos, de nagyon sok egészségügyi problémát felvető játékokra került sor az indiai Delhiben. 2014-ben a skóciai Glasgow, 2018-ban az ausztráliai Gold Coast adott otthont az egyre népszerűbb játék sorozatnak. 2022-ben ismét Anglia, méghozzá Birmingham városa lesz a rendező.

PÁN-AMERIKAI JÁTÉKOK

A Pán-Amerikai Játékok az amerikai kontinens regionális játéka, melyet – az olimpiai játékokhoz hasonlóan – minden negyedik évben rendeznek meg. A Pán-Amerikai Játékok ötlete az 1920-as években merült fel elsőként, miután útjára indították a Közép-Amerikai Játékokat. Az első Közép-Amerikai Játékokat 1926-ban rendezték, s mindössze három ország (Mexikó, Kuba és Guatemala) vett rajta részt. A játékok nevét 1935-ben Közép-Amerikai és Karibi Játékokra módosították. E versenyt mind a mai napig megrendezik, legutóbb 2006-ban a kolumbiai Cartagena volt a házigazda, ahol 32 ország vett részt az eseményen. A következő helyszín (2010-ben) Mayagüez lesz, Puerto Ricóban. 1932-ben a játékok megrendezése érdekében létrehozták a Pán-Amerikai Sport Szervezetet (PASO, teljes spanyol neve: Organización Deportiva Panamericana). Az első játékokra 1943-ban, Buenos Airesben került volna sor, de ez elmaradt a II. világháború következtében. 1951-ig kellett várni, hogy tényleg útjára induljon a versenysorozat az argentin fővárosban. Azóta rendszeresen, minden negyedik évben kerül sor a Pán-Amerikai Játékokra, bár az elmúlt néhány évben az Egyesült Államokban és Kanadában messze nem kapott akkora nyilvánosságot, publicitást az esemény, mint a latin-amerikai országokban. A Pán-Amerikai Játékokon – hasonlóan az Ázsiai és Afrikai Játékokhoz – ünnepélyes keretek között gyújtják meg a lángot a megnyitó ünnepségen. Az első 1951-es játékokon a fáklyát még az olimpiai játékok mintáját követve a görögországi Olümpiában

gyújtották meg. 1955 óta Mexikóban kerül sor a fáklya meg- gyújtása, s az azték nép leszármazottainak feladata. Erre előbb a Sierra de la Estrella egy régi templománál kerül sor, ma már Teotihuacán romvárosának nap piramisánál történik az ünnepélyes ceremónia. 2019-ben a Peru-i főváros Lima volt, 2023-ban a Chile-i főváros Santiago lesz a házigazda. Az elmúlt évtizedekben számos próbálkozás történt arra vonatkozólag, hogy a Pán-Amerikai Játékok téli változatát elindít- sák. Elsőként még az 1951-es Buenos Aires-i rendezők szerettek volna az év későbbi részében téli játékokat szervezni, de ez az érdeklődés hiánya miatt elmaradt. 1959-ben a New York állambeli Lake Placid (két alkalommal is rendezett téli olimpiát, 1932-ben és 1980-ban) próbálkozott, de a havas esemény ismét csak álom maradt. 1988-ban a PASO tagjai megszavazták, hogy az első téli versenyekre 1989-ben kerül majd sor Las Leñasban, Argentínában, s onnantól kezdve négyévenként követik egymást a játékok. A hó hiánya miatt az eseményt 1990-re kellett halasztani, de akkor csupán 8 ország 97 sportolója vett rajta részt. Az 1993-as téli játékokat Chile fővárosának, Santiagónak ítélték, de végül a szervezők lefújták az eseményt. Azóta nem volt újabb kísérlet téli játékok rendezésére.

AFRIKAI JÁTÉKOK

Az Afrikai Játékok az afrikai kontinens országainak regionális játéka. Szokásos Pán-Afrikai Játékoknak vagy „Össz-afrikai Játékoknak" is nevezni. Négyévenként rendezik, az Afrikai Országok Nemzeti Olimpiai Bizottságainak Szervezete (ANOCA – Association of National Olympic Committees of Africa) felügyelete alatt áll az eseménysorozat. Az első játékokra 1965-ben került sor az Ázsiai és a Pán-Amerikai Játékok mintáját követve. Minden résztvevő országnak kötelező az afrikai kontinens valamely államának lennie. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság hivatalosan elismeri a versenyeket, mint kontinentális bajnokságot. A modern olimpiai mozgalom alapító atyja, Pierre de Coubertin már az 1920-as években felvette a Pán-Afrikai Játékok gondolatát. Az akkori afrikai országok viszont szinte kivétel nélkül európai országok irányítása alatt álltak, s a gyarmattartó országok fenntartással kezeltek minden olyan kezdeményezést, mely az afrikai egységet szimbolizálta, helyezte előtérbe. Mindezek ellenére

1925-ben, az algériai Algírban majd 1928-ban, az egyiptomi Alexandriában történtek előkészületek az esetleges eseményre, de mindkét alkalommal végül semmi sem lett a vállalkozásból. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság első afrikai tagja, a görög születésű egyiptomi atléta Angelo Bolanaki még pénzt is adományozott egy esetleges stadion építési költségeire, de a játékokra még több évtizedig várni kellett. Az 1960-as évek elején miután jelentős számú ország felszabadult a gyarmati uralom alól, a francia nyelvűek egy csoportja szervezett ún. Barátság Játékokat. Előbb 1960-ban Madagaszkár, majd 1961-ben Elefántcsontpart (Côte d'Ivoire), végül 1963-ban Szenegál. 1962-ben az afrikai országok sport- és ifjúsági minisztereinek találkozóján megállapodtak, hogy kibővítik a játékokat (néhány nem francia nyelvű állam már korábban is részt a versenysorozatban). Az így átszervezett eseményt átkeresztelték Pán-Afrikai Játékoknak. Ezt később elismerte, mint hivatalos versenyt a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. Az első hivatalos Afrikai Játékokra az egykori francia Kongó fővárosában, Brazzaville-ben került sor. Mintegy 30 ország 2'500 sportolója vett részt az eseményen. A legeredményesebbnek Egyiptom bizonyult az éremtáblázatban. 1966-ban, Mali fővárosban, Bamakóban megalapították a Legfelsőbb Afrikai Sporttanácsot (Supreme Council of Sport in Africa), hogy a játékokat szervezze és felügyelje. A második Afrikai Játékoknak ugyancsak Mali fővárosában kellett volna lenniük 1969-ben, de ezt egy katonai puccs miatt törölni kényszerültek a szervezők. Nigéria felajánlotta, hogy 1971-ben megtartja az eseményt, de az időközben lezajlott és épphogy befejeződött véres biafrai háború miatt (1967-1970) erre csupán 1973-ben kerülhetett sor. 1977-ben a harmadik játékoknak Algír (Algéria) adott volna otthont, de technikai nehézségek miatt egy évvel elhalasztották az eseményt, amelyet így 1978-ban tartottak meg. A kenyai főváros, Nairobi elméletben 1983-ban látta volna vendégül a kontinens sportolóit, ezt előbb 1985-re, majd 1987-re módosították. Az 1987-es játékok óta rendszeresen megrendezésre kerültek a játékok négyévente. 2019-ben Marokkó fővárosa, Rabat volt a helyszín, a 2023-as játékok Ghánában kerülnek megrendezésre. A legsikeresebb nemzet Egyiptom, szorosan követi Nigéria és a Dél Afrikai Köztársaság.

FRANKOFON JÁTÉKOK

A Frankofon Játékok (Jeux de la Francophonie) a francia nyelvű államok regionális játéka, melyet 1989 óta négyévente rendeznek. Sajátossága, hogy a sportesemények mellett rendszeresen sorra kerülnek művészi versenyszámok is. A játékok nyitva állnak minden sportoló és művész előtt, akik a frankofon közösség 55 államából, 2 társult államából, illetve 13 megfigyelő státuszú országából érkeznek. Kanadát három csapat képviseli, a francia többségű Québec tartomány, valamint a jelentős mértékben francia nyelvű New Brunswick szintén saját delegációt küld, a harmadik pedig Kanada fennmaradó részét képviseli. Belgiumot – bár ezen a néven indul – csak a francia nyelvű országrészből származó induló képviselheti. Az eddigi játékokon 1700 és 3000 között mozgott a résztvevők száma. A szintén négy évenként rendezett játékokat 2013-ben Nizza, 2017-ben az Elefántcsontparti Abidjan rendezte. A 2021-es játékokat 2022-re halasztották, helyszíne a Kongói Demokratikus Köztársaság fővárosa Kinshasa lesz. A legsikeresebb nemzet a francia, őket Kanada, Marokkó és Románia követi.

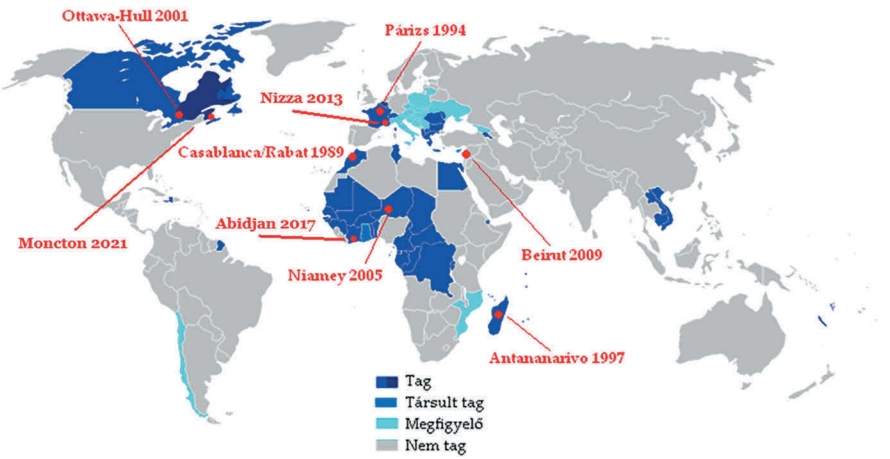

WORLD MASTERS GAMES (SZENIOR VILÁGJÁTÉKOK)

A World Masters Games (Mester- vagy Szenior Világjátékoknak, Világbajnokságnak lehetne fordítani) négyévenként rendezett regionális játék. A résztvevők számát tekintve mára a világ egyik legnagyobb szabású sportrendezvényévé vált. A játékokat az International Masters Games Association (a Nemzetközi Mester (Szenior) Játékok Szövetsége rendezi és felügyeli, s nyitva állnak minden sportoló előtt, aki betöltött (sportágtól függően) bizonyos életkort. A legalacsonyabb alsó korhatár 25, mely sportágaként változó. 1985 óta elsősorban angol anyanyelvű országok voltak a házigazdák, pl. 2002 Melbourne, 2005, Edmonton, 2009 Sydney, 2013 (a kivétel) Torino, 2017 Auckland. 2021-ben a japán Kansai lesz a rendező. 2010-től a Szövetség útjára indítja a Téli Masters Játékokat. Az első a szlovéniai Bledben lesz. 2008-ban ugyancsak első alkalommal került megrendezésére az első Európai Masters Games a svédországi Malmőben. A (kétévenkénti rendezésű esemény) következő állomása 2010-ben az olaszországi Lignano városa volt. A rendezés azonban azóta bizonytalanná vált.

SARKVIDÉKI TÉLI JÁTÉKOK

A Sarkvidéki Téli Játékokat 1969-ben hívták életre. A sportesemény megálmodja, kiötlője Cal Miller volt, aki mint tanácsadó segítette a Yukon terület csapatát az 1967-es, első ízben megrendezett kanadai téli játékok alkalmával, ahol csalódva látta, hogy még a téli sportágakban is lekörözték az északiakat a jóval népesebb és felkészültebb déli tartományok versenyzői. Jelmondata szerint: „lehetőséget kellene biztosítani az északi sarkkör mentén élő sportolóknak, hogy saját területeken tudjanak versenyezni”. Az ötletet pártfogásba vette Walter J. Hickel, Alaszka akkori kormányzója, Stuart M. Hodgson, az Északnyugati-területek akkori főbiztosa, illetve James Smith Yukon terület akkori főbiztosa. Mivel a játékok nem egyetlen országot érintettek 1969-ben megalapították a Téli Sarkvidéki Játékok Szervezetét, melynek feladata a játékok lebonyolítása és felügyelete lett. Az első játékoknak 1970-ben, Yellowknife, az Északnyugati-területek fővárosa adott otthont. Csaknem 500 versenyző, edző és sportszakember érkezett Alaszkából (USA), Yukonból és az Északnyugati-területekből (Kanada). A játékok minden páros évben

kerülnek megrendezésre. Az 1970-es években megfigyelői státuszban csatlakozott a játékokhoz Grönland és Észak Québec (ami 1976-ban otthont is adott a versenyeknek). 1980 és 1984 között ismételten csupán az alapító hármas képviseltette magát. 1984-ben a szervezők úgy érezték, a kezdeti lendület kifulladt, a versenyek elvesztették jelentőségüket. Több északi területet kerestek meg azzal a kérdéssel, hogy csatlakoznának-e a szervezethez. Alberta és British Columbia jelezte részvételi szándékát, de 1986-tól csupán Észak Alberta csatlakozott megfigyelőként, mert British Columbia tartománya nem támogatta a részvételt.

A JÁTÉKOK FEJLŐDÉSE

1988-ban az alaszkai Fairbanks rendezte a Sarkvidéki játékokat, de számtalan problémával kellett szembenézniük. Mivel kétévenként szinte mindig ugyanazok a városok váltották egymást, a viszonylag kis lakosságú északi közösségek lelkesedése megcsappant, hasonlóan a helyi vállalkozókhoz és önkéntesekhez. 1988-ban Észak Alberta teljes jogú taggá vált. Még ugyanebben az évben a yukoni Dawson City-ben fontos helyi politikusok részvételével tartottak tanácskozást a játékok jövőjéről, szakítva a korábbi elvvel, hogy nem vonnak be politikát a játékokba. (Alaszka államot jelentős bírálatok érték, amiért minimális támogatást adott a ’88-as játékokhoz). A résztvevő politikusok és kormányzati szakemberek egyetértettek a játékok fontosságában és a támogatás szükségességében. Így az 1990-es versenyeket (Yellowknife, Kanada) a helyi kormányzat kiemelt eseményként kezelte és nagy sikert arattak. 1992-ben érkeztek elsőként sportolók Oroszországból. A frissen felbomlott egykori Szovjetunióból érkezett versenyzők révén (ezt külön a rendező Yukon állam finanszírozta), az esemény szélesebb nyilvánosságot kapott a média részéről. 1993-ban a felügyelő szervezet nevét Sarkvidéki Téli Játékok Nemzetközi Bizottságára változtatták, Grönland 1993-ban csatlakozott teljes jogú tagként. 1994-ben rendezett Alberta elsőként játékokat. Ekkor született döntés arról, hogy 1994 után az Oroszországból érkező sportolóknak maguknak kell finanszírozniuk a részvételüket, valamint egyetértés született arról is, hogy amennyiben háromnál kevesebb résztvevő (terület) indul egy sportágban, akkor az sportág kikerül a

programból. Az 1996-os Chugiak / Eagle Riverben lebonyolított játék különleges jelentőséggel bírt. A rendezők soha nem látott méretű játékokat rendeztek, a média kiemelkedő sporteseményként kezelte az eseményt, közismert cégek szponzorálták a játékokat, amely így számottevő nyereséggel zárt. Ugyancsak döntés született, hogy az 1999-ben az Északnyugati-területekből kiváló Nunavut csatlakozhat a versenysorozathoz teljes jogú tagként. 2002-ben elsőként került sor kettős rendezésre, a grönlandi Nuuk és a nunavuti Iqaluit együttműködése révén. Bár sikeresen zárt a kettős rendezés, döntés született arról, hogy a jövőben csak egy város rendezze a játékokat. 2004-ben Lappföld és Jamal-Nyenyec csatlakozott a versenyekhez. 1996 óta minden verseny pénzügyileg pozitív mérleggel zárt. A jubileumi huszadik Sarkvidéki Játékokat – az elsőhöz hasonlóan – Yellow knife-ban rendezték. 2018-ban a kanadai Hay River/Fort Smith volt a rendező, 2020-ban ismét Kanada Whitehorse következett, 2022-ben pedig újabb kanadai város rendezheti a játékokat, az Alberta állambeli Wood Buffalo.

LUZITÁN JÁTÉKOK (LUSOPHONY GAMES)

Az angol, a francia, a spanyol és az arab nyelv után a portugál szám szerint a legtöbb ország hivatalos nyelve. A 15. századtól kiindulva Portugália az élen járt az európai országok közötti tengerentúli gyarmatok szerzésében, s bár később a nagyobb vetélytársak sokat megszereztek az eredetileg luzitán hajósok által elért területekből, a mai napig szép számú portugál nyelvű ország a bizonyítéka, hogy a területileg és lakosságilag akkor Magyarországnál kisebb Portugália milyen jelentős szerepre tett szert a világ számos pontján. E nyelvi-kulturális közösség összefogásának egyik jó példája a 2006 óta rendezett Luzitán Játékok, a portugál nyelvű államok játéka. A játékokat (portugálul Jogos da Lusofonia) az ACOLOP (Associação dos Comités Olímpicos de Língua Ofical Portugesa), a Portugál Nyelvű Államok Olimpiai Bizottságainak Szervezete rendezi és felügyeli. Elvben minden ország tagja lehet, mely portugál nyelvű, jelentős portugál nyelvű közösség él területén vagy fontos történelmi szálak kötik Portugáliához. Résztvevő országok: Angola, Brazília, a Zöld-foki Köztársaság, Kelet-Timor, Bissau-Guinea, Macau (Kína),

Mozambik, Portugália, São Tomé és Príncipe, Egyenlítő-Guinea, India és Sri Lanka. Ghána, a spanyol Galicia tartománya, Flores szigete (Indonéziában), Mauritius és Marokkó ugyancsak jelezte érdeklődését a játékok iránt, esetleges jövőbeli csatlakozását.

A játékok megindulása

Az első játékokra 2006. októberében került sor Macaóban (amely 1999-ig portugál fennhatóság alatt állt, majd visszakerült Kínához, de a portugál a mai napig hivatalos nyelv a területnek). 733 sportoló állt rajthoz 11 nemzetből, egyedül Egyenlítői-Guinea nem nevezett senkit sem. A következő játékok 2009-ben az anyaországban, Lisszabonban lesznek. Utána a rendszer átáll négyéves rendezési periódusokra. 2013-ra Brazília és India is aspirált. A 2006-os első játékok alkalmával 8 sportág 48 versenyszáma szerepelt a programban (egyelőre nincsen hivatalos állásfoglalás arról, hogy a játékoknak mely és mennyi sportágat kell tartalmazniuk, mindenesetre a következő játékokra úgy tervezik, hogy 3-4 sportággal bővítik a játékokat). A sportágak az atlétika, a kosárlabda, a strandröplabda, a labdarúgás, a futsal, az asztalitenisz, a taekwondo és a röplabda voltak.

CSENDES-ÓCEÁNI JÁTÉKOK (PACIFIC GAMES)

A Csendes-óceáni Játékok (korábbi nevükön Dél-Csendes-óceáni Játékok) a csendes-óceáni szigetországok regionális játéka. 1962-ben a Csendes-óceáni Közösség elődje, a Dél-Csendes-óceáni Közösség (a fentebb látható zászló a szervezet hivatalos jelképe) határozott a játékok életre hívásáról, a szervezet akkor még csaknem kizárólag olyan országokból állt, melyek gyarmati státuszú területekkel rendelkeztek a Csendes-óceán térségében. Az első játékokra 1963-ban került sor Suvában, a Fidzsi-szigetek fővárosában. Eredetileg úgy tervezték, hogy a játékokat hároméves időközönként tartják, de ezt később négyéves ciklusokra módosították. Mivel 1963-ban jószerivel az összes sziget, szigetcsoport függő terület volt az első játékok eredményhirdetésein egymást váltották az angol, francia, amerikai és egyéb himnuszok és lobogók. Az egyetlen már független résztvevő Nyugat-Szamoa (ma Szamoa) volt. Az évek során a szigetek nagy része elnyerte önállóságát, s ma már saját nemzeti identitással rendelkezik, de nyelvileg mindmáig az angol és a francia dominál.

Mint minden rendezvény a Csendes-óceáni Játékok sem volt mentes a problémáktól. A szigetek jelentős része hívő keresztény, ezért vasárnapra nem időzítenek semmiféle sporteseményt, hogy ne sértsék meg az egyházi pihenőnapot. Némely sportágban szigorúbban veszik az öltözködési előírásokat, mint más sportesemények. A játékok nem kerülhették el a politikai bonyodalmakat sem. 1995-ben, amikor a Francia Polinézia-i Tahiti volt a házigazda, számos ország bojkottálta a részvételt tiltakozva Franciaország a térségben végrehajtott nukleáris atombomba kísérleti ellen. 1999-ben Guamban helyreállt az egység. Jelmondata szerint a játékok azért jöttek létre, hogy „a sporton keresztül etnikai, vallási és politikai hovatartozás nélkül, baráti kapcsolatokat építésen ki a Csendes-óceán országainak népei között”. Ellentétben a mai világ sok regionális játékával és sporteseményével a Csendes-óceáni Játékok – javarészt a kis közösségek, a korlátozott TV közvetítési és infrastrukturális körülmények miatt – rendszerint anyagi veszteséggel járnak a rendezők számára. A 2007-es szamoai rendezésű játékok mintegy 90 millió dolláros veszteséget okoztak az országnak a végösszesítés szerint, elsősorban a sportlétesítmények bővítése és az általános logisztikai körülmények fejlesztésének szükségessége végett.

Mindennek ellenére a helyi emberek lelkesedése nem lankad, a 2011-es új-kaledoniai játékok után, 2015-re 5 ország aspirált: Pápua Új-Guinea, Vanuatu, a Salamon-szigetek, Tonga és Amerikai Szamoa. 2019-ben a Szamoa szigeteki Apia volt a rendező, 2023-ban a Salamon szigeteki Honiara városa ad otthont a játékoknak.

ÉS MÉG TÖBB (VERSENY)JÁTÉK:

Napjainkra már összeszámolni sem lenne olyan egyszerű, hányféle regionális játékot rendeznek világszerte. Minden évben újabb és újabb kezdeményezések válnak valósággá. E keretek nem teszik lehetővé az összes felsorolását, az előző oldalakon némileg részletesebben felsoroltak között vannak a legjelentősebbek, legnagyobb szabásúak, illetve személyes választás révén néhány kisebb, de legalább ugyanolyan érdekes és izgalmas játék kapott helyet. A továbbiakban említésszerűen azért mindenképpen érdemes megemlíteni még további regionális játékként:

- az **Universiade**, az egyetemisták és főiskolások regionális játékát különböző neveken 1924 óta rendezik, Universiade kétévente van 1959 óta. Téli és nyári változata egyaránt létezik, 2019-ben a téli játékok Krasznojarszkban, a nyári játékok Nápolyban lesznek, 2021-es helyszín a kinai Csengdu, illetve a svájci Luzern lesz, amennyiben járványhelyzet ezt lehetővé teszi...
- a **Bolivar Játékok**, 1938 óta rendezik azon dél-amerikai országok, melyeket Simón Bolivar szabadított fel a spanyol uralom alól, 2019-ben a venezuelai Vargas volt a játékok helyszíne, 2022-ben – ismét csak a járványhelyzettől függően – a Kolumbia-i Valledupar lesz a helyszín.
- a **Dél-Amerikai Játékokat** 1978 óta rendezik négyévenként a dél-amerikai országok, 2006-ban Buenos Aires Argentínában volt a házigazda, 2018-ban a bolíviai Cocha rendezte, 2022-ben a Paraguay fővárosa Asuncion lesz a házigazda.
- **Pán-Arab játékokat** 1953 óta rendeznek, 2007-ben Egyiptom már a 11. játékok házigazdája volt, a következőt 2011-ben, Katarban rendezték, azóta bizonytalan a rendezése.
- a **Mediterrán Játékokat** 1951 óta tartják a Földközi-tenger körül fekvő országok, legutóbb 2005-ben, a spanyolországi Almería volt a

játékok helyszíne, 2009-ben az olaszországi Pescara városa lesz a házigazda, 2018-ban a spanyol Tarragona volt a rendező, 2021-ben az algériai Oran lesz a helyszín.
- a **Makkabi Játékok** a zsidó származású sportolók négyévenkénti játéka, legutóbb 2005-ben csaknem 8 ezren vettek részt a versenyeken, rendszeresen Tel-Aviv a rendező város.
- az **Európai Kisállamok Játékait** (Games of the Small States of Europe GSSE1) 1985-tól kétévenként rendezik az európai mini-államok, illetve Izland és Ciprus is résztvevő, 2019-ben Budva (Montenegro), 2021-ben Andorra lesz a rendező város.
- a 1986 és 2001 között rendezték a **Jóakarat Játékokat** válaszul a bojkottokkal kísért 1980-as és 1984-es olimpiára, elsőként 1986-ban, Moszkvában rendezték, azóta elhalt a sorozat.
- 1984 óta rendezik a **Dél-Ázsiai Játékokat** az Indiai-szubkontinens állami, 10. alkalommal Sri Lanka Colombo adott otthont a játékoknak, 2019-ben Katmandu (Nepál) volt a rendező, 2023-ban a pakisztáni Lahore lesz a helyszín.
- **Dél-kelet-ázsiai Játékok** különböző neveken 1959 óta létezik, legutóbb 2007-ben, Thai-föld volt a házigazda, a következő játék 2019-ben a Fülöp szigeteki Clark-ban volt, a 2021-es kijelölt helyszín a vietnami Hanoi.

ÖSSZEGZÉS

Mára kialakult egy menetrend az olimpiai és a regionális játékok rendezésében, már nem vetélytársai, sokkal inkább kiegészítői egymásnak. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság kifejezetten szoros együttműködésben áll az egyes játékokat felügyelő szervezetekkel.A résztvevők számát tekintve folyamatos növekedés figyelhető meg, olyannyira, hogy bizonyos játékoknál már az olimpiához hasonló kvalifikációs rendszert szándékoznak bevezetni. Azok a játékok pedig, ahol nem csupán professzionális sportolók indulására számítanak (például World Masters Games) a cél mindig az előző játékok résztvevőszámának túlszárnyalása. Politikai szempontból az Afrikai Játékok rendezése volt a leginkább problematikus, de a még egyébként stabilnak látszó Nemzetközösségi Játékokat is több alkalommal árnyékolta be a politikai konfliktus. A legtöbb regionális játék eredetileg

– az olimpiákhoz hasonlóan – állami, városi, nem profitorientált eseménysorozatnak számított. Az egyes rendező városok saját presztízsük, érdekük miatt vállalkoztak a rendezésre, illetve idegenforgalmuk fellendítését várták a játékoktól. Az már az 1970-es években látszott, hogy a modern kor kívánalmainak megfelelő játékok költségvetését szponzori és egyéb gazdasági források nélkül finanszírozni nem lehet, ezért – szintén az olimpiát követve – az 1990-es évektől már tisztán üzleti alapon rendezik a regionális játékokat. A 2020-as év pandémiája természetesen a regionális játékokra is hatással volt és van. Hogy a jövő hogyan alakul, mind az olimpiai játékok mind a regionális játékok vonatkozásában egyelőre nagyon bizonytalan és komoly fejtörést fog okozni az utókor számára. A változás és változtatás azonban elkerülhetetlennek tűnik.

AJÁNLOTT IRODALOM:

Kun László (1998): Egyetemes Testnevelés- és Sporttörténet, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Bruce Kidd, Cesar Torres (2017): Historicizing the Pan American Games, (Sport in Global Societiy (eds.: Mark Dyreson, Thierry Terret)), Routledge, London, New York.

Oliver Brian (2014): The Coommonwealth Games, Extraordinay Stories, Bloomsbury Pub-lishing Plc. London.

Graham Groom (2014): The Complete Book of the Commonwealth Games, Glasgow.

Fan Hong (2009): Sport, Nationalism, Orientalism, The Asian Games, Routledge, London.

Ron Edgeworth :The Nordic Games and the Origins oF the Olympic Winter Games

Inhalt_JoH_Best_of_09.indd (isoh.org)

Az egyes játékok honlapjai

EMLÉK- ÉS HAGYOMÁNYŐRZÉS

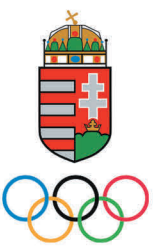

Hatszoros bajnokokra emlékeztünk

Június 13-án, hétfőn délután megemlékezéseket tartott a MOB Mező Ferenc Sportbizottság Emlék és Hagyományőrző Albizottság a Magyar Olimpiai Akadémiával a Farkasréti temetőben. Először a július 8-án 25 éve elhunyt Kovács Pál hatszoros olimpiai bajnok vívó sírjánál személyesen köszöntöttem a megjelenteket, majd megemlékeztem a volt dandártábornok vívóról. Utána Kovács Tamás, olimpiai bronzérmes, világbajnok vívó, a MOB volt sportigazgatója és szövetségi kapitány, a bajnok fia emlékezett sokrétű édesapjára. Dr. Kamuti Jenő, olimpiai ezüstérmes, világbajnok vívó, a Nemzet Sportolója szintén jó szívvel emlékezett Kovács Pálra, kiemelve, hogy nagy szerepet játszott abban, hogy a Nemzetközi Fair Play Bizottság elnöke lett. Boczkó Gábor, olimpiai bronzérmes, világbajnok vívó, a Magyar Vívó Szövetség marketing és PR igazgatója a hagyományőrzés és a megemlékezések fontosságát méltatta. A megemlékezés koszorújának elhelyezése után a megemlékezés a július 17-én 100 éve született Kárpáti Rudolf, hatszoros olimpiai bajnok vívó sírjánál folytatódott. Itt is én emlékeztem meg a bajnokról. Kovács Tamás és Dr. Kamuti Jenő a bajnokkal kapcsolatos személyes élményeit osztotta meg az emlékezőkkel. A megemlékezés végén a résztvevők közösen koszorút helyeztek el a bajnok síremlékén.

KOVÁCS PÁL

Debrecenben született 1912. július 17-én. 1928-ban került fel Budapestre, ahol a Toldy Ferenc reálisklolába járt. 1930-ban érettségizett. 1930-ban nem vették fel a Ludovika Akadémiára, így a Közgazdasági Egyetemen végzett el egy évet. 1931. július 17-től lett a budapesti magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia hallgatója. 1935. augusztus 20-án tüzér tisztként hadnaggyá avatták. 1939-ig Budapesten az 1. és 2. tábori tüzérosztályoknál beosztott tisztként teljesített szolgálatot. 1939. november 1-jén nevezték ki főhadnagynak. 1939-ben az 1.

légvédelmi tüzérosztálynál ütegparancsnokként, majd 1941. október 5-től 1942. február 17-ig a keleti harctéren szolgált. 1942. február 17-től a Légvédelmi Tüzérkiképző Ezrednél különböző kiképzőtanári beosztásokat látott el. 1942. április 1-jén századossá léptették elő. 1945. május 1-től 1946. május 31-ig francia hadifogságban volt. 1947. június 1-jével végelbánás alá vonták, nyugállományba és tartalékállományba helyezték. A Ganz Vagongyárban lett műszaki tisztviselő. 1957-ben, mint tartalékos tisztet megbízhatatlannak minősítették. A katonai rehabilitáció keretében 1993. február 16-án alezredessé léptették elő. 1994. december 24-én a köztársasági elnök a honvédelmi miniszter javaslatára nyugállományú dandártábornokká nevezte ki.

Öt olimpián vett részt, hat arany- és egy bronzérmet szerzett párját ritkító sportpályafutása során. 1936-ban a győztes kardcsapat (Berczelly Tibor, Gerei (Gerevich) Aladár, Kabos Endre, Kovács Pál, Rajcsányi László, dr. Rajczy Imre) tagja. 1948-ban, kardcsapatban (Berczelly Tibor, Gerevich Aladár, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Papp Bertalan, Rajcsányi László) aranyérmes, a kard egyéniben 5 győzelemmel a döntőben bronzérmes lett. 1952-ben Helsinkiben, a kard egyéniben 8 győzelemmel a döntőben és csapatban (Berczelly Tibor, Gerevich Aladár, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Papp Bertalan, Rajcsányi László) is aranyérmes lett. 1956-ban, Melbourne-ben és 1960-ban, Rómában az aranyérmes kardcsapat (1956: Gerevich Aladár, Hámori Jenő, Kárpáti Rudolf, Keresztes Attila, Kovács Pál, Magay Dániel; 1960: Delneky Gábor, Gerevich Aladár, Horváth Zoltán, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Mendelényi Tamás) tagja volt. 1956-ban, kard egyéniben a 7. helyen végzett.

Pályafutása során, a világbajnokságokon 9 arany- (2 egyéni: 1937, 1953 és 7 csapat: 1937, 1951, 1953, 1954, 1955, 1957, 1958) és 2 ezüstérmet (mindkettő egyéni: 1951, 1954), az Európa-bajnokságon 1 aranyérmet szerzett csapatban (1933). A tizenhatszoros magyar bajnok 27 évig volt válogatott versenyző.

A vívó társadalom népszerű „Fuxija” becenevét onnan kapta, hogy ésszel vívott és ravasz volt, mint a róka.

Klubjai a Budapesti Budai Torna Egylet, Ludovika Akadémia Sport Egylet, Honvéd Tiszti Vívó Klub, Ganz Vasas, Vasas SC voltak.

Kitüntetései: Tűzkereszt, Koronás Bronz Érdemérem; Kormányzói Dicsérő Elismerés bronz fokozat, Arany Toldi Miklós Érdemérem,

Felvidéki Emlékérem, Erdélyi Emlékérem, Délvidéki Emlékérem; olimpiai bajnok jelvény zöld babérlevéllel (1942), Magyar Köztársasági Érdemrend arany fokozat, NOB-érdemrend (1984), Nemzetközi Fair Play Bizottság díja (1985), MOB-érdemérem (1993)

A civil életben 1968–1986-ig a Kereskedők és Vendéglátók Országok Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ) alelnöke volt. Az országban elsők között kapott engedélyt presszó nyitására. A belvárosi Quintben mérték a legjobb kávét a vendégek szerint hosszú éveken át versenybíróként és sportvezetőként is elismert szaktekintélynek örvendett.

Tisztségei: a Magyar Vívószövetség alelnöke, majd elnöke, a Nemzetközi Vívószövetség Végrehajtó Bizottságának tagja, később pedig alelnöke lett. Egyik vezetője volt a Magyar Olimpiai Bizottság önállóságának visszaszerzését megteremtő 1989-es közgyűlésnek, és részt vett az új alapszabály kidolgozásában is.

1991-ben a Minden Idők Legjobb Magyar Sportolói Egyesület tagjai közé választotta.

Három fia közül kettő, Attila és Tamás nemzetközi hírű, olimpiai helyezett, világbajnok kardozók, akik közül Attila 1964-ben, Tamás 1968-ban, 1972-ben és 1976-ban vett részt az olimpián. Tamás 1986 óta a Magyar Vívó Szövetség igazgatója, 2007. január 1-jétől a MOB sportigazgatója, majd a magyar kardvívó válogatott szövetségi kapitánya volt.

Budapesten 1995. július 8-án hunyt el. Sírja a Farkasréti temetőben (XII. ker., Németvölgy út 99., 8/B-1-73) található.

A Marosvölgyi György szerkesztésében megjelent Bajnokokról bajnokok (Villás Alapítvány, Budapest, 1995) című könyvben „A vívás és a lövészet mestere” címmel írt a Berczelly Tiborral kapcsolatos emlékeiről. Guyanában emlékbélyeget, Magyarországon emlékívet és képeslapot adtak ki tiszteletére. Várpalotán 2012. december 17-én bélyeg emlékkiállítást rendeztek születésnek 100. évfordulója alkalmából.

Nevét Budapest XV. kerületében gimnázium, a gimnáziumban dombormű, Debrecenben egy alapítvány (kiemelkedő személyek részére) és egy díj (sportvezetők részére) őrzi. A Vasas SC Pasaréti Sportcentrumában (II. ker., Pasaréti út 11–13.) a sportcsarnok

névadója; a Csanádi Árpád Általános Iskola, Középiskola és Pedagógiai Intézetben (XIV. ker., Őrnagy u. 5.) tanterem, dombormű (Mihály Gábor alkotása), a Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán (I. kerület, Kapisztrán tér 2–4.), az I. kerületi olimpiai bajnokok emléktáblája (I. kerület, Czakó utca 2-4.) és a Farkasréti temetőben (XII. ker., Németvölgyi út 99.) elhelyezett központi emléktábla, valamint a Testnevelési Egyetem (XII. kerület, Alkotás u. 44.) aulájában és az Olimpiai Parkban (V. ker., Balassi Bálint u.) elhelyezett márványtábla őrzi emlékét. Nevét a Magyar Vívó Szövetség évente megrendezett kard világkupája (Gerevich–Kovács–Kárpáti) is őrzi.

Megemlékezés Kovács Pálról a Farkasréti temetőben

KÁRPÁTI (KLEIN) RUDOLF

Budapesten született 1920. július 17-én. A budai II. kerületi magyar királyi állami Mátyás Király Gimnáziumban az 1928-as szellemi olimpiai bajnok, Mező (Grünfeld) Ferenc tanítványa volt. Nyilatkozatai szerint „Feri bácsi” oltotta be a sport szeretetével. Már gimnáziumi tanulóként több sportágat kipróbált, majd a vívásnál kötött ki, amelyben rövid idő alatt első osztályú versenyző lett. A Zeneakadémia hegedű szakán végzett, és a vívás mellett a zene töltötte ki az

életét. Csodálatos lemezgyűjteményéről legendák keringtek Budapest-szerte.

1950-től lett hivatásos katona, 1960-ban ezredessé léptették elő, 1990-ben vezérőrnagyként vonult nyugállományba. A Magyar Néphadsereg Központi Művelődési Házának zenei instruktora, majd művészeti vezetője volt. 1990–1994 között a honvédelmi miniszter sport szaktanácsadójaként tevékenykedett.

Hatszoros olimpiai bajnok kardvívónk négy olimpián vett részt. Az 1948-as londoni, az 1952-es helsinki olimpián csapatban (1948: Berczelly Tibor, Gerevich Aladár, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Papp Bertalan, Rajcsányi László; 1952: Berczelly Tibor, Gerevich Aladár, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Papp Bertalan, Rajcsányi László), az 1956-os melbourne-i és az 1960-as római olimpián pedig egyéniben (1956-ban 6 győzelemmel a döntőben, 1960-ban 5 győzelemmel a döntőben) és csapatban (1956: Gerevich Aladár, Hámori Jenő, Kárpáti Rudolf, Keresztes Attila, Kovács Pál, Magay Dániel; 1960: Delneky Gábor, Gerevich Aladár, Horváth Zoltán, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Mendelényi Tamás) is aranyérmet nyert.

Rómában 17 perces, idegtépő küzdelemben vitte be a döntő és egyben győztes találatot lengyel Jerzy Pawlowskinak, és lett hatodszor is olimpiai bajnok.

Pályafutása során, 1947 és 1961 között folyamatosan a válogatott tagja, összesen hatvanegyszeres válogatott. Hétszeres világbajnok (1954-ben és 1959-ben egyéni; 1953, 1954, 1955, 1957 és 1958-ban csapat), ezen felül két egyéni (1955, 1957) és egy csapat (1959) vb-ezüstérem, valamint egy egyéni (1953) és egy csapat (1961) vb-bronzérem tulajdonosa. A főiskolai világbajnokságokon kétszer végzett első helyen.

Klubjai: Budapesti Budai Torna Egylet (BBTE, 1938), Budapesti Vasas (1948), Budapesti Honvéd (1952, 1956, 1960).

Tisztségei: Magyar Vívó Szövetség elnökségi tagja, Budapesti Vívó Szövetség elnöke, majd tiszteletbeli elnöke. Visszavonulása után is tekintélyes szerepet töltött be a nemzetközi vívóéletben, az olimpiákon és világbajnokságokon a nemzetközi zsűri tagjaként tevékenykedett. 1990-től az újjáalakított BBTE elnöke volt.

Kitüntetései: 1959-ben és 1960-ban az év sportolójává választották, a NOB 1990-ben olimpiai érdemrenddel tüntette ki. Magyar

Örökség-díjas, sportirodalmi munkásságáért Ezüstgerely-díjjal tüntették ki. 1994-ben MOB-érdemérmet kapott.

Budapesten 1999. február 1-jén hunyt el. A Farkasréti temetőben (60/2-1-6) nyugszik.

Megemlékezés Kárpáti Rudolfról a Farkasréti temetőben

Karddal a világ körül (Sport Kiadó, Budapest, 1965) címmel írt önéletrajzi könyvet. A Marosvölgyi György szerkesztésében megjelent Bajnokokról bajnokok (Villás Alapítvány, Budapest, 1995) című könyvben „Akinek a vívás volt a mindene" címmel írt Gerevich Aladárral kapcsolatos emlékeiről. Zenei szakíróként számos cikke jelent meg.

A Budapesti Honvéd halhatatlan tagja és a Minden Idők Legjobb Magyar Sportolói Egyesület is tagjává választotta.

A Csanádi Árpád Általános Iskola, Középiskola és Pedagógiai Intézetben portré (Fekete Géza alkotása), a Magyar Sportmúzeumban (XIV. ker., Istvánmezei út 1–3.) mellszobor őrzi emlékét. Guyanában emlékbélyeget adtak ki a tiszteletére. 1956-os olimpiai győzelmének 50. évfordulójára emlékívet adtak ki 2006-ban. Nevét a budapesti Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán (I. kerület, Kapisztrán tér 2–4.), az I. kerületi olimpiai bajnokok emléktáblája (I. kerület, Czakó utca 2-4.) és a Farkasréti temetőben elhelyezett központi emléktábla, Budapesten vívóklub, valamint a Magyar Vívó Szövetség évente megrendezett kard világkupája (Gerevich–Kovács–Kárpáti) őrzi. Képe és neve megtalálható a BHSE székházának (XIII. kerület, Dózsa György út 53.) aulájában elhelyezett emlékhelyen és márványtáblán. Emlékét őrzi a Testnevelési Egyetem (XII. kerület, Alkotás u. 44.) aulájában és az Olimpiai Parkban (V. ker., Balassi Bálint u.) elhelyezett márványtábla is.

Győr Béla

Dr. Gombos Sándorra és Weisz Richárdra emlékeztünk

DR. GOMBOS SÁNDOR

Dr. Gombos Sándor olimpiai bajnok vívó 125 éve, 1895. december 4-én született Zombor-ban. 1912-ben, harmadéves gimnazista korában kezdett vívni. 1912-től a Magyar AC, 1925-től a Tisza István Vívó Club, majd 1929-től a Nemzeti Vívó Club kardvívója volt. Érettségi után az első világháborúban és a követő években abbahagyta a vívást. Az első világháborúban a fronton szolgált. Budapestre való költözése után, a Magyar Athletikai Clubban Schlotzer Gáspár edzette tovább a nagy tehetséget eláruló fiatal vívót. Rövidesen bekerült Santelli Italo neves tanítványai sorába, ahol szorgalmával pótolta az elmulasztott éveket. 1921-ben szerzett orvosi oklevelet. Az 1924-es Sándor párizsi olimpia játékokra még nem jutott ki. 1926-ban Budapesten, majd 1927-ben Vichyben egyéni Európa bajnok lett. Kétszer volt az Európa bajnok magyar kardcsapat tagja. Az 1928-as, amszterdami olimpián a Garay János, Glykais Gyula, Gombos Sándor, Petschauer Attila, Rády József, Tersztyánszky Ödön összeállítású magyar kardcsapat tagjaként olimpiai bajnoki címet szerzett, kard egyéniben 5. helyen végzett. 1930-ban több olimpiai bajnok vívótársát megelőzve kard egyéniben magyar bajnoki címet szerzett, majd visszavonult. Harmincegyszer szerepelt a magyar kardvívó válogatottban. Innentől fogorvosi hivatásának élt. Továbbra sem szakadt el a vívástól. 1945-ben a lebombázott, éledező Budapesten az újjáéledő vívóélet élére állt. A háború szörnyű pusztítást végzett a vívótermekben is, de az ismert vívók Gombos, Dunay Pál, Gerevich Aladár, Berczelly Tibor, Rajcsányi László, Bay Béla és az Elek nővérek a nehézségek ellenére is megkezdték az edzéseket. A vívóélet szervezését is megindította. 1946. január 20-án újjáalakult a Magyar Vívó Szövetség, melynek ügyvezető elnöke Gombos Sándor lett. 1968. január 27-én, Budapesten hunyt el. A Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. 1997-ben a Zsidó Sporthírességek Csarnoka tagjává választották.

WEISZ RICHÁRD

Weisz Richárd Budapesten született, 1879. április 30-án. Az olimpiai bajnok birkózó 1896-tól 1899-ig a Hungária Atlétikai Club, majd 1908-ig az MTK atlétája, birkózója és súlyemelője volt. 19 évesen indult először birkózóversenyen. 1903-ban ő lett az első hivatalos magyar birkózóbajnokság győztese nehézsúlyban. Az 1906-os, Athénban rendezett nem hivatalos nyári olimpiai játékokon helyezetlen volt birkózásban. Az 1908-as nyári olimpiai játékokon, Londonban, a +93 kilogrammos súlycsoportban olimpiai bajnoki címet szerzett. Az újkori olimpiai játékok történetében ő nyerte a magyar csapat hetedik, egyben a magyar birkózósport első aranyérmét. Olimpiai győzelme után Budapesten megmérkőzött a hivatásos birkózó-világbajnokkal, ezért amatőr versenyzési jogát felfüggesztették. Ezután pénzdíjas versenyeken indult és cirkuszokban lépett fel. 1912 tavaszán visszaminősítették amatőrnek, de már nem vállalta az olimpiai szereplést. Iskolái elvégzése után egy évet a tengerészetnél szolgált. Később a Japán Kávéházat vezette, majd edzőként és versenybíróként is tevékenykedett. 1945 elején a lakásán újraalapították az MTK-t. Hétszeres magyar bajnok (1903–1909), súlyemelésben, négyszeres magyar bajnok (1905–1908) volt. Sokoldalúságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy súlyemelésben négyszer, birkózásban pedig hét alkalommal nyert magyar bajnoki címet, de pályafutása elején távolugrásban, diszkoszvetésben, kalapácsvetésben, sőt rúdmászásban és függeszkedésben is kiválóan teljesített. Nem hiába tartották kora sportolói ideáljának, amolyan sportpolihisztorként vonult be a század eleji köztudatba. A szeretett egyesülete megerősödését azonban nem érhette meg, a háború okozta éhezés olyannyira legyengítette szervezetét, hogy még ugyanezen év decemberében epegyulladásban elhunyt. 75 éve, Budapesten, 1945. december 4-én hunyt el. A Magyar Birkózó Szövetség által szépen felújított síremléke a Kozma utcai Izraelita temetőben van. Az Új Hidegkuti Nándor Stadion 1-es kapuja az ő nevét viseli.

Győr Béla

Emléktábla a sikerkapitánynak

November 27-én, csütörtökön, születésének 100. évfordulója előtt egy nappal Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Győri Sportcsillagok Emlékeit Gyűjtő Alapítvány emléktáblával tisztelgett dr. Lakat Károly előtt az Olimpiai Sportparkban. Dr. Lakat Károly Győr város sporttörténetének egyik kiemelkedő alakja, legendás labdarúgó, mesteredző, szövetségi kapitány volt. Pályafutása két olimpiai aranyéremmel, 1964-ben és 1968-ban, és egy ezüstéremmel, 1972-ben vált teljessé.

A tokiói olimpiára két győri játékost hívott be a válogatottba, Orbán Árpádot és Palotai Károlyt. Mexikóvárosban pedig a Győri ETO-t Keglovich László képviselte. A „tanár úr", ahogy a legtöbben ismerték és szólították, 1920-ban a városban született, ott járt iskolába, majd labdarúgó-pályafutását is Győrben, a Győri Atlétikai Clubban (GYAC) kezdte 1938-ban. Az egyetemet Szegeden végezte, magyar irodalom és történelemtanárként legalább akkora tisztelet övezte, mint edzőként. 651 mérkőzésen ült élvonalbeli csapat kispadján, legnagyobb sikereit a Ferencvárossal és a Tatabányával érte el.

A koronavírus miatti előírások maradéktalan betartásával a megemlékezés két részletben került megrendezésre. Az első részben, az emléktáblát Dr. Dézsi Csaba András polgármester beszéde után a polgármester és Pálfalvi Gábor az alapítvány elnöke leplezte le, Keglovich László, olimpiai bajnok labdarúgó és dr. Lakat Károly fia, Lakat T. Károly, neves sportújságíró jelenlétében. Fia beszédében elmondta, hogy édesapja edzői pályafutásának érdekessége az a tény, hogy a győri vezetők is szerették volna, ha Győrben ő edzette volna a csapatot, nem is egy alkalommal, maga Karci bácsi is, de valahogy mindig elkerülték egymást. Keglovich László, olimpiai bajnok labdarúgó így emlékezett mesterére: „Karcsi bácsi nagyon kemény, szigorú edző volt, nála az erőnléti képzésen, a futásokban nem volt lazsálás. A mexikói olimpia előtt a tatai edzőtáborban életem

legkeményebb három hetét töltöttem, futottunk a hőségben, három edzésen naponta Voltak játékosok, akik kidőltek a sorból. Aztán az olimpiai dobogón világossá vált, megérte szenvedni. Bírtuk erővel az összes meccset”.

A tábla leleplezése után az alapítvány vezetősége és a jelenlétemben Pálfalvi Gábor, az alapítvány elnöke emlékezett Lakat Károlyra. Köszönetet mondtam az alapítványnak a tábla elkészítésért, biztatta a tagokat a volt Győri Dózsa pályáról megmentett, győri olimpikonok emlékét őrző tábláknak a szintén az aulában történő megőrzésére, majd elhelyeztem a MOB és a MOA közös koszorúját az emléktáblánál. Az alapítvány koszorúját Pigniczki Krisztina, olimpiai ezüstérmes kézilabdázó és Horváth Ferenc, a Gyirmót FC tulajdonosa, az alapítvány vezetőségi tagjai helyezték el.

A 100. évforduló megünneplése jegyében pénteken, Tatabányán a stadion előtti teret a legendás mesteredzőről nevezték el, a téren pedig egy emléktáblát avattak tiszteletére, szűk körben. A MOB vezetői más érdekelt szervek vezetőivel együtt, a korlátozások enyhítése után vesznek részt a tábla és a felújított Szepesi Gusztáv síremlék koszorúzásán.

Győr Béla

Felavatták Kocsis Sándor emléktábláját

Az Aranycsapat olimpiai bajnok labdarúgójának emléktábláját szeptember 21-én délután, a volt ferencvárosi iskolájában, a BGSZC Szent István Technikum és Kollégiumban, a IX. kerületi Mester utcában avatták fel. A megemlékezéssel egybekötött emléktábla avatásra a tavaly kezdődött KOCSIS90 emlékév keretében, annak zárásaként került sor. Az emlékév kezdeményezője Kovács Barnabás, Magyarország korábbi barcelonai főkonzulja volt.

Az avatón köszöntőbeszédet mondott Harmath Zsolt, az iskola igazgatója; a Magyar Labdarúgó Szövetség képviseletében Gellei Imre volt szövetségi kapitány; Szöllősi György, a Magyar Sportújságíró Szövetség elnöke, a Nemzeti Sport főszerkesztője, a magyar futball és a Puskás-ügyek nagykövete, majd Kocsis Tibor filmrendező. Ezután rövid részletet vetítettek a Kocsis Tibor rendezte „Magyarok a Barcáért" című filmből, illetve látható volt a Kocsis Sándor 1954-es világbajnokságon lőtt és fejelt góljaiból összeállított kisfilm is.

A futballista fia, a Barcelonában élő ifjabb Kocsis Sándor videó üzenetben emlékezett édesapjára, és mondott köszönetet emléke gondozóinak.

Az ünnepség zárásaként Kovács Barnabás vezetésével felavatásra került a legendás játékos emléktáblája, a tornaterem előtti aulában. Az iskola, az MLSZ és a Spanyol Nagykövetség koszorúja mellé a MOB és a MOA közös koszorúját jómagam helyeztem el az emléktáblánál. Zárásként, az iskola dísztermében a volt főkonzul megnyitotta a KOCSIS90 fotókiállítást.

Kocsis Sándor Magyarországon a Ferencváros (1946 – 1950) és a Budapesti Honvéd SE (1950 – 1956) játékosa volt, 1958 és 1966 között az FC Barcelona egyik csillaga volt. Ötszörös magyar és kétszeres spanyol bajnok. Az olimpiai aranyérmes (1952. Helsinki) és világbajnoki ezüstérmes (1954. Svájc) legendás labdarúgó a svájci világbajnokságon, öt meccsen szerzett 11 találatával gólkirály lett. A világbajnokság történetében ennél jobb gólátlagot azóta sem ért el senki.

A magyar válogatottban 68 mérkőzésen 75 alkalommal volt eredményes, 1953 novemberében játszott az Évszázad mérkőzésén, amelyen a magyarok a londoni Wembleyben 6:3-ra legyőzték a házigazda angolokat.

Kocsis Sándor 2019-ben lett volna 90 éves. A kiváló játékosra Barcelonában és Budapesten is megemlékeztek az emlékév keretén belül. 49 éves korában, Barcelonában hunyt el. Hamvait 2012-ben hozták haza Magyarországra. Az ünnepélyes újratemetés keretében, a Magyar Olimpiai Akadémia javaslatára, a honvédelmi miniszter rehabilitálta. Visszaadta őrnagyi rendfokozatát, és posztumusz előléptette alezredessé. Hamvait Budapesten, a Szent István Bazilika altemplomában helyezték örök nyugalomra, kedves csapattársai mellett.

Győr Béla
fotó: KOCSIS90

Megszépült az olimpiai bronzérmes atléta, Kellner Gyula sírja

A Magyar Olimpiai Bizottság Mező Ferenc Sportbizottságának Emlék- és Hagyományőrző Albizottsága a Magyar Olimpiai Akadémiával közösen egyik kiemelt feladatának tartja az elhunyt olimpikonok emlékének megőrzését, ápolását, aminek egyik formája szükség szerint a sírkertben található nyughelyük karbantartása.

Győr Béla MOA főtitkár, az albizottság vezetője és Veres Vince bizottsági tag augusztus 4-én ezúttal Szolnokra utazott, ahol az első újkori olimpián maratoni futásban bronzérmes magyar sportember, Kellner Gyula sírját tették rendbe Szolnokon, a Kőrösi úti (belső) református temető 3. parcellájában a Szolnok TV munkatársaival együtt. A sír védettséget élvez, a Nemzeti Sírkert része.

A gazos sírra Gutai István, a Szolnok TV szerkesztője hívta fel a szakemberek figyelmét augusztus 3-án, akik azonnal cselekedtek.

A sír rendbetétele után, a szakemberek javaslata alapján a MOB elnöke levelében kérte a Nemzeti Örökség intézetének főigazgató asszonyát a sír szakemberek általi felújítására.

A NÖRI főigazgatója a válaszlevelében ígéretet tett, a központi költségvetésük terhére, a sír 2020-ban történő felújítására.

Örömmel jelenthetjük, hogy a Szolnok TV illetékesei értesítettek, és a küldött képeikkel megerősítették, hogy a sír szakemberek által is felújításra került.

Kellner Gyula sírja a felújítás után

Hrisztosz csapata

Aki csak egy kicsit is ismeri Hrisztoszt, azaz Hrisztosz Papavasziliut, joggal veti fel, hogy a sok közül melyik csapatáról szól ez az írás.

Hosszú és eredményes pályája során a jeles kosárlabda szakedző ugyanis számos csapatot hozott össze és vitt sikerre, s szinte minden olyan sportággal foglalkozott, amelyekben labda pattog vagy repül.

Nem hoztam zavarba még a gyeplabdával kapcsolatos kérdésemmel sem. Azt ugyan „bevallotta", hogy ezt a labdajátékot kivételesen nem űzte és erre általa felkészített együttesről sem tud számot adni, no, de például a hasonló „filozófiájú" floorball hazai meghonosításában komoly szerepet vállalt – majd sorolta tovább kedvencei eredménylistáját. Kosárlabda edzőként a Vasas Izzó (majd TUNGSRAM) csapatát készítette fel, az „Izzó"-val magyar bajnokságot is nyert. A leány ifiválogatottal második helyet szerzett a soproni IBV (Ifjúsági Barátság Verseny) kosárlabda tornán, amely akkor rangos eseménynek számított. Az első Budapesten rendezett „mini kosár" bajnokságon, még 1975-ben, csapata az első helyen végzett, de felfedezhetjük vízilabdában és természetesen fociban kisebb, de számára fontos sikereket arató együttesek képein is.

Testnevelő tanárként, de azon kívül is, mindmáig rendszeresen sportol. Nem múlnak el nyarai tiszai vízitúra nélkül, sőt a szőke folyónkról szóló tv-sorozatban is helyet kapott.

Közösségformáló ereje munkájában nap mint nap megmutatkozik. Hol iskolája remek táncosait ajánlja egy-egy rendezvényre, hol görög ételeket főz a Duna partján vendégeinek, és lehetne folytatni. Sokszínű szakmai munkájára, széles körű társadalmi szerepvállalására és színes egyéniségére sokan felfigyeltek. Példás pályafutását néhány évvel ezelőtt a díjnyertes, „Hivatásból jeles" című film foglalta össze és mutatta be, amely azóta gyakran visszatér a képernyőre, elsősorban a Duna és a Duna World csatornákon. A film rövid ismertetője (Dokuzóna) kiemeli a következőt: „Az amatőr sport nagyon fontos közösségszervező tényező – vallja Papavasziliu Hrisztosz, középiskolai

középiskolai testnevelő tanár, a Tungsram Izzó korábbi kosárlabda-edzője, aki óriási erőfeszítéseket tett azért, hogy a fiatalokat, köztük a görög közösség ifjú tagjait az amatőr, illetve a tömegsport körébe vonzza."

Hrisztosz nagy híve és terjesztője az olimpiai eszmének, s természetesen ő is nagyon büszke arra, hogy a játékok története görög földön kezdődik, vagy megfordítva, a görög múlt egyik legszebb hagyományát elevenítette fel az újkori olimpia játékok sorozatával az egész világ.

És itt érkezünk el Hrisztosz egyik legfrissebb csapatához, munkahelye a Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium azon diákjaihoz, akik a digitális oktatás csendjében testnevelő tanáruk felhívására vállalták az „ókori kalandot", és egy-egy írás (dolgozat) erejéig visszatértek a hajdani versenyek helyszínére és az azokat övező ünnepi eseményekre.

A részvételért ismereteim szerint járt a jeles és szép oklevél, valamint az újkori olimpiák születését idéző emléklap is. A legjobb nyolc közé került dolgozatokat Hrisztosz tanár úr megosztotta a MOA-val is, s annak tanácsülésén szó esett az elismerésre méltó kezdeményezésről, a beérkezett írásművekről.

A 9-11. osztályokba járó (15-17 éves) tanulók munkáinak megismerése és áttanulmányozása alapján egyértelművé vált, hogy mindenki nyertesnek tekinthető, s nem lenne szerencsés különbségeket tenni a nyolc pályázat között, még ha stílusban, történelmi hűségben és pontosságban tapasztalhatóak is köztük eltérések.

Ami a fiatalok témaválasztását illeti, többen is az ókori játékok valamelyikéről "küldtek" érdekes tudósítást. Volt, aki viszont mai beszélgető partnerével, a 2016-os játékok egyik olimpikonjának edzőjével utazott vissza az időben, felidézve az ókori olimpiák sportágait, a küzdelmek rendjét, hangulatát és ünnepi hátterét. Egy másik dolgozatban Kallipateria dohog az „értelmetlen szabály" miatt, amely szerint a nők nem látogathatják a küzdelmeket, ellenállást fogad, miközben a szigorú rendet álruhában fia szurkolójaként meg is sérti. Egy másik szerző Zeusz olümpiai naplójába kukkantott bele. Dolgozat készült az olimpiák érdekességeiről is, amelyekre az ókori és az újkori játékok eddigi története egyaránt számos adalékkal szolgál. Ketten a

kötöttebb verses formát választották a hajdani hangulat megidézésére, szintén újkori párhuzamokkal.

A feladattal kapcsolatban a következőket írta Zsibók Márk 11. b osztályos tanuló: „Egy olyan dologgal kapcsolatban nyitott meg bennem érdeklődést, amire valószínűleg soha nem lettem volna kíváncsi."

Nem véletlenül merült fel a szerzők teljesítményének elismeréseként, hogy – természetesen Hrisztosz tanár úr kíséretében – mind a nyolcan részt vehessenek a MOA következő vándorgyűlésén. Sőt, ez a lehetőség illesse meg Rozmis Liliant is, aki „versenyen kívül" egy szép érmet és oklevelet tervezett a pályázathoz kapcsolódóan. A meghívók címzéséhez a „döntősök" névsora: Agócs Attila, Baranyay Emese, Bosznai Bodza, Füsi Borbála, Guerro-Vas Paula, Szabó Tamás, Varga Balázs, Zsibók Márk, és az érem alkotója.

Az ötletgazda dédelgetett és feltétlenül támogatást érdemlő elképzelése és egyben indítványa, hogy az iskolájában lezajlott pályázathoz hasonlót szélesebb körben, akár országosan is célszerű lenne kiírni, ami a fiatalok körében újabb lehetőséget nyújtana az olimpiai gondolat terjesztéséhez.

Hrisztosz aktív résztvevője, nem egyszer előkészítője és/vagy szervezője az olimpiai gondolattal foglalkozó rendezvényeknek, fórumoknak. A Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület III. Olimpiatörténeti Konferenciáján például „Magyar-görög sikersportágak az olimpiákon" címmel tartott előadást.

Az előbbi témája egyben azt is jelzi, hogy különösen szívén viseli a görög-magyar kapcsolatok ápolását, részt vesz a görög nemzetiségi önkormányzat munkájában, amelynek országos elnöke – a szintén sportszeretetéről is ismert – Hristodoulou Konstantinos.

Lelkesen számolt be Hrisztosz a következő nagy budapesti görög-magyar rendezvényről, amelynek keretében a görögök 200 évvel ezelőtti és a magyarok jó negyedszázaddal későbbi, egyaránt márciusban kezdődő, szabadságharcaira emlékezve találkoznak és táncolnak majd a két nép fiataljai a Szabadság-híd közepén. Hrisztosszal legemlékezetesebb napjaink, pillanataink közé tartozik 2016 októberének vége, amikor jórészt az ő kezdeményezésére emléktábla került alma matere, a Testnevelési Egyetem falára, a TF

hajdani hallgatói és díszdoktorai, dr. Szymiczek Ottó és Kleanthis Paleologos tiszteletére. Mint ismeretes, ők ketten hosszú ideig együtt formálták a Nemzetközi Olimpiai Akadémia szellemiségét, az Olümpiában működő bázisának tevékenyégét. Az ünnepi külsőségek közepette lezajlott táblaavatás előkészítésében az ötlet megszületésétől a javaslat elfogadásán át a megvalósításig Hrisztosz elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az eseménysorozat a Testnevelési Egyetem, a Magyar Testnevelési Egyetem Támogató Köre Alapítvány (egyik kurátora Hrisztosz), a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata, a MOB, illetve a MOA és az ELTE Eötvös Collegiumának összefogásával és támogatásával jött létre. Az utóbbi intézményben, a Ménesi úton egyidejűleg dr. Keresztényi József, az ottani legendás olimpiatörténeti szeminárium vezetőjének emlékére táblát helyeztünk el, aki a két görög földön élő baráttal évtizedeken át nagyon jó kapcsolatokat ápolt.)

Jelentőségénél talán kisebb publicitást kapott akkor, hogy Marton Szymiczek, aki az athéni olimpia szervező bizottságának operatív igazgatói tisztjét is betöltötte, elfogadta a meghívást, felesége társaságában néhány napot Budapesten töltött és részt vett az édesapjára emlékező eseményeken, támogatását biztosítva a Testnevelési Egyetemen alapított dr. Szymiczek Ottó-díjhoz. Társaságában szóba a került a nagy álom, hogy a magyar származású dr. Szimyczek Ottó, a nemzetközi akadémia hajdani dékánja, és vele együtt az örök barát és pályatárs emlékét Olümpiában, a NOA létesítményében is őrizze emléktábla. Vendégünk köszönettel vette, hogy ennek kezdeményezését és előkészítését görög-magyar összefogással vállalnánk. A kedvező fogadtatás bíztatást adott a további tervezgetéshez, e sorok írójának pedig ahhoz, hogy ismét felidézze a Kleanthis Paleologostól, „Kleo Bácsitól" útravalóként évtizedekkel ezelőtt kapott dedikációt: „Olympiában dobog a Világ Szíve."

Dr. Printz János Károly

Búcsúzunk Dr. Hencsei Páltól

A 2020-as év a hazai olimpiabarátok egyik legszomorúbb éve volt, nem csupán az elmaradt tokiói nyári játékok miatt, hanem elsősorban a mozgalmunkat ért személyes veszteség okán, elhunyt a MOA tanácsának tagja, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnöke, dr. Hencsei Pál.

Sok helyen, több fórumon búcsúzott el tőle az olimpiai mozgalom munkásságát, életrajzát hosszan méltatva, számunkra Hencsei Pál azonban sokkal többet jelentett számoknál és adatoknál, Baráti Körünk számára ő volt a követendő példa, a hivatásos sportrajongó.

Vitray Tamás nevezte magát hivatásos sportrajongónak 1981-ben megjelent könyvében, de megismerve dr. Hencsei Pált, úgy éreztük jogosan őt illeti meg ez az elnevezés. Hobbiját, a sportot hivatásaként kezelte: a sporttörténetet legendás precizitásával dolgozta fel, az olimpiai mozgalom minden eseményén részt vett, azok többségében tevőleges szerepben. Vetélkedők szervezése, kérdések összeállítása, zsűrizés, sporttörténeti könyvek, kiadványok megírása, lektorálása, emléktábla- és szoboravatások, sportolói élménybeszámolók jelenléte nélkül nem is valósulhattak meg. Sport iránti rajongása ráadásul tiszteletreméltó emberi tulajdonságaival párosult, megbízhatóságában, pontosságában, korrektségében sohasem csalódtunk. Bölcs meglátásait, lényegre törő mondatait mindenki tisztelettel hallgatta, a leghangosabb vitapartnerek közt is az övé volt az utolsó, a döntő szó. Mindehhez párosult egészséges emberi kíváncsisága, érdeklődése, amellyel mindenkihez fordult, öröm volt a közelében lenni.

Ahogy felidéztük alakját, csupa közhelyes gondolat jutott eszünkbe, melyet elhunyt ismerősök, híres emberek esetében oly gyakran hallhatunk, hogy pótolhatatlan, hogy emberi tulajdonságai páratlanok, hogy tudása felbecsülhetetlen, de mindez Hencsei Pál esetében maga a valóság. Hogy mindenki így gondolta, arra a legnagyobb bizonyíték az, hogyha valaki meg-ismerkedett vele, akkor hamarosan Pali bácsiként kezdte szólítani, de nem a kora miatt, hanem az iránta érzett tisztelete

miatt. Szerény megszólalásai élményszámba mentek, publikációinak, előadásainak igényességénél – hogy a sportszeretetéhez igazodva stílusosak legyünk – a mércét világcsúcsi magasságokba helyezte, melyet rendszeresen meg is ugrott.

Jellegzetes hamiskás félmosolyát látva tudtuk, hogy az éppen hangosan vitatott kérdésre már régóta tudja a pontos választ. Baráti körünk működését is oly gördülékenyen irányította, mintha ez nem is járt volna oly sok feladattal, havi meghívói rendszeresen érkeztek, a hónap minden sport vonatkozású eseményének kiegészítő felsorolásával, számunkra csupán a részvétel volt a feladat.

Azt biztosan tudjuk, hogy Baráti Körünk működésének egy jelentős szakasza zárult le véglegesen halálával, ahogyan ő az elnöki munkáját végezte, senki sem tudná ugyanígy ellátni ezt a feladatot. De pontosan emberi nagysága előtt tisztelegve döntöttük el, hogy amint a járványügyi helyzet megengedi, megújított formában újraindítjuk a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör működését.

Kedves Elnök úr, kedves Pali bácsi, kedves Pali!

Nyugodj békében!

Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör

In memoriam

Elhunyt Hencsei Pál sporttörténeti kutató, az olimpiai akadémia tanácsának tagja

November 2-án reggel, Budapesten elhunyt dr. Hencsei Pál – tájékoztatta leánya a Magyar Olimpiai Bizottságot. Az Ezüstgerely-díjas sport- és olimpiakutató vegyészprofesszor 81 éves volt.

Hencsei Pál 1939. augusztus 22-én született, gyermekkorát, ifjú éveit Alsógödön töltötte. Vegyészmérnökként diplomázott, három évig az Egyesült Gyógyszergyárban (ma EGIS) dolgozott, majd 1965-től több mint negyven éven át a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudo-mányi Egyetem Szervetlen Kémia Tanszékének oktatója volt. 1988-ban a kémiai tudomány doktora, 1992-től egyetemi tanár, 1998-1999-ig megbízott tanszékvezető, 1999 és 2002 között Széchenyi professzori ösztöndíjas. Általános és szervetlen kémiát, környezetkémiát és korrózióvédelmet oktatott különböző képzésekben. Pályája során tagja volt több szakmai szervezetnek is.

Az atlantai olimpia évétől, 1996 óta foglalkozott sporttörténettel, olimpiakutatással; sikeres szerző volt és az ország elismert szaktekintélye. Eredményesen szerepelt szellemi olimpiai vetélkedőkön, majd részt vett ezek szervezésében, lebonyolításában, a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia működtetésében. Számos sport témájú előadást tartott országszerte, rendszeres résztvevője volt a Magyar Olimpiai Akadémia vándorgyűléseinek. Tagja volt az Olimpiatörténészek Nemzetközi Társaságának (ISOH), elnökként vezette a zuglói Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kört, vezetőségi tagja volt a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesületnek, az elmúlt ciklusban pedig a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának is.

Mintegy 30 sport témájú könyve jelent meg, melyekben kiemelten foglalkozott az olimpiai mozgalommal, a magyar olimpikonok – Ivanics Tiborral például atléták, birkózók, kajak-kenusok, úszók, vívók

eredményességét dolgozta fel – ötkarikás szereplésével. Társszerzője volt a Magyarok az olimpiai játékokon című kiadványnak is. Jelentős tartalommal bírt a Címeres mezben, az Olimpiai érdekességek, majd az Ötkarikás érdekességek, Az MTK százhúsz éve, 100 esztendős a BVSC, Újpesti olimpikonok, A Műegyetemtől a sport élvonaláig című könyve. A Magyar Olimpiai Bizottság honlapján több alkalommal jelent meg cikke, képes beszámolója, elsősorban az általa vezetett Csanádi-kör eseményeiről. Több alkalommal vett részt határainkon túli, külföldi „ötkarikás" túrákon. Aktív résztvevője volt a MOB emlék- és hagyományőrző tevékenységének.

Elismerései közt megkapta a Magyar Olimpiai Bizottság Médiadíját (Magyarok az olimpiai játékokon), a Fair Play-diplomát, a Magyar Olimpiai Akadémia Tiszteleti Érmét, a Lantos Mihály Életműdíjat; az Ezüstgerely-pályázatokon több alkalommal díjazták könyveit.

Hencsei Pált november 17-én, a gödi Nemeskéri-Kiss Miklós úti temetőben búcsúztatták.

A sírkertben – mások mellett – elbúcsúzott egykori kollégájától, elődjétől dr. Nyulászi László, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszékének vezetője. Az eseményen részt vettek olimpiai baráti körök képviselői – köztük a Csanádi-kör, melynek elnöke volt – és a Csanádi-iskola korábbi és jelenlegi vezetése is. Gazdag József, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke a Tiszavasvári Önkormányzat Vasvári-díját adta át a családnak, Hencsei Pálnak, az olimpiai mozgalom terén a városért tett segítőkész munkájáért. Az emlékezők között volt Jocha Károly sportújságíró is, aki beszédében Hencsei Pál hitét emelte ki.

„Furcsa, hogy most itt állok a ravatalodnál, és téged búcsúztatlak. Ez egyrészt nagy megtiszteltetés nekem, hogy ezt megtehetem, másrészt viszont fáj, hogy már nem vagy itt velem úgy a búcsúztatón, mint nagyon sokszor az ismeretségünk 23 éve alatt. Hiszen többszáz alkalommal voltunk együtt az ország minden szegletében olimpikonok, sportolók, sportvezetők búcsúztatóján. Most pedig külön van, más szerepünk. 1997 végén, a TF-en ismerkedtem meg veletek személyesen, a legendás Ivanics – Hencsei párossal. Előtte olimpiai-történeti vetélkedőkön láttalak, melyeken eredményesen szerepeltél.

Később, amikor a sydney-i olimpia után a MOA tanácsának tagja lettem, már együtt szerveztük, bonyolítottuk le a Mező Ferenc Szellemi Diákolimpia versenyeit, a felnőtt vetélkedőket. Számos sport témájú előadást tartottál országszerte, rendszeres résztvevője voltál a Magyar Olimpiai Akadémia vándorgyűléseinek. Tagja voltál Te is az Olimpiatörténészek Nemzetközi Társaságának (ISOH), mely kiadványába is sokszor szolgáltattunk adatot. Elnökként vezetted a zuglói Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kört, vezetőségi tagja voltál a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesületnek, az elmúlt ciklusban pedig, nagy örömömre, a javaslatomra, a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának is. Mintegy 30 sporttémájú könyved jelent meg, melyekben kiemelten foglalkoztál az olimpiai mozgalommal, a magyar olimpikonokkal. Az Ivanics Tiborral készített sorozatban például az atléták, birkózók, kajak-kenusok, öttusázók, úszók, vívók eredményességét dolgoztátok fel az ötkarikás játékokon. Társszerzője voltál a Magyarok az olimpiai játékokon című kiadványnak is. Itt nagyon nagy fejtörést okoztál azzal, hogy ki is pótolhat majd az újabb kiadás elkészítésénél. Volt közös írásunk is több, de a fő művünk A Zugló, a sportváros című, nagyon szép kiadvány. A Magyar Olimpiai Bizottság honlapján több alkalommal jelent meg cikked, képes beszámolód, elsősorban az általad vezetett Csanádi-kör eseményeiről. Több alkalommal vettél részt a határainkon túli, külföldi „ötkarikás" túrákon. Örök élmény marad a magyar olimpikonokkal közös jubileumi utunk 2010-ben Rómába, és 2018-ban, Mexikóvárosba, ahol végig szobatársak lehettünk. Itt jól kiveséztük az olimpiai témákat minden oldalról. Aktív résztvevője voltál a MOB emlék- és hagyományőrző tevékenységének. Ami nekem külön megnyugvást adott, hogy előbb Ivanics Tibivel együtt, majd a következő kiadásnál egyedül voltál a Katona-olimpikonok című könyvünk lektora. Az olimpiai munkásságodat több elismeréssel is jutalmazhattuk. Sajnos, a fenti, a már eddig nagyon erős csapatot erősíted most már Te is. Bali Misi bácsi, Kahlich Endre, Schlegel Oszi, Klész Laci, Ivanics Tibi, Fericsán Kálmán, Ujvári Anni, Kollár Misi és a többiek várnak. Egy biztos, lesz közös témátok fent is. Nekem a legnagyobb jutalom az volt, hogy ismerhettelek, nagyon sokat tanulhattam tőled. Főként a precízséget, a lényegre látást. Köszönöm ezt és az olimpiai mozgalomért végzett munkádat!" – emlékezett Győr Béla.

A MOA főtitkára felolvasta Sákovicsné Dömölky Lídia, olimpiai bajnok vívó levelét, aki a pandémia miatt kialakult helyzetben személyesen nem tudott részt venni a búcsúztatón.

„Nagy tudású, elismert, sikeres, sokat publikáló vegyész professzorként, mintegy ajándékként toppant be az olimpia és sportkedvelők családjába. Szerényen, szorgalmasan, rövidesen vezető egyéniség és tiszteletre méltó műveket alkotó személyiséggé vált, a sport közegben is. Az eredmények, sikerek rendszerezésében, pótolhatatlan műveivel megújította és megalkotta a még hiányzó magyar diadalok emléktárát. Nemcsak lankadatlan értékes munkásságával vívta ki mindnyájunk szeretetét és megbecsülését, hanem intelligens, pallérozott agyú, szellemes személyiségével is hamarosan kedvencünk lett. Egy-egy közös úton, túrán, itthon vagy külföldön szinte versengtünk a társaságáért, az együttlét vele, egy felsőfokú tanulmánnyal ért fel! Annyi értékeset, szépet és jót tanultunk, leshettünk el tőle. Nehezen hisszük el, hogy elköszönni jöttünk tőle, de ha visszatekint ránk az égből, megérzi, hogy mint egy igazi családtagunk elvesztésekor, olyan mély szomorúsággal fogadjuk el a megváltoztathatatlan tényt, itt hagyott minket. Köszönjük a jó Istennek, hogy megajándékozta dr. Hencsei Pállal a sport és olimpiai családunkat!”

„Az életet nem években, hanem megvalósításokban mérjük. Életünket nem a hossza, hanem a tartalma, a gyümölcse teszi értékessé. Az, aki nem ismeri fel az élet értelmét, a létezés célját, az alkotás örömét földi élete bármilyen hosszú is legyen, örökkévaló értékekben, maradandó tartalomban keveset mondhat magáénak. S az is igaz, hogy a szép, tartalmas, alkotásokban gazdag, Istenben bízó élet a legjobb felkészülés a halálra. A halált kegyetlennek tartjuk, de a legnagyobb ösztönzőnk arra, hogy maradandót alkossunk, hogy ne tűnjünk el úgymond nyomtalanul. Drága Pali! Annyi bizonyos, hogy Te nem tűnsz el nyomtalanul! S itt nem csupán a magad mögött hagyott, tiszteletre méltó szakmai és sporttörténeti munkásságodra, írásaidra, könyveidre, előadásaidra gondolok. Hanem – a talán még ezeknél is fontosabb – emberi értékeidre. A munka iránti alázatra, a másokra való odafigyelésre, az adott szó megtartására” – fogalmazott Horváth Vilmos, a barát, a Halmay Zoltán Olimpiai hagyományőrző Egyesület volt elnöke.

In memoriam 2020.

KALÓ SÁNDOR (1944 – 2020)

Életének 76. évében, január 28-án, Budapesten hunyt el az egykori válogatott kézilabdázó, olimpikon, a magyar férfiválogatott korábbi szövetségi kapitánya. A Tatabánya játékosaként magyar bajnokságot és Magyar Kupát nyert. 1965 és 1978 között 130 alkalommal szerepelt a magyar válogatottban, tagja volt az 1972-es müncheni olimpián, valamint az 1967-es és 1970-es világbajnokságon egyaránt 8. helyezett nemzeti csapatnak. 1967-ben az év játékosának választották Magyarországon, 1967-ben és 1969-ben az NB I gólkirálya volt. Edzőként vezetésével a Veszprém 1985-ben és 1987-ben hódította el története első két bajnoki címét, majd 1998-ban is aranyérmes lett a bakonyiakkal. 1993 és 1995 között a magyar válogatott szövetségi kapitányaként dolgozott, csapatával az 1994-es Európa-bajnokságon a 7. helyen zárt, majd együttesével részt vett az 1995-ös világbajnokságon (17. hely). Temetésére 2020. február 11-én került sor Tatabányán, a Síkvölgyi úti temetőben.

DARÁZS ISTVÁN (1955 – 2020)

Életének 65. évében hunyt el a magyar korcsolyasport, ezen belül a magyar rövidpályás gyorskorcsolyázás egyik meghatározó alakja. Elévülhetetlen érdemi vannak abban, hogy hazánkban meghonosodott a szakág, hiszen ott volt a kezdeti lépéseknél, előbb Jászberényben szülőként és vezetőként, később már a Magyar Országos Korcsolyázó Szövetség gyorsasági ágazatának irányítójaként vitathatatlanul sokat tett a magyar rövidpályás gyorskorcsolyázásért. Részt vett a magyar delegáció tagjaként több téli olimpián Torinótól (2006) Szocsiig (2014). Lánya, Darázs Rózsa

háromszoros olimpikon. Fia, Darázs Péter szintén olimpiai résztvevő (2006, 2010) volt. Február 3-án, Jászberényben, az Új temetőben helyezték örök nyugalomra.

DR. SÁRKÖZY TAMÁS (1940 – 2020)

Életének 80. életévében, február 4-én hunyt el a jogászprofesszor, sportvezető, a Magyar Jégkorong Szövetség egykori elnöke, a Magyar Olimpiai Bizottság korábbi és a MOB keretén belül működő Sport Állandó Választott Bíróság tagja. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát 1963-ban, 1978-ban lett az állam- és jogtudományok doktora, 1979-ben kapott kapott egyetemi tanári címet. Sportvezetőként 1988 és 1998 között a Magyar Jégkorong Szövetség elnöke volt, tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottság közgyűlésének is. Idejében teremtődtek meg a feltételek a magyar jégkorong szintlépéséhez. Felkarolta az utánpótlásképzést, kiemelte a 75-77-es korosztályt, a későbbi szapporói aranygenerációt, azelőtt sosem látott forrásokat biztosított fejlődésükhöz. 2008 és 2010 között a Nemzeti Sporttanács, 2010 és 2012 között a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sportszövetség elnöki tisztét is ellátta. 2019-ben beválasztották a magyar jégkorong Híresség Csarnokába. Temetésére szűk családi körben került sor.

BONN OTTÓ (1926 – 2020)

Február 8-án, 94 esztendős korában hunyt el a sportdiplomata. A második világháború után a Közalkalmazottak SE színeiben versenyzett, sportpályafutását 1947-ben zárta le. 1949-től dolgozott a kajak-kenu sportért, vezetőként tizenhárom nyári és egy téli olimpián vett részt. 1954-ben került be a nemzetközi szövetség, az ICF igazgatótanácsába, 1988-tól 12 éven át az ICF főtitkára volt, ebben a tisztségében sokat tett az egyetemes kajak-kenu fejlesztéséért, valamint a nemzetközi szövetség taglétszámának emeléséért. 1971-től pedig tíz éven át a Központi Sportiskola

Sportiskola (KSI) igazgatója volt. Az 1999 utáni Magyar Olimpiai Bizottság közgyűlésének, elnökségének és nemzetközi bizottságának is tagja volt. 1995-ben a Nemzetközi Olimpiai Bizottság budapesti kongresszusán megkapta Juan Antonio Samaranch elnöktől a NOB-érdemrendet (ezüst fokozat). Február 24-én a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

WICHMANN TAMÁS (1948 – 2020)

Február 12-én, Budapesten, 72 esztendős korában hunyt el az olimpiai ezüstérmes, világ- és Európa-bajnok kenus. 1962-ben már kenuedzésekre járt, az MHS, az Egyetértés, a VM Egyetértés sportolója. Kiemelkedő sikereit az MTK színeiben érte el, ahol edzőként is alkotott; a klub örökös tiszteletbeli tagjává választották, életműdíjjal ismerték el. 1968-as mexikóvárosi olimpián a Petrikovics Gyulával párban második lett. Olimpiai ezüstöt később Münchenben, az egyéni versenyben is szerzett, Montrealban bronzérmes lett. Kilenc világbajnoki győzelmet szerzett, 5 ezüst-, és 5 bronzot nyert. Háromszor volt Európa legjobbja, egyszer a kontinens ezüstérmese. Felnőtt magyar bajnokságot 38-szor nyert, ezzel a szakágban csúcstartó a korosztályában. Összesen négy olimpián vett részt, Moszkvában egy 4. és egy 9. helyezést ért el. Igazi sportlegenda volt, aki ötször nyerte el az év kajak-kenus sportolója, egyszer az év sportolója címet. 1979-ben, a jugoszláv kenus Matija Ljubeknek nyújtott önzetlen segítségéért az UNESCO nemzetközi fair play-díjjal ismerte el. 2017-ben Príma-díjat kapott. 2010-ben MOB-díjjal tüntették ki. A magyar kajak-kenu sport örökös bajnoka. 2019-ben MOB-MSÚSZ életmű díjat kapott. Sportolói pályafutása után sem szakadt el az MTK vízitelepétől, mellette legendás fővárosi, Kazinczy utcai vendéglőjét működtette, Igazi vendéglátó volt, sütött-főzött, gitározott, énekelt, mindig társaság gyűlt köré. Rendszeres résztvevője volt a Magyar Olimpiai Bizottság eseményeinek. Több magyar filmben is szerepet kapott. Életéről, pályafutásáról Magyar lapát címmel mutattak be doku-mentumfilmet. Igazi példakép volt sportolóként, edzőként, emberként egyaránt. Március 3-án a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

GÁLI (GAÁLI) ISTVÁN (1943 – 2020)

Február 20-án, Budapesten életének 77. évében hunyt el az 1967-ben, Rómában váltósúlyú Európa-bajnoki bronzérmet nyerő ökölvívó. 1959 és 1964 között a Ferencváros, 1965 és 1969 között a Budapesti Honvéd ökölvívója volt. Az FTC színeiben két bajnoki címet szerzett váltósúlyban. A Honvéd sportolójaként két egyéni bajnoki cím mellett négy csapatbajnoki címet is elért. 1966 és 1968 között a válogatott keret tagja volt. 1967-ben az év ökölvívója volt. Az 1968-as mexikóvárosi olimpián résztvevő sportoló az Ferencvárosnál nevelkedett, majd a Budapesti Honvéd színeiben lett ötszörös magyar bajnok.

GÖRÖCS JÁNOS (1939 – 2020)

Budapesten, február 23-án hunyt el az olimpiai bronzérmes labdarúgó, életének 81. évében. 1949-ben kezdte játékos pályafutását a Jutagyárban, 1957-ben még ifjúsági válogatott volt, de 1956-ban már a Vasas Izzóval az NB II-ben is játszott. Tizennyolc esztendősen került az Újpestbe, ahol másfél évtizedig erősítette a csapatot. A felnőtt válogatottban 1958-ban mutatkozott be. Legnagyobb sikereként tagja volt az 1960-as tokiói olimpián bronzérmes csapatnak, majd két év múlva, a chilei világbajnokságon ötödik lett. Edzőként visszatért a lila-fehérekhez, eleinte utánpótlásedző, a nyolcvanas évek második felében vezetőedző, 1987-ben Magyar Népköztársasági Kupa-győztes. Később Kuvaitban és a kilencvenes években, Iránban is dolgozott. Elvégezte a Rendőrtiszti Főiskolát, belügyi tisztként őrnagyi rendfokozatban dolgozott. 1985-ben az Újpesti Dózsa örökös bajnokává választották, 2008-ban Újpest, 2012-ben Budapest díszpolgára lett. 1994-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki. 2015-ben a Magyar Érdemrend középkeresztje (polgári tagozata) kitüntetést vehetett át, 2017-ben megkapta az MLSZ életműdíját. 2019-ben a Magyar Fair Play Bizottság trófeáját kapta, valamint a Príma-díjat.

Március 13-án, Újpesten, a Megyeri temetőben helyezték örök nyugalom ra.

SZÉKELY ÉVA (1927 – 2020)

Február 29-én, életének 92. évében, Budapesten hunyt el az olimpiai bajnok úszó, a Nemzet sportolója. A csúcsra 1952-ben, a helsinki ötkarikás játékokon ért fel. A finn fővárosban úgy nyert aranyérmet 200 méteres mellúszásban, hogy a világon első nőként pillangózta végig a távot. 400 méter gyorsúszásban hatodik helyen végzett. Négy esztendővel később 200 méteres mellúszásban ezüstérmes lett Melbourne-ben. Összesen 44 magyar bajnokságot nyert, ebből 32-t egyéni számokban. Összesen 36 országos, 12 Európa- és hat világrekordot állított fel, 1947 és 1951 között nyolcszor nyerte meg a főiskolai világbajnokságot. Miközben a MÁV Kórházban gyógyszerészként dolgozott, a BVSC, majd az FTC úszószakosztályának utánpótlásedzője lett. Legeredményesebb tanítványa lánya, Gyarmati Andrea, aki 1972-ben a müncheni olimpián 100 méter hátúszásban második, 100 méter pillangóban bronzérmes lett. 1976-ban beválasztották az egyesült államokbeli Fort Lauderdale-ben az úszás halhatatlanjai közé. 1994-től a Minden Idők Legjobb Magyar Sportolói Egyesületnek, a Halhatatlanok Klubjának tagja. 2004-ben az elsők között lett a Nemzet Sportolója. 2006-ban megkapta a Nemzetközi Fair Play Bizottság Életmű-díját, 2007-ben Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (polgári tagozat) kitüntetést, 2011-ben Príma-díjat kapott. 2014-ben beválasztották a Magyar Úszó Hírességek Csarnokába, a Magyar Úszó Szövetség, az FTC és a BVSC örökös bajnoka. Versenyzői pályafutásának eseményeiről, oktatási módszereiről több könyvet is írt: Az én módszerem (1963), Ússzál velem (1971, társszerző Peterdi Pál), Jöttem, láttam... Vesztettem? (1986) és a Megúsztam (1989). A legnagyobb sikert 1981-ben megjelent emlékirata, a Sírni csak a győztesnek szabad aratta. Március 11-én a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

PAVOL KÖNIG (KÖNIG PÁL) (1933 – 2020)

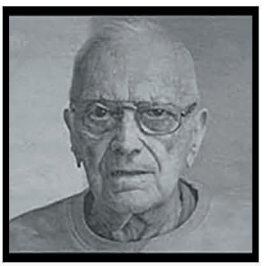

Pozsonyban, március 3-án hunyt el, alig egy hónappal 88. születésnapja előtt, a sportszervező, gyűjtő, a Szlovák Olimpiai Bizottság tagja, a MOB Mező Ferenc Sportbizottság Emlék- és Hagyományőrző Albizottsága és a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) közös szervezésében lebonyolított Nemzetközi Olimpiai és Sport Témájú Gyűjtőtalálkozó rendszeres és meghatározó résztvevője. Főként, mint sportjelvényeket gyűjtő és készítő vált ismerté. Társalapítója és aktív tagja volt a Szlovák Olimpiai és Sportbizottság gyűjtő szervezetének, amit haláláig irányított. Mint szervező és edző az Inter Bratislava és a csehszlovák kosárlabda-válogatott mellett is dolgozott; a klubbal 1972-ben és 1975-ben bajnoki címet is nyert, annak haláláig tanácsadója volt. Éremgyűjtő hobbija a hatvanas évek elején kezdődött. Szlovákia legjelentősebb gyűjtője lett a világ megannyi pontjáról származó több mint 20.000 sportjelvényével. Számtalan muzeális sportjelvény, bélyeg, sportereklye volt a tulajdonában. 1989-ben kezdte vállalkozását, a sportjelvények, érmek készítését. Elsősorban Ausztria, Németország, Svájc és Szlovákia sportklubjainak gyártott jelvényeket, érmeket. A Szlovák Olimpiai Bizottság megalakulása után a König-nevű jelvénygyár gyártotta a bizottság hivatalos kitűzőit. 2013-ban a Szlovák Olimpiai Bizottság Bronzkarika kitüntetéssel ismerte el munkásságát. Márci-us 9-én, Pozsonyban, a Krematórium – Központi temetőben helyezték örök nyugalomra.

ÜTŐ GÉZA (1929 – 2020)

Március 6-án, Budapesten hunyt el. Tanára Jaksity István révén került a sportágba. Kiváló versenyzőként dr. Török Zoltán keze alatt több magyar bajnokságot nyert, 1956-ban a bledi Európa-bajnokságon kormányos nélküli négyesben hajszálnyira a győzelemtől ezüstérmet szerzett, illetve tagja volt az 1956-os melbourne-i olimpián rajthoz álló kormányos nélküli négyesnek is.

Ausztráliában építész diplomát szerzett, hazatérte után ismételten érdeklődéssel fordult a magyar evezés irányába. Óbudán, a Szalézi Urnatemetőben helyezték örök nyugalomra.

GYURICZA JÓZSEF (1934 – 2020)

Március 11-én, Budapesten hunyt el a háromszoros olimpikon, kétszeres világbajnok, olimpiai bronzérmes tőrvívó, aki egy másik fegyvernemben, kardban is vb-ezüstöt tudott nyerni. Három olimpián vett részt a Budapesti Haladás, majd a Budapesti Honvéd SE színeiben. Melbourne-ben harmadik lett csapatban, ötödik egyéniben, négy évvel később Rómában, negyedik csapatban, majd 1964-ben, Tokióban az együttesével hetedik, egyéniben 25. helyet szerzett. Világbajnokságokon tíz érmet nyert, köztük két aranyat; győzött főiskolás vb-n is. Kardvívásban világbajnoki ezüstérmet és Universiade győzelmet is jegyez. 1952-től a Műszaki Egyetem általános mérnöki szakán tanult, majd 1968-ban a TF-en szerzett testnevelő tanári diplomát, 1970-ben vívó szakedző, vívómester, 1977-től a mesteredző-cím birtokosa. A BHSE, a BVSC és az OSC vívóedzője. Tanítványa volt többek közt a háromszoros világbajnok és olimpiai ezüstérmes Bóbis Ildikó, valamint a szintén világelső és olimpiai második helyezett Maros Magda is. Katonaolimpikon, 1958-tól 1979-ig hivatásos honvédtiszt. A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, majd a Budapesti Honvéd sportinstruktora, az MN 5. Elhelyezési Felügyelőség sporttisztje, anyaggazdálkodási előadója, később főtisztje; 1979-ben alezredesként nyugdíjazták. Július 20-án a Szent Gellért Plébánia urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra.

BENEDEK FERENC (1926 – 2020)

Március 19-én, 94 esztendős korában hunyt el az öttusázó, mesteredző. Csepelen ismerke-dett a sportág alapjaival, versenyzőként a negyvenes évek második felében többször is tagja volt a magyar bajnokságot nyert csapatnak. Testvére – aki tanítványa lett – Benedek Gábor, a helsinki olimpia bajnoka, a sportág első magyar világbajnoka. Edzőként érte el kiemelkedő sikereit, jelentős szerepe volt a hazai öttusasport

edzésmódszertani megújításában. 1953-tól a Csepel, majd a Budapesti Honvéd trénere. Az 1956-os olimpián a magyar öttusacsapat edzőjeként vett részt. 1965-ben a TF-en edzői, majd 1969-ben mesteredzői címet szerzett. Legsikeresebb tanítványa Balczó András. 1988-ban történt nyugdíjba vonulásáig rengeteg bajnokot nevelt. Sportvezetőként tagja volt a Magyar Öttusa Szövetségnek, mellette szakíróként is elismert szerző volt, többek közt feldolgozta a magyar öttusasport történetét is, továbbá kiállítások is kötődnek személyéhez. Több elismerése közt Bay Béla-díjas (2003), Gerevich Aladár Életműdíjas (2004). Július 2-án a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

FAZAKAS SZABOLCS DR. (1947 – 2020)

Március 31-én, Budapesten hunyt el. Külkereskedelmi diplomájának átvétele után tanított, majd a Külkereskedelmi Minisztérium tanácsosa, főosztályvezetője, miniszterhelyettese. Ezután Magyarország nagykövete volt Németországban. Később az Ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi Minisztérium parlamenti államtitkára, később minisztere (1996–1998). Országgyűlési (2002–2004) és EP-képviselő (2004–2009), az Európai Számvevőszék tagja volt. Sportvezetőként a Magyar Tenisz Szövetség általános alelnöke is volt, Hosszú időn keresztül MOB tag.

SERES JULIANNA (1947 – 2020)

Április másodikán, életének 74. évében hunyt el Nagykanizsán. Szatmárnémetiben született. Kolozsváron végzett testnevelő tanári szakon, majd Bukarestben szakedzői diplomát szerzett. Magyarországra települése után 1993-tól 1996-ig a MÁV Nagykanizsai Torna Egyleténél dolgozott, majd elkezdett tanítani 1996-ban a Kiskanizsa Általános Iskolában. Nyugdíjba vonulása után is

foglalkozott diákjaival, a Dr. Mező Ferenc Szellemi Diákolimpiára készített fel versenyzőket. A Kiskanizsai Általános Iskolában 2012-ig foglalkozott több generációnyi csapattal, majd 2012-től 2015-ig a nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium csapatát készítette fel. Mindkét intézmény különítményét többször a döntőbe jutásig és a dobogóig segítette. Több generációt is kinevelt a sport szeretetének és tiszteletének szellemében. Nagy hangsúlyt fektetett az olimpiák történetének és eseményeinek megismerésére, ezt a tudását is lelkesen tanította az érdeklődő fiatalságnak. Emberségből, kitartásból és küzdeni akarásból is rengeteget tanultak tőle a tanítványai. Nagykanizsán helyezték örök nyugalomra.

UJVÁRI FERENCNÉ (1944 – 2020)

Április 3-án, életének 77. évében hunyt el Budapesten. Anni, ahogy mindenki ismerte, nagyon sokrétű, aktív olimpiai önkéntes munkát végzett. A Bem utcai Általános Iskola igazgatójaként 1985. szeptember 1-jétől az ő vezetésével indult el az iskola új arculatának kialakítása. 1991. június 5-én a Magyar Olimpiai Bizottság támogatásával és a II. kerületi Önkor-mányzat testületi döntése alapján ünnepélyes keretek között, javaslatára felvették Csik Ferenc úszó olimpiai bajnok nevét. Testnevelő tanár és edző férjével 2000-ben csatlakoztak a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Körhöz. A legaktívabb tagok közé tartoztak, szinte minden összejövetelükön jelen voltak. Rendszeresen részt vettek a MOA Vándorgyűléseken, a MOA által szervezett utazásokon, a kör vidéki kirándulásain. Az általános iskolások nyári olimpiai táborának több alkalommal volt vezetője Békásmegyeren és Csopakon. 2000 és 2004 között ő vezette a MOB Emlék és Hagyományőrző Albizottságot. A következő ciklusokban, a már Győr Béla által vezetett albizottságnak továbbra is aktív tagja volt férjével együtt, egészen 2016-ig. Részt vett az Emléküket őrizzük című adattár első szerkesztőbizottságában, sokat segített az alapadatok gyűjtésében. Sok vetélkedőn volt a zsűri tagja. Július 9-én helyezték örök nyugalomra a XVII. kerületi Szent Pál Plébánia urnatemetőjében.

FÜZESI FERENC (1960 – 2020)

Április 6-án hunyt el, életének 60. évében, Pécsen, a Mohács női kézilabda csapatának edzője, aki 92 alkalommal húzta magára a kézilabda-válogatott mezét. Pályára lépett a 1992-es barcelonai olimpián, ahol Magyarország a hetedik helyen végzett. Pályafutása alatt több élvonalbeli csapatban játszott, de edzőként is eredményes volt. Sportpályafutását a Pécsi Sportiskolában kezdte. 1976-ban a Pécsi Munkás Sport Clubhoz került. A PMFC 1981-ben kiesett az élvonalból, Tatabányán folytatta pályafutását, ahol bajnoki címet is nyertek. 1985-ben visszakerült a Pécsi MSC-hez, ahol a szakmai munkát Koleszár György irányította. Tudásának köszönhetően idegenlégióskodott Spanyolországban. Az 1997-1998-as évadban fejezte be játékos pályafutását, ő lett a csapatnál az utánpótlás korosztály vezetőedzője. Trénerként Pécs mellett Komlón, Orosházán, Balmazújvárosban, Szombathelyen dolgozott. 2018 nyarától haláláig Mohács NB I B-s női csapatának volt szakmai vezetője. A Pécsi Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

LOCHMAYER GYÖRGY (1934 – 2020)

Április 11-én hunyt el a Magyar Olimpiai Bizottság korábbi tagja, tiszteletbeli tagja, a Magyar Olimpiai Csapat egykori vezetője, sportvezető. Elvégezte a Testnevelési Főiskolát, 1956-ban szerzett testnevelő tanári diplomát, a riói olimpia évében testnevelőként gyémántdiplomát vehetett át. A sportágak közül a torna állt igazán közel hozzá. Az 1980-as években az OSH (Országos Sporthivatal), majd az Országos Testnevelési és Sporthivatal (OTSH) Versenysport Főosztályának egykori vezetője, a Magyar Olimpiai Bi-zottság tagja. A rendszerváltást követően, 1989-ben tagja volt a szabadon választott MOB közgyűlésének, annak Szakmai Tudományos Bizottságának. Több ötkarikás eseményen a csapatiroda tagja, a Magyar Olimpiai Csapatnak többször is a vezetője. 1988-ban MOB-titkárként a szöuli játékokon a szakmai csoport operatív irányító

helyetteseként, 1992-ben Barcelonában és 1996-ban, Atlantában pedig csapatvezetőként. Több szakmai kiadványt, írást jegyzett; szerzőként tagja volt a Magyar Edzők Társasága által kiadott Magyar Edző című kiadvány szerkesztő kollégiumának is. Érdemei elismeréséül 2004-ben MOB Érdemérmet vehetett át, 1994-ben Magyar Egyetemi - Főiskolai Sportért Életműdíjat kapott. A MOB saját halottja volt. Július 6-án a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

FEJES ANDRÁS DR. (1946 – 2020)

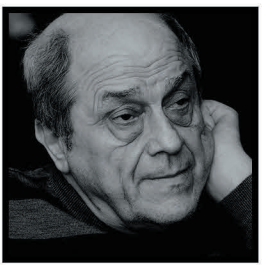

Április 14-én, életének 74. évében hunyt el az asztaliteniszező, Magyarország első paralim-piai érmese, aki aktívan részt vett a Magyar Olimpiai Akadémia (MOA) életében is. Egyik alapító tagja a MOA egyik körének, a Gyöngyös Város Barátainak Körének. Kétszeres világ- és ötszörös Európa-bajnok asztaliteniszező volt, aki 1972-ben, Heidelbergben megszerezte az első magyar paralimpiai érmet, egy bronzot. 17 évesen egy baleset miatt kényszerült kerekesszékbe. Az aktív sportélet mellett summa cum laude elismeréssel végezte el az ELTE pszichológia szakát, 1978-ban pedig kandidátusi fokozatot szerzett. Nyolc könyve és több mint 200 szakközleménye, referátuma jelent meg. Publikációi mellett a sportdiplomáciában is tevékenykedett, tíz éven át volt az ENSZ képviselettel is rendelkező Nemzetközi Rokkantszövetség (FIMITIC) elnökségi tagja. A sportban elért eredményeiért, tudományos és közéleti munkásságáért számtalan díjat kapott, szülővárosa, Gyöngyös többször kitüntette, róla nevezték el a gyöngyösi Dr. Fejes András Sport- és Rendezvénycsarnokot. 2001-ben Csík Ferenc-díjat vehetett át, 2002-ben Paralimpiai Érdemérmet kapott, 2018-ban megkapta az egyik legmagasabb állami kitüntetést, a Magyar Arany Érdemkeresztet. 2006-ban a Magyar Olimpiai Akadémia is tiszteleti éremmel tüntette ki. Április 24-én, Gyöngyösön helyezték örök nyugalomra.

FLECKNÉ BABOS ÁGNES (1944 – 2020)

Május 13-án, egy nappal 76. születésnapja után hunyt el a világbajnok kézilabdázó, az atlantai olimpián bronzérmes női kézilabda-

válogatott egyik edzője. 121-szeres válogatott, világbajnok kézilabdázó volt, aki tevékeny részese volt a Vasas kézilabda kezdeti aranykorszakának. 1966 és 1976 között erősítette az angyalföldi klubot, ez idő alatt négy-négy bajnoki és Magyar Kupa-elsőséget szerzett a csapattal. Játszott a Női Ruhagyár SE-ben, a TFSE-ben, a Vasasban és a Spartacusban. 1964 és 74 között volt tagja a válogatottnak, legnagyobb sikereként 1965-ben világbajnok, 1971-ben pedig bronzérmes lett csapatával. Kétszer választották meg (1970, 1972) az év kézilabdázójának. Játékos-pályafutását követően elvégezte a TF tanári és edzői szakát, majd a Spartacusban, a BHG-ban és az ELTE-n is oktatott, dolgozott a budapesti Tanárképző Főiskola testnevelési tanszékén is. 1989 után a magyar női válogatott másodedzője volt 1996-ig. Laurencz László szövetségi kapitány mellett volt akkor is, amikor Atlantában a női csapatunk bronzérmes lett.

WIELAND KÁROLY (1934 – 2020)

Május 30-án, 86 esztendős korában, németországi otthonában, Weinheimben hunyt el a világbajnok, olimpiai bronzérmes kenus. Sikereit a Csepeli Vasasban érte el, ahol 16 éves korában kezdett ismerkedni a kajak-kenu sporttal. Az ötvenes évek egyik, világviszonylatban is meghatározó kenusa volt, aki világbajnokságon és olimpián egyaránt dobogóra állhatott a kenu kettesek versenyében. Az 1954-es síkvízi világbajnokság 10000 méteres számában Halmai Józseffel aranyérmes lett, majd az 1956-os melbourne-i nyári olimpián, 1000 méteren Mohácsi Ferenccel bronzérmet szerzett. Az 1960-as években a Csepel Művek munkatársa volt, de dolgozott Egyiptomban, Pakisztánban és Cipruson is. Mérnöki diplomája volt, melyet 1960-ban szerzett a Budapesti Műszaki Egyetemen. 1972-ben családjával Németországba költözött. Itt mérnök-közgazdászként tevékenykedett, majd 1999-es nyugdíjba vonulását követően is Weinheimben maradt. A németországi lakóhelyén helyezték örök nyugalomra.

KAUSZ ISTVÁN DR. (1932 – 2020)

Június 3-án, Budapesten, 87 éves korában hunyt el az olimpiai bajnok párbajtőrvívó, a magyar úszóválogatott keretorvosa. A Vasas, a Haladás és az OSC sportolója. Kezdetben párbajtőrvívó és öttusázó, utóbbiban 1951-ből magyar bajnoki csapatbronzot jegyez, majd 1957 és 1965 között a párbajtőrvívó-válogatott tagjaként ért a csúcsra. Világbajnok egyéniben (1962) és csapatban (1959), kétszeres ezüst- és egyszeres bronzérmes; főiskolai világbajnok és Universiade győztes. Kétszeres olimpikon, pástra lép Rómában is, ekkor a csapattal negyedikek, de az igazán nagy sikert 1964-ben Tokió hozta, ahol Bárány Árpád, Gábor Tamás, Kulcsár Győző és Nemere Zoltán társaságában a csapattal aranyérmet nyert. Már sportolói pályafutása idején orvosi diplomát szerez. A Központi Sportiskola, majd a magyar úszóválogatott orvosa. Az elmúlt évtizedekben számos nyári olimpián volt a vizes sportág képviselőjeként az egészségügyi csapat meghatározó tagja, először 1972-ben, Münchenben, végül 2012-ben Londonban. Elismerései közt megkapta a MOB Érdemérmet (2002) és a MOB Fair Play Életműdíjat (2015) is. A Magyar Olimpiai Bizottság tiszteletbeli tagja volt. Június 26-án a Farkasréti temetőben búcsúztatták, majd szűk családi körben, a Budapest Zugligeti Szent Család Plébánia urnatemetőjében helyezték örök nyugalomra.

GÉM ZOLTÁN (1954 – 2020)

66 esztendős korában június 4-én hunyt el a korábbi vízilabdázó, a Magyar Fair Play Bizottság tagja. A szakember játékosként és sportvezetőként évtizedekig szolgálta a budapesti vasutasokat. Sportolóként magyar bajnok vízilabdázó volt, majd sportvezetőként sem távolodott el a pólótól. Vezette a BVSC vízilabda-szakosztályát, ügyvezető elnöke volt a vasutas klubnak. A szingapúri válogatott szövetségi kapitányaként Ázsia Játékokat nyert. Kiemelt szerepet játszott életében a tiszta sport, tagja volt a

a Magyar Olimpiai Bizottság Fair Play Bizottságának. A művészetek is közel álltak hozzá, zeneszerzőként is alkotott. Nyilvános búcsúztatása június 25-én a BVSC uszodánál volt. Temetése szűk családi körben történt.

MARÓT PÉTER (1945 – 2020)

Néhány nappal 75. születésnapja után, június 7-én, Budapesten hunyt el az olimpiai ezüst- és bronzérmes kardvívó, a Vasas legendája. Az egykori klasszis kardvívó nem sokkal születésnapja előtt súlyos autóbalesetet szenvedett, azóta kórházban ápolták. Kétszer nyert magyar bajnokságot a felnőttek között (1972, 1975), háromszor pedig a Bajnokcsapatok Európa-kupáját is sikerült társaival elhódítania. A müncheni olimpián a kard egyéniben ezüstérmes, a kardválogatott tagjaként pedig bronzérmet akasztottak a nyakába. Az 1973-as göteborgi világbajnokságon ért fel a kardcsapat a csúcsra, hiszen a dobogó legfelső fokára állhattak. Az ezután következő évek világversenyein a válogatott rendre érmet szerzett, de a montreali olimpián lecsúsztak a dobogóról, negyedikek lettek. Tagja volt az 1977-es Buenos Aires-i vb-n bronzérmes csapatnak, a moszkvai olimpiára már nem utazott. A Testnevelési Főiskolán 1968-ban szerzett szakedzői diplomát, melyet, mint vezetőedző 1980-tól a Budapesti Honvédnál kamatoztatott, majd egykori nevelőegyesületénél, a BVSC-nél lett szakágvezető. Később a gödöllői GEAC vívószakosztályában minden korosztályban dobogós versenyzőket nevelt. A Magyar Olimpiai Bizottság a saját halottjának tekintette. Július 7-én, a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra

FÖLDESSY ÖDÖN (1929 – 2020)

Június 9-én, Budapesten hunyt el az olimpiai bronzérmes, Európa-bajnok atléta. 1948-tól versenyzett újpesti színekben, magasugróból lett távolugró. Az ugrószámok mellett rövidtávfutásban is sikeres tudott lenni, kétszer is tagja volt az Újpest 4x100 méteres országos bajnok csapatának. Két olimpián vett részt távolugróként: 1952-ben Helsinkiben bronzérmet nyert, 1956-ban Melbourne-ben a 21. helyen

végzett. Az 1954-es berni Európa-bajnokságon aranyérmes lett versenyszámában. Sportolói pályafutása után elvégezte a rendőr akadémiát és a Testnevelési Főiskolát is. A BRFK Közlekedésrendészeti Osztályán dolgozott, nyugdíjazását követően ezredessé léptették elő. Az ötvenes évek második felében felesége volt Marosi Paula, olimpiai arany- (1964) és ezüst-érmes (1968) tőrvívó. Június 19-én a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KÁRPÁTI GYÖRGY DR. (1935 – 2020)

Néhány nappal 85. születésnapja előtt hunyt el a Halhatatlan Magyar Sportolók Egyesülete elnöke június 17-én, Budapesten. 1952-ben Helsinkiben szerezte a csapattal első olimpiai bajnoki címét. Máig ő a vízilabdasportág legfiatalabb olimpiai bajnoka, Egerszegi Krisztina 1988-as szöuli aranyáig, a magyar ötkarikás győztesek között is ő volt a rekorder az életkort illetően. Az 1956-os melbourne-i olimpián is ők lettek a világ legjobbjai, mely nem kis teljesítmény volt a zivataros hazai helyzetet tekintve. Oszlopos tagja volt a zöld-fehérek csapatának, mely egyetlen klubja volt egész pályafutása alatt. A római olimpián a válogatottal a harmadik helyen zárt. A következő olimpiász alatt nyert egy Eb-aranyat, illetve egy első és egy harmadik helyezést is az Universiádékról. Utóbbiról a 4x100-as gyorsváltó tagjaként is szerzett egy bronzot és egy ezüstöt. A 1964-es tokiói játékok után Gyarmati Dezsővel immár háromszoros olimpiai bajnoknak mondhatták magukat. 1952 és 1969 között összesen 165 válogatott mérkőzésen szerepelt. Első és egyetlen klubcsapatát, a Fradit 1945-től 1969-ig erősítette, mellyel ötször nyerte meg a honi bajnokságot és ötször a Magyar Népköztársasági Kupát. A Madách Imre Gimnáziumban érettségizett, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karán doktorált. A Sportvezető és Edzőképző Intézetben 1964-ben szerzett edzői oklevelet, melyet 1970 és 1980 között a férfi-válogatott mellett kamatoztatott, ő volt Gyarmati

Dezső szárnysegédje. Később kipróbálta magát külföldön is, 1988 ás 1991 között az ausztráliai Victoria állam csapatát edzette, akikkel az ottani bajnokságot megnyerte. Az ottani sikerei elismeréseként Melbourne díszpolgári címével a zsebében költözhetett haza. Beválasztották az Úszó Hírességek Csarnokába, a Halhatatlan Magyar Sportolók Egyesületének pedig 1994-től tagja, 2011-től pedig haláláig elnöke. Tagja volt a Magyar Olimpiai Bizottság, az FTC, valamint a Magyar Vízilabda Szövetség elnökségének is. Megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét, a Köztársasági Elnök Aranyérmét, valamint a NOB elnöki különdíját. Magyar Örökség díjas, MOB érdemérmes, tiszteletbeli MOB-tag, a Szent György Lovagrend tagja, 2010-től Budapest díszpolgára, 2013-tól a Nemzet Sportolója. Július 2-án a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

BENEDEK TIBOR (1972 – 2020)

Budapesten, június 18-án hunyt el. A világ egyik legjobb balkezes vízilabdázója volt, há-romszor nyert olimpiai bajnoki címet (2000, 2004, 2008). 2003-ban világbajnok lett Barcelonában, tíz év múlva ugyancsak a katalán városban lett újra vb-győztes, de akkor már a válogatott szövetségi kapitányaként. Játékosként háromszoros olimpiai bajnok, egyszeres világ- és Európa-bajnok, két vb-ezüstöt és egy bronzérmet, valamint két Eb-ezüstöt és három bronzérmet szerzett. Egyszer nyert világkupát, kétszer világligát. Hatszoros magyar és szintén hatszoros olasz bajnok. A magyar válogatott szövetségi kapitányaként 2013-ban világbajnoki aranyat, 2014-ben a budapesti Eb-n ezüstérmet, 2016-ban Eb-bronzot nyert. Négyszer választották az év magyar vízilabdázójának, bekerült az úszósportok Hírességek Csarnokába, megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, középkeresztjét és középkeresztjét a csillaggal. Halála után a Magyar Vízilabda Szövetség és az UVSE nyilvános, gyertyás, csendes megemlékezést tartott a Hajós Alfréd Sportuszoda bejárata előtt. Egy számára kedves helyen szórták szét a hamvait.

LÉPOLD ENDRE (1955 – 2020)

Életének 65. évében, Pécsen, június 18-án hunyt el a lánycsóki születésű, mohácsi színekben a válogatottban bemutatkozott atléta, aki az 1976-os olimpián is rajthoz állt. Tehetségére hamar felfigyeltek az atlétikához értők. Ez nem csoda, hiszen az ifjú sportoló 60 méteren csak hajszállal maradt el a világcsúcstól. Tizenhat esztendős korában, tehát a mohácsi gimnáziumi évek alatt debütálhatott a válogatottban, a nemzeti mezt 22 alkalommal ölthette fel. Háromszor nyert bajnoki címet a felnőttek között: 60 méteren 1974-ben és 1977-ben, 100-on 1975-ben. Vérbeli sprinter volt: 100 és 200 méteres síkfutásban országos csúcstartónak mondhatta magát, a legrövidebb szabadtéri távon kézi (10.2) és gépi (10.41) időméréssel is feliratkozott a rekorderek közé. Az 1976-os montreali olimpiát jó előjelekkel várhatta, hiszen abban az évben kiváló eredményeket produkált, azonban az ötkarikás játékokon nem tudta őket megismételni. Aktív pályafutása végeztével rövid ideig edzőként dolgozott Pécsett, majd vállalkozásba kezdett. A Pécsi Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

BICSKEY RICHÁRD (1936 – 2020)

Életének 84. esztendejében, június 21-én, Budapesten hunyt el az olimpiai pontszerző kerékpárversenyző, a Tipográfia edzője. A Szikra, a Tipográfia és az FTC kerékpárversenyzője. Többszörös magyar bajnok, 33 elsőséget jegyez, országos csúcstartó. Jelentős sikereit pályaversenyzőként érte el, azonban országúton, a magyar mezőnyben a hegyi ob-n is többször dobogóra tudott állni. A magyar válogatottnak 1954 és 1968 között volt tagja. Legnagyobb sikerét az 1964-es tokiói olimpián érte el, ahol Habony Ferenccel tandemversenyszámban ötödikek lettek, pontszerző helyen zártak. Ezt a sikert Sleisz Lászlóval az 1967-es amszterdami világbajnokságon megismételte. Eredményes volt a repülőversenyben (Tokióban 24. lett) és a 4 ezer méteres üldöző versenyszámban (az

1964-es vb-n 10. lett). Hatvannyolcban abbahagyta az élsportot, a Ferencvárosnál szerelőként és edzőként dolgozott. Volt egy rövid újrakezdése, a hetvenes évek elején még pályabajnokságon is indult, dobogóra is állt. Később a Tipográfia mestere lett, dolgozott a válogatott mellett is. Edzői karrierje azonban nem tudott itthon kibontakozni. Családi okok miatt három évtizeden keresztül Hollandiában élt, a kétezres évek közepén tért haza. Július 8-án a Cinkotai temetőben helyezték örök nyugalomra.

TASS OLGA (1929 – 2020)

Július 10-én, Budapesten, a kórházban hunyt el. A tornával 14 évesen ismerkedett meg, majd öt évvel később a londoni olimpián a magyar csapattal összetett ezüstérmet szerzett. Az 1952-es helsinki olimpián bronzérmet, az 1954-es római világbajnokságon aranyat nyert a kéziszercsapattal, ahol még egy összetett ezüstöt is begyűjtöttek. Ugyanebben az évben három aranyat nyert a főiskolai világbajnokságon (felemás korlát egyéni, felemás korlát csapat, talaj csapat), majd következett az 1956-os olimpia Melbourneben, ami pályafutása csúcsát jelentette, 3 érmet nyert. Bodó Andrea, Keleti Ágnes, Kertész Alice, Korondi Margit és Köteles Erzsébet társaságában kéziszercsapatban arany-, összetett csapatban ezüstérmet nyert, valamint lóugrásban egy egyéni bronzot is szerzett. Ezt követően még az 1960-as római olimpiáig versenyzett, ahol a csapattal 7. lett, majd visszavonult. 1951-ben a Testnevelési Főiskolán tanári, 1978-ban torna szakedzői, 1981-ben pedig mesteredzői oklevelet szerzett. 1960-ban az Újpesti Dózsánál kezdett edzősködni, majd 1968-ig a francia női tornaválogatott trénereként dolgozott. Ezt követően a Vasas, a Honvéd és a magyar válogatott is rá bízta az edzői feladatokat, később nemzetközi pontozóbíró és a magyar szövetség szakfelügyelője volt. 2007-ben A tudatos mozgás művészete címmel írt könyvet. Elismerései közt a Népköztársaság Érdemes Sportolója, megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét (1996), a MOB Nők Sportjáért díjat (2008), az Elnöki Érdemérmet, valamint a Magyar Tornasportért díjat. Férje Lemhényi Dezső, olimpiai bajnok vízilabdázó, a Magyar Olimpiai Bajnokok Klubjának elnöke volt, akivel

ötven évet töltöttek együtt. Július 28-án, a Farkasréti temetőben, férjével közös sírban helyezték örök nyugalomra.

SZŰCS LAJOS (1943 – 2020)

Életének 77. évében, július 12-én, Budapesten hunyt el az olimpiai bajnok labdarúgó. Különös kezdetek után jutott el a Fradiba, hiszen nevelőegyesülete az Újpesti Dózsa volt (1957-1962). Élvonalbeli debütálására már mégsem Újpesten, hanem a Dorogi Bányász színeiben került sor. A Ferencváros játékosa volt 1966-tól 1969-ig, majd a Budapesti Honvédhoz igazolt, ahol 1971 és 1977 között játszott, később a Bp. Vasas Izzó labdarúgója volt, amelyben 1980-ig szerepelt. Majd a ferencvárosi utánpótlásban dolgozott edzőként másfél évtizedet, alkalmanként pedig a felnőttek szakmai munkájába is besegített pályaedzőként. A válogatottban 1967 és 1973 között 37 alkalommal lépett pályára, mexikói olimpiai aranyérme mellett 1972-ben a müncheni ötkarikás játékokon ezüstérmet nyert. A nemzeti együttessel részt vett az 1972-es, belgiumi Európa-bajnokságon, ahol negyedik helyen zárt az együttes. Világválogatott. Kétszer nyert bajnokságot a Ferencvárossal (1967, 1968), amelynek tagjaként 1968-ban bejutott a Vásárvárosok Kupájának (korábbi UEFA Kupa, most Európa-liga) döntőjébe. A Leeds United elleni vesztes párharc mindkét felvonásán pályára lépett. Kétszer (1968, 1971) választották meg Magyarországon az Év labdarúgójának. Az egykori hátvéd 1992-ben érdemelte ki az FTC aranydiplomáját, 1995-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, 2013-ban Gödöllő díszpolgára lett, itt élt feleségével, Pécsi Ildikó színművésszel, és élete végéig irodája volt a ferencvárosi klub népligeti sportközpontjában. A Groupama stadionban történt búcsúztatása után, szűk családi körben, Gödöllőn, a Máriabesnyői temetőben helyezték örök nyugalomra.

SÉLLYEI ISTVÁN (1950 – 2020)

Életének 70. évében Budapesten, július 19-én hunyt el az olimpiai és világbajnoki hatodik helyezett birkózó. 1963-ban kezdett sportolni a Hajdúszoboszlón, majd 1967-től a Debreceni VSC versenyzője lett. 1969-ben a Budapesti Honvédhoz igazolt egy évre, ezután a Vasas

SC-hez került, ahol egyéniben három, csapatban pedig hat országos bajnoki címet szerzett. A Vasas 1986-ban örökös bajnoki címmel ismerte el. 1975-ben a válogatottságot is kiharcolta, a minszki világbajnokságon hatodik lett, majd rá egy évre Montrealban, az olimpián is szőnyegre lépett, ahol a kötöttfogású 90 kilogrammosok között szintén hatodikként zárt. Aktív birkózókarrierjét nem sokkal ezután fejezte be. Július 27-én a Hajdúszoboszlói Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

POMUCZ TAMÁS (1957 – 2020)

Hatvanhárom éves korában július 31-én, Budapesten hunyt el a barcelonai olimpikon, Európa-bajnok vitorlázó. 1989-ben a Balatonon lett Európa-bajnok Argay Bélával a repülő hollandi hajóosztályban, három év múlva az 1992-es barcelonai olimpián Somogyi Tamás volt a párja. Az atlantai olimpián a magyar válogatottat irányította szövetségi kapitányként. Nem sokon múlt, hogy Sydney-be is kiutazhasson edzőként, de röviddel a játékok kezdete előtt menesztették, mert állandó vitában volt a szövetség akkori vezérkarával. Érettségi után víz- és gázkészülék-szerelőnek tanult, dolgozott is a szakmában a vitorlázás mellett; később a gáz- és olajipari társaságtól kapott sportállást. A Testnevelési Főiskolán végzett szakedzőként. Testvérével 1987-ben megalakította a Pomucz Vitorlásiskolát, majd boltot is üzemeltetett. A kezdőktől a versenyzőkig, a 9 évesektől a veteránokig minden szinten tartottak oktatásokat, szerveztek vitorlásprogramokat. A magyar sportági szövetség a honlapján a hazai vitorlázás egyik legnagyobb egyéniségeként méltatta a sportembert. Augusztus 7-én, Siófokon, a Kele utcai temetőben helyezték örök nyugalomra.

KASSAI-FARKAS ANDRÁS (1935 – 2020)

Augusztus 10-én, Budapesten 85 esztendősen hunyt el a kenus, aki Farkas Imre néven szerzett bronzérmet az 1956-os és az 1960-as olimpián. A Honvéd színeiben ismerkedett meg a kajak-kenu sporttal.

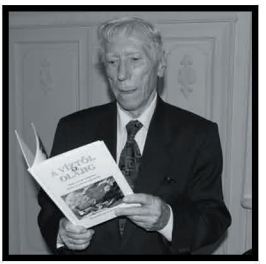

A Farkas - Hunics duó a melbourne-i olimpián esélyes volt a győzelemre. Szállítás közben eltört a hajójuk, így kölcsön hajóval álltak a rajthoz, de így is az orosz és francia duó mögött bronzérmet szereztek a kenu 10 000 m-es versenyszámban. Az 1960-as római olimpián Far-kas már új klubja, az FTC versenyzőjeként szállt vízre Törő András párjaként. Ezúttal a kenu 1000 méteres távján, a harmadik helyen értek a célba. Sportolói pályafutása, és rövid ideig tartó edzősködés után először íróként, költőként próbált szerencsét, majd végül a festővászon mellett kötött ki. Az ELTE Szabadegyetemén művészettörténetet hallgatott, ecsetet ragadott és festeni kezdett. Képeit Törökországba, Svédországba és az Egyesült Államokba is vitték, emellett számos sikeres kiállítás fűződik a nevéhez. Az 1956-os forradalom 40. évfordulóján a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskereszt kitüntetésben részesült. Hitben járó emberként a vallás központi szerepet játszott életében, pünkösdi lelkészként, amíg egészsége engedte, sokáig prédikált. 2002-ben hivatalosan is megváltoztatta nevét Kassai-Farkas Andrásra. 2014-ben önéletrajzi könyvet jelentetett meg "A víztől az olajig" címen. Augusztus 18-án, Újpesten, a Megyeri úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

KULCSÁR GERGELY (1934 – 2020)

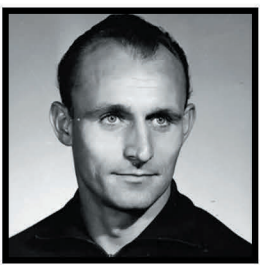

Augusztus 12-én, Vácon, 86 éves korában hunyt el az egykori gerelyhajító. Gyerekként a futball-kapuban kezdte sportpályafutását, majd ugyanazon a poszton kézilabdázott, a gerelyhajítást csak később, tizenhét esztendősen kezdte el. 1951-től a Budapesti Honvéd, 1953-tól a TF Haladás, 1957-től a TFSE (Testnevelési Főiskola Sport Egylet), 1958-tól a Budapesti Építők atlétája, gerelyhajítója volt. 1955-től 1972-ig ötvenötször szerepelt a magyar válogatottban. Az atléta legenda négy olimpián vett részt. Az 1964-es tokiói olimpián ezüst, az 1960-as római és az 1968-as mexikóvárosi olimpián bronzérmet szerzett a Bp. Építők SE sportolójaként. Három olimpián, 1964-ben, 1968-ban és 1972-ben is ő volt a magyar csapat zászlóvivője. Tizenkétszer volt magyar bajnok, szakágában többször

megjavította a magyar csúcsot. Ő volt az első magyar gerelyhajító, aki 80 méteren felül dobott. 1957-ben a Testnevelési Főiskolán tanári, majd edzői, később atlétika mesteredzői oklevelet szerzett. 1960-tól a Budapesti Orvostudományi Egyetem testnevelő tanára volt. 1968-tól a Testnevelési Főiskola adjunktusa, 1975-től egyetemi adjunktusa. Visszavonulása után 1980-ig a magyar válogatott dobó szakágának vezetőedzője lett. Tanítványai közül Németh Miklós az 1976. évi montreali olimpián bajnoki címet szerzett. 1981-től 1993-ig kisebb megszakítással a kuvaiti válogatott dobóedzője volt. Részt vett az 1960-as, az 1964-es és az 1968-as olimpiák jubileumi 50. éves emléktúráján. 2010-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend tiszti keresztjét. Szeptember 7-én a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

PETROVÁCZ FERENC (1944 – 2020)

Augusztus 14-én, Kalocsán hunyt el az olimpikon sportlövő, katonaolimpikon, a Budapesti Honvéd SE örökös bajnoka. Az 1968-as mexikói olimpián szerepelt sportlövészetben. A nagyöbű puska összetett, 300 méteres versenyszámában 1126 körös teljesítménnyel a 16., kisöbű puska összetett, 50 méteres számában 1132 körös teljesítménnyel a 35. lett. Sokoldalú sportlövőnek tartották, hiszen kispuskával, kis és nagyöbű sportpuskával, hadipuskával, légpuskával és standard puskával is versenyzett. 1974-ben kisöbű puskával vb-bronzérmes. 1969-ben hadipuska csapatban Eb-ezüstérmes, 1965-ben nagyöbű puska összetett csapatban, 1969-ben standard puska összetettben, 1971-ben légpuska csapatban Eb-bronzérmes lett. Tizenhatszoros egyéni és harmincszoros magyar csapatbajnok volt. 1965–1974 között volt válogatott kerettag. 1967-ben az év sportlövőjévé választották. A Budapesti Honvéd SE szervező tisztje, majd osztályvezetője; később a HM Testnevelési és Sport Osztály főtisztje, illetve osztályvezető-helyettese volt alezredesi rangban. Klubjai az MHS Baja (1962-ig), ETI (1963–1967), Budapesti Honvéd (1968–1974) voltak. A Bács-Kiskun megyei Ordas község temetőjében helyezték örök nyugalomra.

REHUS-UZOR GYÖRGY (1946 – 2020)

Augusztus 20-án, kőszegi otthonában, alig egy hónappal 74. születésnapja után hunyt el a Haladás VSE egykori válogatott, olimpikon súlyemelője. Budapesten született, de Ikerváron fejezte be az általános iskolát, viszont a súlyemeléssel Győrben került közelebbi kapcsolatba. 1965-ben a Szombathelyi MÁV Haladás Vasutas Sportegyesülethez igazolt. Tóth Géza volt a nevelőedzője, akinek sok mindent köszönhet, hiszen ő fedezte fel, és segítette kibontakoztatni tehetségét. Nyert világbajnoki ezüstöt szakításban, Európa-bajnokságokról pedig négy bronzérmet hozott. Az olimpiákkal nem volt szerencséje, négyre készült, ám csak egyre sikerült kijutnia. 1972-ben Münchenben tartalék volt, Montrealban 1976-ban félnehézsúlyban indult, a versenyen ötödik lett, de egy kizárás miatt végül negyedikként jegyezték fel a sportkrónikák. 1980-ban Moszkvába klubtársa, Antalovits Ferenc utazott, Los Angelesbe 1984-ben pedig nem mehettek a magyar sportolók. A Gettysburgban rendezett vb-n szakításban ezüstérmes. Ezen a világbajnokságon összetettben 365 kilóval ugyan csak ötödik lett, de ez volt a legjobb eredménye. Visszavonulása után háromszor nyert veterán világbajnokságot. Az 1970-es szombathelyi súlyemelő Európa-bajnokság plakátja őt ábrázolta. 2010-ben a Magyar Sportért Emlékérem Arany Fokozatát vehette át. Az 1992-es barcelonai olimpián a válogatott edzőjeként vett részt. Szeptember 1-jén Kőszegen, a Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

BÁNFAI ÁGNES (1947 – 2020)

Életének 73. évében, augusztus 20-án, Kismaroson hunyt el a sokszoros válogatott és magyar bajnok, olimpiai pontszerző tornásznő. Tagja volt az 1968. évi olimpián pontszerző 5. helyen végzett női torna csapatnak, mellette a mexikói játékokon egyéniben 10. lett gerendán. Az 1974. évi világbajnokságon a bronzérmes csapatnak is a tagja volt. Klubja a Budapest Spartacus volt.

Az 1974-es várnai világbajnokságon bronzérmet szerzett. Férjével, Pézsa Tibor világ- és olimpiai bajnok kardvívóval kötött házasságából egy lány gyermek született. Sok éven át tanított a Baross Imre Artistaképző Intézetben. A gyakorlati órák mellett eszmei oldalról is sokat foglalkozott a cirkuszművészet és a sport kapcsolatával. Számos tanulmányt, jegyzetet írt a torna és az akrobatika közötti azonosságokról és különbözőségekről. Munkájával elméletben is lefektette a cirkuszművészetben alkalmazható, a sportból hozott módszertani alapokat. Augusztus 28-án, Kismaroson, a Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.

CSEH LÁSZLÓ ID. (1952 – 2020)

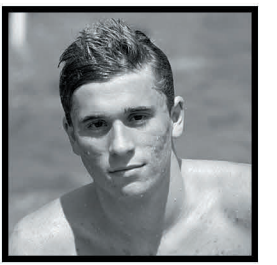

Hatvannyolc esztendős korában, augusztus 24-én, Halászteleken hunyt el a magyar úszósport történetének első junior Európa-bajnoka, olimpikon, világ- és Európa-bajnoki döntős kiválóság, és nem utolsósorban legendás úszónk, Cseh László édesapja. A magyar úszósport históriájába örökre beírta magát azzal, hogy a junior Európa-bajnokságokon ő az első magyar, aki aranyérmet szerzett: 1967-ben, Linköpingben 100 m pillangón győzött, majd lett ezüstérmes 100 m háton. Hazai vizekben utóbbi távon egyeduralkodónak számított, 1968 és 1973 között zsinórban hatszor nyerte meg a magyar bajnoki címet; mindösszesen 13-szor állhatott itthon a dobogó tetején. Világbajnokságon az 1973-ban, Belgrádban elért 5. hely, Európa-bajnokságon pedig az 1970-es barcelonai 6. hely jelentette a legjobb egyéni eredményét. Részt vett az 1972-es müncheni olimpián, ahol nem kis részt vállalt abból, hogy a férfi vegyesváltó meglepetésre döntőbe került, ahol végül a 8. helyen zárt. Előtte négy évvel, Mexikóvárosban a váltóval 11. lett. Száz háton 22., majd 23. helyet jegyzett. Szeptember 9-én, a Halászteleki temetőben helyezték örök nyugalomra.

KAMUTHY LÁSZLÓ (1940 – 2020)

80 esztendős korában, augusztus 27-én hunyt el a négyszeres olimpikon, többszörös pontszerző, világbajnoki ezüstérmes tőrvívó. Vasútnál

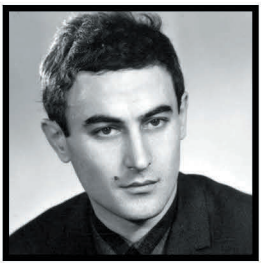

dolgozó édesapja után nem volt kérdés, hogy a BVSC-ben lépjen pástra, ahol Bay Béla lett a mestere. Első sikerét 15 évesen érte el, a felnőttet közti válogatón 3. lett olyan vívók között, mint Gyuricza József és Fülöp Mihály. Négy olimpián vett részt a vasutasok színeiben, 1960-ban a tőrcsapattal 4., egyéniben 25., 1964-ben együttesével 7., 1968-ban 5., 1972-ben 4. lett, Münchenben egyéniben megismételte római eredményét. Világbajnokságokon négyszer állhatott a dobogó második fokán; négyszeres egyéni, csapatban hatszoros magyar bajnok. A nyolcvanas évek elejétől sportvezetőként dolgozott, klubjában és a vívószövetség szakfelügyelőjeként is; a BVSC Vívószakosztályának elnökeként ment nyugdíjba. A Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

GÁLOS LÁSZLÓ (1933 – 2020)

Szeptember 11-én, pénteken reggel 87 éves korában hunyt el az 1963-as Európa-bajnoki ezüstérmes és az 1964-es tokiói olimpián hatodik helyezett magyar röplabdacsapat tagja. Bátaszéken született, 17 éves korában Baján kezdett röplabdázni, majd játszott a TFSE-ben, 1957 és 1964 között pedig az Újpesti Dózsában. Játékosként 132-szer szerepelt a magyar válogatottban 1956 és 1964 között, amelynek egy ideig csapatkapitánya is volt. Ezalatt egy olimpián (1964, Tokió), valamint két-két világ- és Európa-bajnokságon szerepelt. Hatszoros magyar bajnok, 2-szeres Magyar Népköztársasági Kupa-győztes, 1962-ben pedig Bajnokcsapatok Európa Kupája bronzérmes. Edzőként az Újpesti Dózsa női csapatát irányította, amellyel 1965-ben bajnokságot is nyert. 1965 és 1985 között az Újpesti Dózsa SC szakmai elnökhelyettese volt. Temetése szeptember 29-én volt a XI. kerületi Szent Gellért Plébániában, Kelenföldön. Végakarata szerint a másfél évvel ezelőtt elhunyt felesége, Gálosné Szalay Margit, aki 1950 és 1958 között 38-szor szerepelt a válogatottban, hamvaival együtt szórták el hamvait.

FATÉR KÁROLY (1940 – 2020)

Szeptember 19-én, Budapesten, 80 esztendős korában hunyt el az olimpiai bajnok kapus. 1968-ban olimpiai bajnoki címet nyert a Csepel SC sportolójaként, ahol 199 NB I-es mérkőzésen védte a kaput. Nyírlakon született. Az Újpesti Dózsa ifi játékosaként kezdte pályafutását. Játszott a Pénzügyőrben, a Tipográfiában és Budafokon, valamint a Fajszban és a Dányban is. Később edzősködött a Tipográfia utánpótláscsapatai mellett, társadalmi munkában a női utánpótlás-válogatott kapusedzőjeként. Sport- és edzői pályája után a kereskedelemben helyezkedett el. 2012-ben Pro Urbe Budapest-díjban részesült. A Csepel SC mellett a Magyar Olimpiai Bizottság is saját halottjának tekintette. A Budapest – Rákospalota – Kertvárosi – Árpád-házi Szent Margit Plébánia (XV. Károli Sándor u. 105.) altemplomában helyezték örök nyugalomra.

DR. KOLLÁR MIHÁLY (1943 – 2020)

Szeptember 21-én, 77 éves korában hunyt el a Nógrádi Sporttörténeti Egylet alapítója, majd elnöke. 1968-ban az ELTE Jogtudományi Karán végzett és szerzett diplomát. Több vállalatnál volt jogtanácsos, majd 1993-tól nyugdíjba vonulásáig a Nógrád Megyei Bíróság bírója. 1985-ben jelen volt a MOA megalakulásánál a Testnevelési Főiskolán. Tagja volt a Csanádi Árpád és a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Körnek. A Nógrád Megyei Labdarúgó Szövetségben a Fegyelmi Bizottság tagja volt. Állandó részvevője volt a MOA vándorgyűléseinek. A MOA 1995-ben oklevéllel, 1986-ban, 1999-ben és 2011-ben tiszteleti jelvénnyel ismerte el munkáját. Szept-ember 29-én, Salgótarjánban, a Régi (Acélgyári) temetőben helyezték örök nyugalomra, kérésére csak szűk családi körben.

DALMATI JÁNOS (1942 – 2020)

Életének 79. évében, szeptember 29-én hunyt el a Budapesti Honvéd SE olimpikon, sokszoros válogatott és magyar bajnok gyaloglója.

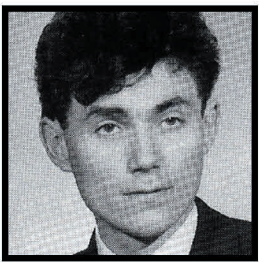

Legszebb eredménye az 1972-ben Münchenben rendezett olimpián az 50 kilométeres gyaloglásban elért 22. helyezés, de részt vett, és kiválóan szerepelt 1966-ban a Budapesten rendezett Európa-bajnokságon (20 km, 10. hely), és az 1971-ben Helsinkiben lebonyolított Eb-n is (50 km, 11. hely). Összesen 21 országos bajnokság fűződik nevéhez. A 60-as évek közepétől a 70-es évek végéig folyamatosan tagja volt a magyar válogatottnak is. Négy világkupán képviselte hazánkat 1965-1979 között, és akár 20, akár 50 km volt a táv, az esetleges nehéz körülmények ellenére, rá mindig lehetett számítani: minden alkalommal befejezte a versenyét. Kiválóságát mutatja, hogy jóval 30 éves kora után elért egyéni csúcsai [20 km: 1:27:30 óra (1977), 50 km: 4.08:42 (1979)], több mint 40 év után is első osztályú szintnek számítanak. Kivételesen hosszú versenyzői karrierjét 45 éves korában, 1987-ben a BVSC színeiben fejezte be. Az Óbudai temetőben helyezték örök nyugalomra.

DR. GÖNCZÖL LÁSZLÓ (1938 – 2020)

A nyugalmazott főiskolai tanár, a FODISZ Győr-Moson-Sopron Megyei tagszervezetének, az EMBERsÉG DSE-nek az elnöke, életének 83. évében hunyt el Győrött, október 5-én. Győr Városa 1997-ben Szent László érmet, 2013-ban díszpolgári címet adományozott részére több évtizedes oktató-nevelő munkájának, a testnevelésben és sportban nyújtott kimagasló munkája elismeréseképpen. 2013-ban átvehette a Győr Sportjáért Életműdíjat is. 70. születésnapján átvehette a Győr-Moson-Sopron Megye Szolgálatáért Díj Sport Tagozatának elismerését. A FODISZ 2017-ben a Fogyatékosok Diáksportjáért Díj Arany fokozatával tüntette ki. Alapítója a Magyar Olimpiai Akadémiának, tizenkét éven át a Magyar Olimpiai Bizottság tagja volt. Olimpiatörténeti és olimpiakronológiai kutatómunkája komoly jelentőséggel bírt, számos könyv szerzője és rengeteg elismerés tulajdonosa volt. Október 16-án, a Győri Székesegyházban, gyászmise keretén belül búcsúztatták.

BRANIKOVITS LÁSZLÓ (1949 – 2020)

Október 16-án, Budapest hunyt el a hatszoros válogatott, háromszoros magyar bajnok, müncheni olimpiai ezüstérmes labdarúgó, életének 71. évében. Már ifistaként is a Ferencvárosban futballozott, és később itt vált ismert, válogatott futballistává. 1967 és 1976 között 200 mérkőzésen 74 gólt szerzett, 1964-ben, 1968-ban és 1976-ban magyar bajnoki címet ünnepelt az együttessel, és háromszor a Magyar Kupát (MNK) is elnyerte a csapattal Tagja volt az 1968-ban VVK-döntős, 1973-ban UEFA-kupa-bronzérmes, 1975-ben KEK-ezüstérmes Fradinak, 1981-ben a Ferencváros örökös bajnokának választották. A nemzetközi találkozók közül a Fenerbahce elleni UEFA Kupa-meccsen nyújtott teljesítménye sokáig emlékezetes maradt, a Ferencváros 3-1-es győzelme során mindhárom gólt ő szerezte, a német Braunschweignek kettőt rúgott. Az ifjúsági válogatottban harmincszor lépett pályára, 1970 és 1972 között olimpiai válogatott volt, a müncheni olimpián ezüstérmet szerzett a csapattal. Az A-válogatottban hatszor léphetett pályára, ezeken két gólt szerzett, az elsőt a románok elleni Eb-selejtezőn (1-1) 1972-ben, a másodikat a Wales elleni Eb-selejtezőn (1-2) 1975-ben. 1976-ban hagyta el a Ferencvárost, két idényen keresztül a Csepelt erősítette, majd 1979-ben az Építők SC-ből vonult vissza. A XI. kerületi Szent Gellért Plébániában (Kelenföld) helyezték örök nyugalomra a hamvait.

VERÉB KRISZTIÁN (1977 – 2020)

Dominikán, Santo Domingoban, október 24-én, motorbalesetben hunyt el az olimpiai bronzérmes, többszörös világ- és Európa-bajnoki ezüstérmes kajakozó. Legjobb eredményeit csapathajóban érte el az 500 és 1000 méteres távokon. A sydney-i olimpikon 43 évet élt. Gyermekkora Diósgyőrhöz, Miskolchoz kötődik. A DVTK-ban kezdett kajakozni a szöuli olimpia után, kiemelkedő sporteredményeit a Csepel SC színeiben jegyzi. 2001 és 2006 között a Budapesti Honvéd kajakozója, de az athéni játékokra, amikor a

derekával bajlódott, nem jutott ki. Legnagyobb sikereként 2000-ben a kajak párosok 1000 méteres versenyszámában Bártfai Krisztiánnal bronzérmet nyert az olimpián. Ötkarikás sikere mellett kétszer állhatott a világbajnoki második és harmadik fokán is. Világbajnokságon ezüstöt a négyes tagjaként is sorol. Kontinensviadalokon háromszor lett második, három világkupa-győzelmet is számlál. 2012-től öt éven át Tajvanon, majd Indonéziában, 2018-tól a Dominikai Köztársaságban edzősködött.

HORVÁTH ATTILA (1967 – 2020)

Életének 54. esztendejében, november 13-án, Szombathelyen hunyt el a kétszeres olimpikon diszkoszvető, a magyar atlétika első világbajnoki érmes versenyzője. Szombathelyen született. Dobótehetségét már az 1985-ös junior Európa-bajnokságon megmutatta, ahol nem talált legyőzőre. Egy évvel később, a junior világbajnokságon 5. lett. A szombathelyi sportoló pályafutása legnagyobb sikerét 1991-ben a tokiói atlétikai világbajnokságon érte el, amikor bronzérmes lett, megszerezve a magyar atlétika első felnőtt világbajnoki érmét. A Haladás VSE versenyzője két olimpián vett részt: Barcelonában 5., Atlantában 10. lett. Dobókörbe állt az 1995-ös vb-n is, ahol a 4. helyen zárt. Az 1994-es szentpétervári Jóakarat Játékokon bronzérmet nyert. A sokszoros magyar bajnok dobóatléta 1994-ben 68,58 méteres országos csúcsot dobott, amit nyolc évig nem tudtak megdönteni. Szombathelyen, a Szent Márton Plébánián búcsúztatták.

ERDŐS MÁRTON (1944 – 2020)

76 esztendős korában, november 21-én, Budapesten hunyt el a kétszeres szabadfogású felnőtt magyar bajnok, Európa-bajnoki negyedik helyezett, olimpikon birkózó. Bíróként és titkárként, a Magyar Birkózó Szövetség Bíróbizottságának tagjaként hosszú évekig dolgozott a versenyeken. Szabadfogású birkózóként szép sikereket ért el a Budapesti Honvéd SE színei-

ben: 1967–70-ig egyszer a negyedik, kétszer a hatodik helyen zárta az Európa-bajnokságot az 52 kilogrammosok között. Részt vett az 1968-as mexikóvárosi olimpián, ahol 11. helyezést ért el; 1967-ben és 1968-ban felnőtt országos bajnok lett. Edzőként 1989-ben került a BVSC-Zugló birkózószakosztályába, amelyben többek között 2009 világbajnokával, Kiss Balázzsal, a junior világ- és Európa-bajnok Takács Istvánnal és a szintén junior Eb-aranyérmes Rizmajer Györggyel egyaránt ő szerettette meg a sportágat. A BVSC-nél még 2017-ben, 73 évesen is tartott edzéseket. Az Új Köztemető szóró-parcellájában szórták szét hamvait.

KUNCZ LÁSZLÓ (1956 – 2020)

Életének 64. évében, december 6-án, Budapesten hunyt el az olimpiai bronz-, világbajnoki- és Európa-bajnoki ezüstérmes, 200-szoros válogatott vízilabdázó. Sportpályafutását a Budapesti Honvédban úszóként kezdte, majd 1972-től Hevesi István, Öveges László és Brandy Jenő kezei alatt vízilabdázott. Három évvel később, első felnőtt bajnoki találkozóján rögvest öt gólt lőtt az FTC-nek, Gyarmati Dezső szövetségi kapitány behívta a válogatottba. A nemzeti csapattal az 1980-as, moszkvai olimpián állt a dobogóra, de tagja volt az 1982-es világbajnoki második, illetve az 1983-ban Európa-bajnoki második, 1981-ben pedig harmadik együttesnek. Háromszoros magyar bajnok és kupagyőztes, az OSC-vel kétszeres BEK-győztes, a Vasassal KEK-győztes volt. Később edzőként tevékenykedett, legutóbb a BVSC ifjúsági csapatával ért el sikereket. December 23-án az Óbudai temetőben helyezték örök nyugalomra.

ROZSNYAI HUBA DR. /ROZSNYAI CZAPKÓ HUBA DR./ (1942 – 2020)

December 4-én, Budapesten hunyt el a fogorvos, kiváló magyar atléta. 1964-ben, a tokiói olimpián, 100 méteres síkfutásban és 4x100-as váltóban is rajthoz állt. 100 méteren 10,8 másodperccel az ötödik helyen végzett a hetedik előfutamban, ezen kívül kezdő embere volt az előfutamában negyedik helyen végző (40,32 mp) magyar 4x100-as

váltónak is, valamint a végül sérülés miatt rajthoz nem álló 4x400-as váltónk nevezettjei között is szerepelt a neve. Az 1965-ös budapesti Universiade-n a Rozsnyai Huba, Rábai Gyula, Mihályfi László, Csutorás Csaba összeállítású 4x100-as magyar váltó a negyedik helyen végzett, ugyanebben az évben, MAFC-os sportolóként nyert bajnoki aranyat 100 méteres síkfutásban, 10.7 másodperces idővel. A MAFC színeiben sportolt. Nyugdíjazásáig a Sport-kórházban dolgozott fogorvosként, majd kerületi gyermekfogászként.

ALI CSABA (1946 – 2020)

2020. december 27-én hunyt el Budapesten. Az Egri Dózsa úszója 1963-tól 1970-ig. Alig múlt 18 éves, amikor 1964-ben, Tokióban, 400 vegyesen és a 4x200 méteres gyorsváltó-ban (Ali Csaba, Dobai Gyula, Katona József, Kosztolánczy György) képviselhette Magyarországot; előbbi számban 10., utóbbiban 11. lett. Tízszer nyert magyar bajnoki címet és kilenc országos csúcsot úszott. Matematika-fizika szakos tanári szakon végzett 1972-ben, de maradt az úszásnál és Egerben, majd Szolnokon (1977-1990 között) edzősködött. Tanítványa volt többek között Drávucz Rita olimpiai 4. helyezett, világ- és Európa-bajnok vízilabdázó. Hamvait családja hazavitte.

FÜGGELÉK

A Magyar Olimpiai Akadémia Tanácsának tagjai

2017 – 2020

Név	Titulus	Végzettség és munkahely	Cím	Telefonszám, E-mail
Dr. Ján Tamás (1990)	Elnök	Testnevelő tanár, pszichológus, a MOB elnökség tagja, a MOA elnöke	1146 Budapest, Istvánmezei út 1-3.	06-1/312-7012 06-30/942-0580 tamas@ajan.hu
Dr. Bukta Zsuzsanna (2017)	Tanácstag	Nyelvész és sportmenedzser, az ELTE Egészségfejlesztés és Sporttudományi Intézetének egyetemi adjunktusa, a sportszervező szakirány szakkoordinátora	1053 Budapest, Kossuth Lajos utca 17.	06-30/747-4092 bukta.zsuzsanna@ppk.elte.hu
Dr. Csisztu Zsuzsa (2017)	Tanácstag	Jogász, televíziós műsorvezető, olimpikon tornász, műsorvezető		06-70/334-4632 csisztu@csisztu.hu
Győr Béla (2001)	Tanácstag	Nyugalmazott honvéd alezredes, pedagógia szakos tanár, olimpiakutató, az ISOH örökös tagja, a MOB Emlék és Hagyományőrző Bizottság tagja, a Hagyományőrző Albizottság vezetője, MOA főtitkár	1144 Budapest, Újváros park 4-5. IX/238.	06-30/815-0666 gyorbela@gmail.com
Dr. Hencsei Pál (2017) **2020. november 2-án elhunyt.**	Tanácstag	Vegyészmérnök, olimpiatörténész, nyugállományú egyetemi tanár, a kémiai tudomány doktora, ISOH-tag, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör elnöke	1148 Budapest, Bolgárkertész utca 6. III/5.	06-30/617-4044 phencsei@gmail.com

FÜGGELÉK

Dr. Jakabházyné Mező Mária (1993)	Tanácstag	Testnevelő tanár, a MOA korábbi főtitkára	1121 Budapest, Melinda u. 24-26.	06-30/231-6717 jmezo.maria02@gmail.com
Kegyes Jenő (2017)	Tanácstag	Történelem-népművelés-könyvtár szakos tanár, szakvizsgázott közoktatási vezető, a miskolci Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola intézményvezetője	3525 Miskolc, Mátyás király u. 21.	06-30/426-6182 kegyesj@freemail.hu
Martinek János (2017)	Alelnök	Testnevelő tanár, szakedző, szakvizsgázott közoktatási vezető, a Magyar Öttusa Szövetség felnőtt és junior férfi csapatok szövetségi kapitánya	2120 Dunakeszi, Toldi utca 25/B.	06-70/380-6378 martinek65@gmail.com
Dr. Printz János (1990)	Tanácstag	Közgazdász, a Dr. Printz és Társa Nemzetközi Könyvvizsgáló Kft. ügyvezető igazgatója, a Magyar Történelmi Társulat tagja, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület elnöke	1181 Budapest, Barcsay u. 36. Levélcím: 1704 Budapest, Pf. 33	06-30/944-2194 printzjk@printzestarsa.hu
Dr. Szabó Lajos (1990)	Tanácstag	Történészkandidátus, a Magyar Olimpiai és Sportmúzeum múzeumigazgatója, ISOH örökös tagja, a MOB tiszteletbeli tagja, a MOB Mező Ferenc Sportbizottság és Fair Play Bizottság tagja	1146 Budapest, Dózsa György út 1. BOK Sportcsarnok	06-30/250-3396 06-1/471-4350 lajos.szabo@sportmuzeum.hu
Prof. Dr. Szakály Sándor (2001)	Alelnök	Történészprofesszor, a MOA alapító tagja, a Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a VERITAS Történetkutató Intézet főigazgatója	1051 Budapest, Nádor u. 36. V. em.	06-20/910-5291 06-30/790-3249 szakaly.sandor.55@gmail.com sandor.szakaly@veritas.gov.hu

Szijj Lilla (2012)	Tanácstag	Közgazdász, vállalkozó (magánóvoda-vezető), a Nemzetközi Olimpiai Akadémia mesterdiplomása	2013 Pomáz, Liliom utca 84-86.	06-20/266-5585 szijj.lilla@gmail.com
Dr. Szikora Katalin (1990)	Tanácstag	Sporttörténész, a Testnevelési Egyetem tanszékvezető egyetemi docense, az ISOH tagja	1123 Budapest, Alkotás u. 44.	06-30/533-0377 06-1/203-7191 szikora@tf.hu
Tilinger Balázs (2017)	Tanácstag	Közgazdász, a Magyar Diáksport Szövetség diákolimpiai és iskolai sport osztályának vezetője	1063 Budapest, Munkácsy Mihály u. 17.	06-30/940-0903 tilinger.balazs@mdsz.hu

Olimpiai iskolák címjegyzéke 2020

Ssz.	Iskola	Igazgató	E-mail, telefon
1.	Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskola 1204 Budapest, Lajtha L. u. 7.	Őrfi Krisztina (1998)	**trabi.irj@indamail.hu** **06 30 358 1586** **06 30 367 6282**
2.	Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium 1143 Budapest, Örnagy u. 5-7.	Rúzsa Sándor (2020) Botyánszky Pálné testnevelő tanár	**szilvia@csanadiiskola.hu** **Igazgató: 06 1 422 1998**
3.	Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium 1027 Budapest, Medve u. 5-7.	Polgár Anikó	**titkarsag@csikferenc.hu** **06 1 225 1720**
4.	Gerevich Aladár Tagiskola 5142 Alattyán, Szent István u. 21.	Kisbalázs Gáborné (1999)	**alattyanisk.jki@gmail.com** **06 57 561 001**
5.	Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola 3525 Miskolc, Mátyás király u. 21.	Kegyes Jenő	**kegyesj@freemail.hu** **ighelyettes@gyarmati-miskolc.sulinet.hu** **06 30 426 6182**
6.	Gödöllői Hajós Alfréd Általános Iskola 2100 Gödöllő, Légszesz u. 10.	Zmák Julianna Borbála (2001)	**godolloi.hajos@gmail.com** **06 28 430 773** **06 30 783 9149**
7.	Halassy Olivér Német Nyelvet Emelt Szinten Oktató Általános Iskola 1043 Budapest, Pozsonyi u. 3.	Szabó-Szikszay Viktória	**info@halassyoliver.hu** **igazgato.halassy@ebtk.hu** **szaboszikszay.viktoria@gmail.com** **06 70 418 0045**
8.	Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 5630 Békés, József Attila u. 12.	Deákné Domonkos Júlia (2007)	**igazgato@bekesiiskola.hu** **djulia@vipmail.hu** **06 66 411 788**

9.	Kemény Ferenc Sportiskola és Általános Iskola 3300 Eger, Kodály Zoltán u. 5.	Kékesi László (1997)	**kemfer.iskolatitkar@upcmail.hu** **06 20 391 3220**
10.	Kolonics György Általános Iskola és Köznevelési Sportiskola 1221 Budapest, Tompa u. 2-4.	Sali Attila	**kolonicssport@kolonicsiskola.hu** **06 1 229 2152**
11.	Kovács Pál Baptista Sportgimnázium 1153 Budapest, Radda Barnen u. 20.	Szitt Zsolt (2012)	**kovacs.pal@baptistaoktatas.hu** **szitt.zsolt@baptistaoktatas.hu** **06 1 307 7419** **06 70 339 9434**
12.	Lemhényi Dezső Általános Iskola 1163 Budapest, Hősök fasora u. 30.	Dienes Anna (2008)	**iskola@lemhenyi.sulinet.hu** **06 1 403 0209**
13.	MÁAMIPSZ Mező Ferenc Tagiskola 3400 Mezőkövesd, Építők útja 1.	Pócsik László (2020)	**mezotitkarsag@gmail.com** **06 49 412 634** **06 49 412 847**
14.	Dr. Mező Ferenc Általános Iskola 1144 Budapest, Ond vezér park 5.	Gombár Erzsébet (2015)	**titkar@mezosuli.hu** **06 1 383 8206**
15.	Dr. Mező Ferenc Gimnázium 8800 Nagykanizsa, Platán sor 3.	Májer Anita (2016)	**majer.anita@mfg.hu** **06 30 997 2767** **06 30 401 3139**
16.	Budapest XIV. Kerületi Németh Imre Általános Iskola 1148 Budapest, Lengyel u. 23.	Visontainé Tiborcz Márta (2012)	**iskola@nemethi-bp.sulinet.hu** **06 1 363 3422** **06 70 327 6070**
17.	Nógrádi Hesz Mihály Általános Iskola 8642 Nógrád, Vasút sor 9.	Hekli Péter	**nogradisuli@gmail.com** **35/368-767; 35/368-766** **06 30 411 2044**
18.	Papp Bertalan Ószőlői Általános Iskola 5430 Tiszaföldvár, Fő út 3.	Borbély Lászlóné (2013)	**oszoloi.iskola@gmail.com** **06 56 470 141**

19.	Platthy József Általános Iskola 3183 Karancskeszi, Diák út 2.	Horváthné Lajtai Erika (2011)	**kkeszi.iskola@gmail.com** **06 32 450 231**
20.	Puskás Ferenc Általános Iskola 1191 Budapest, Berzsenyi u. 8.	Bihari Péter (2009)	**puskas@iskola.kispest.hu** **06 1 282 8299**
21.	Szent-Györgyi Albert Általános Iskola 1161 Budapest, Csömöri u. 20.	Tóth András (2007)	**szgyaiskola16@gmail.com** **info@szgyaiskola.hu** **06 1 406 4001** **06 30 390 9540**
22.	Szokolyi Alajos Tagiskola 2639 Bernecebaráti, Széchenyi út 23-25.	Kemenes Tamásné Fábián Orsolya	**kemenes.tamasne@gmail.com** **06 27 587 590** **06 30 445 4927**
23.	Szőnyi Bozsik József Általános Iskola 2921 Komárom, Magtár u. 2.	Thoma Ágnes	**bozsiksuli@komarom.hu** **bozsikiskola@gmail.com** **06 34 342 919**
24.	Újbudai Grosics Gyula Sport Általános Iskola 1119 Budapest, Bikszádi u. 11-15.	Kiss Mihály (2008)	**misi61@t-online.hu** **kiss.mihaly@grosicssuli.ujbuda.hu** **06 20 497 2676**
25.	Újpesti Bene Ferenc Általános Iskola 1043 Budapest, Munkásotthon u. 3.	Miskolczi Erzsébet (2012)	**miskolczie@gmail.com** **igazgato.benef@ebtk.hu** **igazgato@tesisk-bp4.sulinet.hu** **06 1 369 2729** **06 30 510 7636**
26.	Zuglói Hajós Alfréd Magyar - Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 1142 Budapest, Ungvár u. 36.	Molnár Márta (2014)	**iskolatitkar@zugloihajos.hu** **igazgato@zugloihajos.hu** **06 1 251 3080**
27.	Gyulai István Általános Iskola 1202 Budapest, Mártírok útja 205.	Lernyei Ákos	**info@gyulaisuli.hu** **igazgato@gyulaisuli.hu** **06 30 367 5845**

Olimpiai óvodák címjegyzéke 2020

Ssz.	Óvoda	Igazgató	E-mail, telefon
1.	Activity Angol-Magyar Sportóvoda 2013 Pomáz, Kubinyi Kálmán u. 1.	Szijj Lilla	**activity.ovoda@gmail.com** **+36 20 266 5585**
2.	Dr. Nemere Zoltán Óvoda 2855 Bokod, Fő utca 47/A.	Markó Györgyi	**ovoda@bokod.hu** **+36 34 580 025**
3.	Pesterzsébeti Lurkóház Óvoda 1202 Budapest, Mártírok útja 205/B.	Molnár Tímea	**info@lurkohazovoda.hu** **+36 1 285 5102**

Olimpiai körök címjegyzéke
2020

1.	Binder Ottó Olimpiai Baráti Kör Dr. Szabó János elnök 2010. máj. 14. **hszeplaki@freemail.hu**	5440 Kunszentmárton, Alsó Körös part 2. +36 20/ 219 7560
2.	Borsodi Olimpiabarátok Köre Varga Lajos elnök 2001. febr. 20. **vlaj44@gmail.com**	3529 Miskolc, Ifjúság útja 8. I/2 +36 46/ 744 495
3.	Ceglédi Olimpiai Barátok Köre Magyar László elnök 1991. okt. 11. **sportmuzeum@cegledikultura.hu**	2700 Cegléd, Cserepes u.3. +36 30/ 214 0883
4.	Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör Dr. Budai Krisztina ügyvezető 1991. okt. Bejegyezve:1992. júl. 2. **phencsei@gmail.com**	1143 Budapest, Őrnagy u.5-7.
5.	Csik Ferenc Olimpiai Baráti Kör Dr. Ágh Pál elnök 2007. febr. 27. **editagh@gmail.com**	8360 Keszthely, Deák Ferenc utca 57/G +36 30/339 7026
6.	Debreceni Honvéd SE Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály Parádiné Kenéz Tünde elnök 2019. márc. 29. **paradine.kenez.tunde@gmail.com**	4032 Debrecen, Széchenyi u. 8. I/1.
7.	Gyöngyös Város Barátainak Köre Balázs Ernő elnök 2003. jún. 1. **gybarati2003@gmail.com**	3200 Gyöngyös, Bene út 51. +36 30/ 953 8414

8.	Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesület Gál László elnök 1996. dec. 16. **halmay@halmay.hu**	9700 Szombathely, Hollán Ernő u.13.
9.	Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör Csiszár Antal elnök 2000. ápr. 12. **harangiobk.nyiradony@gmail.com**	4254 Nyíradony, Jókai u. 2. +36 30/ 742 1859
10.	Kárpát-medencei Sport hagyományőrző Egyesület Horváth Vilmos elnök karpatmedenceisporthe@gmail.com horvathvilmos61@gmail.com	9700 Szombathely, Király u. 31. III/tt. +36 20 485 9944
11.	Kecskeméti Olimpia Barátok Bóbis Gyula Köre Dr. Bodóczky László elnök 2008. nov. 28. **bodoczkylaszlo@gmail.com**	6000 Kecskemét, Horváth Döme u. 8. II/6. +36 20/326 2553
12.	Mező Klub 1999. jún. 1. **isktitk@mezof-bp.sulinet.hu**	1144 Budapest, Ond vezér park 5. +36 1/383 8206
13.	Nógrádi Sporttörténeti Egyesület Szász István ügyvezető 1989. máj. 15. **szasz.pisti@freemail.hu**	3100 Salgótarján, Pécskő u. 3. 5/47. +36 32/314 543
14.	Olimpikonok Baráti Köre Újpest **kfandras@gmail.com**	1043 Budapest, Virág u. 26. +36 30/ 261 9033
15.	Sportmúzeumi Baráti Kör Lázár Rita 1993. ápr. 16. **lamari62@gmail.com**	3300 Eger, Hatvani kapu tér 3. +36 30/852 5525
16.	Steiner Rezső Olimpiai Baráti Kör Bóna Károly elnök 2000.nov. 1. **bonak1956@freemail.hu**	7257 Mosdós, Vörösmarty u. 24. +36 30/ 358 9949
17.	Szokolyi Alajos Olimpiai Kör 2000. júl. 12.	1155 Budapest, Obsitos tér 5. +36 30/ 940 4759

18.	Tatai Olimpiai Baráti Kör Egyesület Maráczi Márta elnök Tompa Andor titkár 2016. **tompa.andor@freemail.hu**	2890 Tata, Kőkút köz 2. +36 30/749 7343
19.	Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület Gazdag József elnök 2015. jan. 9. **tvsportkozpont@gmail.com**	4440 Tiszavasvári, Szabolcs vezér u. 24. +36 30/ 223 4449
20.	Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör Hóbor Béla elnök 2007. szept. 13. **bela.hobor@gmail.com**	1163 Budapest, Metró u. 10. +36 20/ 317 1356
21.	Várpalotai Olimpiai Barátok Köre Szöllősi János elnök Miklós László titkár 2004. dec. 17. **miki.laci@vipmail.hu**	8100 Várpalota, Rákóczi Ferenc u. 23. +36 20/ 322 6110
22.	Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület Dr. Printz János elnök 2012. okt. 20. **printzjk@printzestarsa.hu**	8439 Sikátor, Kossuth u. 18. Lev: 1181 Budapest, Barcsay út 34. +36 30/ 944 2194

Szerzők

Dr. Bodóczky László, a Kecskeméti Olimpiabarátok Bóbis Gyula Köre elnöke

Budai Tibor, a Csanádi Árpád Olimpiai Baráti Kör Felügyelő Bizottság elnöke

Dr. Bukta Zsuzsanna, egyetemi adjunktus, a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának tagja

Csiszár Antal, testnevelő tanár, a Harangi Imre Olimpiai Baráti Kör elnöke

Dósa Viktória, a Magyar Olimpiai Bizottság, Nemzetközi Osztály, nemzetközi főmunkatársa

Gál László, a Halmay Zoltán Olimpiai Hagyományőrző Egyesület elnöke

Gazdag József, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület elnöke

Győr Béla, a Magyar Olimpiai Akadémia főtitkára, az ISOH örökös tagja

Hóbor Béla, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör elnöke

Horváth Vilmos, a Kárpát-medencei Sport Hagyományőrző Egyesület elnöke, az Olimpiatörténészek Nemzetközi Társasága /ISOH/ tagja

Józanné Beles Beáta, a Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola testnevelője

Kapitány Bianka, a Tiszavasvári Olimpiai Baráti Kör Egyesület titkára

Dr. Kertész István, az MTA professzora

Dr. Killyéni András /Kolozsvár/, olimpiatörténész

Dr. Kulcsár Krisztián, a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke

Lázár Rita, az Egri Sportmúzeum igazgatója

Magyar László, a Ceglédi Olimpiai Barátok Körének vezetője, a Sportmúzeum igazgatója

Makkai Máté, a Hesz Mihály Általános Iskola /Nógrád/ testnevelő tanára

Miklós László, a Várpalotai Olimpiai Baráti Kör titkára

Miskolczi Erzsébet, a Bene Ferenc Általános Iskola intézményvezetője

Molnár Márta, a Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola intézményvezetője

Nagy Barnabás, olimpiakutató, a Csanádi Árpád OBK tagja, ISOH tag

Parádiné Kenéz Tünde, Debreceni Honvéd Sportegyesület Békessy Béla Olimpiai Baráti Kör Szakosztály elnöke

Pignitzky Dorottya, a Magyar Olimpiai Bizottság, Sportigazgatóság, sportszakmai munkatársa

Polgár Anikó, a Csik Ferenc Általános Iskola és Gimnázium igazgatója

dr. Printz János Károly, a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának tagja, a Zsivótzky Gyula Olimpiai Kör Egyesület /Sikátor/ elnöke

Riersch Tamás, újságíró, a Varjú Vilmos Olimpiai Baráti Kör titkára

Rúzsa Sándor, Csanádi Árpád Sportiskola, Általános Iskola és Gimnázium igazgatója

Prof. Dr. habil. Szakály Sándor, egyetemi tanár, a Magyar Olimpiai Akadémia alelnöke

Szijj Lilla, a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának tagja

Dr. Szikora Katalin, egyetemi docens, a Magyar Olimpiai Akadémia tanácsának tagja

Szöllősi János, a Várpalotai Olimpiai Baráti Kör elnöke

Vasvári Ferenc, a Magyar Olimpiai Bizottság Kommunikációs/Sajtó főmunkatársa

Vasvári Lili, a Testnevelési Egyetem hallgatója